

www.turazbilimdernegi.com

TURAZ
SCIENCE ASSOCIATION
BİLİM DERNEĞİ

5. Türk Adli Bilimler Kongresi

16. Adli Tıp Çalıştayı
"Güncel Adli Bilimler"

16-19 / 2024
MAYIS

Hampton by Hilton
ORDU

ÖZET VE TAM METİN KİTABI

İÇİNDEKİLER

BAŞKANIN DAVETİ	2
ORGANİZASYON KURULU	3
BİLİMSEL KURUL	4
OTURUM BAŞKANLARI	5
KONUŞMACILAR	5
BİLİMSEL PROGRAM	6
KONUŞMA ÖZETLERİ	9
SÖZEL SUNUMLAR	105
POSTER SUNUMLAR	270

BAŞKANIN DAVETİ

Değerli Bilim İnsanları,

Sizleri, 16-19 Mayıs 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilecek, “5. Türk Adli Bilimler Kongresi’ne” davet etmekten mutluluk duyuyoruz.

Adli bilimler alanında pek çok konu ve davetli konuşmacıların güncel çalışmalarının meslektaşlarımız ile samimi ve sıcak bir ortamda paylaşılması ve tartışılması maksadıyla 5. Türk Adli Bilimler Kongresi’nin 16-19 Mayıs 2024 tarihleri arasında Hampton By Hilton Ordu’da yapılması planlanmıştır. 5. Türk Adli Bilimler Kongresi’nin ana teması “Güncel Adli Bilimler” olarak belirlendi.

Ülkemizin, uluslararası bilimsel iletişim ağının merkezi haline gelmesi ve bu oluşum içinde lokomotif rolünü alması için katkılarınızı ve desteklerinizi bekliyor, sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

Prof. Dr. Osman CELBİŞ
TURAZ Bilim Yönetim Kurulu Başkanı
Kongre Başkanı

Organizasyon Kurulu
Kongre Onursal Başkanı
Prof. Dr. Orhan Baş
Ordu Üniversitesi Rektörü

Kongre Başkanı
Prof. Dr. Osman Celbiş
TURAZ Bilim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanı

Kongre Sekreteri
Doç. Dr. Hacer Yaşar Teke
Ordu Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanı

Düzenleme Kurulu
Prof. Dr. Osman Celbiş
Prof. Dr. Mehmet Tokdemir
Prof. Dr. Emine Şamdancı
Prof. Dr. Erdinç Öztürk
Prof. Dr. Hülya Emel Yükseloğlu
Doç. Dr. Hacer Yaşar Teke
Doç. Dr. Turgay Bök
Doç. Dr. Jamal Musayev
Doç. Dr. Mucahit Oruç
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Turan
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Çetin
Dr. Öğr. Üyesi Semih Petekkaya
Uzm. Dr. İsmail Altın

Bilimsel Kurul

Prof. Dr. Osman Celbiş

Prof. Dr. Mehmet Tokdemir

Doç. Dr. Hacer Yaşar Teke

Doç. Dr. Ali Aygün

Doç. Dr. Fatih Karakuş

Doç. Dr. Turgay Börk

Doç. Dr. Meltem Kökdener

Doç. Dr. Halil İlhan Aydoğdu

Doç. Dr. Mucahit Oruç

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Çetin

OTURUM BAŞKANLARI

Ali AYGÜN	Mücahit ORUÇ	Aysun BARANSEL ISIR	Muhammet CAN	Özlem EREL
Jamal MUSAYEV	Erdiñç ÖZTÜRK	Orhan DESTANOĞLU	Berna AYDIN	Musa DİRLİK
Ali YILDIRIM	Işıl PAKIŞ	Hülya Emel YÜKSELOĞLU	Fatih BATI	Gökhan ORAL
Halil İbrahim TAŞ	Mehmet TOKDEMİR	Ömer TURAN	Selma CIRRIK	Eser BAYRAKTAR
Şükran KAYGUSUZ	Mesut YILMAZ	Mehmet Fatih KARAKUŞ	Nevin CAVLAK	Dilek KARAKUŞ
Yusuf ŞAHİN	Oğuz KARAKOYUN	Ahmet Sedat DÜNDAR	Adem KÖKSAL	Selen KARAOĞLANOĞLU
Muhammed Emin PARLAK	Melih ÜRKMEZ	Abdullah İMAT	Mehmet GÜZELİPEK	Muazzez Elçin ÖZKAN
Kadir ÇOBAN	Hüseyin Çetin KETENCİ	Osman CELBİŞ	Fatma YÜCEL BEYAZTAŞ	

KONUŞMACILAR

Erdal ÖZER	Murat AKBABA	Selçuk ÇETİN	Arzu ALTUNÇEKİÇ YILDIRIM	Fatmagül ASLAN
Melike DEMİR ÇALTEKİN	Hüdaverdi KÜÇÜKER	Ali ÖZTÜRK	Güven Seçkin KIRCI	Gökçe ÜNAL
Barışhan ERDOĞAN	Görkem DERİN	Hülya AYHAN	Yaşar BİLGE	Elif Esin KINAY ÜNSAL
Ahmet TURLA	Gökmen KARABAĞ	Nevzat ERDİL	Halil İlhan AYDOĞDU	Taşkın ÖZDEŞ
Ayşen TEZEL	Hüsniye CANAN	Ayşe SERİN	Deniz Deniz ÖZTURAN	Muhammet SEVİNDİK
Kamuran KARAKÜLAH	Hanım GÖKÇE ARSLAN	İsmail ALTIN	Semih PETEKKAYA	Tuba TÜRK ÇINAR
Hacer Yaşar TEKE	Nurdan SEZGİN			

5. TÜRK ADLİ BİLİMLER KONGRESİ, 16. Adli Tıp Çalıştayı “Güncel Adli Bilimler”

BİLİMSEL PROGRAM

16 Mayıs 2024 Perşembe (Dr. Öğr. Üyesi Nusret AYAZ anısına)

Saat	Konu	A SALONU Konuşmacılar	Konu
12:30 -13:30	Açılış	Açılış Konuşmaları	
13:30- 14:30		Açılış Konferansı: Gökhan ORAL	On Binlerin Dönüşünden Rüsumata Bu Topraklardaki Göçler
14:30- 14:45		CAFE BREAK	
14:45-16:45	I. Panel Adli Tıp ve Tarih Oturum Başkanları: Ali AYGÜN, Fatih BATI	Erdal ÖZER Murat AKBABA Selçuk ÇETİN	Çocuk İstismarı, Madea Kompleksi, Yason Burnu Adli Toksikoloji Tarihçesi Osmanlı Kadı Sicillerinde Kadına Yönelik Şiddet
16:55-17:35	Poster Bildirileri		
17 Mayıs 2024 Cuma (Prof. Dr. Yaşar İŞCAN anısına)		A SALONU	
09:00-10:15	II. Panel Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddet Oturum Başkanları: Aysun BARANSEL ISIR, Muhammet CAN	Arzu ALTUNÇEKİÇ YILDIRIM Fatmagül ASLAN Melike DEMİR ÇALTEKİN Hüdaverdi KÜÇÜKER	Cinsel Saldırılarda Enfeksiyon Hastalıkları Açısından Yaklaşım Ülkemizde Çocuk İzlem Merkezleri Kürtaj ve Düşük Durumlarında Karşılaşılan Hukuki Sorunlar Ve Adli Hususlar Aile İçi Şiddet İzlem Merkezi: Pilot Proje Uygulaması
10:15 – 10:30		CAFE BREAK	
10:30 -12:00	III. Panel Adli Belge İnceleme ve Sahtecilik Oturum Başkanları: Özlem EREL Jamal MUSAYEV	Ali Öztürk Gökçe Ünal	Güncel Olgularla Rapor Düzenlemede İfade Algılama ve Değerlendirmeler Adli Belgelerde Tahrifat İddiaları ile Tespitler ve Anlamlandırmalar
12:00-13:30		ÖĞLE ARASI	
13:30-14:45	IV. Panel Savaş Psikolojisi Oturum Başkanları: Erdoğan ÖZTÜRK, Orhan DESTANOĞLU	Erdoğan ÖZTÜRK Barışhan ERDOĞAN Gökrem DERİN Hülya AYHAN	Disosyal Psikotrah: Savaşlar ve Soykırımlar Psikotoplumsal Travmalar ve Yas: Savaşlar ve Kayıplar Üzerine Savaş ve Göç Travması Savaş Travması ve Psikotoplumsal Yansımaları
14:45- 15:00		CAFE BREAK	
15:00 -16:30	V. Panel Maluliyet Değerlendirilmesi ve Sorunsallar Oturum Başkanları: Berna AYDIN Musa DİRLİK	Yaşar BİLGE Elif Esin KINAY ÜNSAL Ahmet TURLA	Bilirkişi Genel Çalışma Güç Kaybının Hesaplanmasında Ölçek Geliştirilebilir Mi? Maluliyetin Tanımı Uygulamasında SGK Yönüyle Yaşanan Sorunlar Maluliyet Değerlendirilmesinde Uygulamada Yaşanan Sorunlar
16:35-17:35	Poster Bildirileri		
18 Mayıs 2024 Cumartesi (Prof. Dr. Zeki SOYSAL anısına)		A SALONU	
09:00 -10:30	VI. Panel. Hekim Sorumluluğu ve Tıbbi Uygulama Hataları Oturum Başkanları: Ali YILDIRIM Işıl PAKIŞ	Gökmen KARABAĞ Nevzat ERDİL Halil İlhan AYDOĞDU Taşkın ÖZDEŞ	Tıbbi Uygulama Hatalarına Genel Yaklaşım ve Tabip Odaları Kalp Damar Cerrahisi ve Malpraktis Örnekler ile Tıbbi Uygulama Hatalarının Medikolegal Değerlendirilmesi Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları ve Hekim Sorumluluğu
10:30 -10:45		CAFE BREAK	
10:45- 12:00	VII. Panel Adli Genetik Oturum Başkanları: Hülya Emel YÜKSELOĞLU Mücahit ORUÇ	Aysen TEZEL Hüsnüye CANAN Ayşe SERİN	Adli Genetikte Etik Hususların Değerlendirilmesi Biyolojik Delillerin İdentifikasyonu Biyolojik Delillerin Kimliklendirilmesi
12:00-13:30		ÖĞLE ARASI	
13:30-14:45	VIII. Panel Adli Tıp ve Psikiyatri Oturum Başkanları: Gökhan ORAL Halil İbrahim TAŞ	Deniz Deniz ÖZTURAN Muhammet SEVİNDİK Kamuran KARAKÜLAH	Durkheim Açısından İntihar Verbal Otopsi Sosyal Medya ve İntihar
14:45- 15:00		CAFE BREAK	
15:00-16:30	IX. Panel ADLİ TIPTA GÜNCEL PROBLEMLER Oturum Başkanı: Mehmet TOKDEMİR Ömer TURAN	Asistan Temsilcisi: Hanım GÖKÇE ARSLAN Uzman Temsilcisi: İsmail ALTIN Öğretim Üyesi Temsilcisi: Semih PETEKKAYA	Mevcut Adli Tıp Eğitim Sisteminin Asistan Gözünden Değerlendirilmesi Mevcut Adli Tıp Eğitim Sisteminin Uzman Gözünden Değerlendirilmesi Mevcut Adli Tıp Eğitim Sisteminin Öğretim Üyesi Gözünden Değerlendirilmesi
		(SERBEST KÜRSÜ)	
16:35- 17:35	X. Panel KBRN ve Adli Tıp Oturum Başkanları: Osman CELBİŞ FatmaYÜCEL BEYZAŞ	Tuba Türk Çınar Hacer Yaşar Teke Nurdan Sezgin	Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer Ajanların Kullandığı Olaylara Adli Yaklaşım Kimyasal Savaş Ajanları ve Tarihsel Kullanımları Kimyasal Ajanların İnsan İskeletinden Analizi
19 Mayıs 2024 Pazar			
09:00 -10:30	Kapanış konuşması ve Kongre bildirisinin yayınlanması		

5. TÜRK ADLİ BİLİMLER KONGRESİ, 16. Adli Tıp Çalıştayı “Güncel Adli Bilimler”

16 Mayıs 2024 Perşembe (Dr. Öğr. Üyesi Nusret AYAZ anısına)			B SALONU
Saat	Konu	Konu	Konu
14:30- 14:45			Konuşmacılar
14:45-16:45			CAFE BREAK
16:35- 17:35	Sözel Bildiri -1 Oturum Başkanları: Selma CIRRIK Eser BAYRAKTAR	Semih Petekkaya Semih Petekkaya Sultan Nalçacı Ömer Dengişik İshak Özkay Sevgi Demrihan Kutlusoy	Yeni Nesil Uyarıcı Maddeler-Sentetik Katinolar Postmortem Biyokimya Farmasötik Olan Sildenafilin Gıda Takviyelerinde İzinsiz Kullanımı ve Otopilerdeki Toksikolojik Değerlendirilmesi Bingöl Devlet Hastanesi Acil Servisinde Başyüran Yasadışı Madde Tarama Testlerinin Değerlendirilmesi Kostik ve Koroziv Ajan Maruziyetinin Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi 2023 Yılında Hastanemiz Acil Servisi'ne Başyüran İlaç ile Zehirlenme Olgularının Retrospektif Analizi Laparoskopik İnguinal Herni Operasyonu Sonrası Görülen Nadir Bir Komplikasyon
16:35- 17:35	Sözel Bildiri-2 Oturum Başkanları: Sükran KAYGISIZ Mesut YILMAZ	Şule Sinem Gedikbaş Bruak Alp Gülbahar Yaşar Bilge Yaşar Bilge Fatih Batı Kader Kasar	Tokat İlindeki Anasınıfı Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmal Farkındalıklarının Adli Tıp Bakış Açısı ile Değerlendirilmesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Damgalama Eğilimi: Ön Çalışma Kişi İfadesinde Karar Değiştirilebilir mi? Overton Penceresinden Sokrates Mahkeme Safhasında Birliktişinin Derin Öğrenme Yöntemini Kullanması İş Kazası Bildirimi ile İzlenen Olguların Değerlendirilmesinde Kusur Belirlenimi Adli Nükleer Tıpta Yeni Yaklaşımlar: Teknolojik İlerlemeler ve Uygulama Alanları Adli Tıp Anabilim Dalı Tarafından Konsülte Edilen Göz Hastalarının Epidemiyolojik Özellikleri
17 Mayıs 2024 Cuma (Prof. Dr. Yaşar İŞCAN anısına)			
09:00-10:15	Poster Bildiri-1 Oturum Başkanları: Mehmet Fatih KARAKUS Nevin CAVLAK	Alperen Tek Bahadır Saka Bahadır Saka Erkal Gümüşboğa Shukufa Musayeva Miraç Özdemir Miraç Özdemir Orhan Destanoğlu	B SALONU Postmortem İnterval ile İlgili Yayınların Bibliometrik İncelenmesi Cezaevinde Erişkin Erkeğe Yönelik Tekrarlı Cinsel Saldırı Olgusu Çocuk Fiziksel İstismarı ile Karşın Arterfakt Dermatiti Olgusunun Adli Tıbbi Değerlendirilmesi Yıldırım Çarpması Mı Statik Yüklenme Mi? Cerrahide Sık Rastlanan Tıbbi Uygulama Hatası – Gossipiboma: Altı Olgunun Geriye Dönük Değerlendirilmesi Fiziksel Şiddetin Farklı Bir Türü: İnsan İsrığı Yoluyla Kulak Amputasyonu Adli Tıp Uygulamalarında Travma Ayırıcı Tanısında "Meth-Skin": İki Olgu Şişmanlık İlaçlarının Kimyası, Toksikiteleleri ve Analizlerde Dikkat Edilecek Hususlar
10:15 – 10:30			CAFE BREAK
10:30-12:00	Sözel Bildiri-3 Oturum Başkanları: Dilek KARAKUS Yusuf SAHİN	Mehmet Fatih Karakus Mustafa Yiğit Emine Serap Yılmaz Erdal İlhan Orhan Meral Muhammed Abdullah İmat Üzeyir Gürel	Üçüncü Basamak Kulak Burun Boğaz Kliniğinde Değerlendirilen Adli Tıp Konsültasyonlarının Analizi Kütahya İlinde 2020-2021 Yıllarında Trafik Kazası Yaralanmaları Nedeniyle Verilen Adli Raporların Retrospektif Değerlendirilmesi Bir Üniversite Hastanesinde Solunum Etkilenme ve Maluliyetlerin Değerlendirilmesi: 642 Hastanın Analizi İzmir Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na Vasi Tayini Nedeniyle Yapılan Başyüruların Değerlendirilmesi Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda Yapılan Son Düzenlemeler Konusunda Hekimlerin Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi Ordu'da Hayvan Saldırısına Uğradığı Tespit Edilen Ölüm Olgularının Adli Tıbbi Açardan Değerlendirilmesi: 3 Olgu Sunumu Ordu'da Metil Alkol İntoksikasyonuna Bağlı Ölümünün Adli Tıbbi Açardan Değerlendirilmesi
12:00-13:30			ÖĞLE ARASI
13:30-14:45	Sözel Bildiri-4 Oturum Başkanları: Oğuz KARAKOYUN Ahmet Sedat DÜNDAR	Gökmen Karabağ Melike Taşkıran Elif Yaren Kılıç Elif Özberk Cihangir Işık Ramazan Özalp Dilara Öner Kaya	Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Yapılmış Yayınların Bibliyometrik Analizi Aile İçi Şiddetin Karanlık Yüzü: Kimyasal Yanık Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Olgularının Retrospektif Değerlendirmesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Polikliniğine Yönlendirilen Travma Olgularında Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerinin Değerlendirilmesi Adli Tıp Polikliniği'ne Kesici Delici Alet Yaralanması Nedeniyle Başyüran Olguların Değerlendirilmesi Travma Sonrası İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatör Aktivasyonu Gelişen Olguda Yaralanmanın Adli Açardan Değerlendirilmesi; Olgu Sunumu Yaz ve İmza İncelemelerinde Huzurda Alınan Karşılaştırma Tutanaklarındaki Sorunlar
14:45- 15:00			CAFE BREAK
15:00 -16:30	Sözel Bildiri-5 Oturum Başkanları: Adem KOKSAL Ümit ŞİMSEK	Emre Boz İsmail Altın Nisanur Geçici Talip Vural Talip Vural Afet Musayeva Hüseyin Çetin Ketenci Kadir Buttancı Abdulkerim Yayla Asya Aydın Bengü Berrak Özkul Muazzez Elçin Özkul Özgür Sağlam Pınar Boyraz Umur Tecir	Sudan Çıkarılan Ceset Otopisinde Boyna Bağ Tatbiki Varlığı: Olgu Sunumu İleri Derecede Çürümüş Cesetlerde Kimlik Tespiti Nadir Bir Olgu: Tek Atışla Husulü Mümkün Çoklu Ateşli Silah Yaraları Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 2013-2022 Yılları Arasında Gerçekleşen Aşşar Ev Yangını Ölümlemleri; Retrospektif Otopsi Çalışması 2013-2022 Yılları Arasında Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığında Otopsi İşlemi Yapılan Kadın İntihar Olgularının Analizi; Retrospektif Otopsi Çalışması Cinayetkarların Şahsiyatının Öyranılmasında Fonoskopik Ekspertizasının Rolü Ağaçtan Düşme ile İlişkili Ölümünün Değerlendirilmesi Siber Suçların Önlenmesinde Toplumsal Farkındalık Cinsel İstismar Belirtilerinden Buluşıcı Hastalıklar; Olgu Sunumu Nitelikli Cinsel Saldırıyı Engelleyen Anatmik Bir Varyasyon: Imperfore Kızlık Zarı Vakası Cinsiyet Belirlenmesinde Radyolojinin Yeri: Güncel Bakış Bir Üniversite Hastanesi Çocuk Hastalıkları Servisinde Cinsel İstismara Maruz Kaldığı Gerekçesi ile Getirilen Çocukun Adli- Tıbbi Değerlendirilmesi Çocuk İstem Merkezine Çevrimici Cinsel İstismara Maruz Kaldığı Gerekçesi ile Getirilen Çocukun Adli- Tıbbi Değerlendirilmesi Cinsel Saldırı Olgularında Saldırgan Kimliğinin Adli Başyüru Zamanına Etkisi Suçlu Ya Da Suçlular Kim?: İki Eneset Olgusu
14:45- 15:00			CAFE BREAK
15:00 -16:30	Sözel Bildiri-6 Oturum Başkanları: Selen KARAOĞLANOĞLU Muhammed Emin PARLAK	Emre Boz İsmail Altın Nisanur Geçici Talip Vural Talip Vural Afet Musayeva Hüseyin Çetin Ketenci Kadir Buttancı Abdulkerim Yayla Asya Aydın Bengü Berrak Özkul Muazzez Elçin Özkul Özgür Sağlam Pınar Boyraz Umur Tecir	Sudan Çıkarılan Ceset Otopisinde Boyna Bağ Tatbiki Varlığı: Olgu Sunumu İleri Derecede Çürümüş Cesetlerde Kimlik Tespiti Nadir Bir Olgu: Tek Atışla Husulü Mümkün Çoklu Ateşli Silah Yaraları Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 2013-2022 Yılları Arasında Gerçekleşen Aşşar Ev Yangını Ölümlemleri; Retrospektif Otopsi Çalışması 2013-2022 Yılları Arasında Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığında Otopsi İşlemi Yapılan Kadın İntihar Olgularının Analizi; Retrospektif Otopsi Çalışması Cinayetkarların Şahsiyatının Öyranılmasında Fonoskopik Ekspertizasının Rolü Ağaçtan Düşme ile İlişkili Ölümünün Değerlendirilmesi Siber Suçların Önlenmesinde Toplumsal Farkındalık Cinsel İstismar Belirtilerinden Buluşıcı Hastalıklar; Olgu Sunumu Nitelikli Cinsel Saldırıyı Engelleyen Anatmik Bir Varyasyon: Imperfore Kızlık Zarı Vakası Cinsiyet Belirlenmesinde Radyolojinin Yeri: Güncel Bakış Bir Üniversite Hastanesi Çocuk Hastalıkları Servisinde Cinsel İstismara Maruz Kaldığı Gerekçesi ile Getirilen Çocukun Adli- Tıbbi Değerlendirilmesi Çocuk İstem Merkezine Çevrimici Cinsel İstismara Maruz Kaldığı Gerekçesi ile Getirilen Çocukun Adli- Tıbbi Değerlendirilmesi Cinsel Saldırı Olgularında Saldırgan Kimliğinin Adli Başyüru Zamanına Etkisi Suçlu Ya Da Suçlular Kim?: İki Eneset Olgusu
18 Mayıs 2024 Cumartesi (Prof. Dr. Zeki SOYSAL anısına)			
09:00 -10:30	WORKSHOP: 1. Bölüm (SAĞLIKTA ŞİDDETE KARŞI İLETİŞİM) Moderatörler: Aynur ARSLAN, Meltem KÖKDENER, Deniz DENİZ ÖZTURAN		B SALONU
10:30 -10:45			CAFE BREAK
10:45- 12:00	WORKSHOP: 2. Bölüm (SAĞLIKTA ŞİDDETE KARŞI İLETİŞİM) Moderatörler: Aynur ARSLAN, Meltem KÖKDENER, Deniz DENİZ ÖZTURAN		
12:00-13:30			ÖĞLE ARASI
13:30-14:45	Poster Bildiri- 2 Oturum Başkanları: Melih ÜRKMEZ Abdullah İMAT	Ömer Dengişik Rukiye Zengin Sema Erez Talip Vural Talip Vural Ümit Şişmek Ceren Aydoğan Taşkın Özdes	Nakdi Yardım ve Ayrıık Bağlanması Hakkında Yönetmeliğin Bir Olgu Üzerinden Değerlendirilmesi Bazı Meyve Türlerinde Bulunan Ştanojenik Glukozitlerin Toksikite Potansiyelleri Otopsiye Sanal Yaklaşım: Virtopsi Çoklu İlaç İntoksikasyonuna Bağlı Ölüm Olgusu: Kadın Sağlık Çalışanı İntiharı "Vargit Otu (Colchicum Autumnale L.)" Zehirlenmesine Bağlı Ölüm Olgusu: Otopsi Çalışması Lanapark Yaralanmalarının Adli Tıbbi Değerlendirmesi Adli Antropolojide Yapay Zeka Kullanımı 2020-2022 Yılları Arasında Aydın Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nde Otopsi/Ölü Muayenesi Yapılan Olgularının Değerlendirilmesi
14:45- 15:00			CAFE BREAK
15:00-16:30	Sözel Bildiri - 7 Oturum Başkanları: Kadir COBAN Muazzez Elçin ÖZKAN	Muhammed Emin Parlak Nurdan Sezgin Semih Petekkaya Özgür Sağlam Mehmet Fidal Saydan Meliha Vonca Erdem Ceren Küpeli Büşra Sarıyar Büşra Sarıyar Fezvanur Efe Nevin Cavlak Serbülen Kılıç Yağmur Gündüz Çilci Buse Kavaleci Hüseyin Balandız	Adli Yaş Tahmininde CNN Uygulaması: RSNA EIX-Ray Veri Seti Üzerinden İlgörüler Öznelik Seçimi Yapılan Kulak Biyometrik Verisinden Lojistik Regresyon Yöntemi Kullanılarak Cinsiyet Sınıflandırılması Yapay Zeka Teknolojisinin Adli Tıpta Uygulaması 6 Şubat Depremi Sonrası Türkiye Psikiyatri Derneği Ruhsal Travma ve Afet Psikiyatrisi Çalışma Birimi Tarafından Hazırlan Psikolojik İlk Yardım Yönergesi İçğında Hatay İli Samandağ İlçesinde Sosyal Hizmet Uzmanlarıca Yapılan Terapötik Görüşmelerin Değerlendirilmesi Resmi Belgede Sabteçilik Suçu; 4 Adet Olgu Sunumu Fatih Harbiye Romanında Doğu-Batı Dualitesi ve Toplumal Dissosiyasyon Dijital İntihara Yönelen Suçlarında Mağdur Profil Analizi İstanbul'da Lise Düzeyindeki Öğrencilerde Siber Zorbalık Davranışlarının Araştırılması İstanbul'da Üniversite Öğrencilerinin Cinselliğe Yönelik Taciz ve Saldırı'ya Yönelik Tutumlarının Araştırılması 2023 Yılında Adli Tıp Polikliniğinde Muayenesi Yapılan Suça Şüphelenen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri Bir Üniversite Hastanesine Ceza Sorumluluğu Nedeniyle Başyüran Olguların ve Düzenlenen Raporların İncelenmesi Frontotemporal Demansin Cezai Sorumluluk Değerlendirmesi: Olgu Sunumu Çocuk Psikiyatrisi Kliniğinde Sağlık Tedbiri Uygulanan Çocukların Sosyodemografik Profil: Ordu Örneği Görsel Medyada Şiddetin İzleri: Ana Haber Programları Üzerine İnceleme Anogenital Hpv Lezyonu Bulunan Çocukların Sosyodemografik Özellikleri: Gülhane Çocuk Koruma Birimi Deneyimleri
19 Mayıs 2024 Pazar			

5. TÜRK ADLİ BİLİMLER KONGRESİ, 16. Adli Tıp Çalıştayı “Güncel Adli Bilimler”

09:00 -10:30

Kapanış konuşması ve Kongre bildirisinin yayınlanması

KONUŞMA ÖZETLERİ

Gökhan Oral

Erdal Özer

ADLİ TOKSİKOLOJİ TARİHÇE

Murat Akbaba

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

Her ne kadar XVI. yüzyılda Paracelsus “Her madde zehirdir. Zehir olmayan madde yoktur; zehir ile ilacı ayıran onun dozudur” ifadelerine yererek toksikolojinin öncülerinden olsa da insanlığın toksik maddelerle tanışması tarih öncesi dönemlere dayanmaktadır. Tarih öncesi insanlar bazı bitkileri zararlı, diğerleri güvenli olarak ayıretmişler Avlanma, savaş ve suikast için hayvan venomlarının ve bitki ekstraktlarının kullanmışlardır Süreç içinde toksik maddeler savaşlarda, taht kavgalarında, cezalandırmalarda simyagerler eli ile kullanılmıştır. Socrates'in öldürülmesi, cleopatra'nın ölümü, imparator Nero'nun tahta geçişi gibi tarihe yön veren pek çok önemli olay toksik maddelerin kullanımı nedeni ile gerçekleşmiştir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte çeşitli toksik maddelerin kitlesel etkisi fark edilmiş, bu maddelerin üretimi endüstrileştirilmiş ve sonuç olarak kitle imha silahı olarak ilk kullanımları Birinci Dünya Savaşı'nda başlamıştır. I.Dünya savaşında fosgen ve mustardın savaş gazı olarak kullanılmasını takiben, II.Dünya savaşı yıllarında pestisitlerin, ilaçların, sentetik ve endüstriyel kimyasalların üretiminin artmasıyla toksik maddeler kitlesel yıkıcılığını net olarak ortaya koymuştur. Birçok kimyasal madde sentezlenmeye devam etmiş ve 20. yüzyılın son yarısında kimyasal silah olarak, katliam ve terörizm olaylarında kullanım tehdidi önemli boyutlara ulaşmıştır. Dolayısıyla 21. yüzyılda, kimyasal silahların konvansiyonel silahların hemen yanında yer alarak en olası savaş ve saldırı yöntemleri haline geldikleri gerçeğini kabul etmek gerekmektedir.

History of Forensic Toxicology

Although Paracelsus in the 16th century remarked, "All substances are poisons; there is none which is not a poison. The right dose differentiates a poison from a remedy," thus being one of the pioneers of toxicology, humanity's encounter with toxic substances dates back to prehistoric times. Prehistoric humans distinguished some plants as harmful and others as safe. They utilized animal venoms and plant extracts for hunting, warfare, and assassination. Throughout history, toxic substances have been used by alchemists in wars, power struggles, and punishments. Many significant events that shaped history, such as the murder of Socrates, the demise of Cleopatra, and the ascent of Emperor Nero to the throne, occurred due to the use of toxic substances. With the advancement of technology, the mass effect of various toxic substances was recognized, their production was industrialized, and as a result, the first uses of chemical weapons as weapons of mass destruction began in World War I. Following the use of phosgene and mustard gas as chemical warfare agents in World War I, the proliferation of pesticides, medicines, synthetic and industrial chemicals during World War II clearly demonstrated the mass destructive power of toxic substances. Many chemical substances continued to be synthesized, and in the latter half of the 20th century, the threat of their use as chemical weapons in massacres and acts of terrorism reached significant proportions. Therefore, in the 21st century, it is necessary to acknowledge the fact that chemical weapons

have become one of the most likely methods of warfare and attack, standing alongside conventional weapons.

OSMANLI KADI SİCİLLERİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Selçuk ÇETİN*

*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

İslam hukukunda kadı, idari makamlar tarafından İslami ilkelere dayalı olarak bireyler arasındaki hukuki davalarda ve anlaşmazlıklarda hakemlik yapma üzere atanan kişidir. İslam hukukunda kadı, İslami hükümlere uygun olarak hüküm verme ve kanunları uygulama yetkisine sahiptir. Kadılar, Osmanlı İmparatorluğu'nun (1299-1922) idari yapısının bir parçası olarak önemli bir rol oynadı. Kadılar, eyalet merkezlerinden sancaklara (sancakbeylerin yönettiği iller içindeki idari bölümler) kadar uzanan çeşitli idari birimlerde mevcuttu. İl idari birimlerini denetleyen en yüksek yargı makamı olma gibi saygın bir konuma sahiplerdi.

Kadı Sicil Defterleri, kadılar tarafından mahkemelerde tutulan ve kadınların davalara ilişkin kararlarını, evlenme, talak (boşanma), itiraf, vakıf, alışveriş gibi hukuki süreçleri ve tebliğ edilen çeşitli kayıtları içeren belgeler olarak tanımlanabilir. Üst makamlardan kadılara (ferman, biyografi derlemesi, tutanak, atama mektubu vb.).

Tarihte uzun yıllar kadına yönelik şiddete yeterince önem verilmedi, hatta meşrulaştırıldı. Kadınlara yönelik şiddetin, genellikle ısrarcı ve acımasız olan, korkutma ve baskıyla karakterize edilen biçimi, erkeklerin kadınları kontrol etme ve onlara hükmetme çabalarıyla doğrudan bağlantılıdır. Hem tarihsel çalışmalar hem de güncel araştırmalar, ceza hukuku sisteminde, toplum içinde, tıbbi ve sosyal hizmetlerde şiddetin sıklıkla göz ardı edildiğini ve cezasız bırakıldığını göstermektedir.

Prof. Dr. İzzet Sak tarafından hazırlanan, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları'na ait 17-20. yüzyıllar (1659-1921) arası döneme ait Konya kadı sicil kayıtlarında bu hususta ulaşılan veriler değerlendirildiğinde; incelenen 5326 kadı sicil kaydının 89'u kadına yönelik şiddete ilişkin davalardı.

Günümüzde kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusu ülkemizde ve dünyada halen önemli bir insan hakları ihlali ve halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarihte kadına yönelik şiddete ilişkin spesifik yazılı kaynaklar bulunmamasıyla birlikte geçmiş döneme ait çeşitli yazılı kaynakların ve tarihi belgelerin satır aralarında bu konuya ilişkin ipuçları bulmak mümkündür. Osmanlı Devleti'nin 17. ve 20. yüzyıllar arasındaki kadı sicil kayıtlarında bulduğumuz kadına yönelik şiddet davalarından elde edilen veriler, bu konudaki kaynakların ve bilgilerin oldukça sınırlı olduğu bir tarihsel süreçte, konunun tarihsel sürecinin anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

CİNSEL SALDIRILARDA ENFEKSİYON HASTALIKLARI AÇISINDAN YAKLAŞIM

Arzu ALTUNÇEKİÇ YILDIRIM

17 Mayıs 2024 Cuma

09:00-10:15 II. Panel Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddet

Cinsel yolla bulaşan enfeksiyon hastalıkları (CYBE); sıklıkla genç erişkin döneminde görülen asemptomatik seyir gösterebilen ve ciddi komplikasyonlar ile sonuçlanabilen enfeksiyonlardır. Bu hastalıklar tüm dünyada önemli bir halk sağlığı sorunudur. Enfekte vakaların üçte biri toplumun aktif bölümünü oluşturan gençlerden oluşmaktadır. Cinsel yolla bulaş nedeniyle sadece bireyi etkilemekle kalmaz toplumsal açıdan da riskin artması ile sonuçlanır. Pek çok ülke de bu hastalıklar için özel merkezler oluşturulmuştur ve bildirim zorunludur. Ülkemizde de bildirim zorunlu hastalıklar arasında yer almaktadır (1). Cinsel yolla bulaşabilen yaklaşık otuz mikroorganizma söz konusudur. Bir mikroorganizma ile enfekte olan bireylerde özellikle mukozal hasar da söz konusu ise diğer mikroorganizmaların bulaşı çok daha kolay hale gelir. Bu nedenle pek çok vakada sıklıkla birden fazla enfeksiyon hastalığı saptanır. Düşük sosyo kültürel durum, yakın zamanda (son 3 ay) yeni cinsel eş(ler), çok eşlilik, daha önce geçirilmiş CYBE varlığı, seks çalışanları ile ilişkide bulunmak, HIV enfeksiyonu varlığı, uyuşturucu kullanmak, homoseksüel ilişki, kondom kullanmamak CYBE’lar açısından önemli risk faktörleridir (2). Asemptomatik kişiler enfeksiyonların yayılmasına neden olurlar. Bakterilerin etken olduğu enfeksiyonların tanı, tedavi ve kontrolü nispeten kolay iken virüslerle meydana gelen hastalıkların saptanması ve tedavisi daha zordur. Gonore, Klamidya enfeksiyonları, Sifiliz bakteriyel; Hepatit B, HIV, HPV viral ve trikomonas enfeksiyonları protozoal enfeksiyonlar arasında sıklıkla görülen hastalıklardır.

Cinsel saldırı sonrası CYBE'lerin prevalansı değişiklik gösterir; trichomoniasis ve bakteriyel vajinoz gibi bazı enfeksiyonlarda oranlar daha yüksektir. Birçok vakada CYBE'ler için rutin testler yapılamayabilir ancak profilaktik tedavi sıklıkla tavsiye edilir. Klamidya, gonore ve trikomoniyaz için antibiyotiklerin yanı sıra hepatit B, HPV ve HIV için önleyici tedbirler de dahildir. Takip ve tanı çok önemlidir ancak uyumu etkileyen faktörler nedeniyle çoğu zaman zorluklar söz konusudur. Cinsel saldırı sonrası CYBE'lerin tedavisi ülkeler arasında ve aynı ülke içinde değişkenlik göstermektedir. Antibiyotik direnç paternleri ve bölgedeki yaygın enfeksiyonlar gibi yerel faktörler genellikle bu farklılıkları etkilemektedir. Enfeksiyon prevalansı ve antibiyotik duyarlılığı dinamiktir ve sürekli değişikliklere tabidir; 1980'lerde HIV'in ortaya çıkışında olduğu gibi, cinsel yolla edinilen yeni enfeksiyonlar ortaya çıkabilir.

Geçtiğimiz yüzyılda, HIV de dahil olmak üzere CYBE'lerle mücadele etmek için etkili ilaçların geliştirilmesinde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Cinsel saldırı sonrası enfeksiyöz açıdan hastaların yönetimi için Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (CDC) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından oluşturulan güncel yönergeler mevcut olup profilaksi ve tedavi

yaklaşımları belirtilmiştir (3,4). Ülkelerin bu kılavuzlar ışığında ve kendi verilerini (hastalık sıklığı, direnç durumu gb) dikkate alarak ulusal rehberler hazırlaması da yerinde olacaktır.

İlk muayenede CYBE açısından değerlendirme;

Testlerin yapılmasına ilişkin kararların bireysel olarak verilmesi önerilmektedir. **CDC 2021 kılavuzunda ilk muayene önerileri şu şekildedir.**

- Penetrasyon veya penetrasyon girişimi alanlarında *C. trachomatis* ve *N. gonorrhoeae* için Nükleik Asit Amplifikasyon Testleri (NAAT) gerçekleştirilmelidir. Bu testler ergen veya yetişkin cinsel saldırı mağdurlarının tanısal değerlendirilmesi için tercih edilmektedir.
- Kadınlara idrar veya vajinal örnekte *T. vaginalis* için NAAT testi önerilmektedir.
- Özellikle vajinal akıntı, kötü koku veya kaşıntı şikayetlerinin varlığında; vajinal pH ölçümü ve KOH testini de içeren fresh bakı veya hasta başı hızlı testler (Point of care (POC)) bakteriyel vajinoz ve kandidiyaz kanıtı için yapılmalıdır.
- Saldırı sırasında bu anatomik bölgelerde cinsel temas olup olmadığına bakılmaksızın, bir önceki yıl içinde alıcı oral veya anal seks bildiren erkeklerle seks yapan erkeklere *C. trachomatis* ve *N. gonorrhoeae* taraması yapılması önerilmektedir. Anal penetrasyonun rapor edildiği durumlarda anoskopi düşünülmelidir.
- HIV, HBV ve sifiliz enfeksiyonu için serum örneği alınmalıdır.

Muayene sırasında saptanan bir CYBE, saldırı öncesinde varolan bir enfeksiyonu gösterebilir. Özellikle toplumda sık görülen etkenlerin saptanması saldırı ile kazanıldığı anlamını taşımaz. Ancak saldırı sonrası muayene, CYBE' nin tanımlanması veya önlenmesi için önemli bir fırsat sunar. CYBE etkenlerinin büyük bölümünde kuluçka dönemi uzundur. Bu nedenle ilk muayenede patoloji saptanmayan olguların hastalıkların gelişme sürelerine göre takibi gerekmektedir. Ne yazık ki cinsel saldırı mağdurları arasında takip ziyaretlerine uyum zayıftır (5). Cinsel saldırı sonrasında aşağıdaki rutin tedaviler önerilmektedir:

- Kadınlarda klamidya, gonore ve trikomonas, erkeklerde ise klamidya ve gonoreye yönelik ampirik bir antimikrobiyal rejim verilmelidir.
- Cinsel saldırı mağdurlarına Hepatit B aşısı ve endike ise Hepatit B immünglobulin ilk muayene sırasında yapılmalı ve aşının takip dozları ilk dozdan 1 ve 6 ay sonra uygulanmalıdır. Daha önce aşılanmış ancak aşılama sonrası test yapılmamış olanlara tek bir aşı takviye dozu uygulanmalıdır.
- Aşılanmamış veya eksik aşılanmış 9-26 yaş arası kadın ve erkekler için HPV aşısı önerilmektedir. Aşı, cinsel saldırı mağdurlarına ilk muayene sırasında yapılmalı ve ilk dozdan 1-2 ay ve 6 ay sonra takip dozları uygulanmalıdır. Aşılamaya 15 yaşından önce başlayan kişiler için 2 dozluk program (0 ve 6-12 ay) önerilir.
- HIV 'e ilişkin öneriler, riske göre vaka bazında yapılır.

Takip süreci; Saldırı sonrası ilk muayeneden sonra, takip muayeneleri saldırı sırasında veya sonrasında edinilen yeni enfeksiyonları tespit etme, gerekiyorsa aşlarını tamamlama, diğer CYBE'ler için danışmanlık ve tedaviyi tamamlama, yan etkileri ve koruyucu tedavilere uyumu izleme fırsatı sağlar. İlk testler negatifse ve tedavi sağlanmadıysa saldırıdan 1-2 hafta sonra CYBE muayenesi tekrarlanabilir. Sfiliz için serolojik testler 1. ve 3. ayda tekrarlanabilir; Akut HIV enfeksiyonunu tespit etmeye yönelik yöntemler kullanılarak HIV testi 6. haftada ve 3. ayda tekrarlanabilir (3,4,6).

Özetle, cinsel saldırılar bulaşıcı hastalıklar açısından yüksek risklidir. Mağdurların fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran aynı zamanda yasal yönleri de ele alan kapsamlı ve hasta merkezli bakımın multidisipliner olarak sağlanması gereklidir. Bu yaklaşım içerisinde CYBE riskini en aza indirmek ve gerektiğinde tedavi etmek göz ardı edilmemelidir.

KAYNAKLAR

1. T.C. Bulaşıcı Hastalıkların İhbarı ve Bildirim Sistemi Standart Tanı, Surveyans ve Laboratuvar Rehberi.Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. 2004.
2. Sachs CJ, Ladd M, Thomas B. Sexual Assault Infectious Disease Prophylaxis. [Updated 2023 Sep 9]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK482239/>
3. Workowski KA, Bachmann LH, Chan PA, et al. Sexually Transmitted Infections Treatment Guidelines, 2021. US Department of Health and Human Services/Centers for Disease Control and Prevention. MMWR2021;70;4;1-187.
4. Guidelines for the management of symptomatic sexually transmitted infections. Geneva: World Health Organization; 2021. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.
5. Ackerman DR, Sugar NF, Fine DN, Eckert LO. Sexual assault victims: factors associated with follow-up care. Am J Obstet Gynecol 2006;194:1653–9. PMID:16635464external icon <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2006.03.014>external icon
6. Ragpa LH, Urdangaray UV, Ferrero Benítez OL, et al. Sexually transmitted infections in the context of a sexual assault. Enferm Infecc Microbiol Clin. 2019;37(3):187–194.

Ülkemizde Çocuk İzlem Merkezleri

Fatmagül ASLAN

Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Çocukluk çağında cinsel istismara maruz kalmak; çocuğun ruhsal dünyasını derinden yaralayan, yaşamının akışında köklü ve olumsuz yönde kalıcı değişimlere neden olan, etkileri tüm yaşamı boyunca devam eden, ağır ve yıpratıcı bir süreçtir. Bir ülkede çocukların ihmal ve istismara maruz bırakılması durumunda hizmet sağlama oranları, söz konusu ülkede devletin çocuk politikası ve genel (sağlık başta olmak üzere) politikalarından etkilenecektir. Ülkemiz’de, bu alanda öncülük görevi ilk olarak ÇİM’ler kurulmadan önce üniversitemize düşmüştür. 11 Üniversitemizde Çocuk Koruma Uygulama ve Araştırma Merkezleri -Çocuk Koruma Birimleri (ÇKB) vardır. Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde de çocuğun tekrarlayan örselenmelerden korunması, ihbar / şüphede ön görüşme - adli görüşme - adli ve psikiyatrik muayene ve psiko-sosyal değerlendirme işlemlerinin tek merkezde gerçekleştirilmesi amacıyla Çocuk İzlem Merkezleri’nin kurulmasına karar verilmiş olması ülkemiz adına son derece iyi niyetli ve önemli bir adım olmuştur. Ancak kurulum aşamasında bu konuda örnek bir yapılanmayı daha önce sağlamış olan ülkeler model olarak alınırken; bizim Ülkemizin yasaları, sosyo-kültürel dinamikleri, her ildeki eğitim ve araştırma hastanelerinin konumu, merkeze uzaklığı, fiziki şartları hatta kendisine dahi yetmeyen kapasitesi, hastanede merkez için ayrılacak boş alanın bulunmaması, donanım ve ödenek kısıtlılığı, personel sıkıntısı gibi faktörler göz önüne alınarak, Çocuk İzlem Merkezleri Ülkemiz koşullarında farklı bir modele evrilmiştir.

Günümüzde 70 tane olan merkezlerin görevi; çocuğun cinsel istismara maruz kaldığı konusunda şüphede olduğu durumlarda, bu konuda bilgisi olan ilgililerin (anne-baba, sağlık çalışanları, öğretmenler...) durumu en hızlı şekilde kolluk kuvvetine iletmesi, kolluk kuvvetlerinin de istismara maruz bırakılma şüphesi taşıyan çocuğu, hiçbir görüşme yapmadan sivil bir ekip ve sivil bir araçla ÇİM’e ulaştırması ile başlar. Sevk işlemlerinde aile bireylerinin şüpheli olduğu durumlar hariç ebeveynlerin çocuğa eşlik etmesi sağlanmaktadır. Sağlık Bakanlığı’na bağlı hastanelerin çatısı altında, ancak bağımsız bir şekilde faaliyet göstermesi planlanan yapıda, 0-18 yaş grubunda cinsel istismara maruz kaldığı düşünülen çocukların adli görüşmeleri, adli ve psikiyatrik muayene ve takiplerinin olması öngörülmüştür. İdeal bir ÇİM’de; çocuğa ilişkin tüm soruşturma işlemleri Merkezde yapılır. Çocuk, adli görüşmeciler tarafından karşılanır. Merkez ve yapılacak adli görüşme hakkında çocuğa bilgi verilir. Diğer taraftan aile görüşmesi gerçekleştirilerek çocuğun yakınlarına gerekli rehberlik ve danışmanlık hizmetleri de verilir. Çocuk ile görüşme için aynalı bölme ile ayrılmış iç içe iki odadan oluşan odanın görüşme kısmı kullanılmaktadır.

Bu odada bulunan mikrofon ve kamera aracılığı ile, görüşme sırasında ses ve görüntü kaydı yapılır. Soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısı, çocuğun vekili olan avukat, çocuğun muayenesini gerçekleştirecek olan adli tıp uzmanı (gerekli hallerde), Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü temsilcisi, aile görüşmecisi ve gerekli durumlarda diğer ilgililer aynanın diğer

tarafındaki izleme odasında hem görüşmeyi izleyebilmekte hem de belli aralarla ses sistemi aracılığı ile görüşmeyi yönlendirebilmektedirler. Böylece çocuğun beyanına başvurulurken, çocuk iletişimi konusunda alanında uzman tek bir görevli tarafından sorular yöneltilebilmekte ve tüm görüşmelerin kamera ile kayıt altına alınması sağlanmaktadır. Adli görüşmenin hemen sonrasında çocuğun avukatı ve adli görüşmeci eşliğinde Cumhuriyet Savcısı tarafından ifade tutanağı düzenlenir. Görüntü kaydının bir örneği, görüşmeden hemen sonra tutanakla savcıya teslim edilir, diğer örneği ise merkez arşivinde saklanır.

Gerekli durumlarda çocuğun adli tıbbi muayenesinin merkezde gerçekleşmesi sağlanır (bilgilendirme, rıza, gerekli hallerde savcılık ya da mahkeme izni çıkartılması vs.). Çocuğun adli tıbbi muayenesinin merkezde görevli adli tıp uzmanı tarafından yapılması ideal olmalıdır.

Görüşme ve muayeneler tamamlandıktan sonra, elde edilen ses ve görüntü kayıtları, ses ve görüntü kayıtlarının deşifresi gibi bilgi ve belgeler ile adli görüşmeci tarafından düzenlenen adli görüşme raporu, yedi gün içinde Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Çocuk merkezde makul sürelerde tutulmakta, işlemleri olabilecek en kısa sürede tamamlanmaktadır.

Ancak; eğer çocuk merkeze geç saatte getirilmişse ve adli görüşmenin ertesi gün yapılmasına karar verilmişse, o gece ÇİM’de konaklaması sağlanmaktadır.

Merkezde işlemler tamamlandıktan sonra, mağdur çocuk, Cumhuriyet savcısının talimatıyla ailesine veya koruma altına alınacaksa Aile ve Sosyal Hizmet İl Müdürlüğü temsilcisine merkezde teslim edilir. Çocuğun teslimi ve sonrasında yaşanabilecek riskli hallerde, güvenliği sağlamak üzere kolluk görevlisinden yardım istenilir.

Sağlık Bakanlığı tarafından taşradaki merkezlere dönem dönem ÇİM konulu ek yazılar gönderilerek, çocuğun adli tıbbi muayenesi ve örnek alımı sürecinde adli tıp uzmanı ile birlikte hemşirenin görev alması gerektiği vurgulanmaktadır. Ancak günümüzde hemşiresi olmadan hizmet veren ÇİM’ler bulunmakta olup bu durum uygulamada sıkıntıya yol açmaktadır.

ÇİM’ler; hastanelerin/sağlık birimlerinin tercihen giriş katında, fiziki olarak dışarıdan bakıldığında kurumun diğer bölümlerinden ayırt edilemeyecek özellikte ve Sağlık Bakanlığı’nın onayı ile ruhsatlanır denilmektedir. Ancak günümüzde bağlı olunan hastaneye uzak ve ruhsata uygun olmayan merkezler bulunmaktadır.

Adli ve tıbbi işlemlerin eksiksiz şekilde yapılmasına, çocukların kendini rahat ve güvende hissetmelerine, elde edilen bilgilerin kayıt altına alınmasına ve veri güvenliğinin en üst düzeyde sağlanmasına imkan verecek şekilde malzeme ve ekipman ile donatılması planlanmıştır. Ancak günümüzde eksikleri olan, kayıt alma ve arşivleme sorunları olan merkezler vardır.

Cinsel istismara maruz bırakılmış çocukların ikincil örselenmesinin önlenmesi, adli ve tıbbi işlemlerin bu alanda eğitilmiş kişilerden oluşan bir merkezde ve tek seferde gerçekleştirilmesi esastır denilmektedir. Ancak konsültasyonlar için merkez hastanelere çocukların sevk ve nakledildiği merkezler vardır.

Hizmetin gerektirdiği durumlarda üniversiteler, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastaneleri ve klinikler ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılabilir denilmektedir. Ancak bir-iki merkez dışında bunu başaran ÇİM olmamıştır. Genellikle işleyiş olarak 7/24 esası ile hizmet öngörülen merkezlerde adli görüşmeci - aile görüşmecisi konumundaki psikolog, sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimcisi ve hemşireler görev almaktadır. Adli görüşmeci sayısı yetersiz merkezler vardır.

Adli Tıp Uzmanları genellikle icap nöbeti tutarak ya da sorumlu hekim olarak görev almaktadırlar. İldeki tüm adli tıp uzmanları mevzuat sorunları nedeni ile görevlendirilememektedir.

Çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı, Çocuk Hastalıkları ve Sağlığı Uzmanı ve Kadın Hastalıkları Doğum Uzmanı ise genellikle konsültan hekim olarak çalışmaktadırlar. ÇİM yapılanmasındaki asıl amaç tüm muayenelerin tek merkezde yapılması ve olaya ilişkin bir kez öykü alınmasını sağlamak olmakla birlikte; uygulamada bu amacın hedeflendiği şekilde gerçekleştirilemediği görülmektedir.

En temel sorunlardan biri ÇİM’deki uzman hekim eksikliği, diğeri ise ÇİM’in bulunduğu binaların ilgili uzmanlık alanlarının bulunduğu binadan farklı - uzak konumda olmasıdır. ÇİM’ler sadece çocuk cinsel istismar olgularının değerlendirildiği merkezler olarak tanımlanmış, diğer istismar ve ihmal olguları dışlanmıştır. Çocuk hakkında birden fazla rapor düzenlenmesinden kaynaklanan sorunlar olabilmektedir.

ÇİM çalışanlarının ÇİM’in sabit elemanı olmaması, başka birimlerde görev yapması ve personel yetersizliği önemli bir sorundur.

Adli yönden yaşanan sıkıntılar; ÇİM’in Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi’ne (UYAP) dahil olmaması, merkezlere 18 yaş üstü olguların kabul edilmesi, sık sık savcı değişikliği olması vb. sayılabilir.

Ülkemiz genelindeki merkezlerde standart bir yapılanma ve donanım temin edilememiştir. Bu durum da uygulamada, merkezlerin ortak sorunları yanında, her merkezin kendine özgü bazı sorunlar yaşamasına neden olmuştur. Elbette ki merkezlerin kuruluşu ve yaygınlaşması Ülkemiz için çok önemli bir gelişmedir ve çocuklarımıza önemli bir hizmet sağlamaktadır. Ancak; mevcut merkezlerdeki sorunlar çözülmeden, yeni merkezlerin açılmasına odaklanılması, çoğu merkezdeki sorunların yeni açılanlarda da devam etmesine neden olmaktadır. İlk pilot uygulamaya başlanmasından bu yana on dört yıl geçtiği halde, Çocuk İzlem Merkezleri ile ilgili yönetmeliğin son hali belirlenerek günümüze değin yürürlüğe konulmamış olması da uygulamadaki bazı sıkıntıları beraberinde getirmiştir. Esasen, mevcut sorunların tümünün; çıkarılacak yönetmelik ile birlikte biraz çaba, ayrılacak yeterli ödenek ve kadro ve akademik destek ile çözülebilecek nitelikte olduğu da bir gerçektir. Gerek mağdur gerekse suçta sürüklenen tüm çocuklarımızın uluslararası düzeyde standart fiziki koşullara, donanıma ve personel yapılanmasına sahip olan Merkezlerde ikincil - üçüncül örselemelere maruz kalmadan gerekli tıbbi ve hukuki süreci yaşayabileceği günlere en kısa sürede ulaşabilmek dileği ile...

Kürtaj Durumlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Adli Hususlar

Melike Demir Çaltekin,

Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi

0000-0001-8797-7794, melike_deu@hotmail.com,

Giriş: Gebeliğin sonlandırılması, insanlık tarihi boyunca tıp, hukuk, din, etik gibi pek çok alanda tartışılmıştır. Gebeliğin sonlandırılmasına ilişkin yaklaşımlar ırksal, ekonomik, siyasî, tıbbî veya dinî sebeplerle farklılık gösterebilmektedir. Ancak gebeliğin sonlandırılmasının yasaklanması, gebeliğin güvenli olmayan şekilde sonlandırılması yoluna başvurulmasına, bu da kadın ölümlerine neden olduğu için gebeliğin sonlandırılması kanunî bir hak olarak görülmeye başlanmıştır. Türkiye’de ise, 1983 yılında Nüfus Planlaması Hakkında Kanun’un 5 inci maddesi ile gebeliğin isteyerek sonlandırılmasına on haftaya kadar olan gebelikler açısından izin verilmiştir. Gebeliğin sonlandırılmasına izin verilmesi gerektiğini savunan görüşe göre, kadın, kendi bedeni üzerinde karar verme hakkına sahiptir [1]. Diğer taraftan gebeliğin sonlandırılmasının yasaklanması gerektiğini savunan görüşe göre ise, gebeliğin sonlandırılması, kadının bedeninde başlamış olan bir yaşama hakkına müdahale niteliğini taşır [2]. Dolayısıyla fetusun yaşama hakkını ne zaman kazanacağı ve annenin kendi bedeni üzerinde karar verme hakkı ile ceninin yaşama hakkının çatışması hâlinde hangisinin tercih edileceği sorunlarını da beraberinde getirir. Bu yazıda gebeliğin sonlandırılması kapsamında fetusun hukukî durumu ve kadının kendi bedeni üzerinde karar verme hakkına ilişkin düzenlemelere değinilecek; ve ülkemizdeki kürtaj durumlarında karşılaşılan sorunlar ve adli hususlar incelenecektir.

Tartışma: Gebelik, kadının hayatını, vücudunu, beslenme alışkanlıklarını, hareket kabiliyetini, kariyer planlaması gibi diğer pek çok alanı etkilemektedir. Bu açıdan, gebeliğin sonlandırılması, kadının kendi bedeni üzerinde karar verme ve kendi geleceğini belirleme hakkının bir uzantısı olarak kişilik haklarının içinde değerlendirilir. Ancak, kadının kendi bedeni üzerinde karar verme hakkını sınırlandıran düzenlemeler mevcuttur. Türk Hukuku’nda gebeliğin sonlandırılmasına ilişkin hükümler Nüfus Planlaması Hakkında Kanun’da ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan Rahim Tahliyesi ve Sterilizasyon Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Denetlenmesine İlişkin Tüzük’te düzenlenmiştir [3]. Türk Ceza Kanunu’nda ise çocuk düşürme ve düşürtme suçları ayrıca hüküm altına alınmıştır. Nüfus Planlaması Hakkında Kanun’un 5 inci maddesinde ve Rahim Tahliyesi ve Sterilizasyon Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Denetlenmesine İlişkin Tüzük’ün 3 üncü maddesinde belirtildiği gibi gebeliğin isteyerek sonlandırılması için gebeliğin on haftayı geçmemiş olması gerekmektedir. Cinsel saldırı hâlinde ise bu sınır yirmi haftadır (TCK.m.99/VI). Sorunlu gebelikler açısından ise tüzükte belirtilen durumlardan birinin mevcudiyeti hâlinde gebeliğin sonlandırılması mümkündür (NPHK.m.5/II). Ayrıca gebeliğin sonlandırılması için kadının evli olması hâlinde eşinin rızası, küçük ve/veya ayırt etme gücünden yoksun olması hâlinde ise velisinin veya vasisinin ve sulh hâkiminin izni gerekir (NPHK.m.6). Türk Ceza Kanunu’nun 100 üncü maddesinde ise "Gebelik süresi on haftadan fazla olan kadının çocuğunu isteyerek düşürmesi hâlinde, bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolünür" diyerek belirtilen şartlara uyulmaması hâlinde kadına verilecek ceza düzenlenmiştir. Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere kadının kendi bedeni üzerinde karar

verme hakkı gebeliğin belirli haftadan önce olması, belirtilen izinlerin alınmış olması veya tüzükte belirtilen durumların bulunması şartına bağlanmıştır ve bu şartlara uyulmamasının yaptırımını Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Toplumlarda, evlilik dışı cinsel ilişkilerin bulunması, yoksul, eğitimsiz kadınların cinsel ilişkiye zorlanmaları, gebelik zamanının planlanmaması veya gebeliği önleyici tedbirleri kullanmama gibi nedenlerle istenmeyen gebelikler ortaya çıkmaktadır. 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun; bu tür istenmeyen gebeliklerin önüne geçilmesi amacıyla nüfus planlamasının esaslarını, gebeliğin sonlandırılması ve sterilizasyon uygulamalarını, acil müdahale hâlleri ile gebeliği önleyici ilaç ve araçların temin, imal ve saptanmasına ilişkin konuları düzenlemektedir. Gebeliğin güvenli olmayan bir şekilde sonlandırılmasına, gebeliğin sonlandırılmasının yasak olduğu ülkelerde daha çok rastlanmaktadır. Nüfus Planlaması Hakkında Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre, Türk Hukuku'nda on haftaya kadar olan gebeliklerin sonlandırılması açısından bir engel bulunmamakla birlikte on haftayı geçen gebeliklerin sonlandırılması için gebeliğin annenin hayatını tehdit etmesi veya ileride edecek olması ya da doğacak çocuk ile sonraki nesiller için ciddi bir tehdidin söz konusu bulunması gibi bir takım özel şartlar aranır. Türk Ceza Kanunu'nun 99 uncu maddesinin altıncı fıkrasına göre cinsel saldırı sonucu oluşan gebeliklerin yirmi haftadan fazla olmaması ve kadının rızasının bulunması hâlinde sonlandırılmasının suç oluşturmayacağını belirterek yirmi haftanın altındaki cinsel saldırı sonucu oluşan gebeliklerin sonlandırılmasına izin vermiştir.

Kadının rızasıyla birlikte resmi nikahlı eşinden rıza alınması gereken durumlar isteğe bağlı ve sorunlu gebeliklerin sonlandırılması açısından geçerlidir. Cinsel saldırı hâlinde gebeliğin sonlandırılması için ise Türk Ceza Kanunu'nun 99 uncu maddesinde belirtildiği üzere sadece kadının rızası yeterli görülmüş ve başkaca izin alınması aranmamıştır

Sonuç: Sonuç olarak; istenmeyen gebelikten korunma, kadın ve erkeğin eğitimi, yöntemlere kolay ve olabilirse ücretsiz ulaşması ile mümkündür. Doğurganlık çağındaki gebelik istemeyen her kadının/eşinin korunması hedeflenmeli, korunma yöntemlerinin başarısızlığı veya başka nedenlerle istenmeyen gebelik oluştuğunda veya gebeliğin erken döneminde gebeliğin devamına rıza vermeyen kadının güvenli ve hukuki esaslara bağlı olarak “kürtaj” olmasına imkan sağlanmalıdır.

1. Ürem, M., *Kadın vücudu ve etik sorunlar*. Sağlık Hukuku Makaleleri-II, 2012. 79: p. 102.
2. Uyumaz, A. and Y. Avcı, *Türk Hukuku'nda gebeliğin sonlandırılması*. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2016. 7(1): p. 579-638.
3. Hizmetler, S. and Ç.E.K. Kanunu, *Resmi Gazete*, 27.5. 1983, Sayı: 18059. Md. 3: p. 6.

AİLE İÇİ ŞİDDET İZLEM MERKEZİ: PİLOT PROJE UYGULAMASI

Prof. Dr. Hüdaverdi KÜÇÜKER

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Ülkemizde aile içi şiddetin önlenmesi ve mağdurların korunması her kesimin çok konuştuğu ancak bir türlü önlenemeye bir halk sağlığı sorunudur. Bu bağlamda 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair” kanun kapsamında her şehirde kurulan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde kurulan ŞÖNİM (Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri) de görev tanımları; şiddetin önlenmesi ve tedbir kararlarının izlenmesi- raporlaştırılması ve takip hizmetleri, şiddet mağduru kişilere yönelik uygun hizmetler, şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik uygun hizmetler, ALO 183’ e yapılan tüm başvuru ve ihbarlara yönelik uygun hizmetler verilmesi şeklinde belirlenmiştir.

Adli Tıp ve Psikiyatri Anabilim dalları birlikteliği ile hastanemizde kurulan ŞİM (Şiddet İzlem Merkezi) şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla mağdurların ve şiddet uygulayıcısının hastaneye başvurusunun sağlandırılması, takip ve tedavilerin düzenli olarak yapılabilmesi için kurulmuştur.

İşleyiş programı olarak; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar, çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişiler merkeze kolluk ya da Aile Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ŞÖNİM birimi tarafından yönlendirilmekte burada kayıt işlemleri gizlilikle yapılan mağdurlar randevu gerekmez Adli Tıp ve Psikiyatri uzmanı muayenesi sonrasında yetkili psikoloğa başvurusu sağlanır. Burada takip ve tedavi işlemleri başlayan mağdura 45 günü geçmeyen aralıklarda randevu verilir. ŞİM birimi tarafından randevusuna gelip gelmediği tedavi süreci tedavi bitene ya da reddedilene kadar devam eder. ŞİM başvuru sağlanan mağdurlardan uzman doktorun gerek görmesi halinde kan ve idrar tahlilleri yaptırılır. Şiddet sonrasında kalıcı psikolojik veya fiziksel hasarlar varsa, bulaşıcı hastalık riski, madde bağımlılığı vb tıbbi durumlar için tedavi programları belirlenir. Ayrıca şiddet mağdurlarının beyanlarına istinaden gerek duyulması halinde şiddet uygulayan kişinin tekrar şiddet uygulama potansiyellerine karşı gerekli koruma önlemlerinin alınabilmesi için kolluk ya da Aile Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne ivedilikle bilgiler verilir. Önlemler alınır. Gerekirse yataklı tedavi programı uygulanarak hem yakın tedavi hem de korunması sağlanır.

Aylık, üç aylık, altı aylık ve senelik olmak üzere ŞİM birimi toplantı yapar ve başvuru düzeyinde başarı oranları, il ve ilçe genelinde şiddet düzeyleri hesaplanır. Buna göre hesaplanan bu veriler İl Valiliği ya da ilçe kaymakamlarına bilgi verilir.

Şiddet Uygulayan açısından da benzer işleyiş programı vardır. Şiddeti uygulayan ve daha sonrasında şiddete meyilli olan kişiler merkezimize kolluk ya da Aile Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ŞÖNİM birimi tarafından şiddet mağduru ile çakışmayacak günlerde yönlendirilir. Bundan sonraki aşamalar şiddete maruz kalanlarda olduğu gibidir.

Bu işleyiş ile merkezimizde 1 yıl içinde 78 aile içi şiddet vakasında mağdur ve uygulayıcı takibe alınmış tetkik ve tedavileri sağlanmıştır. Takipleri süresinde tekrarlayan şiddet uygulaması olmamıştır.

Adı geçen merkez, Kütahya özelinde Valilik koordinasyonunda açılmış pilot bir uygulama olmuştur. Bakanlıklar seviyesinde yönetmeliklerle düzenlenmiş bir karşılığı bulunmamıştır. Valinin ve destek veren Psikiyatri uzmanlarının tayin sebepleri ile ayrılmaları nedeniyle merkez işlerliğini yitirmiş ve kapanmıştır.

Bu uygulamanın bize gösterdiği sonuç ise tıpkı Çocuk İzlem Merkezleri gibi konuya Bakanlıklar seviyesinde sahip çıkılmasının ve benzer merkezlerin her ilde kurulup işlerliğinin sağlanmasının çok faydalı olacaktır.

Domestic Violence Monitoring Center: Pilot Project Application

Prof. Dr. Hüdaverdi KÜÇÜKER

Kütahya Health Sciences University

Domestic violence prevention and victim protection is a public health issue that is frequently discussed in our country, but it cannot be prevented. In this context, the job descriptions of ŞÖNİM (Violence Prevention and Monitoring Centers) established within the Ministry of Family and Social Services in every city within the scope of the law no. 6284 "On the Protection of the Family and Prevention of Violence Against Women"; Prevention of violence and monitoring-reporting and follow-up services of precautionary decisions, appropriate services for people who are victims of violence, appropriate services for people who commit/may use violence, and providing appropriate services for all applications and notifications made to ALO 183.

ŞİM (Violence Monitoring Center), established in our hospital with the cooperation of Forensic Medicine and Psychiatry Departments, aims to protect women, children, family members and people who are subjected to violence or at risk of being subjected to violence, and to prevent violence against these people, and to prevent violence against these people. It was created to guarantee that the application, follow-up, and treatments are conducted regularly.

Our operating program provides support to women, children, family members who have experienced violence or are at risk of it, and people who are victims of one-sided persistent stalking are directed to the center by the law enforcement or the ŞÖNİM unit of the Provincial Directorate of Family and Social Services. After a Forensic Medicine and Psychiatry specialist examines the victims, they are referred to an authorized psychologist who is confidential and does not require an appointment. After starting follow-up and treatment procedures, the victim is scheduled for appointments every 45 days. The treatment process remains active until the ŞİM unit decides to complete or reject the treatment, regardless of the individual's attendance at their appointment.

Regardless of whether the person attends their appointment or not, the treatment process continues until the ŞİM unit completes or rejects it..The specialist doctor may recommend blood and urine tests for victims. Treatment programs are created for medical conditions like the risk of infectious diseases and substance abuse if there is permanent psychological or physical

damage caused by violence. In addition, based on the statements of the victims of violence, if necessary, information is immediately given to the law enforcement or Provincial Directorate of Family Social Services so that the necessary protection measures can be taken against the potential of the perpetrator to commit violence again. Precautions are followed and if needed, an inpatient treatment program is implemented to ensure both close treatment and protection.

The ŞİM unit conducts meetings on a monthly basis, quarterly, semi-annually, and annually, where it calculates success rates at the application level and violence levels across the province and district. As a result, the calculated data is shared with the Provincial Governorship or district district governors.

A program similar to this exists for perpetrators of violence. Persons who commit violence and are later inclined to violence are referred to our center by the law enforcement or Provincial Directorate of Family Social Services ŞÖNİM unit on days that do not coincide with the victim of violence. The next actions are identical for those who have been exposed to violence.

Our center provided examinations and treatments for 78 victims and practitioners in domestic violence cases within a year as a result of this operation. During their follow-up, violence was not used in a repeated manner.

The center mentioned was a pilot application that was launched under Kütahya's governorship's coordination. Regulations at the ministerial level have no equivalent. The center was shut down due to the departure of the governor and the supporting psychiatry specialists due to reassignment reasons, which resulted in a loss of functionality.

The result that this practice shows us is that it would be very beneficial to embrace the issue at the Ministries level, just like Child Monitoring Centers, and to establish and ensure the functioning of similar centers in every province.

İMZA SAHTECİLİKLERİNDE GÜNCEL OLGULARLA DEĞERLENDİRMELER

Ali ÖZTÜRK

Emekli Adli Tıp Fizik İhtisas Dairesi Adli Belge İnceleme Şube Uzmanı, Mesleki Eğitici-Yazar

İmza sahteciliklerinde klasik yöntemler. Bakarak taklit, üstten kopya (kalke veya karbon kağıdı ile) suretiyle taklit, camdan kopya, serbest taklit, pul nakli suretiyle sahtecilik. Son yıllarda en popüler yöntem olarak pencere-çerçeve yöntemi gözümüze çarpamaktadır. Bunun yanında serbest taklit yöntemide ön planda karşımıza çıkmaktadır.

Anlayabilmenin yanında ifade edilmesi de aynı değerdedir ve özellikle pencere yöntemi tespit edildiğinde teknik bulgu olması nedeniyle yoruma açık olmaması ve insiyatif kullanılarak sahtecilik ve benzeri gibi sıfatların kullanılma alışkanlığı edinilmesini gerektirmektedir. Günümüz koşulları ve gereksinimlerine yanıt verecek nitelikte uzman yetiştirilmesi, bu tür nitelikli vakalarla mücadelede önem kazanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sahtecilik, yeni yöntemler, imza

EVALUATIONS WITH CURRENT FACTS ON SIGNATURE FORGERY

Ali ÖZTÜRK

Retired Forensic Medicine Physics Specialization Department Forensic Document Examination Branch Specialist, Vocational Trainer-Writer

Classic methods in signature forgery. Imitation by looking, imitation by copying from above (with limestone or carbon paper), copying from glass, free imitation, forgery by transferring stamps. The window-frame method stands out as the most popular method in recent years. In addition, the free imitation method also comes to the fore.

In addition to being able to understand it, expressing it is equally valuable, and especially when the window method is detected, it is not open to interpretation because it is a technical finding, and it requires the habit of using adjectives such as forgery and similar by using initiative. Training qualified experts to respond to today's conditions and needs has gained importance in combating such qualified cases.

Key Words: Forgery, new methods, signature

ADLİ BELGELERDE TAHRİFAT İDDİALARI İLE TESPİTLER VE SINIFLANDIRILMALAR

Dr. Gökçe ÜNAL
İstanbul Çağlayan Adalet Sarayı
Adli Tıp Uzmanı

Uz. Ali Öztürk’e göre; bir belge üzerinde önceden mevcut bilgilerin tamamen veya kısmen değiştirilmesi, üzerinde oynanması ve mahkemenin de bunu yapan kişinin kendisine bir avantaj sağladığı kanaatine vardığı olgular sahtecilik – tahrifat olarak değerlendirilmektedir. Tahrifat yöntemleri: yırtılması, silinmesi, çizilip karalanması gibi hasarlanma şeklinde olabileceği gibi bazı ilaveler yapılarak da tahrifat gerçekleştirilebilir.

Bir belgede tahrifat olup olmadığı sorulduğunda, ayırt etmemiz gereken husus incelediğimiz belgede yapılan bir hatanın yeniden şekillendirilmesi mi, avantaj sağlama amacı mı taşıdığıdır. Bu nedenle öncelikle belgenin doldurulmuş ve boş görünen tüm alanlarını içeren çapraz inceleme yapmaktır. Belgede kenar özellikleri, yüzey özellikleri, boyutlandırması, metnin ve imzaların yerleşim biçimi, kaç farklı kişi tarafından doldurulduğu, kaç farklı kalem kullanıldığı, ekleme veya düzeltme varsa imza ile tasdik edilip edilmediği, imzaların kimlere ait olduğu sırası ile analiz edilmelidir.

Bizim özellikle üzerinde durmak istediğimiz konu ise genelde meblağ ve tarih bölümlerinde karşılaştığımız ekleme, sürşarj ve karalama durumlarında tahrifat olup olmadığına nasıl karar vereceğimize. Raporlarımızda inceleme konusu belgede yapılan bir hatanın düzeltilmesi amaçlanmış ise “DÜZELTME”, avantaj sağlamak için sahtecilik (tahrifat) yapılmış ise “DEĞİŞİKLİK” olarak raporlamaktayız. Çapraz inceleme ile kalem farklılığı, yazı ve imzanın aidiyeti ile tasdik eden imza varlığının yanı sıra belgenin genel düzenlenme amacına uygunluğu ve yapılan işlemin avantaj içerip içermemesi göz önüne alınmalıdır. Karşılaştığımız çeşitli durumlarda çapraz inceleme yöntemi ile düzeltme veya değişiklik olup olmadığını nasıl yorumladığımızı sizlere örnekler ile paylaşmak amaçlanmıştır.

Dissoanalitik Psicotarih: Savaşlar ve Soykırımlar

Erdinç Öztürk¹

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü,

Sosyal Bilimler Anabilim Dalı,

Psikotravmatoloji ve Psicotarih Araştırmaları Birimi

erdincerdinc@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1553-2619

ÖZET

Modern psikotravmatoloji paradigmaları temel alınarak; sağduyulu, adaletli, empatik ve barış odaklı bireylerden oluşan bir fonksiyonel toplumun inşasını mümkün kılmak adına yapılandırılan “Öztürk’ün Dissoanaliz Kuramı”, “dissoanalitik psicotarih” in ortaya çıkmasını zemin hazırlamıştır. Toplumların dissosiyojen bileşenlerini mutlak realite ekseninde hem analiz hem de entegre etme misyonu bulunan dissoanalitik psicotarih; çocukluk çağı travmalarını, savaşları ve soykırımları önleme adına psikolojiye, psikiyatriye, sosyolojiye ve adli bilimlere göre çok daha etkin stratejiler geliştirmektedir. Dissoanalitik psicotarih, günümüzün “global dissosiyasyon çağı”nda baskın oranda benimsenen şiddet odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri; çocukluk çağı travmalarını, baskıcı sistemlerle çıkar odaklı ittifak yapma eğilimlerini ve opresörlere boyun eğme reaksiyonlarını, bireyden topluma pervasif bir şekilde yayılan “savaşlar” ve “soykırımlar” aracılığı ile yeniden ve yeniden eyleme vurmaktadır. Süreğen baskılar, ardışık savaşlar ve katastrofik soykırımlar, birer “toplumsal travma” olarak çocuk yetiştirme stillerinin negatif veya pozitif yöndeki değişiminde etken faktörler olarak fonksiyon görmektedir. Dissoanalitik psicotarih açısından savaşlar ve soykırımlar, adeta geçmişten bugüne yansıyan ve yanlış çocuk yetiştirme stilleriyle ilişkili kronik çocukluk çağı travmaları bulunan dissosiyasyon bireylerin ve kitlelerin psikotoplumsal sabotajlarıdır. Travmatize edilerek yönetilen özneler ve topluluklar, kendilerinin sağlıklı taraflarını yeniden aktive ederek oluşturacakları “dissosiyatif devrimler” ile baskılardan, savaşlardan ve soykırımlardan kurtulabilirler. Dissosiyatif devrimler, baskı kurularak ve travmatize edilerek yönetilen kitlelerin dominant liderleriyle kurdukları psikotoksikojen bağlarını kopararak özgürleşmeleri adına gerçekleştirdikleri eylemlerin tümüdür ki ancak ve ancak bu eylemlerle “psikotoplumsal bilinç alyansı” ve “kuşaklararası gelişim” imkanı kılınır.

Anahtar Kelimeler: Dissoanalitik psicotarih; dissoanaliz; savaş; soykırım; toplumsal travma

Dissoanalytic Psychohistory: Wars and Genocides

Erdinç Öztürk¹

¹Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine,

Department of Social Sciences,

Psychotraumatology and Psychohistory Research Unit

erdincerdinc@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1553-2619

ABSTRACT

On the basis of modern psychotraumatology paradigms; “Öztürk’s Dissoanalysis Theory”, which is structured to enable the construction of a functional society consisting of prudent, just, empathetic and peaceful individuals, has enabled the emergence of “dissoanalytic psychohistory”. Dissoanalytic psychohistory, which has the mission of both analysing and integrating the dissociogenic components of societies on the axis of absolute reality, develops much more effective strategies to prevent childhood traumas, wars and genocides than psychology, psychiatry, sociology and forensic sciences. Dissoanalytic psychohistory shows that in today’s “age of global dissociation”, the dominantly adopted violence-oriented negative child-rearing styles, childhood traumas, interest-oriented alliances with oppressive systems and reactions of submission to oppressors are re-enacted through “wars” and “genocides” that spread pervasively from the individual to society. Persistent oppression, successive wars and catastrophic genocides, as “social traumas”, function as factors in the negative or positive change of child-rearing styles. From the perspective of dissoanalytic psychohistory, wars and genocides are the psychosocial sabotage of dissociated individuals and societies with chronic childhood traumas associated with negative child-rearing styles that are projected from the past to the present. Traumatized and ruled individuals and societies can break free from oppression, wars and genocides through “dissociative revolution” that they can create by reactivating the healthy parts of themselves. Dissociative revolutions are all actions taken by the traumatized masses to break their psychotoxicogenic bonds with their dominant leaders in pursuit of emancipation, and it is only through these actions that the “psychosocial consciousness alliance” and “intergenerational development” are made possible.

Keywords: Dissoanalytic psychohistory; dissoanalysis; war; genocide; societal trauma

Kitlesel Şiddet Olaylarına ve Psikotoplumsal Krizlere Müdahale Terapisi Olarak Dissoanalitik Psikiyatri

“Dissoanaliz Kuramı” ve “Dissoanalitik Psikiyatri”e göre, insan kökenli bireysel travmalar, insan kökenli toplumsal travmalara, insan kökenli toplumsal travmalar ise, insan kökenli bireysel travmalara “dinamik ve dissosiyojenik psikotoplumsal osilasyonlar” aracılığıyla transforme olmaktadır (Öztürk, 2022a; 2023a) Dissoanalitik psikiyatri, insanlığın dissosiyojenik anamnezindeki baskın travmatik bileşenlerin ve psikotoplumsal kökenlerin sistematik ve holistik dissoanalizi ekseninde Öztürk tarafından yapılandırılan bir “psikokomünal terapi”dir. Bir dissoanalist, bir travma psikiyatristi, bir psikotraumalog ve bir psikiyatriçi olan Öztürk, dissoanalitik psikiyatristi hem kronik çocukluk çağı travmaları, psikotoplumsal baskılar, çocuk yetiştirme stilleri, disfonksiyonel aileler, kuşaklararası travma

geçışı, kuşaklaşırı dissosiyasyon aktarımı, kuşaklaşırı psikopatoloji aktarımı, toplumlaraşırı soykırım geçışı, terör atakları, ardışık savaşlar ve katastrofik soykırımlar üzerine bilimsel araştırmalar yapan hem de “*kitlesel şiddet olayları: savaşlar ve soykırımlar*” ile “*çocukluk çağı travmalarını*” önleme stratejileri geliştiren empatik, sağduyulu ve gelişim odaklı toplum yaratma odaklı bir bilimsel çalışma alanı olarak tanımlamaktadır (Öztürk, 2023a; Öztürk & Erdoğan, 2021a). Modern psikotravmatoloji ilkeleri, dissoanaliz kuramı ve psikotarih paradigmasının sentezinden oluşan dissoanalitik psikotarih, Öztürk’ün 2003-2023 yılları arasında gerçekleştirdiği psikotoplumsal yönelimli hem özgün klinik araştırmalar hem de yaratıcı teorik çalışmalardan köken almaktadır (Öztürk, 2023b).

Dissoanaliz kuramına göre; aslında herkes travmatizedir ancak travmaları olanlar değil travmalarını nötralize edemeyen bireyler istismarcıya dönüşür. Dünyanın bütün zamanlarında ve dünyanın bütün toplumlarında tarih, hep sessizlikle boğulmuş travmatik acılarla yüklüdür ve sessizlikle boğulmuş travmatik acılar en çok masum çocukların sırtında bir yükür! (Öztürk, 2022a; 2022b). Dissoanalitik ekol ve modern psikotravmatoloji perspektifinden, şımartılma ya da şiddet odaklı yanlış odaklı çocuk yetiştirme stilleri, bireyleri ve toplumları tümenden travmatize ve dissosiy eder. Sadece travmalarını nötralize edebilen bireyler pozitif kişilerarası ve toplumsal ilişkiler kurabilirken, travmalarını nötralize edemeyen bireyler ise negatif kişilerarası ve toplumsal ilişkiler kurabilmektedir (Öztürk, 2022a; Öztürk, Erdoğan & Derin, 2021). Dissosiye öznelere oluşan bir ulusta psikotoplumsal bellek; parçalıdır, dezorganizdir ve semboliktir ki deneyimlenen bu kuşatıcı örseleyici süreç, “*toplumsal dissosiyasyon*”un ta kendisidir! Hem kronik çocukluk çağı travmaları gibi bireysel travmalar hem de savaşlar, terör atakları ve soykırımlar gibi toplumsal travmalar psikotoplumsal açıdan dissoanaliz yöntemiyle nötralize edilmedikçe, katastrofik savaşlar, yayılımcı sömürgeci politikalar, baskıcı ve kontrol odaklı yönetim sistemleri, yanlış çocuk yetiştirme stilleri, disfonksiyonel aileler, tersine dönebilen istismarcı kimlikler ve füzyone kişilerarası ilişkiler artarak varlanış göstermeye devam edecektir (Öztürk, 2022b; 2022c).

Disfonksiyonel iletişim stillerinin sıkça deneyimlendiği görünürde normal aile dinamiklerinin görmezden gelinen ve hatta inkar edilen her dissosiyojen devinimi, “*kuşaklaşırı travma geçışı*”, “*kuşaklaşırı dissosiyasyon aktarımı*” ve “*kuşaklaşırı psikopatoloji aktarımı*”na yol açmaktadır (Öztürk, 2021a, 2022d; Öztürk & Şar, 2006). Bu dissosiyojen devinimler, şiddet ya da şımartılma odaklı ve empati kesintili yanlış çocuk yetiştirme stilleriyle yakından ilişki gösteren kronik çocukluk çağı travmalarından savaşlara ve soykırımlara kadar uzanan bütün “*psikotoplumsal krizleri*” ve “*psikotoplumsal sabotajları*” optimal bir şekilde açıklayabilmektedir (Öztürk, 2023a). Dissoanaliz kuramı ve dissoanalitik psikotarih perspektifinden; dissoanalistler, psikotravmatologlar ve psikotarihçiler birer “*barış elçisi*”, “*krize müdahale uzmanı*” ve “*travma profesyoneli*” olarak insan kökenli travmaların bireysel ve toplumsal izlerinin tüm dünyadan silinmesi adına yoğun bir çaba göstermektedirler. Dissoanaliz, hem bir “*psikokomünal terapi*” hem de bireysel ve toplumsal her bileşen ile identik “*uyumsal ve yaratımsal dönüşüm*” odaklı bilimsel faaliyetlerin yapılandırıldığı ve yürütüldüğü yeni bir psikoloji, psikotarih ve psikotravmatoloji kuramıdır (Öztürk, 2021b; 2022b; 2023a). Dissoanaliz, travma ve dissosiyasyon çalışmaları karşıtı, çağdışı, durağan ve disfonksiyonel

psikoloji ve psikiyatri akımlarına karşı hararetli bir meydan okuyuş hatta sert bir manifestodur! Dissoanalitik psikotarih ise, kitlesel şiddet olaylarına ve psikotoplumsal krizlere müdahale psikoterapisidir. Savaşların adaleti yoktur; dünyanın bütün zamanlarında ve toplumlarında kitlesel travmalar aslında herkesi hem zihninden hem de yüreğinden vurur!

Sınırların ve Sınırların Bireysel ve Toplumsal Yaşam Deneyimlerinin Ruhsal İzleri

Dissoanalitik ekol “*dissosiyasyon fenomeni*”ni yaratan şiddet ya da şımartılma odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri ve yineleyici çocukluk çağı travmalarının geridönüşümü oldukça zorlu psikotoplumsal değişimlerle yüklü hem “*sınırların*” hem de “*sınırların*” oldukça zorlu bir yaşam deneyimi olduğunu kuvvetle vurgular! Kronik, kompleks ve kümülatif çocukluk çağı travmaları; şiddet ya da şımartılma odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri içerisinde fonksiyon gören hatta bu yanlış çocuk yetiştirme stillerinin içerisinde bir “*cezalandırma aracı*” olarak “*gizlenen*” ve kuşaklararası veya kuşaklar arası geçiş gösteren, kısa ve uzun erimlerde çoklu psikopatolojileri varlandıran dissosiyojen tutum ve davranışlardır. Disfonksiyonel ve istismarcı ebeveynler, değişken oranlarla hatta rastgele hüküm sürdükleri kuralları ya da kuralsızlıklarıyla öz evlatlarında “*dissosiyatif yabancılaşma*” fenomenine neden olurlar. Borderline kişilik örüntüsüne sahip primitif ebeveynlerin aşırı özgürlük verme ve baskı kurma arasında osilasyon gösteren istikrarsız tutumlarından kökenini alan çift mesajlarla karakterize olan kontrol odaklı “*dissosiyojen aile atmosferi*”nde çocuklar hem anne ve/veya babaların anlık hedonistik hedeflerine ulaşmaları adına acımasızca kullanılır hatta çocukların “*gerçek kendilikleri*” kurban edilir (Öztürk, 2020a; 2020b). Dünyanın bütün toplumlarında ve dünyanın bütün zamanlarında kötü ruhlu ebeveynler, öz çocuklarının ilk istismarcıları olarak tarihe geçmiştir. Çocuklarına fiziksel ya da duygusal şiddet uygulayan anne ve babalar ile onları şımartan ya da ihmal eden anne ve babalar arasında psikopatoloji açısından hiçbir fark yoktur; her iki ebeveyn türü de tümünden hasta ve istismarcıdır!

Psikoloji, tarih ve psikotarih arasındaki asırlık ilişki dinamiklerini “*travma ve dissosiyasyon*” ekseninde ele alan dissoanalitik psikotarih, insan kökenli bireysel travmaların insan kökenli toplumsal travmalara, insan kökenli toplumsal travmaların da insan kökenli bireysel travmalara dönüştüğünü vurgulamaktadır (Öztürk, 2023a). Psikotoplumsal kutuplaşmalara, süregelen baskılara, ardışık savaşlara, terör ataklarına ve katastrofik soykırımlara karşı kısa ve uzun dönemli entegratif bir müdahale terapisi olarak fonksiyon gören dissoanalitik psikotarih, “*kitlesel assosiyatif bilinç*”in hakim kılınmasıyla mutlak realiteden korkulmayacağını ve travmatik yaşantıların kuşaklararası hatta kuşaklar arası negatif ruhsal izlerinin fark edilmesiyle nötralize edilebileceğini iddia etmektedir (Öztürk, 2023b). Bireysel ve toplumsal travmaların özneler, topluluklar ve uluslar üzerindeki dissosiyojen yansımalarını bütün gerçekliğiyle gösteren dissoanalitik psikotarih insanlara; örseleyici yaşantılar karşısında kırıldıkları, öfkelenedikleri ve hissiz kaldıkları anlara dair bir içgörü kazandırmayı hedeflemektedir. Örseleyici yaşantılarla ilişkili içgörünün kazanılmasıyla birlikte kuşaklar arası travma geçişleri, kuşaklar arası dissosiyasyon geçişleri, kuşaklar arası psikopatoloji aktarımları ve toplumlar arası soykırım geçişleri azalarak sonlanacaktır (Öztürk, 2023a). Travmatik yaşantılar, dissosiyatif reaksiyonlar ve psikopatolojilerin tüm dünyada azalmasıyla;

adaletsizliğin, liyakatsizliğin, savaşların ve soykırımların hüküm sürmediği fonksiyonel ve gelişim odaklı bir “yeni dünya” hakim kılınabilecektir (Öztürk, 2022a).

Nötralize edilmesi ve kökünün kazınması uzun devirleri işgal eden insan kökenli bireysel ve toplumsal travmalar, travmatik ya da dissosiyasyon öznelerinde kuşaklararası, kuşaklararası hatta asırlararası eksende hem bireysel hem de toplumsal travmatik ruhsal izler bırakır! Barış ve gelişim odaklı fonksiyonel bir dünyanın yaratılması adına en başta maksimal oranda aile içinde yaşantılanan kronik çocukluk çağı travmalarının, “ilişkisel karşılıklık” ve empati yönelimli ebeveynlik stilleri kullanılarak önlenmesi gerekmektedir. Dissoanalitik psikotarih, tek bir travmatik deneyimin ruhsal izlerinin yüzlerce yıl sonrasında dahi bu örseleyici yaşantıyı deneyimleyen kişilerin alt kuşaklarında da görülebildiğini vurgulamaktadır ki aynı zamanda bu ruhsal izler maksimal oranda, bireyden topluma yayılabilmektedir (Öztürk, 2023a; 2023b). Çocukluk çağı travmalarının ruhsal izleri arasında psikopatolojilerin yanı sıra terörler, savaşlar ve soykırımlar da bulunmaktadır. Dünyanın ilk dissoanalitik psikotarihçisi olan Öztürk konuya ilişkin cümlesini şöyle vurgular: “Savaşlar, kalbi kırılarak yalnızlığa terk edilen çocukların geçmişten günümüze sızan binyıllık feryatları ve kitlesel sabotaj temelli intikam ritüelleridir hatta gülümsemeleri çalınmış çocukların binyıllık travmatik yaşantılarının ruhsal izleridir!”. Bu ruhsal izler, “kuşaklararası travma geçişi”, “kuşaklararası dissosiyasyon aktarımı”, “kuşaklararası psikopatoloji aktarımı” ve “kuşaklararası şiddet aktarımı” olarak kendisini kitlesel boyutta yinelemeye devam etmektedir (Öztürk, 2023a; 2023b).

Dissoanalitik psikotarih, dünden bugüne asla anımsanmak istenmeyen bir kabusa dönüşmüş olan şiddet odaklı ve empati kesintili yanlış çocuk yetiştirme stillerinin etken ajan olduğu “çocuk istismarlarının, savaşların ve soykırımların” hem ihmal edilmiş en gerçek tarihi hem de en hüznü serüvenidir (Öztürk, 2023a). Kendi ailesi ve sosyal çevresi tarafından adeta tuzağa düşürülerek manipüle edilen ve sağduyusuz bir şekilde merhametsizce büyütülen hatta “kurban” edilen intikam dolu ve savaş yanlısı bir nesil hem bireysel hem de toplumsal şiddet olaylarının yaratıcısı olmaktadır. “Bireysel ve toplumsal şiddet döngüsü”, dissosiyatif bir zeminde maksimal oranda kuşaklararası ve asırlararası geçiş göstermektedir (Öztürk, 2023b). “Dissoanalitik psikotarih”, çocukluk çağı travmaları, dissosiyatif yaşantılar ve inkar üzerine kurulu olan insanlık tarihinde travmatizasyon ve reviktimizasyon süreçlerinin temel bileşenlerini, psikotravmatolojik açıdan klinik psikoloji ve psikiyatriden çok daha geniş bir uzamda ve daha anlaşılabilir bir netlikte izah edebilmektedir (Öztürk, 2023a; 2023c). Öztürk, günümüzün opresif sistemler ve dominant liderler tarafından travmatize edilerek yönetilen itaatkar insanları adına artık bireyden topluma yayılım gösteren bir “global dissosiyasyon çağı”nın hatta “global göç çağı”nın başladığını önemle ifade etmektedir (Öztürk, 2022e; 2023a; 2023c).

Travmatize edilerek yönetilen bireyler ve toplumlar, kendilerinin sağlıklı yanlarını yeniden aktive ederek başlatacakları “dissosiyatif devrimler” ve “dissosiyatif kurtuluşlar” ile kontrolden, istismardan ve baskıdan uzaklaşabilirler. Dissosiyatif devrimler ve dissosiyatif kurtuluşlar, baskı kurularak kontrol edilen ve aşağılanarak yönetilen bireylerin ve toplumların hem diktatörleriyle hem de istismarcılarıyla olan hipnotik bağlarını koparmaları ve özgürleşmeleri hatta kendileşmeleri adına gerçekleştirdikleri bütün gelişim odaklı entegratif

eylemlerdir. Bu gelişim odaklı entegratif eylemlerle birlikte “psikotoplumsal bilinç alyansı” sağlanarak eşitlik, adalet, liyakat, sağduyu ve barış temelli yeni bir insan ve toplum profili hakim kılınabilmektedir (Öztürk, 2023a; 2023d). Monolithik kültür hegemonyasının ve kapitalizmin hakim olduğu görünürde modern, gerçekte ise çağdışı olan hedonist ve vandalist uluslarda itaatkar ortalamadan farklılık gösteren onurlu üst düzey insanlar dominant liderler ve primitif halk tarafından dışlanmakta ve stigmatize edilmekte hatta göçe zorlanmaktadır.

Terörün, Savaşın ve Soykırımın Ana Psikotoplumsal Kökenleri

Bugün, küresel ekonomik kriz, ulusları adeta birbirine düşman etmiş ve ülkeler arasında zalim rekabetleri terör ataklarını, süregelen savaşları, katastrofik soykırımları ve göç serüvenlerini yaratmıştır. Şiddet ya da şımartılma odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri holistik bir eksende ve uzun devirlerde terörlere, savaşlara hatta soykırımlara transforme olmaktadır! Dissoanalitik psikotarih, geçmişten günümüze olan uzamda “insanlığın travmatik geçmişi” ile hepimizi sert bir şekilde hem eleştirerek hem de yüzleştirerek dünyanın bütün masum çocukları adına daha adaletli, daha liyakatli ve daha barışçıl bir gelecek inşa edebilmek için travmalarımız ya da istismarcılarımız tarafından kontrol altında tutulduğumuz gerçeğinin farkına varmamızı sağlamaktadır. Dissoanalitik perspektiften psikotoplumsal kutuplaşmalar, süregelen baskılar, şiddet ya da şımartılma odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri ve çocukluk çağı travmaları, terörün, savaşın ve soykırımın ana psikotoplumsal kökenleridir! (deMause, 1997; Öztürk, 2020a; Öztürk, 2023a). Travmatik yaşantılarıyla yüzleşerek nötralize edebilen bir toplumun merhametli ve sağduyulu yeni bir nesil yaratma motivasyonu artar. Anne ve çocuk arasındaki ilişki dinamiklerini dünyadaki en hassas ve en frajil denge olarak kabul eden psikotarih, aslında şiddet odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleriyle beslenen insan kökenli bireysel ve toplumsal travmalar ile kitlesel şiddet olaylarındaki tarihsel ve psikolojik motivasyonların uzun dönemli bir psikotoplumsal analizidir (deMause, 1997; Öztürk, 2020a).

Dissoanalitik psikotarih, borderline kişilik örgütlenmesi bulunan “*hasta ruhlu anne*”lerin benimsedikleri şiddet odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleriyle büyütülen “*kin ve nefret dolu*” disfonksiyonel nesillerin, savaş yanlısı olduklarını ve dominant liderlerle ittifak yaptıklarını vurgulamaktadır. Psikotarihe göre çocuk yetiştirme stilleri annelerden kızlarına kuşaklararası eksende aktarılmaktadır. Dünden bugüne olan erimde çocuk yetiştirme stilleri, bireylerin ve toplumların psikotoplumsal dönüşümlerinde etken bir katalizör ajan olarak devreye girmektedir. Çocukluğun travmatik ve dissosiyojenik tarihini yazan bu kötü ruhlu hatta “*hasta*” annelerin mimarı oldukları disfonksiyonel nesiller, bütün dünyadaki bireysel ve toplumsal travmaların, özellikle ardışık savaşların, terör ataklarının ve katastrofik soykırımların hüküm sürmelerinin en temel kaynaklarıdır! (deMause, 1997 Öztürk, 2023b). Çocuklarını hiçbir koşulda benimsemeyen, onlarla güvenli bağlanma oluşturamayan ve ebeveynliklerini reddeden “*kötü ruhlu anneler*” kendi öz çocukları kadar dünyanın kaderini de terör atakları, ardışık savaşlar ve katastrofik soykırım sarmallarına hapsederler. Her istismarcının, her savaş yanlısının ve her soykırım taraftarının geçmişinde onu şiddet odaklı çocuk yetiştirme stilleri aracılığıyla “*kurban etmiş*” ya da “*kurban edilmesine sessiz kalmış*” ihmalkar bir anne ve istismarcı bir baba ya da ihmalkar bir baba ve istismarcı bir anne mutlaka vardır (Öztürk, 2023a; 2023b; Öztürk & Erdoğan, 2021b).

Terör, Savaş ve Soykırım Travmaları Karşısında Göç Serüveni

Dissoanalitik psikotarihe göre, “*terör travması*”, “*savaş travması*” ve “*soykırım travması*”, kitlesel yaşları beraberinde getirir ve toplumları adeta süreğen bir “*depresif mod*” ve “*dissosiyatif anguaz*” içerisine hapseder! (Öztürk, 2023b; 2023d). Terör ve savaş travması, çatışmaya katılan asker ya da sivil, galip veya mağlup, herkes üzerinde az ya çok ruhsal yaralar oluşturmakta ve toplum üzerinde geridöndürülmez psikotoplumsal izler yaratmaktadır. Terör, savaş ve soykırım travmalarının nötralizasyonunu imkanı kılabilmek adına acı verici anlarla baş edebilmek, örseleyici olayı anlamlandırmayla ilgili zorlayıcı düşünceleri yönetebilmek ve hem terör, savaş ve soykırım öncesi hem de terör, savaş ve soykırım sonrası şeklinde bir “*talihsiz milat*” olarak parçalanan “*psikososyopolitik entegrasyon*”u yeniden sağlamak oldukça kritik bir öneme sahiptir. Terör travması, savaş travması ve soykırım travması ile en ilişkili psikiyatrik hastalıklar arasında dissosiyatif bozukluklar ve travma sonrası stres bozukluğu ön plana çıkmakta olup bu iki ruhsal bozukluk dışında depresyon bozuklukları, anksiyete bozuklukları ve somatoform bozukluklar da görülebilmektedir (Öztürk, 2023b; Öztürk & Derin, 2023). Savaş sırasında ya da sonrasında askerlerin ve bu kitlesel şiddet olayına maruz kalan bütün herkesin yaşadığı psikolojik travma olarak öz bir şekilde tanımlanabilen savaş travması, bireylerde psikopatolojik davranış değişikliğine yol açan ve hem aktüel hem de askeri hayatın işlevselliğini kesintiye uğratan akut stres reaksiyonu olarak da kavramsallaştırılmaktadır (Keynan, 2015). Ruhsal bir yaralanmaya yol açan savaş travması, özellikle sivillere yönelik fiziksel ya da duygusal zarar oluşturan şiddetli çatışmalar ve derin ruhsal izler ile karakterizedir. Savaş ve soykırım travması mağdurların hem bilinç, bellek ve kimliklerinde kesintilere yol açmakta hem de onların kişilerarası ilişkileri sağlıklı bir şekilde sürdürme kapasitelerini bozmaktadır. Dissosiyojen dinamikleri bireysel ve toplumsal boyutta maksimal oranda inkar edilen savaş travması mağdurlardaki yoğun korku, öznelerin yakın çevresine ve dış uyaranlara karşı bir kayıtsızlık ve yabancılaşma deneyimlemelerine yol açmaktadır (Öztürk, 2023a; 2023b).

Dissosiyasyonla yönetilen bireyler ve topluluklar inşa ettikleri yeni bir toplumsal realite ekseninde kendilerinin sağlıklı yanlarını yeniden aktive ederek başlatacakları dissosiyatif devrimler ile baskılardan, savaşlardan ve soykırımlardan kurtulabilirler (Öztürk, 2023a). Dissosiyatif devrimler, baskı oluşturularak ve örselelenerek kontrol edilen kitlelerin opresif liderleriyle olan patolojik bağlanmalarını kesmeleri, özgürleşmeleri ve kendileşmeleri adına yaptıkları bütün entegratif eylemlerdir ki bu eylemlerle birlikte gelişim odaklı yeni bir insan ve toplum profili yaratılır (Öztürk, 2023b; Öztürk & Derin, 2023). Bireyden topluma ve toplumdan bireye pervasif bir yayılım gösteren savaşların ve soykırımların dissoanalizi, ancak ve ancak “*psikotoplumsal bilinç alyansı*”nın gerçekleştirilmesi ile mümkündür (Öztürk, 2022a; 2022b). İlişkisel karşılıklılığı bulunan empati ve sağduyu odaklı çocuk yetiştirme stilleri ile eşlenik fonksiyonel ailelerden meydana gelen bir toplum adalet, merhamet, hoşgörü, barış ve eşitlik yanlısıdır. Bu destekleyici ve empatik çocuk yetiştirme stillerini benimseyen gelişim odaklı fonksiyonel kitleler, şiddet, savaş, terör ve soykırım karşıtı bir cephede “*toplumsal barış*”ın tesis edilmesinin ana aktörleridir (Öztürk, 2023b; Öztürk & Derin, 2023). Dissoanalitik psikotarihin tüm dünyadaki en önemli temsilcisi Öztürk’e göre sadece bir

“psikotoplumsal gelişimsel bilinç birliği” yöneliminde; ruhsal açıdan sağlıklı ve entegre olan bireyler ya da toplumlar; kuşaklararası süreçte kendi çocuklarına öncelikle realiteyi, liyakati, anlayışı, empatiyi, merhameti ve adaleti öğreterek barış temelli yeni bir dünya yaratabilirler (Öztürk, 2023a)! Dünyanın bütün zamanlarında baskı, terör, savaş ve soykırımlar olarak deneyimlenen kitlesel şiddet girdapları hem bireylere hem de toplumlara dramatik göçleri adeta dayatmaktadır! Kitlesel şiddet girdapları karşısında göç serüveni bir tümünden kurtuluş ve yeniden varlanma şekli olarak bireyleri ve ulusları, özgürleştirmekte, kendileştirmekte hatta ölümsüzleştirmektedir. Sınırlarını dramatik göçler sonrasında çağdışı ve baskıcı bütün psikolegal sistemlerden uzaklaştığında şımartılma ya da şiddet odaklı yanlış çocuk yetiştirme stilleri, empati odaklı doğru çocuk yetiştirme stillerine doğru evrilmeye başlar ve kuşaklararası fosilleşim odağından kuşaklararası gelişim odağına kayılır! (Öztürk, 2023b; 2023c). Anne ve babaların benimsedikleri çocuk yetiştirme stilleri bütün ulusların kaderini yazar. İyi ebeveynler iyi çocuklar yetiştirir; iyi çocuklar iyi toplumların psikotoplumsal çekirdeğidir ve iyi toplumlar iyi bir dünya yaratır!

Kaynaklar

deMause, L. (1997). The psychogenic theory of history. *The Journal of psychohistory*, 25(2), 112.

Keynan, I. (2015). Intoduction: War trauma, myth, and longing in ısraeli society. Keynan I, ed. *Psychological War Trauma and Society*. 1st ed. New York: Routledge. p.4-16.

Öztürk, E. (2020a). Psikotarih, travma ve dissosiyasyon: Çocukluk çağı travmaları, savaşlar ve dissosiyasyonun anamnezi. Öztürk E, editör. *Psikotarih*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. s.1-21.

Öztürk, E. (2020b). *Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. p.1-33.

Öztürk, E. (2021a). Disfonksiyonel Aile Modellerinden Fonksiyonel Aile Modeline: "Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili". Öztürk E, editör. *Aile Psikopatolojisi*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-39.

Öztürk, E. (2021b). Trauma based alliance model therapy. *Medicine Science*, 10(2), 631-650.

Öztürk, E. (2022a). Dissoanalysis as a modern psychotraumatology theory: Denial trauma and mass dissociation versus dissociative revolution and psychocommunal therapy. *Medicine Science*, 11(2), 1359-1385.

Öztürk, E. (2022b). Dissoanaliz ve psikotoplumsal bilinç alyansı kuramı: İnkâr travması ve dissosiyatif yansıtımlı kimlik geçişi. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. s.1-40.

Öztürk, E. (2022c). Modern psikotravmatoloji. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. s.41-69.

Öztürk, E. (2022d). Dysfunctional generations versus natural and guiding parenting style: Intergenerational transmission of trauma and intergenerational transfer of psychopathology as dissociogenic agents. *Medicine Science*, 11(2), 886-904.

Öztürk, E. (2022e). Cyber dissociative experiences and mass consciousness control: The age of cyber dissociation from the perspective of theory of dissoanalysis. *NOFOR*, 1(1), 26-30.

Öztürk, E. (2023a). Dissoanalytic psychohistory: Dissoanalysis of the traumatic history of humanity and the construction of a new societal reality. *Medicine Science*, 12(1), 303-318.

Öztürk, E. (2023b). Dissoanalitik psikotarih: Soykırımların, baskıların, çocuk istismarlarının ve savaş travmalarının dissoanalizi. Öztürk E, editör. *Savaş Psikolojisi*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. s.1-35.

Öztürk, E. (2023c). Göç psikolojisi ve göç travması: sınırlarışı bir yaşam deneyimi olarak gelişimsel göçün dissoanalizi. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 8(2), 233-253.

Öztürk, E. (2023d). Shared dissociative identity disorder and defector alter personality: controlled human syndrome and the objectification trap phenomenon as a gaslighting form based on dissociative narcissism from the perspective of dissoanalysis theory and dissoanalytic psychohistory. *Medicine Science*, 12(2), 495-521.

Öztürk, E., & Derin, G. (2023). Dissoanaliz kuramı açısından savaş psikolojisi ve göç travması: Savaş kökenli kuşaklararası travma geçişi ve kuşaklararası psikopatoloji aktarımı. Öztürk E, editör. *Savaş Psikolojisi*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. s.36-51.

Öztürk, E., & Erdoğan, B. (2021a). Betrayal trauma, dissociative experiences and dysfunctional family dynamics: Flashbacks, self-harming behaviors and suicide attempts in post-traumatic stress disorder and dissociative disorders. *Medicine Science*, 1550-1556.

Öztürk, E., & Erdoğan, B. (2021b). Dissociogenic components of oppression and obedience in regards to psychotraumatology and psychohistory. *Medicine Science*, 10(3), 1059-1068.

Öztürk, E., Erdoğan, B., & Derin, G. (2021). Psychotraumatology and dissociation: A theoretical and clinical approach. *Medicine-Science*, 10(1), 246-254.

Psikotoplumsal Travmalar ve Yas: Savaşlar ve Kayıplar Üzerine

Dr. Psk. Barışhan ERDOĞAN

Özet

Savaş, yıkıcılığının boyutları ve etki alanının genişliğiyle çok derin psikolojik izler bırakan kolektif bir travma yaşantısıdır. Bizzat deneyimlense de, sadece tanık olunsa da, yüz yüze gelinen yoğun şiddet, bir toplumun tamamının bütünlük, normallik ve güvenlik algısını yerle bir edebileceği gibi tehdit ortadan kalktıktan sonra bile bu yıkımın ve beraberinde getirdiği kayıpların doğal bir sonucu olarak uzun bir süre etkilerini sürdürecektir. Yakınını kaybeden birey güven ve bağlanma kaynaklarını kaybetmiş; terk edilmişlik, suçluluk, anlamsızlık, yalnızlık duyguları içinde çaresiz hissetmektedir. Bu sarsıcı kayıplar silsilesinin metabolize edilmesi, bir yas süreciyle mümkün olmaktadır. Savaş gibi hem bireysel kendiliği hem de geniş etki alanıyla pek çok destek ağını yerle bir ederek sosyal kendiliği haraplayan sarsıcı bir psikotoplumsal travma ve neden olduğu kayıplar karşısında yasin süresinin uzaması, sürecin olağandan çok daha komplike hâle gelmesi de kuvvetle muhtemeldir. Bu gibi olağandışı durumlarda travma alanında uzmanlaşmış ruh sağlığı uzmanlarının modern psikotraumatoji paradigmaları çerçevesinde şekillenmiş, krizlere etkili müdahale programlarını içeren, yenilikçi ve kapsayıcı teknikleri benimsemesi kaçınılmazdır.

Anahtar kelimeler: Travma; kolektif travma; psikotraumatoji; yas; savaş; kayıp

Psychosocial Traumas and Grief: On Wars and Losses

Barışhan ERDOĞAN, PhD

Abstract

War is a collective trauma experience that leaves deep psychological scars due to the extent of its destructiveness and the breadth of its impact. Whether experienced personally or merely witnessed, the intense violence faced can destroy the perception of integrity, normality, and security within an entire society. Even after the threat is eliminated, it is a natural consequence of this destruction and the losses it brings that its effects will continue for a long time. It can cause strong psychological reactions in individuals who have lost relatives, leading to feelings of abandonment, guilt, meaninglessness, and loneliness. Metabolizing this series of traumatic losses is possible through a grieving process. In the face of shocking psychosocial trauma such as war, which destroys both individual and social selves by dismantling many support networks and causing significant losses, it is inevitable for mental health experts specialized in trauma to adopt innovative and comprehensive techniques, including effective crisis intervention programs shaped within the framework of modern psychotraumatology paradigms.

Keywords: Trauma; collective trauma; psychotraumatology; grief; war; loss

Savaş ve Göç Travması

Görkem Derin¹

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü,

Sosyal Bilimler Anabilim Dalı,

Psikotravmatoloji ve Psicotarih Araştırmaları Birimi

gorkem.derin@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9527-3110

ÖZET

Günümüzde bireylerin süregelen baskılardan, katastrofik savaşlardan ve tüm travmatik yaşantılardan uzaklaştırıcı bir hayat sürmeleri ile aktüel hayatın olağan dinamiklerine optimal düzeyde uyum sağlayabilmeleri, gelişim odaklı bir yeni dünyanın hüküm sürmesi için temel kriterler arasında yer almaktadır. Gelişim odaklı yeni bir dünyanın hüküm sürmesinden önce psikotoplumsal baskılar, savaşlar, terör atakları ve soykırımlar gibi toplumsal travmaların dissoanalizinin gerçekleştirilmesi, opresörlere karşı boyun eğme modalitelerinin, kitlesel şiddet olaylarının ve neden hala yanlış çocuk yetiştirme stilleri aracılığıyla çocuklarımızı dissosiyasyon ederek onlar üzerinde kontrol kurduğumuza dair çoklu dinamikleri algılayabilmemizi sağlayabilmektedir. Dissoanaliz kuramı perspektifinden, insanlık tarihindeki dramatik kitlesel göçler ve savaşların ardından görülen kültürel kopmalar; yeni bir ülkede yeni bir normalliği, yeni bir insan profilini ve yeni bir aile yapılanmasını ortaya çıkarmaktadır. Savaş ve terör gibi kitlesel şiddet olaylarıyla yakından ilişkili göç travması; göçmenlerin gitmek istedikleri ülkelere geçiş sürecinde ya da hemen sonrasında deneyimledikleri örseleyici olaylardır. Göç travmasının negatif bireysel ruhsal etkileri, göçmenler tarafından kitleler halinde proses edilebilmekte iken bu özneler aynı zamanda, travma sonrası stres bozukluğu, dissosiyatif bozukluk, kişilerarası dezorganize bağlanma ve sosyopolitik sisteme olan güven kaybı da yaşantılayabilmektedir. Göçmenler adına göç sürecinin en temel hedefi, savaş ve terör gibi toplumsal travmalara maruz kalan kişilerin kuşaklararası uzamda hem daha iyi hem de daha sağlıklı bir yaşama ulaşmalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Dissoanalitik psicotarih; dissoanaliz; savaş; göç travması

War and Migration Trauma

Görkem Derin¹

¹Istanbul University-Cerrahpaşa,

Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine, Department of Social Sciences,

Psychotraumatology and Psychohistory Research Unit, Istanbul, Turkey

Istanbul, Turkey

gorkem.derin@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-9527-3110>

ABSTRACT

Today, both the ability of individuals to lead a life away from ongoing oppression, catastrophic wars and all traumatic experiences and their optimal adaptation to the ordinary dynamics of actual life are among the basic criteria for a development-oriented new world to dominate. A dissoanalysis of societal traumas such as psychosocial oppression, wars, terrorist attacks and genocides before a new developmentally-oriented world prevails may enable us to perceive the multiple dynamics of modalities of submission to oppressors, mass violence and why we still control our children by dissociating them through negative child-rearing styles. From the perspective of dissoanalysis theory, the cultural detachments seen in the aftermath of dramatic mass migrations and wars in human history reveal a new normality, a new human profile and a new family structure in a new country. Migration trauma, which is closely related to mass violence such as war and terrorism, is the traumatic events that migrants experience during or immediately after the transition to the countries they want to go to. While the negative individual psychological effects of migration trauma can be processed by migrants en masse, these individuals may also experience post-traumatic stress disorder, dissociative disorder, disorganised interpersonal attachment and distrust of the sociopolitical system. The main goal of the migration process on behalf of migrants is for those who have been exposed to societal traumas such as war and terrorism to reach a better and healthier life in the intergenerational span.

Keywords: Dissoanalytic psychohistory; dissoanalysis; war; migration trauma

Savaş Travması ve Psikotoplumsal Yansımaları

Hülya AYHAN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler ABD
hulyaayhan85@gmail.com

ÖZET

Savaşlar, fiziksel olarak yaralanma, ölüm ve sakat kalma olasılığı, yakınların ve önem verilen kişilerin kaybı, düşman kabul edilen tarafa yönelik öldürmeye varan eylemlerin içinde bulunma gibi şiddetli travmatik deneyimleri içinde barındıran; sadece savaşa doğrudan katılanları değil sivil halkı ve günümüzde internet ve medyanın global ölçekte etkileşim sağlaması ile sürece şahit olan dünyanın dört bir yanından bireyleri de olumsuz yönde etkileyen travmatik bir süreçtir (Weathers vd., 1997; Özen, 2018; Derin ve Öztürk; 2023). Ayrıca, savaşların getirdiği zorunlu göçler, parçalanmış aileler, ebeveynsiz kalan çocuklar ve sosyal destek sistemlerinin kesintiye uğraması gibi durumlar travmatik etkinin derinleşmesine neden olmakta ve savaş sona erdiğinde bile bu olumsuz etkiler devam etmekte ve kuşaklararası aktarılmaktadır (Çırakoğlu; 2003; Öztürk ve Derin; 2023). Bu bakımdan, savaşlar insanlık tarihinde yaşanan en büyük travmalardan biri olarak kabul edilmektedir. Savaş travması kavramı ise savaşın hem bireysel hem de toplumsal zeminde dissosiyasyon eden bir süreç olarak yaşantılanmasıdır (Öztürk, 2023a). Savaş travması savaş esnasında ya da sonrasında sürecin doğrudan içinde olan kişilerde görülmekte ve bu kişilerin yakınları ve etkileşimde oldukları kişilerde ise ikincil savaş travması olarak ortaya çıkmaktadır (Öztürk, 2023b). Dissosiyasyon ile savaş ve savaşın olumsuz sonuçları (savaş travması) arasında karşılıklılığa dayalı bir ilişki bulunmaktadır. Travmaları tarafından yönetilen bireyler ve toplumların ortaya çıkardığı kaos ve şiddet ortamı savaşlara ve savaş travmasına yol açarken savaş ve savaş travması da güven algısını derinden sarsarak bireysel ve toplumsal düzlemde sorunlara yol açar. Bu bakımdan savaş, savaş travması ve dissosiyasyon birbirleriyle bağlantılı konulardır (Öztürk, 2020).

Anahtar Kelimeler: Savaş travması; dissosiyasyon, kuşaklararası geçiş

War Trauma and Psychosocial Reflections

Hülya AYHAN

İstanbul University-Cerrahpaşa Institute of Forensic Medicine and Forensic Sciences
Department of Social Sciences
hulyaayhan85@gmail.com

ABSTRACT

Wars comprise profoundly traumatic experiences such as the risk of physical injury, death, and disability, the loss of loved ones and significant individuals, and involvement in acts of violence extending to killing those deemed enemies. It is a traumatic process affects not only those directly participating in war but also civilians and individuals from all over the world who witness the process with the of the internet and media on a global scale. Additionally, circumstances brought about by wars, such as forced migrations, fractured families, children left without parents, and disruptions in social support systems, contribute to the deepening of traumatic effects. Even after the war ends, these adverse impacts persist and are transmitted

across generations. Therefore, wars are recognized as among the greatest traumas in human history. War trauma involves experiencing war as a dissociative process on both individual and societal levels. War trauma is observed in individuals directly involved in or affected by the war, while secondary war trauma manifests in their close associates and those they interact with. There is a reciprocal relationship between dissociation and the negative consequences of war and war trauma. The chaos and violence generated by individuals and societies governed by trauma lead to wars and war trauma, which in turn undermine the sense of security, resulting in individual and societal problems. Therefore, war, war trauma, and dissociation are interconnected subjects.

Key Words: War trauma; dissociation, intergenerational transmission

Kaynakça

- Çırakoğlu, O.C. (2003). Uzun süren bir savaş: Travma sonrası stres bozukluğu. *Pivolka Savaş Özel Sayısı*, 20, 1-9.
- Derin, G., & Öztürk, E. (2023). Toplumsal Travma Ajanları Olarak Savaş ve Terörizm: Modern Psicotravmatolojik ve Dissoanalitik Bir Yaklaşım. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 9(2), 65-82.
- Özen Y. (2018). *Travmatik Ben*. 1. Baskı. İstanbul: Çınaraltı Yayıncılık
- Öztürk, E. (2020). *Travma ve Dissosiyasyon: Psicotravmatoloji Temel Kitabı*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- Öztürk, E. (2023a). Dissoanalytic psychohistory: Dissoanalysis of the traumatic history of humanity and the construction of a new societal reality. *Medicine Science*, 12(1), 303-18.
- Öztürk, E. (2023b). Dissoanalitik psikotarih: Soykırımların, baskıların, çocuk istismarlarının ve savaş travmalarının dissoanalizi. E. Öztürk, (Ed.). *Savaş Psikolojisi içinde* (1-35). Ankara: Türkiye Klinikleri.
- Öztürk, E., & Derin, G. (2023). Dissoanaliz kuramı açısından savaş psikolojisi ve göç travması: Savaş kökenli kuşaklararası travma geçişi ve kuşaklararası psikopatoloji aktarımı. E. Öztürk, (Ed.). *Savaş Psikolojisi içinde* (36-51). Ankara: Türkiye Klinikleri.
- Weathers, F. W., Litz, B. T., & Keane, T. M. (1997). Military trauma. J. R. Freedy, S. E. Hobfoll (Eds.), *Traumatic stress: From theory to practice içinde* (103-128. ss.). 1st ed. Boston: Springer

BİLİRKİŞİ VÜCUT GENEL ÇALIŞMA GÜÇ KAYBININ HESAPLANMASINDA ÖLÇEK GELİŞTİREBİLİR Mİ?

Prof.Dr. Yaşar Bilge*

*ORCID NUMBER 0000 0002 6495 6031

Yazışma yazarı: Prof.Dr. Yaşar BİLGE

ybilge@medicine.ankara.edu.tr

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

Anahtar kelimeler: Malüllük; özürlülük; iş göremezlik; çalışma gücü kaybı, bütünleştirici inceleme

ÖZET: Mahkemeler tarafından Yaralanmaya bağlı gelir kaybına uğrayan mağdur için geç dönemde sekel mahiyetinde arızasından dolayı maluliyet hesaplaması istenmektedir. Farklı raporlar yazıldığından dolayı ölçek farklılığı bulunmaktadır. Bu durumda raporlara haklı itirazlar yapılmakta. Mahkeme bu süreci yürütürken yıllar geçtiğinden hak kaybına bağlı adaletsizlik iddiaları artmaktadır. Sakat, özür, engelli gibi tanımlamalar yıllar içerisinde anlam kavramları geliştirmede etkili olmaktadır. Bu konuda ülkemizde ilke geliştirip geliştiremeyeceğimiz yönünde endişeler artmış. Kurumsallaşmanın önünde sorun teşkil etmiştir. Eş değerli sistem oluşturma yönünde çalışma yapabileceğimizden dolayı bu konuda bir değerlendirme çalışması yapılmıştır.

CAN THE EXPERT DEVELOP THE SCALE IN CALCULATING THE BODY'S GENERAL WORKING POWER LOSS?

Key words: Disability; disability; incapacity for work; working power loss, integrative review

ABSTRACT: Courts require a disability calculation for the victim who has lost income due to injury, due to a defect in the nature of sequelae in the late period. There is a difference in scale because different reports are written. In this case, justified objections are made to the reports. As years pass while the court carries out this process, claims of injustice due to loss of rights are increasing. Definitions such as disabled, handicapped, disabled are effective in developing meaning concepts over the years. Concerns have increased about whether we will be able to develop principles on this issue in our country. It has posed a problem for institutionalization. Since we can work on creating an equivalent system, an evaluation study has been carried out on this subject.

GİRİŞ:

Resmi Gazete (04.02.2011 tarih ve 27836 sayılı) yayımlanan Türk Borçlar Kanununun 49. Maddesine göre mağdurun zararının giderilme gereği açıklanmıştır. 22.06.1972 tarih ve 14223 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe giren Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008

tarikh ve 27021 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe giren Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, 03.08.2013 tarih ve 28727 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, 30.03.2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik, 20.02.2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirilmesi Hakkında Yönetmelik ile Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik’tir. Ek olarak 25, 23, 27, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlar, Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası ile de maluliyet hususu yasal düzenlemelerde yerini almıştır(1-5). Sakatlık dereceleri, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 5510 sayılı Kanun ile mülga hükümleriyle 5510 sayılı Kanunun 47. maddesi uyarınca vazife malulü olanlar hakkında uygulanan Vazife Malullüklerinin Nevileri ile Dereceleri Hakkında Nizamname hükümlerine göre saptanmaktadır(6).

Günlük Yaşam Aktiviteleri “Bozukluklar, Yetiyitimi ve Engellilerin Uluslararası Sınıflandırılması” (International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps-ICIDH-1) adlı sistemle muayene standartları geliştirilmiştir. Anatomopatolojik sınıflamaya göre;

0 problem YOK (hiç yok, yok, ihmal edilebilir)

% 0-4 1 HAFİF düzeyde problem (az, düşük)

% 5-24 2 ORTA düzeyde problem (orta, az çok)

% 25-49 3 CİDDİ düzeyde problem (yüksek, aşırı)

% 50-95 4 TAMA YAKIN problem (tamamen)

%96-100

8 TAM Problem.

Belirtilmemiş, uygulanamaz.

TANIMLAMA: Trafik kazasına bağlı sürücülerin veya yolda bulunan insanın yol ve trafik şartlarının gereklerini yerine getirme sorunsalı nedeniyle tehlikeli uygulama sonrası insan veya insanların sağlık durumlarının iyileşmesi imkansız halde işlevini yitirmesi, azalması maluliyet olarak bilinir.

Meslek Hastalığında maruziyet belirlenirken kullanılan ölçümde yararlanılan değerler şunlardır:

- 1) Etken maddenin vücutta birikme düzeyi
- 2) Etken maddenin havadaki konsantrasyon ölçümü
- 3) Maruziyet düzeyinin sınıflandırılması
- 4) Kümülatif maruziyet (yoğunluk X maruziyet süresi)
- 5) Toplam maruziyet süresi
- 6) Maruz kalanların ve kalmayanların belirlenmesi

Maruziyet ile hastalık arasında sebep sonuç ilişkisi olduğunu ortaya koymak için şu soruların yanıtları aranmalıdır:

- 1) Bu ilişki güçlü müdür?
- 2) Diğer epidemiyolojik araştırmaların bu konudaki bulguları nelerdir?
- 3) Epidemiyolojik kanıtlar bu konudaki diğer kanıtlarla, örneğin; toksikolojik araştırmalarla uyum halinde midir?
- 4) Maruziyet ile hastalık arasında sağlam zamansal bir ilişki bulunmakta mıdır?
- 5) Maruziyet arttıkça riskte de ona bağlı olarak kademeli bir artış bulunmakta mıdır?
- 6) Risk maruziyeti azaltmaya yönelik önlemlerden sonra azalmakta mıdır?
- 7) Etkiler konusunda alternatif bir açıklama bulunmakta mıdır?
- 8) Bu durum şansa bağlı olarak ortaya çıkmış olabilir mi?

İş göremezlik süresi: Erişkin bir insanın kazadan sonra işe gidememe sonrası uğradığı zararın değerlendirilmesinde açıklanan süre. Sürede maluliyetle ilgili sekel mahiyetindeki arızanın kişinin iş yaşam etkileme süreci (sürekli olduğundan dolayı ve bundan dolayı uğradığı zarar ayrı hesaplandığından) değerlendirilmez.

Kontrol ve takip gerektiren durumlar için izleme süreleri şunlardır:

Madde Bağımlılığı	: 3 ay
Anemi	: 2 ay
Spondilit	: 3 ay
Kırıklar	: 2-4 ay
Gastroenterit	: 2 ay
Hematemez, melena	: 3 ay
Migren	: 2 ay
Herni	: 2 ay
Eklem Hastalıkları	: 3 ay-24 ay
Böbrek Hastalıkları	: 3 ay
Diğer Sistem hastalıkları	: 2-6 ay
Sinir hastalıkları	: 3-12 ay
Doğum sonu kontroller	: 3 ay
Solunum Hastalıkları	: 2-3 ay
Ülserler	: 2 ay
Yaralar	: 2 ay
Osteomyelitis	10 yıla kadar uzayabilir(9).

SORUNLAR

Bilirkişiden tespiti istenilen işçi sağlığı ile ilgili sorunlar şunlardır.

1. Meslek hastalığı ya da iş kazası nedeniyle maluliyet oranının tespiti.
- 2.....tarihindeki maluliyet oranının ne olduğu.

- 3.Ölümün meslek hastalığından olup olmadığı.
- 4.Ölümün iş kazasına bağlı olup olmadığı.
- 5.Kişide meslek hastalığının olup olmadığı.
- 6.Hastalığın başlangıcının en az ve en fazla sürelerinin tespiti, kişinin rahatsızlığının yükümlülük süresi içinde oluşup oluşmadığı, doğuştan mı yoksa sonradan mı oluştuğu.
- 7.Kişi işe girmeden öncehastalığının olup olmadığı.
- 8.Kişinin rahatsızlığının yaptığı işten kaynaklanıp kaynaklanmadığı ya da yapacağı işten dolayı rahatsızlık olup olmayacağı.
- 9.Kişinin rahatsızlığının çalışacağı işyeri için engel teşkil edip etmeyeceği.
- 10.Yapılan işe giriş muayenesininhastalığını ortaya çıkarmak için uygun olup olmadığı.
- 11.İşçinin sicil kartlarında, kendisinde son tespit edilen hastalığın varlığını gösterir belirti bulunup bulunmadığı.
- 12.Kişinin mevcut hastalığı ile ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılıp çalıştırılmayacağı.

GENEL KURALLAR

I. Emekliliğe yol açan, yardımcı kişiye ihtiyaç duyulan haller.

1. Kuadripleji, parapleji
2. İki gözde görme kaybı
3. İki elin kaybı
4. Bir kolun omuzdan, bir bacağın kalçadan kaybı.
5. İki dizin en az diz altından ampütasyonu
6. İleri derecede kaşeksiler

II. Birden fazla maluliyet olması halinde: Birden fazla sekel mahiyetinde arıza olduğunda maluliyet oranı Balthazard formülüyle hesaplanır.

- a. Tüm vücut fonksiyon kaybı oranları ayrı ayrı tespit edilir
- b. Bu oranlar en yükseğinden başlanarak sıraya konulur.
- c. En yüksek oran özürünün tüm vücut fonksiyonunun tümünü gösteren %100'den çıkarılır.
- d. Bu çıkarmada kalan miktar, sırada ikinci gelen tüm vücut fonksiyon kaybı oran ile çarpılır. Çarpımın 100'e bölünmesinden çıkan rakam en yüksek tüm vücut fonksiyon kaybı oranına eklenir; böylece birinci ve ikinci arızaların tüm vücut fonksiyon kaybı bulunmuş olur.
- e. Özür ikiden fazla ise, birinci ve ikinci arızaların kayıp oranı birinci sıraya ve üçüncü sıradaki oran ikinci sıraya alınarak işlem tekrarlanır.
- f. 60 yaşın üzerindeki kişilerde; genel vücut fonksiyon kayıp oranına Balthazard formülü ile %10 eklenir.

III. Gabrielli formülü: Daha önceden yaralanma geçirerek veya özürlü olarak vücut tamlığında eksik olan için maluliyet hesaplanması aşağıdaki formülle hesaplanır.

$$\text{Devamlı sakatlık} = \frac{\text{Önceki iş kapasitesi} - \text{Kalan iş kapasitesi}}{\text{Önceki İş Kapasitesi}}$$

IV. %10 ve üzerinde olduğu durumda sigortalılara sürekli iş göremezlik geliri ödenir. Sigortalıların bir başkasının sürekli bakımına muhtaç olması durumunda gelirleri %50 arttırılır.
V. Bitkisel hayat, ölüm gibi durumlarda kişinin maluliyeti %100 olarak kabul edilmeli, onun dışındaki durumlarda (tetrapleji ve guadruplejide....) %95 kabul edilmelidir.(%100 verilmemelidir.)

VI. %67 ve üzerinde bakıcıya muhtaç durumu olanlarda yatalak ve yatalak olmayan şeklinde “bakıcıya muhtaçlık durumu “ ayrılmalıdır.

Ağır Maluliyet Durumu: kişinin günlük ihtiyaçlarını devamlı bir bakıcıyla karşılaması halidir.

VII. maluliyet raporları işe girmede, iş devamlılığında kullanılmaz.

ÖR; görme engelliler %100 malul oldukları halde santralde çalışabilir.

VIII. Kişinin sosyoekonomik durumu maluliyet sonrası hayat standardını etkilediğinden dolayı dikkate alınmalı mıdır?

Maluliyeti hesaplaması tedavi sürecinin bitiminden sonra yapıldığından; uygun görülen tedavinin yapılamaması veya tedaviden kaçınılması kişinin maluliyetinin derecesini etkileyecektir. Bu durum kişinin lehine mi yoksa aleyhine mi yorumlanmalı?

IX. Yaş maluliyeti oranını değil, maluliyet sonrası alacağı tazminatı etkilemeli.

X. Kişinin mesleği ancak mesleği ile ilgili bir organ etkilendiği zaman maluliyet değerini etkilemeli ve tavandan hesaplanmalı. Meslek için değerlendirme 5 üzerinden yapılır. 0- Değişiklik melek üzerine etkili değil. 1- Sekel mahiyetindeki arıza hafif etkiler (% 20) 2- Sekel mahiyetindeki arıza kişinin yaşantısını orta (%30-40) etkiler. 3-Sekel mahiyetindeki arıza kişinin mesleki yaşantısını ortanın üzerinde etkiler (% 50-60)

4. Sekel mahiyetindeki arıza kişinin mesleki yaşantısını ağır etkiler (% 70-80) 5-Sekel mahiyetindeki arıza kişinin yaşantısını çok ağır etkiler (% 90-100).

XI. Kişinin sosyal, günlük yaşantısını etkilemeyen ancak sekel mahiyetinde arıza olan durumlarda maluliyet oranı hesabı yapılmamalı.

XII. Muayene sırasında kişinin yeterince eklemelerini yeterince gevşek tutması için hasta ile koopere olunmalı. Yeterince ısınma hareketinden sonra koopere iken eklem hareket açıklıkları muayene ile değerlendirilir.

XIII.Maluliyet çocuklarda; zamanla gelişimle beraber azalıp artabildiğinden, yaşlılarda ise eklem aralığındaki artrotik değişiklikler zamanla arttığından, maluliyette değişmezlik ilkesi esnek olmalıdır. Bu nedenle yeterli izlem olduktan sonra tespit edilen fonksiyonel araz rapor sonucuna yazılmalı, daha sonraki değişiklikler dikkate alınmamalıdır.

XIII. Kişinin manevi ızdırabı değerlendirme kriteri olmadığından hakimce bu durum takdir edilmelidir.

XIV. Kasten veya olası kast yahut bilinçli taksir hariç maluliyete yol açılan durumlarda mağdur çalışmak istemesi halinde;

a) Çalıştıran kurum özürünü çalıştırma nedeni ile ödeyeceği vergiden % 40 az ödemesi;

b) Devletin mağdurdan alacağı vergi maluliyeti oranında azaltılması uygundur.

XIV. Maluliyet raporuna itiraz: Maluliyet raporları, içerisinde yeterli farklı alanlardan uzman içeren devlet hastaneleri veya üniversite hastaneleri ya da adli tıp kurumu tarafından verilir.

Alınan rapora itiraz olduğunda; gerekçeye uygun olarak yukarıda tanımlanan diğer hastanelerden rapor alınır, itirazlar hukuki gerçeklere uygun olması halinde hakim raporda

yetkili hekimleri mahkemeye davet ederek ek görüş alarak çözüm arar. Çözüm bulunmayan, tartışılması gereken olgularda akademik toplantılarda tartışılır. Uygun görülen değerlendirme sonuçları mahkemelere bildirilir. Yılda iki kez yapılan değerlendirmeler kitap halinde il sağlık müdürlüklerine bildirilir.

XV. Üzerinde tahrifat, silinti ve kazıntı olan raporlar geçersizdir. Gerçeğe uygun olmayan raporları düzenleyenler hakkında genel hükümlere göre işlem yapılır.

1) Tüm haksız eylem ve hukuka aykırı olaylardan kaynaklanan beden gücü kayıplarının, 5510 sayılı Yasa'nın 19.maddesi 9.fıkrası ve 107.maddesi gereği yürürlüğe konulan "**Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği**"ne göre tespiti gerekir.

2) Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği'nin amacı ve işlevi, sigortalıların maluliyet, çalışma gücü kaybı, erken yaşlanma ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin hastalık, maluliyet, ağır engellilik durumlarının tespitine ilişkin olup, haksız fiillerden kaynaklanan beden gücü kayıpları bu yönetmeliğe göre belirlenemez.

3) Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin ve yürürlükten kaldırılan (kısa adıyla) Özürlülük Ölçütü Yönetmeliği'nin amacı ve işlevi, engellileri vergi indiriminden yararlandırmak, bazı durumlarda aylık bağlamak ve yaşam kolaylıkları sağlamak olup, **yaş ve meslek** değerlendirmesi içermeyen bu yönetmeliklere göre, haksız fiillerden kaynaklanan beden gücü kayıplarının tespiti yanlış sonuçlar doğurur.

1- Beden gücü kayıpları hangi yönetmeliğe göre belirlenmelidir

a) Tüm haksız eylem ve hukuka aykırı olaylardan kaynaklanan beden gücü kayıplarının 5510 sayılı Yasa'nın 19.maddesi 9.fıkrası ve 107.maddesi gereği yürürlüğe konulan "**Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği**"ne göre yapılmalıdır. Çünkü bu yönetmeliğin amacı ve işlevi, iş kazaları ve meslek hastalıkları ile tüm haksız fiillerden kaynaklanan beden gücü kayıp oranlarını belirlemektir.

b) Önceki 506 sayılı Yasa'nın 135. maddesi (a) bendi gereği 1972 yılından beri beden gücü kayıplarının tespitinde uygulanmakta olan **Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü**, 29.07.2003 gün 4958 sayılı yasa'nın 50. maddesiyle yeni bir yönetmelik düzenlenmek üzere ve 5510 sayılı Yasa'nın 106. maddesi 1. fıkrasıyla yürürlükten kaldırılmış; onun yerini **Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği** almakla, artık Tüzük geçerliğini yitirmiştir; hiçbir biçimde uygulanamaz.

c) İlki 03.08.2013 gün 28727 sayılı RG'de ve değişiklik metni 28.09.2021 gün 31612 sayılı RG'de yayınlanan "**Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği**"nin yürürlüğe konuluş amacı 1. maddesine ve kapsam başlıklı 2. maddesine göre, sigortalı sayılanların, (iş kazası ve meslek hastalığı söz konusu olmaksızın) **maluliyet**, çalışma gücü kaybı, **erken yaşlanma** durumları ile bunların **bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarının** hastalık, maluliyet, ağır engellilik durumlarının tespitine ve bu tespitlerde esas alınacak sağlık kurulu raporlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu nedenlerle, iş kazaları ve meslek hastalıkları ile trafik kazaları ve tüm haksız fiillerden kaynaklanan beden gücü kayıp oranlarının tespiti, “**Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği**”ne göre değil, “**Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği**”ne göre yapılacaktır.

“Raporlar arasındaki farklılıkların en önemli nedeni, bedensel zararlar için kullanılan yönetmelik ve ekli cetvellerin yetersiz olmasıdır. İkincisi, rapor veren hekimlerin genel olarak standart bir eğitimden geçmemiş olmaları ve kişisel yorum ve takdirlerine göre değerlendirme yapmalarıdır.

- Üzerinde en çok uzlaşılan konu, bir kişinin trafik kazası nedeniyle yaralanması sonucunda vücudunda oluşacak fiziksel ve ruhsal zararın tespiti aşamasında değerlendirmenin tüm basamaklarında standardizasyon sağlanması gerekliliği olmuştur.

Daha önceki kongrelerimizde olduğu gibi travmatik olaylarda bedensel zararın tespitine yönelik tek bir cetvel kullanılmasının gerekli olduğu ve bu cetvelin de adli tıp uzmanları tarafından oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır.

Proposed European Disability Rating Scale

- Maluliyet tablosu çizelge, şekillerle sunulmuş.
- Sağ ve sol kol maluliyet farkı belirtilmiş.
- Hastasına göre değişen maluliyette alt ve üst sınırlar belirtilmiş.

McBride Disability Evaluation

- Muayene kuralları şekillerle gösterilmiş.
- Olguların değerlendirilmesinde tanı, ayırıcı tanı ve maluliyet standartları açıklanmıştır.

Johnstone and Miller: Occupational Diseases and Industrial Medicine

- Meslek hastalığı, çevresel etkenlere bağlı hastalık tanısı, ayırıcı tanısı, maluliyet değerlendirmesi, önlem açıklanmıştır.
- Her yıl güncellenmektedir.

İngiltere- Physical Disability Evaluation System

- Hastalık yoktur hasta var anlayışı ile hekimin değerlendirme yapmasına olanak sağlayan aralıklı değerlendirme sistemi bulunmakta.
- Her yıl aksayan durumları saptayan kurul toplanıp yıllık değerlendirme rehber kitap çıkarmaktadır. 36.sı çıktı.
- Maluliyet değerlendirmesinde rehber çizelge bulunmakta ve hekime hastasına göre değerlendirme yapma yetkisi tanımlanmıştır.

Masson et C. Guide Bareme Indicatif des Indivalites

- Maluliyet değerlendirmesinde rehber çizelge bulunmakta ve hekime hastasına göre değerlendirme yapma yetkisi tanımlanmıştır.

HHMarx Gutachten-Fibel

- Hastalıklar tablo, çizelge, şekil ile sunulmuş.
- Hastalıkların tanı kriteri, ayırıcı tanısı belirtilmiş.
- Hastalığa bağlı iş görmezlik durumları da standardize edilmiştir.

Kutad A. Cismani Zararların Değerlendirilmesi ve Maluliyet Baremleri

- Hastalığa bağlı maluliyette yaş ve meslek yerine aralık verilmiş.
- Tanımlamalar doğru yapılmış.
- Gabrielli Formülü ile geçmişdeki sakatlıklar değerlendirilmiştir.
- Muayene standartları eklenmesi (muayene yöntemlerinin sistematik şekilde belirtilmesi ve gerekirse şekillerle gösterilmesi)

YAPILABİLECEK DEĞİŞİKLİKLER

- İş görmezlik süreleri ile ilgili bilgilerin eklenmesi
- Mesleklere göre maluliyet dereceleri arasındaki uçurumun ortadan kaldırılması ve daha adil bir cetvelin hazırlanması
- Yaşa göre maluliyet dereceleri arasındaki değişimin daha adil düzenlenmesi
- Bulaşıcı hastalıklarla ilgili yeni düzenlemeler yapılması
- Kadın çalışanlara ait uterus, over hastalıklarına bağlı maluliyet oranlarının yeterince yer almalı
- Eksik olan hastalıkların tanımlanması,
- Yeni mesleklerin listeye eklenmesi
- İatrojenik ve tıpta uygulama hatalarına bağlı gelişen kalıcı organ hasarlarının ve bunlardan kaynaklanan maluliyetlerin de geliştirilecek olan yeni bareme eklenmesi
-

SONUÇ: Maluliyetle ilgili tanımlama farklılıkları hukuki tanımlamayı güçleştirmekte ve davaların uzamasına yol açmaktadır(17-19). Hukuki uygulamaların Uluslar arası sözleşmelerde geçen tanımlamalara esas alınarak geliştirilebilir(20-25). Bu açıdan disiplinlerarası çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır(26-33). Bu alanda dil birlikteliğinin geliştirilmesi hukuki uygulamaların sosyal kabullenişini artıracaktır(34-36). Yüksek Sağlık Kurulunun bu konuda süreç geliştirilmesine yol açacak tarzda yapılandırılması sağlanabilir.

- Sorunların çözümü açısından kurumlar arası iş birliğine dayanan bir çalışma yapmanın gereği
- Maluliyetle ilgili güvenilir ve yıllar içerisinde geliştirilebilir bir tüzük hazırlanması
- Proje hazırlanarak uzun vadeli çalışmaya ihtiyaç olduğu kanaatine varılmıştır(37-42).

KAYNAKLAR

- 1.<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.12511&MevzuatIlisi=0&sourceXmlSearch> (ET 19.06.2018).
2. Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü. Resmi Gazete. RG Tarih: 22.06.1972. RG Sayı: 2504.
3. Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği. Resmi Gazete. RG Tarih: 11.10.2008 RG Sayı: 27021.

4. Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği. Resmi Gazete. RG Tarih: 03.08.2013. RG Sayı: 28727. 6. Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik Resmi Gazete. RG Tarih: 30.08.2013. RG Sayı: 28603.
5. World Health Organization World Report on Disability. S3-59, Who report on disability 2011, Switzerland.
6. DSÖ İşlevsellik, yetiyitimi ve sağlığın uluslar arası sınıflandırılması (ICF), Çeviren: Elif Kabakçı ve Ahmet Göğüş, Ankara: Bilge Matbaacılık, 2001.
7. World Health Organization. ICF- International Classification of Functioning, Disability and Health. World Health Organization. Geneva, 2001.
8. İhsan Çakmak, Yaşar Bilge. Sürekli iş göremezlik derecesi ile maluliyet hali. Türkiye Klinikleri 2019: 5/1:41-56.
9. Bilge Y. Sağlık İşlemleri Tüzüğü Taslağı: Özürlülük Cetvelinden Esas Alınarak Sağlık İşlemleri Tüzüğünü Birlikte Geliştirelim mi?, s 26, Ankara 2012. <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/861.pdf> (ET 23.05.2018).
10. Kadı MR, Kadı G, Balcı Y, Göçeoğlu ÜÜ. Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranları ile Takdir Oranlarının Değerlendirilmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Olguları. Adli Tıp Bülteni. 2018;23(2):77-88.
11. Ata U, Şenol E. EÜTF Adli Tıp Anabilim Dalında Düzenlenen Meslekte Kazanma Gücündeki Azalma Oranı Raporlarının Engelli Sağlık Kurulu Raporları İle Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı; 2019.
12. Vural T, Şener MT. Trafik Kazası Sonrasında Düzenlenen Maluliyet Raporlarında Yaşanan Sorunlar Ve Maluliyet Oranlarının İlgili Yönetmeliklere Göre Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi, Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı; 2020.
13. İnce H. Adli Tıp açısından iş kazalarının değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni 2003; 8(3):82-87.
14. Karademir Ş. Evcı ED. Özürlülük Sınıflaması İçin Bir Model Oluşturma. Uzmanlık Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı; 2008.
15. Eroğlu İ, Küpeli A. 2015-2016 Yılları Arasında Adli Tıp Anabilim Dalında “Çalışma Gücü Ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği Cetvelleri” Kullanılarak Düzenlenmiş “İş Gücü Kaybı (Maluliyet)” Konulu Rapor Sonuçlarının “Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması Ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğindeki Özür Oranları Cetveli” İle Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı; 2017.
16. Hilal A, Akgündüz E, Kaya K, Yılmaz K, Çekin N. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına Gelen Maluliyet Raporlarının Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi. The Bulletin of Legal Medicine. 2017;22(3):144-51.
17. Yaman S. Arısoy Y. Kas İskelet Sistemi Yaralanmalarında Kalıcı Kayıpların Değerlendirilmesinde Amerikan Tıp Birliği (American Medical Association) Yaralanma Kılavuzunun Kullanımı. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı; 2020.
18. Hamdi Köyük. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına başvuran maluliyet olgularının değerlendirilmesi ve ölçütlerin karşılaştırılması / The evaluation of

disability cases applied to Erciyes University Faculty of Medicine Department of Forensic Medicine and Comparison of criteria
<file:///C:/Users/yasar/Downloads/739899.pdf>.

19. Veysel Gürbüz. 2013-2016 Yılları arasında Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Adli Tıp anabilim Dalı tarafından düzenlenen maluliyet raporlarının değerlendirilmesi, ülkemizdeki ve dünya çapındaki kıyaslamaları 2017.

20. Birgen N, Okudan M, İnanıcı MA, Okyay M. İş kazasına bağlı olgularda maluliyet oranı hesaplanması: Adli tıp açısından değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni 1999;4(3):101-8.

21. Uğur Kayhan. Non-travmatik nörolojik hastalıkların maluliyet, özürlülük ve yetersizlik açısından değerlendirilmesi / Evaluation of non-traumatic neurological diseases in terms of disability, impairment and incapability 2014.

22. Birgen N, Okudan M, Okyay M, İnanıcı MA. İş kazasına bağlı olgularda maluliyet oranı hesaplanması Adli tıp açısından değerlendirilmesi. The Bulletin of Legal Medicine. 1999;4(3):101-8.

23. Kaya A, Meral O, Erdoğan N, Aktaş EÖ. Maluliyet Raporlarının Düzenlenmesi Anabilim Dalımıza Başvuran Olgu Özellikleri İle. The Bulletin of Legal Medicine. 2015;20(3):144-51.

24. Özdil S. Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Şahinbey Uygulama ve Araştırma Hastanesi Tarafından Ocak 2004-Temmuz 2007 Tarihleri Arasında Verilen Özürlü Sağlık Kurulu Raporlarının İncelenmesi [Uzmanlık Tezi]. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi 2008. 12.

Çakmak NM. Türk Kamu Hukuku Açısından Engellilerin Hukuki Statüsü [Doktora Tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi 2006.

25. Karadeniz O. Dünya'da ve Türkiye'de İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları ve Sosyal Koruma Yetersizliği. Çalışma ve Toplum. 2012;34(3). 35. Road traffic injuries. Erişim Tarihi: 07.07.2017. Erişim: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs358/en/>.

26. Gürbüz V. 2013-2016 Yılları arasında Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Adli Anabilim Dalı tarafından düzenlenen maluliyet raporlarının değerlendirilmesi, ülkemizdeki ve dünya çapındaki kıyaslamaları. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi; 2017.

27. Giusti GV, Bacci M. Teaching research and the practice of legal medicine in Italy. The American J of Forensic Medicine and Pathology 7/3: 224-231, 1981.

28. Proposed European Disability Rating Scale. s1-90, 25 May 2003.

29. Physical Disability Evaluation System US Department Homeland Security United States., s 30, 2006.

30. Marx HH. Gutachten-Fibel. S 1-412, Georg Thiema Verlag, 1969.

31. Masson ET. GuidBareme Indicatif Des Invalidites, s 1-108, Paris, France, 1939.

32. McBride ED, Disability evaluation, s 1-573, JB Lippincott Company, Philadelphia, 1963.

33. III. Maluliyet toplantısı. Hacettepe Üniversitesi. <https://www.maluliyetkongresi.com/>

34. [Neppelenbroek, NJM](#); [de Wit, GA](#); (...); [Carvalho, NI](#). [Use of Utility and Disability Weights in Economic Evaluation of Pediatric Vaccines](#)

Jul 2023 [VALUE IN HEALTH](#) 26 (7) , pp.1098-1106

35. Rossi, LP; Granger, BB; (...); Lydston, M Person-Centered Models for Cardiovascular Care: A Review of the Evidence: A Scientific Statement From the American Heart Association Aug 8 2023 CIRCULATION 148 (6) , pp.512-542

36. [Ram, AK; Summers, SJ; \(...\); Jones, MD. Higher intensity exercise reduces disability more than lower intensity exercise in adults with chronic low back pain: A systematic review and meta-analysis](#)

Sep 2023 [MUSCULOSKELETAL CARE](#) 21 (3) , pp.611-622

37. [Liaghat, B; Pedersen, JR; \(...\); Juhl, CB. Diagnosis, prevention and treatment of common shoulder injuries in sport: grading the evidence - a statement paper commissioned by the Danish Society of Sports Physical Therapy \(DSSF\)](#)

Apr 2023 [BRITISH JOURNAL OF SPORTS MEDICINE](#) 57 (7) , pp.408-+

38. [Rosburg, T; Lohss, R; \(...\); Kunz, R. Integration of the Insured Person's Perspective in the Quality Assessment of Medical Evaluations](#)

Mar 2022 [THERAPEUTISCHE UMSCHAU](#) 80 (2) , pp.78-84

39. [Zhou, XF; Zhou, Y; \(...\); Jiang, F. Economic evaluation of management strategies for complex regional pain syndrome \(CRPS\)](#)

Jan 22 2024 [FRONTIERS IN PHARMACOLOGY](#) 15

40. [Duarte-Díaz, A; Perestelo-Pérez, L; \(...\); Carrion, C](#)

Efficacy, Safety, and Evaluation Criteria of mHealth Interventions for Depression: Systematic Review 2023 JMIR MENTAL HEALTH 10

41. [Wallwork, SB; Braithwaite, FA; \(...\); Moseley, GL. The clinical course of acute, subacute and persistent low back pain: a systematic review and meta-analysis](#)

Jan 22 2024 [CANADIAN MEDICAL ASSOCIATION JOURNAL](#) 196 (2) , pp.E29-E46.

42. OECD. Transforming disability into ability. 2003 France, p 129.

MALULİYETİN TANIMI ve UYGULAMASINDA YAŞANAN SIKINTILAR

Elif Esin Kınay Ünsal

SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Maluliyet ve Sağlık Kurulları Daire Başkanı

Maluliyet tespit işlemleriyle ilgili olarak yaşanan en temel sorun, oran tespitlerine esas alınan yönetmelikler ve tespit edilen oranların engellilik durum değerlendirmelerinin yapıldığı yönetmelik ve engel oranı ile karıştırılmasıdır. Maluliyet ve engel oranlarının tespit edilme usulleri ve oranlar arasındaki rakamsal farklılığın sebebi gerek sağlık profesyonelleri gerekse toplum tarafından tam olarak anlaşılammamaktadır.

Engel oranı ile maluliyet oranlarının (çalışma gücü ve meslekte kazanma gücü) birbiri ile aynı olduğu algısı temelde en çok sıkıntı yaşadığımız konudur. Bu yanlış algının oluşmasındaki en önemli faktör ise maluliyet ve maluliyet oranlarının kavramsal düzeyde net bir tanımının olmayışıdır.

Bilindiği üzere 5373 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

Bu Kanun kapsamında çıkarılan yönetmeliklerde engelli birey; fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen kişi olarak tanımlanmıştır.

Engellilik durum değerlendirmesine ilişkin yönetmelikler hazırlanırken bireyin engelliliğini ve engellilikten kaynaklanan özel ihtiyaçlarını belirleyen derecelendirmeler, sınıflandırmalar ve tanılamalarda uluslararası temel yöntemler esas alınır.

Dolayısıyla bu Kanun kapsamında yapılan düzenlemeler ile engellilerin topluma dâhil olmaları ve toplum içinde yaşamaları amacıyla bireysel destek hizmetleri de dâhil olmak üzere ihtiyaç duydukları toplum temelli destek hizmetlerine erişimleri sağlanır. Özetle, engel oranı üzerinden kişilere sosyal hak ve yardımlar tanımlanmıştır.

Sosyal güvenlik uygulamaları çerçevesinde maluliyet değerlendirmeleri 5510 Sayılı Kanun dayanak alınarak yapılmaktadır. Bu Kanunun amacı; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usul ve esaslarını düzenlemektir. Buradan da anlaşılacağı üzere maluliyet çalışma hayatı ile ilişkili sigortalılara tanımlanan sosyal güvenlik haklarını içermektedir.

Sosyal güvenlik uygulamaları çerçevesinde her ülkenin kendi sosyal güvenlik mevzuatına göre maluliyet tespit yöntemleri, derecelendirmeler ve dolayısıyla sağlanan haklar farklı olmaktadır.

Bu itibarla maluliyet değerlendirmeleri için hazırlanan yönetmelikler ülkelerin kendi sosyal güvenlik mevzuatına göre engelli yönetmeliklerinden farklı parametreleri içerir şekilde hazırlanır.

Sonuç olarak, sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde maluliyet değerlendirmeleri; sigortalıların sağlık durumlarında ortaya çıkan kayıp ve engellerine bağlı olarak çalışma hayatında istihdam, kazanç elde etme yönüyle yaşayabilecekleri kısıtlılık ve kayıpları belirlemeye yönelik iş ve işlemler bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Maluliyet Değerlendirmesinde Uygulamada Yaşanan Sorunlar

Doç.Dr. Ahmet TURLA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD. SAMSUN

Maluliyet, bir travma sonucunda veya çalışılan meslekle ilgili ortam koşullarından kaynaklanan vücut organları ve dokularında meydana gelen yaralanmalar veya rahatsızlıkların tüm tedavilere rağmen tamamen iyileşememesi ve sekel halinde devam etmesidir. Cismani = Bedensel zararlar olarak da bilinen maluliyet/sakatlık/özürlülük/engellilik durumları trafik kazası, iş kazası ya da hastalık sebebi ile olabilmektedir. Maluliyet oranı, bu sekellerin ağırlığına göre belirlenen orandır ve farklı yönetmelikler kullanılarak hesaplanmaktadır.

Maluliyet oranının saptanması ile ilgili bilirkişi raporu istem sayıları her geçen gün artış göstermektedir. Maluliyet oranlarının belirlenmesinde Adli Tıp Kurumu ya da Tıp Fakültelerinin Adli Tıp Anabilim Dallarınca hazırlanan raporlar yargı organlarınca kabul görmektedir.

Maluliyet oranının hesaplanması ve adli/tıbbi açıdan değerlendirilmesinde birçok sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar; genellikle yanlış mevzuatın uygulanmasından, sekellerin eksik ya da yanlış saptanmasından ve mevzuatın bazı maddelerinde açıklık olmaması nedeniyle sekellerin yanlış yorumlanmasından ya da rapor düzenleyen bilirkişilerin hatalı tutumlarından kaynaklanmaktadır. Maluliyet oranı hesaplamalarında açık, anlaşılabilir ve yorumlamaya fazla gerek duyulmayan yasal düzenlemelerin olması, bilirkişilik yapanlara belirli aralıklarla hizmet içi eğitimlerin verilmesi raporların sağlıklılığı açısından oldukça önemlidir.

Bu sunumda; yürürlükteki maluliyet mevzuatı çerçevesinde, uygulamada karşılaşılan sorunların tartışılması ve mevzuat içerisinde yer almayan ya da yetersiz olan bazı durumlar konusunda önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

Problems Encountered in Practice in Disability Assessment

M.D., Associate Professor Ahmet TURLA

Disability is the inability of injuries or disorders in body organs and tissues that occur as a result of a trauma or due to environmental conditions related to the profession, to be completely healed despite all treatments and to continue as sequelae. Disability also known as condition resulting from bodily=corporeal harm/disablement/defectiveness, may occur due to a traffic accident, work accident or disease. The disability rate is the rate determined according to the severity of these sequelae and is calculated using different regulations.

The number of demands for expert reports regarding the determination of the disability rate is increasing day by day. In determining disability rates, reports prepared by the Council of Forensic Medicine or Forensic Medicine Departments of Medical Faculties are accepted by judicial authorities.

Many problems are encountered in calculating the disability rate and evaluating it from a judicial/medical perspective. These problems; It generally results from the application of the wrong legislation, incomplete or incorrect determination of the sequelae, misinterpretation of the sequelae due to lack of clarity in some articles of the legislation, or the erroneous attitudes

of the experts who prepare the report. It is very important for the accurate of the reports to have legal regulations that are clear, understandable, do not require much interpretation in disability rate calculations and to provide in-service training to experts at regular intervals.

In this presentation; It is aimed to discuss the problems encountered in practice within the framework of the current disability legislation and to make suggestions about some situations that are not included in the legislation or are insufficiently.

Maluliyet Değerlendirmesinde Uygulamada Yaşanan Sorunlar

Doç.Dr. Ahmet TURLA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD. SAMSUN

Maluliyet, bir travma sonucunda ya da çalışılan meslekle ilgili ortam koşullarından kaynaklanan vücut organları ve dokularında meydana gelen yaralanmalar veya rahatsızlıkların tüm tedavilere rağmen tamamen iyileşememesi ve sekel halinde devam etmesi durumudur.

Kişilerin engellilik oranının belirlenmesinde kullanılan yasal düzenlemelerde; maluliyet oranı, sakatlık oranı, çalışma gücü/meslekte kazanma gücü azalma oranı gibi farklı terimler kullanılmakla olup bu kavramların tamamı kişinin engellilik durumunu ifade etmektedir (1).

Engelli bireylerin, topluma ve sosyal yaşama uyum sağlanabilmesi ve engellerinin yarattığı olumsuz koşulların azaltılabilmesi için bu kişilere bazı pozitif ayrıcalıkların tanınması gerekir. Özellikle kaza veya kasıtlı yaralanmalar sonucunda oluşan engellilikler nedeniyle açılacak tazminat davalarında, tazminat oranlarının belirlenebilmesi için dava konusu olayla illiyeti (nedensellik bağı) bulunan engelliliğin ve engel oranının belirlenmesi bir zorunluluk olmaktadır (2).

Bu sunumda maluliyet/engellilik oranlarının belirlenmesinde uygulamada yaşanan sorunlar üç başlık altında sunulacaktır;

- Maluliyet raporu istemlerinden kaynaklanan sorunlar
- Yasal mevzuattan kaynaklanan sorunlar
- Bilirkişilerden kaynaklanan sorunlar

Maluliyet raporu istemlerinden kaynaklanan sorunlar

Kişiler kasten, tedbirsizlik dikkatsizlik veya ihmal sonucu pek çok şekilde yaralanabilmekte ve bu yaralanmalar sonucu geçici veya sürekli fiziksel ve/veya ruhsal arızalar ortaya çıkabilmektedir. Bu olaylar nedeniyle açılan ceza davaları yanı sıra zararların maddi olarak tazmin edilebilmesi için olayın ilgili tarafına ya da sigorta şirketlerine tazminat davaları açılmaktadır. Ayrıca kazalara bağlı ortaya çıkan zararların tazmini için sigorta şirketleri ile dava açılmadan uzlaşma yoluna gidilebilmektedir. Bu davalar ve başvurular sonucu kişilere zararlarından dolayı maddi ve manevi tazminatlar için ödemeler yapılmaktadır (3). Maluliyet, vücut bütünlüğünde meydana gelen yetersizlik, kısıtlılık ve azalma durumudur. Tıbbi ölçülere göre uzman doktor ve heyetlerce tespit edilmesi gereken bir olgudur. Bu tür tazminat davalarında kişilerin maluliyet oranlarının belirlenmesi için hastane sağlık kurullarından, adli tıp anabilim dallarından bilirkişilik hizmeti olarak rapor düzenlenmesi istenilmektedir.

Maluliyet nedeniyle alınacak tazminatlara esas olabilecek kalemler de çeşitlilik gösterir ve bu konuların düzenlenecek raporlarda belirlenmesi istenir. Bunlar; a) sürekli iş göremezlik kaybı,

b) geçici iş göremezlik kaybı, c) sürekli bakıcı gideri, d) geçici bakıcı gideri, e) sosyal güvenlik kurumu tarafından ödenmeyen tedavi giderleri, f) ulaşım=yol giderleri, g) rapor ücreti kalemlerinden oluşur.

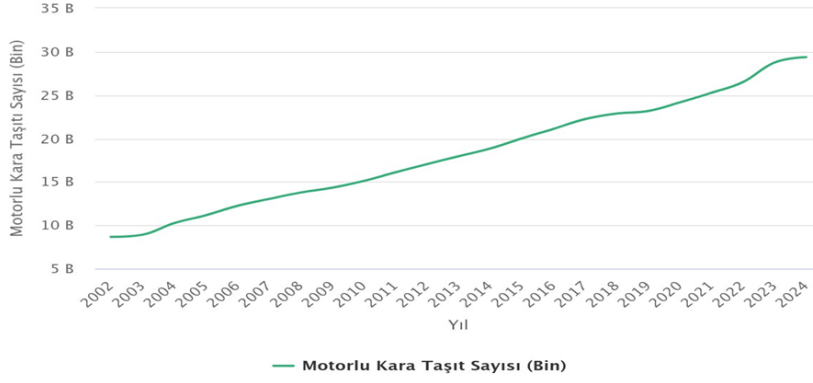
Maluliyet oranı, sekellerin ağırlığına göre belirlenen orandır ve farklı tarihlerde farklı amaçlarla yürürlüğe giren yönetmeliklerden faydalanılarak hesaplanmaktadır (Tablo1). Maluliyet oranlarının olay tarihine göre farklı yönetmeliklere göre belirlenmesi hususu yalnızca trafik kazalarına ilişkin özel bir durumdur.

Tablo1. Maluliyet Oranı Belirlenmesinde Kullanılan Yönetmelikler ve Yürürlük Tarihleri

Olay Tarihi	Uygulanacak Yönetmelik
11.10.2008 öncesi	Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü (4)
11.10.2008 ile 31.08.2013 arası	Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği (5)
01.09.2013 ile 31.05.2015 arası	Maluliyet Tespit İşlemleri Yönetmeliği (6)
01.06.2015 ile 19.02.2019 arası	Özürüllük Ölçütü, Sınıflandırılması ve Özürüllere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik (7)
20.02.2019 sonrası	Erişkinler İçin Engellik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik (8) Çocuk ise ----- ÇÖZGER (9)

Özellikle son yıllarda artan araç sayısı ve dolayısıyla yaralamalı trafik kazaları nedeniyle bu tür rapor istemleri artış göstermektedir (Şekil 1,2)(10, 11). Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde oluşturulan; sigortasız araçlar, sürücüsü belirlenemeyen kazalar, çalıntı araçların karıştığı kazalar gibi nedenlerle kişilerin zararlarını üstlenen Güvence Hesabına 2023 yılı içerisinde 4589 maluliyet başvurusu olmuştur. Bu kapsamda bulunan araçlar toplam araçların yaklaşık % 20 sini oluşturduğu göz önüne alındığında, diğer sigorta şirketi verileriyle birlikte bu başvuruların oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır (12).

Şekil 1. Yıllara Göre Motorlu Kara Taşıtı Sayıları

Şekil 2. Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri, TÜİK-2023

Yıl	Toplam kaza sayısı	Ölümlü yaralanmalı kaza sayısı	Maddi hasarlı kaza sayısı	Ölü sayısı			Yaralı sayısı
				Toplam	Kaza yerinde	Kaza sonrası ⁽¹⁾	
2012	1 296 634	153 552	1 143 082	3 750	3 750	-	268 079
2013	1 207 354	161 306	1 046 048	3 685	3 685	-	274 829
2014	1 199 010	168 512	1 030 498	3 524	3 524	-	285 059
2015	1 313 359	183 011	1 130 348	7 530	3 831	3 699	304 421
2016	1 182 491	185 128	997 363	7 300	3 493	3 807	303 812
2017	1 202 716	182 669	1 020 047	7 427	3 534	3 893	300 383
2018	1 229 364	186 532	1 042 832	6 675	3 368	3 307	307 071
2019	1 168 144	174 896	993 248	5 473	2 524	2 949	283 234
2020	983 808	150 275	833 533	4 866	2 197	2 669	226 266
2021	1 186 353	187 963	998 390	5 362	2 421	2 941	274 615
2022	1 232 957	197 261	1 035 696	5 229	2 282	2 947	288 696
2023	1 314 136	235 071	1 079 065	6 548	2 984	3 564	350 855

Yapılan literatür çalışmalarında da maluliyet raporu düzenlenmesi için en sık başvuru nedeninin trafik kazalarına bağlı yaralanmalar olduğu ve her geçen gün rapor düzenlenmesi için başvuru sayılarının arttığı bildirilmektedir (13-15).

Engelliler için sağlık kurulu raporu; engelli aylığı, evde bakım yardımı, bakım hizmetleri, özel eğitim, istihdam ve sağlık gibi alanlarda tanımlanmış hak ve hizmetlerden yararlanmak için gerekli olan belgedir. Engelli sağlık kurulu raporu, engelliler için düzenlenmiş vergi indirimleri, vergi muafiyetleri ve çeşitli alanlardaki indirimler için de kullanılmaktadır. Yıllar içerisinde artan engelli/malul sayısındaki artış ve raporlardaki çelişkinin giderilmesi amacıyla adli tıp anabilim dallarına yapılan rapor başvurularının da arttığı görülmektedir.

Engelli/maluliyet rapor sayıları, gerek olgu sayılarındaki artış gerekse taraflardan birinin orana itirazı sonucu yeniden rapor istenilmesi nedeniyle de artmaktadır. Adli Tıp anabilim dallarının bu konudaki iş yükü de artmakta yaptıkları bilirkişilik hizmetlerinin büyük çoğunluğunu maluliyet dosyaları oluşturmaktadır. Bu durum kısa dönemde çözümsüz görünmektedir.

Yasal mevzuattan kaynaklanan sorunlar

Ülkemizde trafik kazalarına bağlı maluliyet hesaplaması için spesifik bir yönetmelik bulunmamasına rağmen maluliyet/engellilik hesaplaması için kullanılan birçok kanun ve yönetmelik bulunmaktadır. Bu yönetmeliklere göre yapılan değerlendirmeler sonucunda aynı tip yaralanma ya da sekellerin maluliyet oranlarında zaman zaman farklılıklar gözlemlenmektedir (16).

Yürürlükteki mevzuattan kaynaklanan, bilirkişilerin hatalı değerlendirmesine yol açan tartışmalı birçok maddeden söz etmek mümkündür. Bu işin doğası gereği değişen tıbbi bilgiler, gelişen ve farklılaşan tanı araçları göz önüne alındığında mevzuatın yetersiz kaldığı durumların ortaya çıkmasını da yadırgamamak gerekir. Önemli olan hak kayıplarına neden olmadan bu durumların hızlıca düzeltilmesi yapılmalıdır.

Oldukça fazla sayıda maluliyet/engellilik konularında bilirkişilik hizmeti veren Adli Tıp Anabilim dalımızda ilk planda gözümüze çarpan bazı yönetmeliklerden kaynaklanan durumları sizlerle paylaşmak isterim.

a. Yara Skarları

Yara iyileşmesi; yaranın büyüklüğüne, bölgesine, doku kaybı olup olmadığına, enfeksiyon gibi komplikasyonların oluşup oluşmadığına, uygulanan tedaviye ya da bireysel özelliklere bağlı olarak kişiden kişiye farklılık gösterebilir. İlgili yönetmeliklerde, yaraların anormal iyileşmesini ifade eden keloidler ve hipertrofik skarlar ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır. Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik (ÇÖZGER) ekindeki Özel Gereksinim Alanları Kılavuzu’nda keloid ya da hipertrofik skar ifadeleri geçmemekle birlikte “Deri ve Zührevi Hastalıklar” alanı altında “D. Deri Tümörleri” D.1.2.’de “Derinin diğer benign neoplazm ve hiperplazileri” başlığı yer almaktadır (9). Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Engellilik Ölçütü, Sınıflandırması ve Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik eklerindeki “Deri” başlığı altındaki listede “VI-Deri Tümörleri, A. Benign Neoplazm ve Hipertröfiler-Hipertröfik Skar ve Keloid, kapladığı vücut yüzeyine göre sınıflama yapılmıştır (8). Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde ise A Cetveli XIV. listede nedbe dokuları, “Yanıklar” arızası içinde ve en hafif şekli “Vücut yüzeyinin %10’unu kaplayan ve plastik ameliyat ile giderilemeyen keloid ve hipertrofik skatrisler” olarak tanımlanmıştır (5).

Buradan da anlaşılacağı üzere yaralar, yasal düzenler içerisinde geçen şu üç özelliği karşılamalıdır; yara özelliği, büyüklük ve etiyojoloji.

Öncelikle iyileşme süreci tamamlandıktan sonra değerlendirilmesi önemlidir. Bunun için yaralanmadan en erken 6 ay sonra değerlendirme yapılmalıdır. İyileşme sürecinin devam ettiği, kalıcı nitelik kazanmadığı değerlendirilen yara skarlarına oran verilmemesi uygun olacaktır (17).

Skarın büyüklüğü değerlendirildiğinde; Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Engellilik Ölçütü, Sınıflandırması ve Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik uyarınca en az % 1’ini, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği uyarınca ise %10’unu kaplaması ve ayrıca plastik cerrahi sonucunda giderilemeyen bir özellik göstermesi gerekmektedir (5, 8).

Bu konuda yüz sınırları içerisindeki yara skarlarının da ayrıca değerlendirilmesi önemli bir husustur. Özellikle yüz sınırları içindeki yara skarlarının; kişilerin sosyal yaşama katılmaları, evlenmeleri, iş bulmaları yönünden bir engel yaratmakta olduğu, bu nedenle yara nedbelerinin oluşturduğu kozmetik sorunların da gözetilerek oran hesaplanması gerektiğini düşünen bilirkişi görüşleri de haksız görünmemektedir. Ayrıca yara ve yeri nedeniyle gelişebilecek psikiyatrik durumların ve yaranın yol açacağı estetik sorunların da dikkate alınarak bir düzenleme yapılması uygun görünmektedir (17).

b. Baskın El

El tercihi, bir elin diğerine göre gözlenebilir bir güç farkı olmadığı ancak belirgin beceri farkı göstermesi olarak da tanımlanmaktadır.

Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği’nde; “*omuz, kol, el ve bilek için kullanılan listelerin çalışan uzuv için düzenlendiği, çalışmayan tarafın aynı arızalarında bu listede yer alan arıza ağırlık ölçüsüne göre bulunacak meslekte kazanma gücü azalma oranında 1/5'inin indirileceği*” bildirilmektedir (5). Bu düzenlemede; baskın taraf ile baskın olmayan taraf arasındaki işlevsellik farkı gözetilmektedir. Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik ve Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelikte ise sadece Amerikan Hekimler Birliği (AMA) Kalıcı Engelliliğin Değerlendirilmesi Kılavuzunda olduğu gibi santral sinir sistemi veya spinal kord lezyonlarına eşlik eden lezyon sekellerine yönelik düzenleme bulunmaktadır (8, 18).

Hak kayıplarını önlemek için Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik ve Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelikte üst ekstremitedeki sekellerin baskın olan/olmayan taraflar açısından yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır.

c. Bacak Uzunluk Farkı

Geçirdiği travma nedeniyle bacak uzunlukları arasında fark oluşması durumunda maluliyet/engellilik oranı belirlenmektedir. Bacak uzunluk farklılıklarının birçok klinik sendromun ortaya çıkmasına veya ağırlığının değişmesine neden olduğu bilinmektedir. Bu durumlar arasında skolyoz, bel ağrısı, sakroiliak ağrı ve çeşitli koşu yaralanmaları gibi durumlar yer almaktadır. Bacak uzunluk farkı erken dönemde genellikle yürüyüş bozukluğu dışında bir semptom vermezken ileriki dönemde değişik klinik sendromlara bağlı maluliyetin artışına da neden olmaktadır (19).

Bacak uzunluk farkını ölçmek amacıyla uygun klinik yöntemlerin ve görüntüleme yöntemlerinin kullanılması, eşit olmayan bacak uzunlukları veya ilgili semptomları olan bir hastayı uygun şekilde tedavi etmek ve maluliyet oranını hesaplamak için oldukça önemlidir. Bacak uzunluğu; klinik pratikte bir mezura ile spina iliaka anterior superior (SİAS) ile medial malleol arasındaki mesafeyi ölçerek veya göbek deliği ile medial malleol arası mesafe ölçülerek tespit edilmektedir. Halihazırda mevcut görüntüleme yöntemleri arasında ise düz radyografi, ortoröntgenogram, mikrodoz dijital görüntüleme, bilgisayarlı radyografi, MRI görüntüleme bulunmaktadır (20).

Ölçümler arasında oluşabilecek milimetrik farklılıkların bile maluliyet oranını değiştirebileceği göz önüne alındığında bacak kısalığı nedeniyle maluliyet oranı tespit edilecek hastaların tümünde radyolojik değerlendirme yapılması ve sonrasında kalıcı sekel oranı belirlenerek rapor düzenlenmesi oldukça önemlidir. Bu ölçümlerin radyolojik olarak yapılarak maluliyet oranı belirleneceği yasal mevzuata da eklenmelidir.

d. Epilepsi

Adli tıp pratiğinde maluliyet için değerlendirilen epilepsiler içerisinde post travmatik epilepsiler oldukça sık yer tutmaktadır

AMA ve Avrupa maluliyet kılavuzunda epileptik nöbet geçirmeyenlere maluliyet oranı verilmemektedir (18). Ülkemizdeki uygulamalarda ise hiç nöbet geçirmediği halde “*epilepsi (uygun ve yeterli tedavi altında), nöbeti olmayan ancak nöbet geçirme riski olanlar %5*” maddesine istinaden birçok hastaya bu oran verilmektedir. Ancak bu maddenin; post travmatik dönemde hiç nöbet geçirmemiş hastaları kapsayıp kapsamadığı açıkça belirtilmemiştir. Ayrıca hiç nöbet geçirmediği halde geçirme olasılığı nedeniyle bir oran verilmesi de maluliyet tespiti genel anlayışına uygun görülmemektedir.

AMA kılavuzunda günlük aktiviteler; temel yaşam aktiviteleri ve enstrümental yaşam aktiviteleri şeklinde ikiye ayrılarak neler olduğu açıklanmış ve değerlendirilmesi amacıyla bazı skor sistemleri önerilmiştir (18). Avrupa maluliyet kılavuzunda sık nöbet “ayda birkaç kez” olarak tanımlanmıştır. Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik’te günlük aktiviteler ve korunma tedbirlerinin neler olduğu, nöbet sıklık ve sayısının nasıl belirleneceği hakkında ayrıntılı bilgi verilmemekte, bu durum pratikte farklı maluliyet oranlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu durum konunun uzmanlarınca tartışılarak net kriterler belirlenmeli ve mevzuat bu şekilde yenilenmelidir.

e. 60-65 yaş üstü hastalar

Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğin 11/2-e maddesinde; “60 yaşın üzerindekielerde hesaplanan özürlülük oranına Balthazard formülü ile %10 eklenerek kişinin özür oranı bulunur” (7).

Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmeliğin 10/4. maddesinde; “65 yaş ve üzeri bireylerin engellilik oranına Balthazard formülü ile %10 eklenerek engel oranı belirlenir” düzenlemesi yer almaktadır (8).

Yönetmelik eklerinde yer alan özür-engel oranları doğrultusunda herhangi bir özür-engel oranı olmayan 60 ya da 65 yaş üstü kişilerde bu oranın (+%10) uygulanıp uygulanmayacağı konusunda açık bir ifade de bulunmamaktadır.

f. Eklem Hareket Açıklığı Ölçümü

Maluliyet değerlendirilmesinde kullanılan yönetmeliklerde hastanın eklem hareket açıklığının değerlendirilmesinde aktif veya pasif eklem hareket açıklıklarından hangisinin kullanılacağı ve ölçümünün hangi teknikle yapılacağı belirtilmemiştir. Oldukça sık olarak kullandığımız eklem hareket açıklığı modelinde standardizasyonu sağlamak için ölçümün hangi teknikle, hangi pozisyonda, hangi tip cihazla yapılacağı, aktif ya da pasif olarak mı ölçüleceği gibi kriterler belirtilmeli ve ölçüm tekniği ayrıntılı olarak açıklanmalıdır.

g. Fiziksel Aktivite ve Denge

Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik ve Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelikte kalça replasmanı sonrası maluliyet değerlendirmesinde yürüyüş mesafesi ve merdiven çıkma gibi fonksiyon ve aktivite puanlaması yapılmaktadır (8). Alt ekstremitenin diğer sorunlarında ise ayakta durma, yürüyüş mesafesi ve merdiven çıkma gibi günlük yaşamı etkileyebilecek durumlar değerlendirilmemektedir. Oysa bu hastalar hem tedavi sürecinde hem sonrasında kaza öncesi rahatlıkla yapabildikleri günlük aktiviteleri yerine getirmekte zorlanmaktadır.

Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik ve Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelikte alt

ekstremitelerinin değerlendiren güncel tıbbi literatüre uygun fonksiyonel ölçekler (LEFS, FRI, FAAM gibi) kullanılmalıdır. Konunun karışık ve çok boyutlu olması nedeniyle kılavuzda bu konuda örnek olgulara yer verilmelidir.

h. Ampütasyon ve Artroplasti

Artroplasti ve protez uygulanmış olguların değerlendirilmesinde; Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği’nde sadece alt ekstremitelerine yönelik kısmi ve tam protezlerle ilgili maddeler bulunmaktadır (5). Üst ekstremitelere ait artroplasti ve protez uygulamaları ile ilgili herhangi bir madde bulunmamaktadır. Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelikte ise “Üst ekstremiteler artroplastilerinin neden olduğu engellilik oranları” tablosunda üst ekstremiteler protez uygulamalarında implant ve rezeksiyon artroplastileri olarak yer alır (8). Ancak protez uygulaması sonrası oluşabilecek komplikasyonlara dair ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır.

Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği’nde amputasyon değerlendirmesi tüm olguları kapsayıcı nitelikte değildir ve klinik kullanımda yetersiz kalmaktadır (15). Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelikte ise sekellerin günlük yaşam aktivitelerine etkisi göz önünde bulundurulmadan engel oranı hesaplanmaktadır. AMA kılavuzunda her eklem için ayrı ayrı amputasyon oranları belirtilmiş ve hesaplama sürecine günlük yaşam aktiviteleri de dahil edilmiştir (18). Bu nedenle artroplasti, protez uygulamaları ve amputasyonu olan olgularda AMA kılavuzunda olduğu gibi sekellerin günlük yaşam aktivitelerine etkisi de göz önünde bulundurulması yapılan değerlendirmeler daha uygun olacaktır.

Sonuç olarak; Maluliyet/engellilik ile ilgili yönetmelikler belirli aralıklarla gözden geçirilmeli ve revize edilmelidir. Konunun tarafları olan yargı temsilcilerinin, bilirkişilerin, sigorta temsilcilerinin katılımı ile multidisipliner çalışma grupları oluşturulmalıdır.

Bilirkişilerden kaynaklanan sorunlar

Maluliyet/Engelli raporlarının düzenlenmesi aşamasında, birtakım sorunların ve değerlendiren kurum ya da kişilere göre bazı yaklaşım farklılıklarının olduğu dikkat çekmektedir.

Hekimin yaşadığı ülkede geçerli olan uluslararası sözleşmeler, yasalar, yönetmelikler, tüzükler ve genelgeler ile belirlenmiş standart uygulama ilkelerine uyması yasal olduğu kadar aynı zamanda etik bir yükümlülüktür. Adli Tıp özelinde bilirkişilik hizmeti veren hekimler; TTB Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, Bilirkişilik Yönetmeliği ve Biyotıp Sözleşmesi hükümlerine uygun davranmalıdır (21-23).

Yazılacak raporların hastanın gerçek durumunu gösteren, gerekçeli, denetlenebilir ve mevcut Yönetmeliklere uygun hazırlanması gerekir. Yönetmeliklerde karşılığı bulunmayan durumlarda; eğer kıyasen rapor düzenleme durumu var ise; açıklayıcı ve gerekçeli raporlar düzenlenmesi gerekir. Yönetmeliklerde açıkça belirlenmiş kriterlere aykırı raporlar düzenlenmemelidir (3).

Adli rapor düzenlenirken, özellikle bireysel başvurularda; hastaların kendi illerinde rapor alabilecek birimler olmasına rağmen, uçaklarla, otobüslerle, özel araçlarla kilometrelerce uzaklıktaki başka illere gidilerek raporlar alındığı görülmektedir. Hekim seçme özgürlüğü

kapsamında değerlendirilebilecek olsa da, yargı kararlarında bu durumun «*hayatın olağan akışına ters bir durum olduğu*» açıkça vurgulanmaktadır.

Bilirkişilik Yönetmeliğinin 14. maddesinde; bilirkişilik görevi almak için reklam sayılabilecek her türlü girişim ve eylemde bulunulması, internet sitelerinde, tabelalarında ve basılı kâğıtlarında sicil ve listeye kayıtlı bilirkişi olduğuna dair ibarelerin kullanılması, internet ortamında arama motorlarına, rehberlerine, listelerine, veri tabanlarına ve benzerlerine kayıt olması da yasaklanmıştır (22).

Günlük uygulamalarımız içerisinde oldukça sık yer tutan maluliyet/engellilik raporları nedeniyle yargı mensupları, sigorta temsilcileri, hastalar başta olmak üzere tarafımıza iletilen ve yaşadığımız başlıca sorunlar ana başlıklar olarak şu şekilde sıralanabilir;

- Yetkisiz kişilerce rapor istemi (Örn: Avukatlık- sigorta bürosu çalışanları).
- Muayenesiz rapor düzenlenmesi. (Evrak üzerinden)
- İyileşme süresinin beklenilmemesi. (Standart sürelere uyulmaması)
- Yönetmelikte karşılığı olmayan arızalara oran verilmesi (Herhangi bir gerekçe olmadan)
- Aynı olayda neden belirtmeksizin farklı oranlarda rapor düzenlenmesi.
- Muayenelerin sigorta şirketi ofislerinde, avukat bürolarında, otellerde, özel kliniklerde yapılması.
- Başka illerde gidilerek yapılan muayenelerin raporlarının kendi fakültesinde düzenlenmesi. (Örn: Hasta hayatında hiç X iline gitmediğini belirtilmesine karşın X ilinde muayene olmuş gibi rapor düzenlenmesi)
- Tıbbi belgelerin önceden değerlendirilerek sigorta şirketlerine bilgi verilmesi. (e mail yoluyla)
- Rapor ücretlerinin bir kısmı ya da tamamının elden alınması.

Kaynaklar

1. Kaya A, Temürkol R, Aktaş EÖ. İki Olgu Eşliğinde Maluliyet Hesaplamalarında Fark Hesabı. Ed: Dokgöz H. Olgularla Adli Tıp ve Adli Bilimler. 1. Baskı. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2020. p.519-28.
2. Aktaş EÖ, Kaya A. Yara Skarları ve Engel Oranı Değerlendirmesi: Geleneksel Derleme. Türkiye Klinikleri J Foren Sci Leg Med. 2022;19(1):68-74
3. Çolak B, Hilal A. Maluliyet/Engellilik raporlarında tartışmalı, etik ve yasal sorunlar. Maluliyet-Kalıcı Bedensel Hasarların Değerlendirilmesi. Ed: Gamsız Bilgin N, Hilal A. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2024.
4. Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/2.5.74496.pdf> (Erişim Tarihi: 25.04.2024)
5. Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği
[https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=12511&MevzuatTur=7&MevzuatTe](https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=12511&MevzuatTur=7&MevzuatTerip=5)
rtip=5 (Erişim Tarihi: 25.04.2024)

6. Maluliyet Tespit İşlemleri Yönetmeliği
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/08/20130803-6.htm>
7. Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırılması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/03/20130330-4.htm> (Erişim Tarihi: 25.04.2024)
8. Erişkinler İçin Engellik Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/02/20190220-2.htm> (Erişim Tarihi: 25.04.2024)
9. Çocuklar için özel gereksinim değerlendirmesi hakkında yönetmelik ÇÖZGER <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/02/20190220-1.htm> (Erişim Tarihi: 25.04.2024)
10. Motorlu Kara Taşıtı Sayısı <https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/motorlu-kara-tasiti-sayisi-i-85797#:~> (Erişim Tarihi: 25.04.2024)
11. Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri, 2023 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Karayolu-Trafik-Kaza-Istatistikleri-2023-53479#:~> (Erişim Tarihi: 25.04.2024)
12. Güvence Hesabı 2023 Yılı Faaliyet Raporu <https://online.fliphtml5.com/goqnd/rraz/#p=15> (Erişim Tarihi: 25.04.2024)
13. Kaya A, Çelik C, Aktaş EÖ, Şenol E, Güler H. Yargıtay kararları ışığında trafik kazasına bağlı maluliyet oranı hesaplamalarında dikkat edilecek unsurlar. Adli Tıp Bülteni. 2020; 25(3): 176-81.
14. Hekimoğlu Y, Gümüş O, Kartal E, Etli Y, Demir U, Aşirdizer M. Maluliyet oranlarının yaş ve cinsiyet ile ilişkisinin değerlendirilmesi. Van Tıp Dergisi. 2017;24(3): 173-81.
15. Kaya A, Meral O, Erdoğan N, Aktaş EÖ. Maluliyet raporlarının düzenlenmesi: anabilim dalımıza başvuran olgu özellikleri ile. Adli Tıp Bülteni. 2015;20(3):144-51.
16. Vural T, Şener M.T, Kök A.N. The problems experienced in the disability reports issued after the traffic accident and the comparison of the disability according to the related regulations (unpublished thesis). Erzurum: Atatürk University; 2020.
17. Aktaş EÖ, Kaya A. Yara Skarları ve Engel Oranı Değerlendirmesi: Geleneksel Derleme. Türkiye Klinikleri J Foren Sci Leg Med. 2022;19(1):68-74
18. AMA Guides Sixth 2023: Current medicine for permanent impairment ratings <https://www.ama-assn.org/delivering-care/ama-guides/ama-guides-sixth-2023-current-medicine-permanent-impairment-ratings> (Erişim Tarihi:26.04.2024)
19. Beattie P, Isaacson K, Riddle DL, Rothstein JM. Validity of derived measurements of leg-length differences obtained by use of a tape measure. Phys Ther. 1990;70(3):150-157.
20. Guggenberger R, Pfirrmann CW, Koch PP, Buck FM. Assessment of lower limb length and alignment by biplanar linear radiography: comparison with supine CT and upright full-length radiography. AJR Am J Roentgenol. 2014;202(2):W161-167.
21. TTB. Hekimlik Meslek Etiği Kuralları https://www.ttb.org.tr/kutuphane/h_etikkural.pdf (Erişim Tarihi:24.04.2024)

22. Bilirkişilik Yönetmeliği <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/08/20170803-2.htm> (Erişim Tarihi: 26.04.2024)
23. Biyotıp Sözleşmesi <https://hastahakki.org/avrupada-hasta-haklarinin-gelistirilmesi-bildirgesi-amsterdam-28-30-mart-1994-copy/>(Erişim Tarihi: 26.04.2024)

Tıbbi Uygulama Hatalarına Genel Yaklaşım ve Tabip Odaları

Dr. Gökmen KARABAĞ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı. Manisa. Türkiye.

Tıbbi uygulama hataları, tıbbi bilgi yükünün ve hasta sayılarının artması nedeniyle gün geçtikçe artmaktadır. Uygulama hatası Latince bir kelime olan; “mala+praxis” kelimesinden köken almaktadır. Tıbbi uygulama hataları birçok şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu hatalardan bazıları; iletişim eksiklikleri, konsültasyon hataları, kayıt eksikliği, tanı hatası, teknik hatalar, özen eksikliği ve girişim hatalarıdır.

Tıbbi uygulama hatası yapan hekimin; cezai, hukuki, idari ve mesleki sorumluluğu bulunmaktadır. Sorumluluğun oluşması için; hukuka aykırı bir eylem, kusurlu bir davranış, zarar ve nedensellik bağının bulunması gerekmektedir.

Hekimlerin mesleki sorumluluğu, 6023 sayılı yasa ile kurulmuş olan Türk Tabipleri Birliği altında oluşturulan Tabip odalarıdır. Hekimler mesleki sorumlulukta Tabip odalarının onur kuralları tarafından soruşturulur. Onur kuralları yazılı ihtar (uyarma), para cezası, mesleğin yasaklanması, oda bölgesinde çalışma yasağı cezası verebilir. Tabip odası onur kurulu tarafından verilen cezalara, itiraz olması durumunda ve yasaklama cezaları Türk Tabipleri Birliği Yüksek Onur Kuruluna gönderilir.

Tıbbi uygulama hatalarının artması ile, hekimlikte defansif tıp uygulamaları oluşmaya başlamıştır. Defansif tıp, pozitif ve negatif olarak karşımıza çıkmaktadır.

Etik ve deontolojik kurallara uyma, mesleki deneyim, yasalara uyma ve tıbbi belgelerin eksiksiz kayıt altına alınması ile tıbbi uygulama hatalarından korunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Adli tıp, tıbbi uygulama hatası, tabip odası.

General Approach to Medical Malpractice and Medical Chambers

Dr. Gökmen KARABAĞ

Manisa Celal Bayar University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine. Manisa. Türkiye.

Medical malpractice is increasing day by day due to the increase in the medical information load and the number of patients. Malpractice originates from the Latin word "mala + praxis".

Medical malpractice is encountered in many ways. Some of these errors are communication deficiencies, consultation errors, lack of records, diagnostic errors, technical errors, lack of care and intervention errors.

Physicians who commit medical malpractice have criminal, legal, administrative and professional liability. In order for liability to occur, there must be an unlawful act, a defective behaviour, damage and a causal link.

The professional responsibility of physicians lies with the Medical Chambers established under the Turkish Medical Association established by Law No. 6023. Physicians are investigated by the honour boards of medical chambers for professional liability. Honour boards may impose written warnings (warning), fines, prohibition of the profession, prohibition of working in the region of the chamber. In case of objection to the penalties imposed by the board of honour of the medical chamber, the penalties of prohibition are sent to the High Honour Board of the Turkish Medical Association.

With the increase in medical malpractice, defensive medicine practices have started to emerge in medicine. Defensive medicine appears as positive and negative.

Medical malpractice can be prevented by complying with ethical and deontological rules, professional experience, compliance with the law and complete recording of medical documents.

Keywords: Forensic medicine, medical malpractice, medical chamber.

Kardiyovasküler Cerrahisi ve Malpraktis

Prof. Dr. Nevzat Erdil

Antalya Şehir Hastanesi, Kalp Damar Cerrahisi Kliniği, ANTALYA

Özet

Günümüzde, teknoloji ve tıptaki gelişmelere paralel olarak Kalp Damar Cerrahisi ameliyatları düşük mortalite ve morbidite oranları ile gerçekleştirilmesine rağmen Kardiyovasküler hastalıkların yüksek riskli doğası ve son yıllardaki yüksek hasta beklentisi nedeniyle sonuç her zaman tatmin edici olamamakta ve kozmetik amaçlı yapılan müdahalelerde bile adli sürece yansıyan şikayetlere yol açabilmektedir. Özellikle komorbid hastalıkların eşlik ettiği yüksek riskli hastalarda Kardiyovasküler cerrahi müdahaleleri her ne kadar mümkün hale gelse, mortalite ve komplikasyon oranları belirli bir düzeye kadar indirilebilmektedir. Bu tip yüksek komorbiditesi olan hastalarda öncelikle operasyonun gerekliliği (endikasyon) ve takiben preoperatif değerlendirme, operasyon tipi, intraoperatif yaklaşım ve postoperatif takip önemlidir. Hasta ve hasta yakınlarının her aşamada doğru bilgilendirilmeleri ve gerektiğinde onamlarının alınması, hastanın tanı ve tedavisinde görev alan tüm ekibin titizlikle takip edilmesi, ayrıca hasta verilerinin arşivlenmesi büyük önem arz etmektedir. Tıp teknolojisindeki gelişmeler ile tanı ve tedavide ileri tekniklerin kullanılmasına rağmen Kalp Damar Cerrahilerinin şikayet edilme oranı gün geçtikçe artmaktadır. Kardiyovasküler cerrahi eğitiminin ve tekniklerinin optimize edilerek hekim hatalarının önüne geçilmesinin yanı sıra hasta ve yakınlarının bu tip yüksek riskli ameliyatların olası komplikasyonları ve seyri hakkında detaylı bilgilendirilmesi ve onamlarının alınması malpraktis şikayet oranlarının azalmasında etkili olabilir

Örnekler ile Tıbbi Uygulama Hatalarının Medikolegal Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Halil İlhan Aydoğdu

Giresun Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

Tanım: Kelime anlamı “kötü uygulama” olan malpraktisin sağlık alanı için ilk tanımı 1768 yılında yapılmıştır. William Blackstone kişinin sağlığını olumsuz etkileyen durumlar arasında hekim cerrah ya da eczacının ihmali davranışları ve beceriksizliklerini de göstermiştir (1). Modern sistem içerisinde tıbbi Malpraktis; hekimin veya sağlık personelinin tanı ve tedavi sürecinde standart uygulamayı yapmaması beceri eksikliği veya hastaya tedavi vermemesi ile oluşan zarar olarak tanımlanmaktadır. Medea ve Preuss tarafından otopsi verilerine göre tıbbi hatalar sınıflandırılmıştır; Grup 1: İhmal, terapötik ihmaller, Grup 2: İntra, post operatif komplikasyonlar, Grup 3: Tedavi hataları, Grup 4: Bakım yanlışları, Grup 5: Medikasyon hatalarıdır.

Sıklık: Malpraktis açısından cerrahi branşların, hızlı tanı konulması ve tedavi uygulanması gerektiren hasta grupları ile karşılaşan acil servis hekimlerinin daha riskli olduğu bilinmektedir. Genel olarak tıbbi malpraktis türleri; tanı hataları, tedavi hataları, medikasyon-uygulama-teknik hataları ve idari hatalar olarak 4 grupta incelenebilir. Tanı hataları: Bir hastalığın tanısının yanlış ya da geç konulması sonucu ortaya çıkarken, tedavi hataları; uygun tanıya uygun tedavi verilmemesi, güncel kabul görmüş tedavi yaklaşımlarının uygulanmaması ile ortaya çıkar. Koruyucu tedavi hataları da; koruyucu tedavinin uygulanmaması, yanlış yada eksik profilaksi uygulanması ya da tedavi/hastalık izleminin uygunsuz ya da yetersiz yapılması şeklindedir. Bu durumlar özellikle hekimleri ilgilendiren tıbbi Malpraktis türleridir. Bunun yanında tedavinin uygulanması veya bakım esnasında yardımcı sağlık personelinin de uygulamaları tıbbi hata kapsamına girebilir. Örneğin; ilacın yanlış doz ve yanlış yolla uygulanması, hastanın bakımının yanlış ya da eksik yapılması gibi. Diğer hatalar; iletişimde yetersizliğe bağlı, kullanılan ekipmanın yetersizliğine bağlı ya da diğer sistem yetersizlikleri sonucu ortaya çıkabilir. Sağlık kuruluşlarının işleyiş mekanizması, teknik donanım vb. konularda idarenin de kusurlu sayıldığı uygulamalarla karşılaşılabilir.

Komplikasyon: Pratikte malpraktis ile en sık bir arada anılan terim komplikasyondur. Komplikasyon kabaca istenmeyen sonuç olarak tanımlanır. Tıbbi uygulama ve riskleri konusunda aydınlatılmış ve onamı alınmış hastada standart uygulama sırasında görülebilen istenmeyen sonuçtur. Komplikasyonlar öngörülemeyen, öngörülen ancak önlenemeyen, öngörülebilir ve göze alınmış, ön görülebilir ve önlemi alınmış komplikasyonlar olarak sınıflandırılır. Bir komplikasyon sonucu zarar ortaya çıktığında esasen sağlık personeli bu durumdan sorumlu tutulamaz ancak komplikasyonun nasıl yönetildiği de ayrı bir değerlendirme kriteridir.

Güncel hukuki durum: Ülkemizde Malpraktis iddiaları ile ilgili özel bir kanun bulunmamaktadır. Halen tıbbi uygulama hatası sonucu meydana gelen zararlar tıpkı trafik kazaları gibi durumlar için de geçerli olan “taksirle yaralama- taksirle öldürme” suçları kapsamında ya da görevi ihmal vb. kapsamda değerlendirilmektedir. Ancak iddiaların yetkili makamlarca incelenme usulü ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan “Mesleki Sorumluluk Kurulu” tıbbi uygulama hatalarına dair

iddialarda soruşturma izni verilip verilmemesi konusunda yetkili kılınmıştır (Anayasa Mahkemesi iptal kararı ile kamu üniversitelerinde çalışan hekimler için kurul yetkisi kaldırılmıştır.).

Değerlendirme ve bilirkişilik süreci: Adli mercilere yansımış olaylar güncel hukuki mevzuat gereği incelenir. Hukukçular tıbbi uygulama hatası olup olmadığı konusunda bilirkişilerden ya da kurumlardan görüş isteyebilir. Ülke genelinde en sık görüş istenen kurum Adli Tıp Kurumu’dur. Bunun yanında üniversitelerin Adli Tıp kürsüleri ve ilgili branş uzmanları da bilirkişilik için görevlendirilebilir.

Ülkemizde tıbbi Malpraktis iddialarını değerlendirme için standart bir prosedür henüz yoktur ancak bir tıbbi uygulama hastası bilirkişilerce/kurumlarca incelenirken aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılır;

- Tıbbi belgeler ve kayıtlar eksiksiz tutulmuş mu?
- Aydınlatma yapılmış ve onam alınmış mı?
- Tıbbi uygulamanın endikasyonu var mı?
- Müdahale uygun teknikle mi yapılmış?
- Hastanın izlemi güncel bilimsel bilgiler doğrultusunda mı yapıldı?
- Ortaya çıkan zarar (varsa) komplikasyon kaynaklı mı?
- Komplikasyon kaynaklı ise komplikasyon nasıl yönetilmiş?

Olgu Örnekleri: Konu ile ilgili olarak, yardımcı sağlık personeli uygulamaları, idare kusurları, iletişim kaynakları kusurlar, cerrahi teknik hataları, hastalık takip hataları ve komplikasyon yönetimi olguları sunuldu.

Medicolegal Evaluation of Medical Malpractice Cases with Examples

Definition: The term "malpractice," which means "bad practice," was first defined for the field of healthcare in 1768. William Blackstone included the negligent behaviors and incompetence of physicians, surgeons, or pharmacists among the conditions that adversely affect one's health. In the modern system, medical malpractice is defined as harm resulting from a physician or healthcare provider failing to follow standard practices during diagnosis and treatment, lacking skills, or failing to provide treatment to the patient. According to autopsy data provided by Medea and Preuss, medical errors are classified into five groups: Group 1: Neglect, therapeutic neglect; Group 2: Intra- and post-operative complications; Group 3: Treatment errors; Group 4: Care errors; Group 5: Medication errors.

Frequency: It is known that surgical specialties and emergency room physicians who deal with patient groups requiring rapid diagnosis and treatment are at higher risk for malpractice. Generally, medical malpractice types can be categorized into four groups: diagnostic errors, treatment errors, medication-application-technical errors, and administrative errors. Diagnostic errors arise from incorrect or delayed diagnosis of a disease, while treatment errors result from not providing appropriate treatment for the diagnosis or not implementing current accepted treatment approaches. Preventive treatment errors include failure to apply preventive treatment, incorrect or incomplete prophylaxis, or inappropriate or inadequate treatment/disease

monitoring. These situations are particularly relevant to physicians in terms of medical malpractice. Additionally, actions by auxiliary healthcare personnel during treatment or care may fall under medical error, such as administering medication at the wrong dosage or through the wrong route, or providing incorrect or incomplete patient care.

Other errors may stem from insufficient communication, inadequate equipment, or deficiencies in other systems. Practices where administrative shortcomings are also considered faulty can be encountered in healthcare institutions.

Complication: In practice, the term most commonly associated with malpractice is "complication." Complication is broadly defined as an undesirable outcome. Complications are classified as unforeseen, foreseen but unavoidable, foreseen and accepted, and foreseeable with precautions taken. When harm arises from a complication, healthcare personnel cannot be held directly responsible; however, the management of the complication is a separate evaluation criterion.

Current Legal Status: There is no specific law in our country concerning allegations of malpractice. Currently, damages resulting from medical errors are evaluated under offenses such as "injury by negligence" or "manslaughter by negligence," similar to situations involving traffic accidents. However, new regulations have been made regarding the procedure for investigating allegations. Accordingly, the "Professional Liability Board," established within the Ministry of Health, has been authorized to decide whether to grant permission for investigations into allegations of medical malpractice (the authority of the board for physicians working in public universities has been revoked by the Constitutional Court).

Evaluation and Expertise Process: Incidents brought to legal authorities are examined according to current legal regulations. Legal professionals may seek opinions from experts or institutions regarding whether there was a medical error. The most commonly sought opinion nationwide is from the Institute of Forensic Medicine. In addition to this, forensic medicine departments of universities and relevant specialists in the field can also be appointed as experts.

There is currently no standard procedure for evaluating medical malpractice allegations in our country. However, when a medical application patient is examined by experts/institutions, the following questions are typically considered:

- Are medical documents and records kept complete?
- Was informed consent obtained?
- Is there an indication for medical treatment?
- Was the intervention performed with appropriate technique?
- Was the patient's follow-up conducted according to current scientific knowledge?
- If harm occurred (if any), was it due to complications?
- If due to complications, how were they managed?

Case Examples: Cases related to auxiliary healthcare personnel practices, administrative errors, communication source errors, surgical technical errors, disease follow-up errors, and complication management are presented regarding the subject.

Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları ve Hekim Sorumluluğu

Prof. Dr. Taşkın ÖZDEŞ

Kırklareli Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Kırklareli Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kırklareli

Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Ve Hekim Sorumluluğu

Özet:

“Geleneksel ve tamamlayıcı tıp” fiziksel ve ruhsal hastalıklardan korunma, bunlara tanı koyma, iyileştirme veya tedavi etmenin yanında sağlığın iyi sürdürülmesinde de kullanılan, farklı kültürlerle özgü teori, inanç ve tecrübelerle dayalı, izahı yapılabilen veya yapılamayan bilgi, beceri ve uygulamaların bütünüdür. Batı tıbbını destekleyici ve tamamlayıcı yöntemlerdir. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları ile ilgili olarak üniversitelerde bilim dalları kurulmalıdır. Bilimsel yönünde çalışmalar ve pratik uygulamalar yapılmalıdır. Bu alanda eğitilmiş bilim insanları tarafından bazı hastalıklarda çare arayan insanlara alternatif tedavilerde sunulmuş olur ve eğitimsiz insanlar tarafından suistimal edilmesinin de önüne geçilmiş olur.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Tıp, Tamamlayıcı Tıp, Hekim Sorumluluğu

Traditional and Complementary Medicine Practices and Physician Responsibility

Abstract:

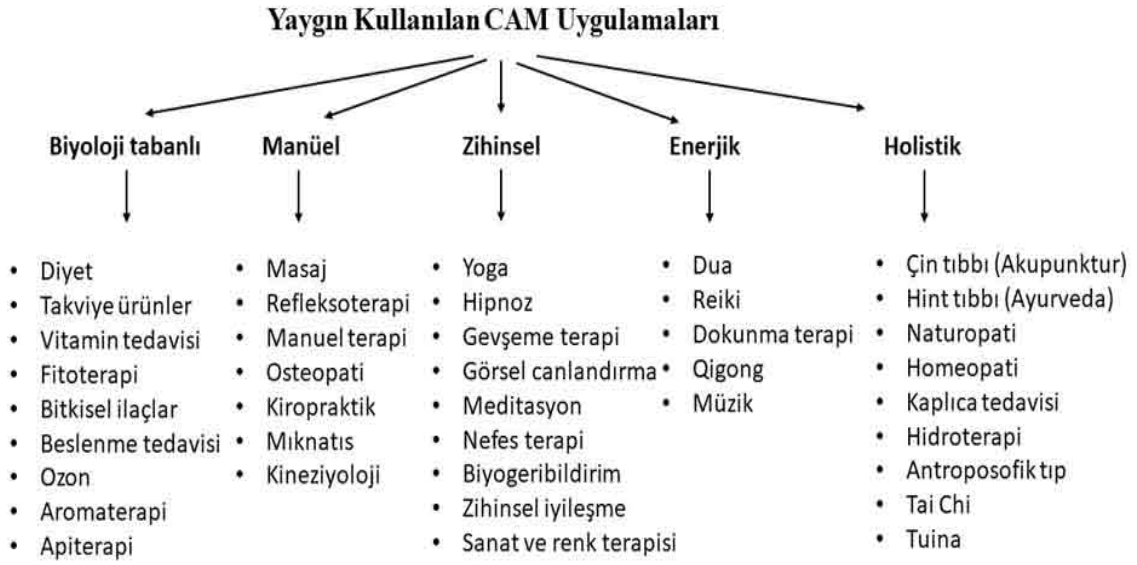
“Traditional and complementary medicine” is the set of knowledge, skills and practices that can be explained or not, based on theories, beliefs and experiences specific to different cultures, used to prevent, diagnose, cure or treat physical and mental diseases, as well as to maintain good health. They are methods that support and complement Western medicine. Scientific branches should be established in universities regarding traditional and complementary medicine practices. Scientific studies and practical applications should be carried out. In this field, alternative treatments are offered to people looking for a cure for some diseases by scientists trained in this field, and abuse by uneducated people is prevented.

Keywords: Traditional medicine, Complementary Medicine, Physician Responsibility

“Geleneksel ve tamamlayıcı tıp” fiziksel ve ruhsal hastalıklardan korunma, bunlara tanı koyma, iyileştirme veya tedavi etmenin yanında sağlığın iyi sürdürülmesinde de kullanılan, farklı kültürlerle özgü teori, inanç ve tecrübelerle dayalı, izahı yapılabilen veya yapılamayan bilgi, beceri ve uygulamaların bütünüdür. Batı tıbbını destekleyici ve tamamlayıcı yöntemlerdir (1). Halk tıbbı olarak da adlandırılan geleneksel tıp; köklerini geçmişten alan, nesilden nesile aktarılan değerler, tecrübeler, inançlar ve denemeyanılma yöntemi ile oluşan bilgiler ışığında, fiziksel ve zihinsel hastalıklardan korunmada, tanı koymada ve hastalıkların tedavisinde kullanılan geçmişten günümüze kadar gelen uygulamalar bütünüdür (2). Alternatif tıp, “tıbbi tedavilerin yerine geçen, ancak uygulamaları modern tıp tarafından tedavi olarak kabul edilmeyen her türlü sağlık hizmetleri” olarak tanımlansa da giderek “kanıta dayalı tıp tarafından kabul edilmeyen her türlü yöntemi” ifade etmek üzere kullanılmaya başlamıştır (3). Tamamlayıcı tıp, “tıbbi tedavi ile birlikte, tıbbi tedaviye ek olarak kullanılan tedavi ve bakım

sistemi” olarak tanımlanmaktadır (4). Tamamlayıcı–alternatif tıp, tıbbın kavramsal çerçevesini çeşitlendirerek ya da geleneksel olarak karşılanamayan talepleri karşılamak suretiyle temel tıbbı bir bütünlük katarak oluşan tanı, tedavi ve koruma sistemidir. Birleşmiş Milletler Ulusal Sağlık Örgütü, bu iki kavramı birleştirerek bu alanda en çok kabul gören tanımı yapmıştır: “Tamamlayıcı alternatif tıp, belirli bir zaman diliminde, belirli bir toplum veya kültürdeki politik olarak baskın olan sağlık sisteminin dışında kalan sağlık hizmetlerini, yöntemlerini, uygulamalarını ve bunlara eşlik eden teori ve inançları kapsayan geniş bir sağlık alanıdır” (5). Yaygın kullanılan geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Yaygın kullanılan geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları

Usulsüz ve bilgisizce yapılan uygulamaların önüne geçmek amacıyla Sağlık Bakanlığı tarafından 27 Ekim 2014 tarihinde bu yöntemlerle ilgili yönetmelik resmi gazetede yayımlanmıştır. Bu yönetmeliğe göre bakanlık tarafından yalnızca hekimlere ve sadece kendi alanında uygulama yapmak üzere dış hekimlerine yetki verilmiştir. Hekimler ve dış hekimleri her bir kurs için belirlenen süre ve düzenlenen eğitim programları ile alacakları eğitimlerle sertifika almaları halinde bu tedavi yöntemlerini uygulayabileceklerdir. Hekim ve dış hekim olmayan uygulama alanında temel eğitimi bulunan sağlık meslek mensupları sertifikalı tabip ve dış tabiplerinin gözetimi ve denetimi altında uygulamalara katılabileceklerdir (6). Dolayısıyla bu kişilerin tek başına uygulama yapma yetkileri bulunmamaktadır. Uygulamaları sertifikasyonu sağlanmış hekimler tarafından uygulanmalıdır. Aksi halde hasta yaradan daha çok zarar görebilir. Bu yönetmelik oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü modern tıp bu alana mesafeli yaklaştıkça bu uygulamalar eğitimsiz ve ticari amaçlar güden insanların eline düşmektedir. Bu bakımda alandaki çalışmalar son derece önemlidir (7).

Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları yönetmeliğinde kabul edilen uygulamalar şöyledir (2):

- Fitoterapi (Bitkilerle Tedavi)
- Akupunktur
- Kupa Terapi
- Sülük Tedavisi
- Hipnoz
- Ozon Terapi
- Mezoterapi
- Apiterapi
- Proloterapi
- Osteopati
- Refleksoloji
- Homeopati
- Kayropratik
- Larva Uygulaması
- Müzik Terapi

Yönetmelikte bu uygulamaların tanımlamalarına, uygulama esaslarına, uygulanabilecek ve uygulanamayacak durumlara, uygulayacak personelin niteliğine, tedavi sırasında kullanılacak tıbbi malzeme ve cihazlara detaylıca yer verilmiştir (8). Geleneksel ve tamamlayıcı tıp yöntemlerinden herhangi birini yaptırmaya gidilen bir merkezde dikkat edilmesi gerekenler: *Uygulama yapılacak yerin bakanlık tarafından verilmiş izin belgesinin olmalıdır. Uygulamayı yapacak kişinin hekim/dış hekimi olmalıdır. Uygulamayı yapacak hekimin uygulama ile ilgili bakanlık tarafından imzalanıp onaylanmış sertifikasının olup olmalıdır. Uygulamanızı sadece bakanlık tarafından onaylanmış sertifikası olan hekimlerce yapılmalıdır. Dış hekimleri yalnızca kendi alanlarında bu uygulamaları gerçekleştirebilirler. Dış hekiminin alanına girmeyen tıbbi sorunlarınız için yalnızca tıp doktorlarına uygulama yapılmalıdır (1).*

İnsani değerlerden uzak hasta hekim ilişkileri, modern tıbbı ve doktorlara güvenin azalması, tıbbi tedavilere ulaşımın zor ve maliyetli olması, tıbbi tedavilerden beklenen faydanın alınamaması, aşırı ve gereksiz ilaç kullanımı, ilaçların yan etkilerinin ortaya çıkması, ilaç endüstrilerine olan güvenin azalması, doğal ürünlerin hiçbir yan etki barındırmayacağı

düşüncesi uygulamayı başvuruyu artıran nedenlerdir (7,9). Yapılan çalışmalarda farklı kronik hastalıklara sahip bireylerin farklı GTAT yöntemleri kullandığı sonucuna ulaşılmıştır (10). Kalp hastalıkları, diyabet, romatizma gibi hastalıklarda bu uygulamalara başvurma oranının artmaktadır (11). Kanser tedavisinin uzun ve zor bir süreç olması kanser hastalıklarını GTAT kullanmaya yöneltmektedir (7).

Hekimlerin temel tıp etiği ilkeleri olan, hastanın tercih hakkına saygıyı (İng. autonomy), zarar vermemeyi (non-maleficence), yararlı olmayı (beneficence) ve hakkaniyeti (justice) gözetmeleri gerektiği vurgulanmalıdır. Tıp etiğine ilişkin belirtilen ilkelerin tamamlayıcı ve geleneksel tıp açısından uygulanmasına yönelik bilimsel/akademik çalışmalara da öncelik verilmelidir (12-13). Mesleki bıkkınlık, düşük mesleki saygınlık, maddi kazanç dürtüsü, inançların akli ele geçirmesi, paranormal eğilimler gibi nedenlerle sağlık mesleği mensupları etik değerlerden uzaklaşırlar.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Geleneksel ve tamamlayıcı tıp dünya çapında toplumsal bir ihtiyaç olarak ve kabul edilen tedavi yöntemleri olmakla birlikte hekimliğin diğer uygulamalarında olduğu gibi standart hukuki kural ve etik değerlere oturduğu bir zeminde hastalar için faydalı olabilecek bir durumdur (14). Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları ile ilgili olarak üniversitelerde akademik düzeyde bilim dallarının kurulmasını da içeren bilimsel yönünde çalışmalar ve pratik uygulamalar yapılmalıdır. Aynı zamanda ilgili alanlarla entegre klinik onkoloji uygulamalar geliştirilmelidir. Halka ve hekimlere yönelik ulusal eğitim programları başlatılmalıdır. Bu alanda eğitilmiş insanlar tarafından doğru ve yerinde uygulamalar sayesinde bazı hastalıklarda çare arayan insanlara alternatif tedavilerde sunulmuş olur ve eğitimsiz insanlar tarafından suiistimal edilmesinin de önüne geçilmiş olur.

KAYNAKLAR

- 1- <https://shgmgetatdb.saglik.gov.tr/TR,24683/geleneksel-ve-tamamlayici-tip-nedir.html> (Erişim Tarihi: 26/05/2024)
- 2- Sarıyev, Ayşe Erol: Alternatif Tıbbi Yöntemlerden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 5; Mollahaliloğlu/Uğurlu/Kalaycı/Öztaş, s. 102; Aydın, s. 8
- 3- Tokaç M. Geleneksel tıbbi akademik yaklaşım: GETTAM. Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Derg. 2012;(22):82–5.
- 4- Gilmour J, Harrison C, Asadi L, Cohen MH, Vohra S. Hospitals and complementary and alternative medicine: managing responsibilities, risk, and potential liability. Pediatrics, 2011; 128(4):193–9.
- 5- Dokken D, Sydnor-Greenberg N. Exploring complementary and alternative medicine in pediatrics: parents and professionals working together for new understanding. Pediatr Nurs. 2000;26(4):383–90.
- 6- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141027-3.htm> (Erişim Tarihi: 26/05/2024)

5. TÜRK ADLİ BİLİMLER KONGRESİ, 16. Adli Tıp Çalıştayı “Güncel Adli Bilimler”

- 7- Öztürk, Yunus Emre/Dömbekci, Hilal Akman/Ünal, Seda Nur: “Geleneksel, Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Kullanımı”, Bütünleyici ve Anadolu Tıbbi Dergisi, C. 1, S. 3, Y. 2020, s. 23;
- 8- Tekçi, A. (2017). Araştırma Görevlisi Hekimlerin Geleneksel, Tamamlayıcı Ve Alternatif Tıp Uygulamaları İle İlgili Bilgi Ve Tutumları, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Tıpta Uzmanlık Tezi, Diyarbakır
- 9- Somer P. (2012) Tamamlayıcı-Alternatif Tıp Ve Etik Sorunlar. Prof. Dr. Mehmet Akad’a Armağan. İstanbul: Der Yayınları,1001–9.
- 10- Erdoğan, Z., Oğuz, S., Erol, E. (2012). Kalp Hastalarının Tamamlayıcı Tedavileri Kullanma Durumu. Spatula Dd, 2: 135-139
- 11- Cuellar, N., Aycock, T., Cahill, B., Ford, J. (2003). Complementary And Alternative Medicine (Cam) Use By African American (Aa) And Caucasian American(Ca) Older Adults In A Rural Setting: A Descriptive, Comparative Study. BMC Complementary And Alternative Medicine , 3: 8
- 12- National Institute of Health. Defining and describing complementary and alternative medicine, Panel on definition an description, CAM Research Methodology Conference, April 1995. Altern Ther and Health Med. 1997;3(2:49–57
- 13- Somer P, Vatanoglu-Lutz E (2017). Geleneksel Ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği'nin Hukuki Ve Etik Açıdan Değerlendirilmesi. Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi, 22(1), 58 - 65.
- 14- Özdemir Ö, Teke H. Olgularla Adli Tıp ve Adli Bilimler (Ed:Dokgöz H) 47. Bölüm Bir Geleneksel Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp (GETAT) Yöntemi Hirudoterapi'nin Etik ve Legal Tartışması: Olgu Sunumu

Adli Genetikte Etik Hususların Değerlendirilmesi

Ayşen Tezel

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Adli Bilimler Enstitüsü, ANKARA

Özet

Adli bilimler, bilimsel ilkelerin yasal amaçlar için kullanıldığı bilim ve hukukun kesiştiği noktadır. Bu yüzden adli bilim etiği, bilimin hukuka uygulanmasıyla ilgili alanı kapsar. Adli bilimlerde tartışmalı birçok etik sorunlar olup adli bilimciler çoğu zaman açıklanamaz etik tartışmalarla karşı karşıya kalır. Hem etik hem de ahlaki düşünceleri kapsayan adli genetik çalışmaları, vatandaşların güvenliği üzerinde güçlü etkisi olan son derece yenilikçi bir bilim alanıdır. Suçluların belirlenmesine yönelik kullanılan moleküler biyolojik yöntemler, ulusal DNA veri tabanlarının oluşturulması, mahremiyet haklarının olası ihlali konusunda etik ve ahlaki yönden endişeler oluşturmuştur.

Yeni Nesil Dizileme Teknolojisinin adli genetikte uygulanmasıyla özellikle mahremiyet ve ayrımcılıkların oluşabileceği, insan hakları açısından Etik, Yasal ve Sosyal Konular (Ethic, Legal and Social Issues, ELSI) gündeme gelebilecektir.

Forensic Science International: Genetics (FSIG) dergisinde genetik verilerin yayınlanmasına ilişkin gereksinimlere, adli araştırmalarda etik uyum konusundaki boşluklar da dahil olmuştur. Bu nedenle dergide çalışma yayınlanmadan önce araştırmaya ait etik hususların uygulanması ile ilgili uyulması gereken kılavuzlar belirlenmiştir. Kısa zamanda bu derginin yanısıra benzeri dergilerde de bu yeni ve katı kılavuzların kullanımı kabul görmüştür. Yazarlar makale gönderimi sırasında çalışmada örnek alınan insanlardan almış oldukları bilgilendirilmiş onamı dergiye göndermesi gerekmektedir. En önemlisi, bilgilendirilmiş onam belgelerinin, "bireyin bağısladığı biyolojik materyalin akıbeti ve kullanımının açıklanması" da dahil olmak üzere, çalışmanın kapsamı, amaçları, faydaları ve katılımcılara yönelik riskleri hakkında maddeler içermesi zorunlu hale gelmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda; adli bilimler alanında gerçekleştirilen araştırma ve yayınlarında etik onay ve bilgilendirilmiş rıza beyanına yeterince önem verilmediğini, bu hususta FSIG dergisinin belirlediği modelin uygulanmasının; şeffaflık ve etik raporlama standardını sağlayabileceği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etik Legal Sosyal Hususlar (ELSI), Adli Genetik, DNA veri tabanı, Yeni Nesil Dizileme (YND)

Evaluation of Ethical Issues in Forensic Genetics

Ayşen Tezel

Gendarmerie and Coast Guard Academy, Forensic Science Institutes, Ankara

Abstract

Forensic science is the intersection of science and law, where scientific principles are used for legal purposes. Therefore, forensic science ethics covers the field related to the application of science to law. There are many controversial ethical issues in forensic science, and forensic scientists often face inexplicable ethical debates. Encompassing both ethical and moral considerations, forensic genetics is a highly innovative field of science that has a strong impact on the safety of citizens. Molecular biological methods used to identify criminals and the

creation of national DNA databases have raised ethical and moral concerns about possible violations of privacy rights.

With the application of Next Generation Sequencing (NGS) technology in forensic genetics, Ethical, Legal and Social Issues (ELSI) may come to the fore, especially in terms of privacy and discrimination, and human rights.

Gaps in ethical compliance in forensic research are also included in the requirements for publication of genetic data in the journal *Forensic Science International: Genetics (FSIG)*. For this reason, before the study is published in the journal, guidelines to be followed regarding the implementation of ethical issues regarding the research have been determined. In a short time, the use of these new and strict guidelines was accepted in this journal as well as in similar journals. Authors are required to send the informed consent they have received from the people sampled in the study to the journal when submitting the article. Most importantly, informed consent documents have become required to include clauses about the scope, objectives, benefits, and risks to participants of the study, including “disclosure of the fate and use of biological material donated by the individual.” As a result of the research; in the research and publications carried out in the field of forensic sciences, ethical approval and informed consent declaration are not given sufficient importance, and the model determined by the *FSIG* journal should be implemented in this regard; It has been evaluated that it can meet the standards of transparency and ethical reporting.

Keywords: Ethics Legal Social Issues (ELSI), Forensic genetics, DNA database, Next Generation Sequencing (NGS)

Biyolojik Delillerin İdentifikasyonu

Hüsniye Canan

Ç.Ü.Tıp Fak Adli Tıp AD

Amaç: Olay yerindeki biyolojik delillerin tespiti ve tanımlanması adli soruşturmalar için oldukça önemlidir. Sessiz tanık da diyebileceğimiz biyolojik delillerin tanımlanması suçlunun ve/veya mağdurun olay yeri ile bağlantısını tespit etmede önem kazanmaktadır. Kan, tükürük, semen, saç, kepek, deri döküntüsü gibi her türlü vücut sıvıları ve dokuları biyolojik delilleri oluşturur. Biyolojik sıvı ve dokuların tanımlanmasının önemi özellikle az miktarda materyal mevcut olduğunda ortaya çıkmaktadır. Biyolojik deliller uygun şekilde belgelendiğinde, toplandığında ve tanımlandığında şüphelinin / mağdurun kimliğini belirlemenin yanı sıra olayla ilgisi olmayan kişi veya kişilerin de ayırt edilmesinde önem kazanmaktadır.

Yöntem: Biyolojik delillerin tanımlanması için öncelikle ön tarama testleri, daha sonra doğrulayıcı testler yapılarak biyolojik sıvının tanımlanması yapıldıktan sonra örneğin kime ait olduğunun belirlenmesinde DNA analizleri kullanılmaktadır. Ön tarama testleri ile delillerin elemesi yapılarak (insana mı ait, örneğin cinsi vb) zamandan ve gereksiz analizlerden tasarruf sağlanmaktadır. Ön tarama testleri faydalı olmakla birlikte yanlış pozitifliklere neden olabileceği için daha ileri testlerle desteklenmesi gerekir. Doğrulayıcı/ kanıtlayıcı testlerle sıvı orjini belirlenerek özellikle cinsel saldırı olgularında suçlunun/mağdurun olayla bağlantısının kurulmasına yardımcı olunur. Doğrulayıcı testlerle orjini belirlenen delillerin kime ait olduğunun belirlenmesi için son aşama olan DNA analizinin yapılmasıyla da olaya karışanların kimliklendirilmesi sağlanmaktadır.

Sonuç: Bu sunuda, adli delillerin değerlendirilmesinde vücut sıvısı/doku tanımlanmasının önemi ve biyolojik delillerin tespitinde kullanılan klasik ve güncel yöntemler tanıtılacaktır. Ayrıca delil tespit yöntemlerinin avantajları ve sınırlamaları gözden geçirilerek öneriler sunulacaktır.

Anahtar Sözcükler: **Biyolojik sıvılar, olay yeri, ön tarama testleri.**

Identification of Biological Evidence

Objective: Detection and identification of biological evidence at the crime scene is crucial for forensic investigations. The identification of biological evidence, which can also be called silent witnesses, gains importance in identifying the connection of the perpetrator and/or the victim with the crime scene. All kinds of body fluids and tissues such as blood, saliva, semen, hair, dandruff, skin rash constitute biological evidence. Identification of biological fluids and tissues is particularly important when small amounts of material are available. When properly documented, collected and identified, biological evidence is important for identifying the suspect/victim as well as for identifying unrelated persons.

Method: Presumptive tests are used to identify biological evidence, followed by confirmatory tests to identify the biological fluid and DNA analysis to identify the sample. Presumptive tests save time and unnecessary analysis by eliminating evidence (is it human, type of sample, etc.).

While presumptive tests are useful, their results must be supported by further testing because they can produce false positives

Confirmatory tests help to establish the connection of the perpetrator/victim with the incident, especially in cases of sexual assault, by determining the origin of the fluid. DNA analysis, which is the final step to determine the origin of the evidence whose origin is determined by confirmatory tests, enables the identification of those involved in the incident.

Conclusion: In this presentation, the importance of body fluid/tissue identification in the evaluation of forensic evidence and the classical and current methods used in the identification of biological evidence will be introduced. In addition, the advantages and limitations of identification methods will be reviewed and recommendations will be presented.

Keywords: Biological fluids, crime scene, presumptive tests.

Biyolojik Delillerin Kimliklendirilmesi

Ayşe Serin

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

ÖZET

Adli olaylarda biyolojik delillerin kimliklendirilmesi ile olay yerinde bulunan biyolojik deliller arasında veya biyolojik deliller ile şüpheli ve/veya mağdur arasında bağlantı kurulabilir.

Biyolojik delillerin kimliklendirilmesi tarihi iki isimle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Bunlardan ilki 1901'de ABO kan gruplarını keşfeden Karl Landsteiner, diğeri ise 1985 yılında “DNA parmak izi” tekniğini icat eden Alec Jeffreys’dir. Bu iki olay ile ayrılmış zaman dilimi bize günümüzde onsuz suçluları bulmanın imkansız olduğu bir disiplin haline gelen adli biyolojinin izlediği yolu anlamamızı sağlar. Yıllarca biyolojik delillerin kimliklendirilmesinde ana kan ve subgruplarının serolojik analizi ile çeşitli polimorfik eritrosit enzim ve serum proteinlerinin elektroforetik analizi yapılmıştır. Ancak zamana ve olumsuz çevre koşullarına bağlı olarak antijen, enzim ve proteinlerin yapısal bütünlüğü bozulduğundan çoğu biyolojik delilde tatmin edici sonuçlar alınamamıştır. Bu sınırlamalar doğrudan DNA analizi ile büyük ölçüde aşılmıştır.

Geçtiğimiz birkaç on yılda, kimliklendirmeye dayalı DNA testleri hassasiyet, hız ve sonuçların gücü açısından oldukça gelişmiştir. İlk testler, agaroz jellerde radyoaktif problemlerle tespit edilen restriksiyon parça uzunluk polimorfizmlerinin Southern blotlanmasını içerirken, günümüzde STR, INDEL, SNP ve mtDNA polimorfizmlerinin PCR ve kapiler elektroforez teknolojisi ile Sanger dizilemesini içermektedir. Bu yöntemler saç ve iskelet kalıntıları gibi sınırlı veya ileri derecede parçalanmış DNA içeren örnekler de dahil olmak üzere her türlü biyolojik materyalden analizi mümkün kılmıştır. Bu teknolojilere yenilerde yeni nesil dizileme (NGS) teknolojileri de dahil olmuştur. Bu teknoloji ile tek bir reaksiyonda birkaç düzine STR lokusunun ve birkaç yüz SNP lokusunun eş zamanlı analizi ve aynı zamanda az miktarda biyolojik materyal veya parçalanmış DNA varlığında tüm mtDNA genomunun analizi mümkündür. Bu da kimliklendirmede daha büyük bir ayırım gücünün elde edilmesini sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: adli, biyolojik materyal, kimliklendirme, seroloji, DNA analizi.

Individualization of Biological Evidence

ABSTRACT

Individualization of biological evidence in forensic cases can reveal the connection between biological evidence found at the scene or between biological evidence and the suspect and/or victim.

The history of identification of biological evidence is closely linked to two names. The first of these is Karl Landsteiner, who discovered ABO blood groups in 1901, and the other is Alec Jeffreys, who invented the "DNA fingerprint" technique in 1985. The time separated by these two events allows us to understand the path followed by forensic biology, which has become a discipline without which it is impossible to find criminals today. For years, serological analysis

of main blood and subgroups and electrophoretic analysis of various polymorphic erythrocyte enzymes and serum proteins have been used to identify biological evidence. However, due to the structural integrity of antigens, enzymes and proteins deteriorating over time and adverse environmental conditions, satisfactory results could not be obtained in most biological evidence. These limitations have been largely overcome by direct DNA analysis.

Over the past several decades, identification-based DNA testing has improved greatly in terms of sensitivity, speed, and strength of results. While early testing involved Southern blotting of restriction fragment length polymorphisms detected with radioactive probes in agarose gels, today they include PCR, capillary electrophoresis, and Sanger sequencing technology for STR, INDEL, SNP and mtDNA polymorphisms. These methods have enabled analysis from all types of biological material, including samples containing limited or highly fragmented DNA, such as hair and skeletal remains. New generation sequencing (NGS) technologies have also recently been included in these technologies. With this technology, simultaneous analysis of several dozen STR loci and several hundred SNP loci in a single reaction is possible, as well as analysis of the entire mtDNA genome in the presence of small amounts of biological material or fragmented DNA. This provides greater discriminatory power in individualization.

Key words: forensic, biological material, individualization, serology, DNA analysis.

Deniz Deniz ÖZTURAN

Verbal Otopsi

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Sevindik

Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ordu/Türkiye

Otopsi, ölüm nedenini ve ölüm yöntemini saptamak ile ölümü aydınlayabilecek durumların tespiti için gereken teknik ve laboratuvar incelemeleri yapmak amacıyla ölen kişinin tüm boşluklarının açılıp bütün sistem ve organlarının eldeki yöntemlerle incelenmesidir. Sözel otopsi(SO) ise ölen kişinin yakınları veya bakıcıları ile yapılan görüşmeler yoluyla ölüm nedenini belirlemek için kullanılan bir yöntemdir. Bu görüşmeler semptomlar, tıbbi geçmiş ve ölüme yol açan koşullar hakkında ayrıntıları toplamak için standart bir anket içerir. Sağlık uzmanları veya algoritmalar daha sonra olası ölüm nedenini belirlemek için bu bilgileri analiz eder. Sözel otopsinin temel amacı, ölümlerin tıbbi olarak belgelendirilmediği veya henüz tam olarak yerleşmediği bölgelerde ölüm nedenlerini topluluk düzeyinde veya nüfus düzeyinde tanımlamaktır. SO, sivil kayıt ve yaşamsal istatistik sistemlerini güçlendirmek ve kanıta dayalı sağlık politikaları ve planları için kritik sağlık verilerini sağlamak amacıyla, ülkelerin tıbbi olarak belgelendirilmemiş topluluk ölümleri hakkında ihtiyaç duyulan bilgileri elde etmelerinde değerli bir araç olarak hizmet vermektedir. Son 25 yılda birçok düşük ve orta gelirli ülkede ölüm nedeni hakkında birincil bilgi kaynağı haline gelmiştir. Sözel otopsinin'nin gelişimi Asya ve Afrika'daki araştırmacıların ölen kişilerin akrabaları ve bakıcılarıyla doktor görüşmelerini kullandığı 1950'li yıllara dayanmaktadır. 1970'lerde, Dünya Sağlık Örgütü'nün tıp eğitimi olmayan kişiler tarafından 'meslektan raporlama'nın kullanılmasını teşvik etmesiyle öne çıkmış daha sonra Üreme Çağı Ölümleri Çalışmaları, Matlab (Bangladeş) ve Niakhar (Senegal), 1970'lerin sonlarında ve 1980'lerin başlarında olası ölüm nedeni teşhisini belirlemek için SO anketleri geliştirilmiştir. Nedene özel ölüm verilerini iyileştirmek ve ülkeler arasında tutarlılık ve karşılaştırılabilirliği sağlamak için SO ile ilgili standardizasyon çalışmaları yapılmakta ve sık sık güncellenmektedir.

Verbal Autopsy

Muhammet Sevindik

Ordu University Faculty of Medicine, Department of Mental Health and Diseases, Ordu/Türkiye

Autopsy is the opening of all cavities of the deceased and examination of all systems and organs using available methods in order to determine the cause of death and method of death and to perform the necessary technical and laboratory examinations to detect situations that may shed light on the death. Verbal autopsy (VA) is a method used to determine the cause of death through interviews with the relatives or caregivers of the deceased. These interviews include a standard questionnaire to collect details about symptoms, medical history, and circumstances leading to death. Healthcare professionals or algorithms then analyze this information to determine the

likely cause of death. The primary purpose of verbal autopsy is to identify causes of death at a community or population level in areas where deaths have not been medically documented or have not yet been fully established. VA serves as a valuable tool for countries to obtain needed information on medically undocumented community deaths to strengthen civil registration and vital statistics systems and provide critical health data for evidence-based health policies and plans. Over the past 25 years, it has become the primary source of information on cause of death in many low- and middle-income countries. The development of verbal autopsy dates back to the 1950s, when researchers in Asia and Africa used physician interviews with relatives and caregivers of deceased persons. Prominent in the 1970s when the World Health Organization encouraged the use of 'professional reporting' by non-medically trained people, later in the Reproductive Age Mortality Studies, Matlab (Bangladesh) and Niakhar (Senegal), in the late 1970s and early 1980s VA questionnaires have been developed to determine probable cause of death diagnosis. Standardization studies on VA are carried out and updated frequently to improve cause-specific death data and ensure consistency and comparability between countries.

Sosyal Medya ve İntihar

Dr Kamuran Karakülah

Panel:VIII

İntihar davranışı tüm dünyada ölüm nedenleri arasında onbeşinci, 15-29 yaş grubu ölüm nedenleri arasında ikinci sıradadır. Birey, aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri ve tüm dünyada intihardan etkilenen insanların sayısı nedeniyle intihar bir halk sağlığı sorunudur. İntihar davranışı için risk etmenlerinin belirlenmesi risk altındaki grupların saptanması, değiştirilebilir ve tedavi edilebilir etmenlere müdahale edilmesini sağlayacak ve intiharın önlenmesine katkıda bulunacaktır. İntihar riskini belirleyen etmenler bireyselden sağlık sistemine kadar uzanan farklı düzeylerde değerlendirilmektedir. İntihar davranışı için belirlenmiş risk etmenleri arasında sosyodemografik özellikler, intihar düşünceleri ve intihar girişimi öyküsü, psikiyatrik hastalıklar, bireysel özellikler, genetik ve biyolojik etmenler, çevre etkileşimi, ailesel etmenler, krizler, stresli yaşantılar, olumsuz yaşam koşulları, intihara maruz kalma, tıbbi hastalıklar, kronik ağrı ve intihar araçlarına ulaşmanın kolay olması sayılabilir. İntihar ile ilişkili tartışılan konulardan birisi de intihar davranışına medyanın etkisinin olup olmadığıdır. İntihar haberlerinin medyada sunumu ya da belli bir biçimde sunumunun taklit ve özendirici etki yaratıp yaratmadığına dair pek çok çalışma yapılmıştır. Kitle iletişim araçlarında intihar haberlerinin belli bir tarzda, dramatize edilerek verilmesi intihar davranışında tetiği çeken faktör olabilir, uyarıcı niteliği taşıyabilir, hatta öğretici, özendirici olur ve taklit edilebilir. İntihar oranları da bundan etkilenmektedir. Bu aşamada özellikle 15-19 yaşlar arasındaki ergenlerde karşımıza çıkan ve ergen intiharlarının yaklaşık %1-13’ün de gündeme getirilen seri intihar ve intihar girişimlerinden bahsetmek gerekir. İnsanlar sosyal medya yoluyla ilgilerini çeken düşünceler, görüntüler ve ses dosyalarını diğer kullanıcılarla paylaşmaktadırlar. Gelişen teknolojilerin sunduğu yeni etkileşim olanakları, sosyal ağların yoğun kullanımı ve çevrimiçi ortamlardaki anonim olma şansı siber zorbalığı her geçen gün daha da ciddi bir sorun haline getirmektedir. İnternet ve mobil iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla bu araçlarla yapılan tehdit, taciz, hakaret gibi şiddet unsurları içeren davranışlar oluşturmaktadır. Bu siber zorbalık günümüzde ergenler arasında en önemli intihar nedenleri arasında gelmektedir. Ayrıca günümüzde sanal kumar ve sonucunda oluşan maddi kayıplar gençlerde intihar davranışlarına neden olabilmektedir. Toplum bu denli etkileyen sosyal ağların duygularımızı davranışlarımızı etkilediği yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Medyadaki intihar haberlerini ve bu haberler ile sunum şekillerinin sonuçlarını değerlendirmeye yönelik detaylı çalışmalar fazla değildir. Medyada intihar vakalarının tüm ayrıntılarıyla, görsel öğeler eşliğinde sunulmasının, intihara eğilimli kişiler üzerinde olumsuz etkiler yarattığı bilinmektedir. Çalışmalarda da intihar haberlerinin sunumunun yaratabileceği olumsuz etkilerin azaltılması- en aza indirilmesi için dikkatli ve duyarlı davranılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Olumsuz risk etmenlerinin bulunmasının yanısıra gebelik, küçük çocuğu olma, aileye karşı sorumluluk hissi, sevdiklerini üzme konusunda suçluluk duyma, intihara karşı olumsuz tutum ve değerlere sahip olma, içinde yaşadığı kültür ait olduğu din ya da manevi değerlerinin intihara karşı olumsuz olması koruyucu etmenlerdendir.

BİR ASİSTAN HEKİM PENCERESİNDEN ADLİ TIP UZMANLIK EĞİTİMİ

***Hanım Gökçe ARSLAN**

***Mustafa Kemal Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Hatay**

Özet: Adli tıp uzmanlık eğitimi, adli tıp alanında uzmanlaşmak için teorik derslerin yanı sıra otopsi ve laboratuvar pratiklerini de içeren 4 yıllık bir eğitim sürecidir. Adli tıp eğitiminde hoca asistan ilişkisi ön plana çıkmaktadır. Asistan hekimler bu süreçte birçok zorlukla karşılaşmaktadır. Bunlar; eğitici ile ilgili sorunlar, eğitim müfredatı ile ilgili sorunlar ve fiziki yetersizlikler olarak sıralanabilir.

Eğitici ile ilgili sorunlarda; eğitici sayısının yetersiz olması, eğitici unvanının yetersiz kalması sayılabilir. Ayrıca asistanlık eğitimi sırasında mobbing uygulaması görülebilmektedir. Bu durum asistan hekimlerin istifa etmesine ya da tükenmişlik yaşayarak meslekten uzaklaşmasına neden olabilmektedir. Eğitim müfredatı ve uygulama ile ilgili sorunlarda; çekirdek eğitim müfredatında yer alan olay yeri incelemesi, otopsi uygulaması gibi bazı uygulamaların her eğitim kliniğinde bulunmaması, çekirdek eğitim müfredatında belirtilen vaka sayılarına ulaşılamaması örnek verilebilir. Fiziki yetersizlikler; adli tıp pratiğinde otopsi, adli olgu muayenesi ve genital muayene gibi uygulamalı işlemlerin her biri için ayrı odaların bulunmaması ya da gerekli gereçlerin bulunmamasıdır. Uzmanlık eğitiminin zorunlu bir parçası olan tez sürecinin de hoca ve asistan hekimin isteğine bırakılması da düşünülmelidir.

Uzmanlık eğitiminde standartların sağlanmasına yönelik daha kapsamlı çalışmalar yapılması ve kurumlar arası farklılıkların azaltılması hedeflenmelidir. Bu çalışmalar sonucunda yetkin adli tıp uzmanlarının yetişeceği öngörülmektedir.

FORENSIC MEDICINE EDUCATION FROM THE PERSPECTIVE OF AN ASSISTANT PHYSICIAN

Abstract: Forensic medicine specialty training is a 4-year training process that includes theoretical courses as well as autopsy and laboratory practices in order to specialize in forensic medicine. In forensic medicine education, the teacher-assistant relationship comes to the forefront. Assistant physicians face many difficulties in this process. These can be listed as problems related to the trainer, problems related to the training curriculum and physical inadequacies.

Problems related to trainers include insufficient number of trainers and insufficient title of trainer. In addition, mobbing can be observed during forensic medicine education. This may cause resident physicians to resign or leave the profession due to burnout. Problems related to the training curriculum and practice include the fact that some practices in the core curriculum such as crime scene investigation and autopsy are not available in every training clinic, and the number of cases specified in the core curriculum cannot be reached. Physical inadequacies are the lack of separate rooms or necessary equipment for each of the practical procedures such as autopsy, forensic case examination and genital examination in forensic medicine practice. The thesis process, which is a compulsory part of specialty training, should also be left to the discretion of the instructor and the resident physician.

It should be aimed to carry out more comprehensive studies to ensure standards in specialty training and to reduce the differences between institutions. It is predicted that qualified forensic medicine specialists will be trained as a result of these studies.

BİR ASİSTAN HEKİM PENCERESİNDEN ADLİ TIP UZMANLIK EĞİTİMİ

Adli tıp uzmanlık eğitimi, adli tıp alanında uzmanlaşmak için teorik derslerin yanı sıra otopsi ve laboratuvar pratiklerini de içeren 4 yıllık bir eğitim sürecidir. Araştırma görevlisi doktor bilinen adıyla asistan hekimlerin adli tıpta eğitim öğretim süresi 4 yıldır. TUKSMOS tarafından en son 05.03.2019 yılında çekirdek eğitim müfredatı yayınlanmıştır. Bu müfredata göre asistan hekimlerin 4 yıllık eğitim sürecinde 2 ay patoloji, 2 ay ruh sağlığı ve hastalıkları, 2 ay çocuk ve ergen ruh sağlığı hastalıkları olmak üzere toplam 6 aylık zorunlu rotasyonu bulunmaktadır.

05-06 /03/2019 tarihli TUK toplantısında 1186 nolu Karar ile de; Adli Tıp Çekirdek Eğitim Müfredatının “5. Eğitim Standartları” Başlıklı bölümünde 5.1 eğitici standardında yer alan “En az biri en az doçent unvanına sahip en az iki eğitici bulunmalıdır” ifadesinin “En az doçent unvanına sahip en az bir eğitici bulunmalıdır.” şeklinde değiştirilmesine karar verilmiştir. Bununla birlikte 1 öğretim üyesi en fazla 4 asistan hekime eğitim verebilmektedir.

Asistan hekimler bu süreçte birçok zorlukla karşılaşmaktadır. Bunlar; eğitici ile ilgili sorunlar, eğitim müfredatı ve uygulama ile ilgili sorunlar ve fiziki yetersizlikler olarak sıralanabilir.

-Eğitim ve uygulama yetersizliği

Çekirdek eğitim müfredatında yer alan olay yeri incelemesi, otopsi uygulaması gibi bazı uygulamalar her eğitim kliniğinde bulunmamaktadır. Bazı eğitim klinikleri, otopsi imkanı bulunmadığından asistan hekimleri eğitim amacıyla İstanbul ATK’na göndermektedir. Örneğin Marmara Üniversitesi, uzmanlık eğitimi içinde Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Morg İhtisas Dairesinde 6 ay, İhtisas Kurullarında 2 ay ve Şube Müdürlüğünde 1 ay olmak üzere 9 ay rotasyon yaptırmaktadır. İstanbul ve yakın illerde ATK’nda rotasyon imkanı kolay olsa da perifer üniversiteler için bu süreç asistan hekimleri maddi ve manevi olarak zorlamaktadır.

Bir kısım eğitim klinikleri de şube müdürlükleri ya da grup başkanlıkları aracılığıyla otopsi eksikliğini gidermeye çalışmaktadır. Ancak ancak adli tıp uzmanların eğitici yetkisi ve eğitim tecrübesi bulunmadığından otopsi eğitimlerinin yeterliliği de soru işareti oluşturmaktadır. Asistan hekimler yeterli otopsi eğitimi alamamaktan yakınmaktadırlar.

Eğitim müfredatı ve uygulama ile ilgili sorunlarda; çekirdek eğitim müfredatında yer alan olay yeri incelemesi, otopsi uygulaması gibi bazı uygulamaların her eğitim kliniğinde bulunmaması, çekirdek eğitim müfredatında belirtilen vaka sayılarına ulaşamaması örnek verilebilir. ATUD tarafından yayınlanan çekirdek eğitim müfredatında uzmanlık eğitimi süresince görülmesi gereken vaka sayıları belirtilmektedir. Ancak birçok eğitim kliniğinde müfredatta belirtilen bu sayılara ulaşamamaktadır. Asistan hekimler belirtilen eğitimlerin bazılarını hiç görmemektedirler.

-Eğitici ile ilgili sorunlar

Eğitici sayısının yetersiz olması, eğitici unvanının yetersiz kalması sayılabilir. Ayrıca bazı kliniklerde mobbing uygulanması asistan hekimlerin istifa etmesine ya da tükenmişliğe, meslektan uzaklaşmasına neden olabilmektedir.

Fiziki yetersizlikler; adli tıp pratiğinde otopsi, adli olgu muayenesi ve genital muayene gibi uygulamalı işlemlerin her biri için ayrı odaların bulunmaması ya da gerekli gereçlerin bulunmamasıdır.

Tıp dışı disiplinlerde tez akademik ilerleme için yazılmaktadır. Uzmanlık eğitimi de yüksek lisans ile eş görüldüğünden tez yazma zorunluluğu bulunmaktadır. Ancak her uzmanlık öğrencisi akademik kariyer düşünmemektedir. Bu nedenle tez yazımının her uzmanlık öğrencisi tarafından yürütülmesi yerine hoca ve asistan hekimin isteği doğrultusunda yazılması daha elverişli olacaktır.

Uzmanlık eğitiminde standartların sağlanmasına yönelik daha kapsamlı çalışmalar yapılması ve kurumlar arası farklılıkların tespit edilmesi sağlanmalıdır. Bu çalışmalar sonucunda yetkin adli tıp uzmanlarının yetişeceği öngörülmektedir.

Mevcut Adli Tıp Eğitim Sisteminin Uzman Gözünden Değerlendirilmesi

İsmail Altın

Adli Tıp Kurumu Şanlıurfa Adli Tıp Şube Müdürlüğü

Tıp eğitimini başarı ile tamamlayan hekimler Tıpta Uzmanlık Sınavına (TUS) girerek yapacakları tercih doğrultusunda sınav sonuç sıralamalarına göre bir eğitim programına yerleştirilirler ve eğitimleri sonrasında uzman hekim unvanını alırlar. Ülkemizde Adli Tıp Kurumu’nda ve üniversitelerde uzmanlık eğitimi verilmektedir. Adli tıp eğitimi içerisinde Tıpta Uzmanlık Kurulunun tarafından belirlenen Adli Tıp Çekirdek Eğitim Müfredatı kapsamında eğitimler belirlenmiştir. Bu müfredat içerisinde asistanlar için; görev alanlarında temel teorik ve uygulamalı bilgiler, beceriler, tutum ve davranışlarla donanmasının nasıl sağlanacağı belirlenmiştir. Bu eğitimler kapsamında bazı üniversiteler İstanbul Adli Tıp Kurumuna asistanlarını belirli süreler içerisinde rotasyona gönderirken bazı üniversiteler göndermemektedir. Uzmanlık atamaları Sağlık Bakanlığı tarafından Sağlık Bakanlığına ve Adalet Bakanlığına olacak şekilde yapılmaktadır. Ülkemizde otopsi işlemi sadece Adalet Bakanlığı bünyesinde yapılmaktadır. Sağlık Bakanlığında adli rapor hizmeti ve bağlı bulunan hastanelerde ki Çocuk İzlem Merkezlerinde (ÇİM) hizmet verilmektedir. Sağlık Bakanlığı atamaları özellikle son yıllarda artış göstermiştir. Sağlık Bakanlığına bağlı hastanelere atanan uzmanlar atandıkları hastanede daha öncesinde çalışmış bir adli tıp uzmanı yok ise bölümü kendisi kurmak zorunda kalmakta ve bu konu ile ilgili problemler çıkabilmektedir. Ayrıca Adalet Bakanlığı bünyesinde Ağır Ceza Mahkemesi bulunan ilçelere adli tıp uzmanı atamaları başlamıştır. Sağlık Bakanlığında olduğu gibi ilçelerde ilk kez atanan uzmanlar atandıkları yerlerde birimi kendilerinin kurmaları gerekmektedir. Adli tıp alanının genişliği ve birliktirlik hizmetleri kapsamında mahkeme ve savcılarının sorularına cevap vermekte bazı problemler yaşanabilmektedir. Özellikle ilk kez karşılan sorular ve otopsi ile ÇİMLerde yapılacak olan muayeneler bu konuda büyük önem arz etmektedir. Eğitim süresince ve çalışma hayatında sonraki dönemde daha önce karşılaşılmamış vakalar ve bulgular uzmanların problemler karşılaşmalarına neden olmaktadır. Bu konu ile ilgili ikili ilişkiler dışında danışılabilir bir merkez bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adli tıp, eğitim, uzman

Evaluation of the Current Forensic Medicine Education System from the Expert Perspective

İsmail ALTIN

Forensic Medicine Council Şanlıurfa Forensic Medicine Branch Directorate

Physicians who successfully complete their medical education are placed in an education programme according to their exam result rankings in line with their preference by taking the Speciality in Medicine Examination (TUS) and receive the title of specialist physician after their education. In our country, speciality education is provided at the Forensic

Medicine Institute and universities. Within the forensic medicine education, trainings are determined within the scope of the Forensic Medicine Core Education Curriculum determined by the Medical Speciality Board. In this curriculum, it is determined how to ensure that assistants are equipped with basic theoretical and practical knowledge, skills, attitudes and behaviours in their fields of duty. Within the scope of these trainings, some universities send their residents to Istanbul Forensic Medicine Institution for rotation within certain periods of time, while some universities do not. Expertise appointments are made by the Ministry of Health to the Ministry of Health and the Ministry of Justice. In our country, autopsy is performed only within the Ministry of Justice. Forensic report service is provided in the Ministry of Health and Child Monitoring Centres (CIM) in affiliated hospitals. Ministry of Health appointments have increased especially in recent years. Experts appointed to the hospitals affiliated to the Ministry of Health have to establish the department themselves if there is no forensic medicine specialist who has previously worked in the hospital where they are assigned, and problems may arise regarding this issue. In addition, the Ministry of Justice has started to appoint forensic medicine specialists to the districts where there is a High Criminal Court. As in the Ministry of Health, specialists appointed for the first time in the districts should establish the unit themselves in the places where they are appointed. There may be some problems in responding to the questions of courts and prosecutors within the scope of the wide field of forensic medicine and expert witness services. Especially the questions that are met for the first time and the autopsy and examinations to be performed in ÇİMs are of great importance in this regard. Cases and findings that have not been encountered before during education and in the following period in working life cause problems for specialists. There is no centre that can be consulted on this issue other than bilateral relations.

Keywords: Forensic medicine, education, expert

Mevcut Eğitim Sisteminin Öğretim Üyesi Gözünden Değerlendirilmesi

Semih Petekkaya*

*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye

Bilimsel metodolojik yaklaşım yöntemleri kullanılarak analitik düşünce yapısının olgunlaştırılmasında, üniversiteler öncü kurumlar arasındadır. Toplumun ihtiyaçları ve gelecek planlamasına uygun olarak modern sağlık hizmetinin topluma, bireye ve hastalara sunulmasında ve çağdaş eğitim-öğretim programlarının oluşturulmasında, üniversiteler ve uzmanlık derneklerinin ortak çalışmaları ile mümkün olabilmektedir. Bu ortak çalışmanın en nitelikli hallerinden birisi de uzmanlık eğitimi çekirdek müfredatıdır. Üniversiteler arası eğitim ve öğretim farklılıklarını asgariyi indirgeyerek standartlara uygun olarak uzmanlık eğitiminin verilmesi hedeflemektedir. Adli Tıp Anabilim Dalları’ndan sorumlu öğretim üyeleri ve Adli Tıp Uzmanları Derneğinin katkılarıyla Tıpta Uzmanlık Kurulunun çatısı altında Adli Tıp Çekirdek Eğitim Müfredatı belirlenmiştir. Adli tıp eğitiminin çekirdek eğitim müfredatı çerçevesinde verilmesi sırasında ve bu kapsamda oluşturulan sağlık hizmet bedellerinin faturalandırılmasında kısıtlılıklar bulunabilmektedir. Sağlık Uygulama Tebliği’nde adli tıp hizmetleri ile ilgili özellikli bir bölüm bulunmadığından Kamu Satış Fiyat tarifesi üzerinden adli tıp hizmetleri faturalandırılmaktadır. Kamu satış fiyat tarifesinde bulunmayan hallerde ise Adli Tıp Kurumu fiyat tarifesi üzerinden işlem yapılmaktadır. Üniversite hastaneleri kısıtlı bir bütçe çerçevesinde sağlık hizmeti sunumu gerçekleştirmektedir. Adli tıp hizmetlerinin nitelikli sunumu ve adli tıp eğitiminin geliştirilmesinde, hastane bütçesi içerisinde Adli Tıp Anabilim Dalları’nın gerekli bütçeyi alması önem arz etmektedir. Ancak bütçelerin anabilim dallarına paylaşılması esnasında, bölümlerin gelir getirici faaliyette katkısı göz önüne alınarak paylaşılmaktadır. Adli Tıp Anabilim Dalları ne yazık ki bütçeden gerekli payı alamamaktadır. Bu durum eğitim ve öğretim planlarının düzenlenmesinde ve sağlık hizmeti sunumunda gerekli araç ve gereç kullanımı konusunda eksikliklere yol açabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli tıp, eğitim, üniversite hastanesi

Evaluation of the Current Education System from the Perspective of Faculty Members

Semih Petekkaya*

*Çanakkale Onsekiz Mart University, Department of Forensic Medicine, Çanakkale, Türkiye

Universities are among the leading institutions in maturing the analytical thinking structure by using scientific methodological approach methods. Providing modern health services to the society, individuals and patients in accordance with the needs and future planning of the society and creating contemporary education and training programs is possible with the joint work of universities and specialized associations. One of the most qualified forms of this joint work is the specialty training core curriculum. It aims to provide specialized training in

accordance with the standards by minimizing the differences in education and training between universities. Forensic Medicine Core Training Curriculum was determined under the umbrella of the Medical Specialization Board with the contributions of the faculty members responsible for the Forensic Medicine Departments and the Forensic Medicine Specialists Association. There may be restrictions in providing forensic medicine education within the framework of the core education curriculum and in billing the health service fees generated within this scope. Since there is no specific section on forensic medicine services in the Health Practice Communiqué, forensic medicine services are invoiced based on the Public Sales Price tariff. In cases that are not included in the public sales price tariff, the transaction is carried out according to the Forensic Medicine Institute price tariff. University hospitals provide health services within a limited budget. In the qualified provision of forensic medicine services and the development of forensic medicine education, it is important that the Forensic Medicine Departments receive the necessary budget within the hospital budget. However, when allocating budgets to departments, the budgets are shared by taking into account the departments' contribution to income-generating activities. Unfortunately, Forensic Medicine Departments cannot receive the necessary share from the budget. This situation may lead to deficiencies in the preparation of education and training plans and the use of necessary tools and equipment in the provision of health services.

Key Words: Forensic medicine, education, university hospital

Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik, Nükleer Ajanların Kullanıldığı Olaylara Adli Yaklaşım

Tuba Türk Çınar, Bağımsız Araştırmacı, İstanbul, Türkiye, tubaturkcinar@gmail.com

Özet.

KBRN: Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer kelime grubunun kısaltması olarak kullanılmaktadır. KBRN olayları, kasti veya kazaen gerçekleşmektedir. Kazaen KBRN olayları; laboratuvar kaynaklı, endüstri kaynaklı (afet dolayısıyla, iş kazaları nedeniyle veya teknolojinin taşınması sebebi ile vb.) gerçekleşmektedir. Kasti KBRN olayları ise devletler arasında, terörist gruplar veya şahısların toplumda kargaşa yaratmak, geçim kaynaklarına zarar vermek, ölüm veya yaralanmalara sebebiyet vermek amacı ile kimyasal, biyolojik, radyolojik veya nükleer ajanlar kullanılarak gerçekleştirildikleri eylemleri içermektedir. KBRN olayı gerçekleştiğinde oluşan olay yeri karmaşıktır. Kirli bölgeler ve olası ikincil olay yerleri numune alımlarını ve personelin güvenliğinin sağlanmasını zorlaştırır. KBRN olayının gerçekleştiği bilinen olay yerlerinde tedbir almak, bilinmeyen bir olay yerine nispeten daha kolaydır. Bunların dışında, gerçekleşen olay ile olayın gerçekleştiği mekandaki KBRN risk faktörleri ilişkisi de farklılık gösterebilir (ölüm ası sonucu gerçekleşmiş olabilir, fakat mekanda KBRN risk faktörleri bulunabilir). Adli bilimciler ve adli tıp uzmanlarının KBRN ajanlarıyla kirlenmiş veya kirlenme ihtimali olan ortamlarda güvenle çalışabilmeleri ve numune ile yapılacak tüm işlemlerde güvenliğin sağlanması amacı ile biyolojik, kimyasal, radyolojik ve nükleer ajanların deteksiyon sistemleri ile tespit ve teşhis edilmeleri elzemdir. Deteksiyon sistemlerinin elde taşınabilir özellikte olması özellikle ilk ekibin mahalde bulunan risk faktörlerini analiz etmesine yardımcı olacaktır. Sonuç olarak, KBRN konusunda bilgili personel tarafından sahanın güvenliğinin sağlanması için prosedürler oluşturulmalı ve sahaya entegre edilmelidir. Bu prosedürler, KBRN tehditlerinin doğru bir şekilde değerlendirilmesini, numune toplama ve transferi sırasında kontaminasyonun önlenmesini, analizlerden sonra KBRN içeren malzemelerin sistemli dekontaminasyonunu ve taşınabilir sistemler kullanılarak risk faktörlerinin analiz edilmesini içermelidir.

Anahtar kelimeler: KBRN, adli KBRN, KBRN numunesi, deteksiyon sistemleri

Summary:

CBRN: Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear, is an acronym used for the group of words. CBRN incidents occur either intentionally or accidentally. Accidental CBRN incidents occur due to laboratory-related issues, industrial incidents (due to disasters, workplace accidents, transportation of technology, etc.). Intentional CBRN incidents involve actions where states, terrorist groups, or individuals use chemical, biological, radiological, or nuclear agents to create chaos in society, harm livelihoods, or cause death or injury. The scene of a CBRN incident is complex, with contaminated areas and potential secondary sites making sample collection and ensuring personnel safety difficult. Taking precautions at known CBRN incident sites is relatively easier compared to unknown sites. Additionally, the relationship between the incident and the CBRN risk factors at the scene may vary (A death may have occurred by hanging, but there may be CBRN risk factors in the location). It is essential for forensic

scientists and forensic experts to safely work in environments contaminated with or potentially contaminated by CBRN agents and to detect and diagnose biological, chemical, radiological, and nuclear agents using detection systems for all sample-related procedures. Portable detection systems will assist the first team in analyzing risk factors in the field. Consequently, procedures should be established and integrated into the field for ensuring the safety of the scene by knowledgeable personnel, accurate risk assessment of CBRN threats, prevention of contamination during sample collection and transfer, systematic decontamination of materials containing CBRN after analysis, and analysis of on risk factors using portable systems.

Keywords: CBRN, forensic CBRN, CBRN sample, detection systems

Kimyasal Savaş Ajanları Ve Tarihsel Kullanımları

Hacer Yaşar Teke*

*Ordu Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı

ÖZET: Kimyasal harp ajanları Birleşmiş Milletlerin 1969 yılında yayınlamış olduğu bir raporda "insanlar, hayvanlar ve bitkiler üzerine doğrudan toksik etkileri nedeni ile kullanılan her türlü katı, sıvı, gaz halindeki kimyasal maddeler" şeklinde tanımlanmaktadır. Antik çağlardan beri, zehirli kimyasal seyrekte olsa savaşta kullanılmalarına dair örnekler arasında zehirli oklar, boğucu duman üretmek için kükürt yakılması ve savunucuları açığa çıkarmak için basit tahriş edici maddelerin kullanılması sayılabilir. Kimyasal savaş ajanları dünyada endüstriyel gelişimi takiben çıkan Birinci Dünya Savaşında sıklıkla kullanılmıştır. Kimyasal savaş ajanları fizikokimyasal özelliklerine, fizyolojik etkilerine ve diğer özelliklerine göre çeşitli şekillerde sınıflandırılabilirler. Kimyasal silahlar sözleşmesi Nisan 1993 te imzaya açılmış ve Ekim 1994 de yürürlüğe girmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kimyasal Savaş Ajanı, Sözleşme, Tarihçe.

Chemical Warfare Agents And Their Historical Uses

ABSTRACT: Chemical warfare agents are defined in a report published by the United Nations in 1969 as "all kinds of solid, liquid and gaseous chemical substances used for their direct toxic effects on humans, animals and plants." Examples of infrequent use of poisonous chemicals in warfare since ancient times include poisoned arrows, burning sulfur to produce smother, and using simple irritants to expose defenders. Chemical warfare agents were frequently used during the World War I, which broke out following industrial development in the world. Chemical warfare agents can be classified in various ways based on their physicochemical properties, physiological effects, and other characteristics. The Chemical Weapons Convention was opened for signature in April 1993 and entered into force in October 1994.

Keywords: Chemical warfare agent, Convention, History.

KİMYASAL SAVAŞ AJANLARI VE TARİHÇESİ:

Kimyasal harp ajanları Birleşmiş Milletlerin 1969 yılında yayınlamış olduğu bir raporda "insanlar, hayvanlar ve bitkiler üzerine doğrudan toksik etkileri nedeni ile kullanılan her türlü katı, sıvı, gaz halindeki kimyasal maddeler" şeklinde tanımlanmaktadır.

Antik çağlardan beri, zehirli kimyasal seyrekte olsa savaşta kullanılmalarına dair örnekler arasında zehirli oklar, boğucu duman üretmek için kükürt yakılması ve savunucuları açığa çıkarmak için basit tahriş edici maddelerin kullanılması sayılabilir.

1912-1914 yıllarında Fransa'da kolluk kuvvetleri etil bromoasetat denilen göz yaşartıcı ajanı kullandılar.

KİMYASAL SAVAŞ AJANLARININ SINIFLANDIRILMASI:

Kimyasal savaş ajanlarının çeşitli sınıflandırılmaları mevcuttur.

FİZİKOKİMYASAL ÖZELLİKLERİNE GÖRE;

- 1- Gaz ve sıvı ajanlar: Çoğu kimyasal savaş ajanı sıvıdır.

- a) Kalıcı olmayan ajanlar (orta- yüksek volatileli): kolayca buharlaşırlar. Sarin, fosgen, Hidrojen siyanür. Sarin en önemli kalıcı olmayan ajandır ve solunma ile etkilerinin başlangıcı dakikalar içinde gerçekleşir.
 - b) Kalıcı olan ajanlar (düşük volatileli): vücuda ana giriş yolları deri üzerindedir. Sülfür Mustard, V ajanları. Savaş alanında günlerce hatta haftalarca kalabilirler.
- 2- Katı ajanlar: genellikle solunum aralığındaki partikül boyutlarına sahip ince partiküller halinde aerosollolar olarak dağıldıkları için özel durum arz ederler. Vücuda birincil giriş yolu olarak akciğeri hedef alır. Bu ajanları yaymanın en verimli ve hızlı yolu çoklu piroteknik mühimmat bileşenlerini kullanmaktır. 2-klorobenzilidin malonitril (CS) örnektir.

ANA FİZYOLOJİK ETKİLERİNE GÖRE;

1- Akciğer Yaralayıcılar:

- a) Klor: Keskin ve karakteristik bir kokuya ve sarı- yeşil renge sahip aşındırıcı bir endüstriyel gazdır. Ölüme neden olması için nispeten yüksek bir konsantrasyon gerekmektedir. Irak ve Suriye’deki isyancılar tarafından münferit klor yayılım vakaları ve 1993 te Bosna’da klor kullanım iddiaları vardır.
- b) Fosgen: Jhon Davy tarafından eşit hacimdeki karbonmonoksit ve kloru güneş ışığına maruz bırakarak üretmiştir. Taze biçilmiş saman gibi kokan ve düşük ortam sıcaklıkları dışında renksiz bir gazdır. Birinci dünya savaşında kullanılan en etkili öldürücü maddedir. Boğazda hafif bir tahrişe neden olur. 24 saat latent periyot sonrası pulmoner ödem gelişir. Tüm fatal vakaların % 80 i 24-48 saat içinde ölmüştür. İlk periyod sonrası hayatta kalanlar sekonder pnömoni ile ölebilmektedir. Difosgen: uçucu bir sıvıdır. Fosgene benzer bir toksisitesi vardır. Daha kalıcıdır. Daha kolay kullanım avantajı sunar.
- c) Perfloroizobütan: teflon üretiminin bir yan ürünüdür. Pulmoner ödeme neden olan bir akciğer yaralayıcısıdır. Silah haline getirildiği bilinmemektedir. Potansiyeli mevcuttur.

2- Kan zehirleyici ajanlar:

- a) Hidrojen siyanid (HCN): sahip olduğu acıbadem kokusu bazı inşalar tarafından algılanmaz ancak ağızda acı bir tat olabilir. Buharı havadan daha az yoğundur. Birinci dünya savaşında seyrek kullanımı büyük ölçüde başarısız oldu. Ölümcül konsantrasyonlarda etkileri başlangıçta hızlıdır. Sitokrom C oksidazı inhibe ederek kan hücreleri de dahil olmak üzere hücrelerin oksijeni kullanmasını engeller.
- b) Siyanojen klorid: uçucu bir sıvı veya gazdır. Birinci dünya savaşında HCN den daha başarılı bir şekilde kullanılmıştır. Ölümcül olmayan maruz kalım konsantrasyonlarında solunum yolunu tahriş eder. Bu nedenle daha kolay hissedilir.

3- Yakıcılar (Bül yapıcı ajanlar)

- a) Sülfür Mustard (HardalGazı): Hardalı veya sarımsağı andıran kokuya sahip orta ile düşük uçuculukta bir sıvıdır. İlk olarak 19 yüzyılda sentez edildi. 1960 ların başında antikanser ilaç olarak, sedef hastalığını tedavi eden kremlerde çok düşük konsantrasyonlarda kullanılsa da kanser oluşumu ile birlikteliği kullanımını durdurmuştur. Yıkıcı bir kimyasal savaş ajanı için yüksek donma noktası dışında

ideale yakın fizikokimyasal özelliklere sahiptir. Uzun süreli depolama için dayanıklı bir ajandır. Semptomatik ve palyatif tedavi dışında sülfür mustard lezyonları için hala etkili tedavi bulunmamaktadır.

- b) Nitrojen Mustardlar: HN-1, HN-2 ve HN-3 düşük uçuculukta sıvılardır. 1930 larda kimyasal savaş ajanı olarak geliştirildi ancak onaylanmış bir kullanımı yoktur. İkinci dünya savaşında Almanya 2000 ton HN-3, ABD ise bir tesisinde 100 ton HN-1 üretti.
- c) Levisit: bu ajanı keşfeden Winford Lee Lewis tir. ABD tarafında üretildi ve 1918 de Avrupa’ya gönderildi. İkinci dünya savaşı sırasında Japonya ve Sovyetler Birliği tarafından üretildi. Cilt ağrısı ve tahrişi neredeyse anında ortaya çıkar ve kabarcıklar birkaç saat içinde oluşur. Japonya’nın ikinci Dünya savaşında Çin’de levisit kullanıldığından şüphe duyulmasına rağmen doğrulanmış bir kullanım örneği yoktur. Saf bir ajan olarak kullanılabilmeyle beraber sülfür mustard ın etki başlangıcını hızlandırmak ve donma noktasını düşürmek için onunla karıştırılmıştır.

4- Sinir Ajanları:

- a) Tabun ve DFP: 1936 da Schrader tarafından Almanya’da keşfedilen ve silah haline getirilen ilk sinir ajanıdır. Tabunun bilinen ilk kullanımı 1980 lerde Irak-İran savaşındır.

DFP sarinin yaklaşık beşte biri ile onda biri arasında toksitete sahiptir. Sarine göre kolay sentez edilir. Tabun en az etkili sinir ajanı olması itibarıyla günümüzde yavaş yavaş gereksiz hale gelmiştir.

- b) Sarin, Soman, Siklosarin ve 2- Metil GF: Sarin keşfeden ekip Schrader Ambros Rüdiger ve Van der Linde dir. Tabundan daha uçucu ve daha güçlüdür. Schrader tarafından daha az uçucu olan soman (GD) geliştirildi. Sonradan geliştirilen Soman ve sarin analogları yarı geçirgen koruyucu giysilere nüfuz edebilirler ve hem solunum hem de cilt teması tehlikesi oluşturabilirler.

Sarin modern cephaneliklerin bir numaralı kalıcı olmayan ajanıdır.

- c) V ajanları: 1940 larda sinir ajanlarının asetilkolinesteraza bağlanarak ve enzimi inhibe ederek etki gösterdiği kabul edildi. İngiltere’de ICI bitki koruma laboratuvarındaki kimyagerler, sistemik pestisitler üzerine çalıştıkları dönemde alışılmadık derecede yüksek perkütan toksitete sahip amitonu ürettiler. Birleşik Krallık, ABD, Kanada askeri işbirliği ile amitonu modifiye ederek düşük uçuculuk, yüksek perkütan toksite ve yüksek sistemik toksite ile karakterize V serisi sinir ajanlarını geliştirdiler.

VX ve RVX sülfür mustard ile birlikte günümüzde birincil kalıcı ajan oldular.

- 5- Kargaşa Kontrol ajanları (KKA): 1997 tarihli kimyasal silah sözleşmesinde “ sözleşmede listelenmiş, kullanımıyla insanlarda hızlı bir şekilde duyuusal tahriş oluşturan veya fiziksel olarak hareketsiz bırakan, maruz kalımın sona ermesinden kısa bir süre sonra bu etkileri ortadan kalkan kimyasallar olarak” tanımlanmıştır. Bu ajanların kargaşa kontrolü amacıyla kullanımına sözleşmede izin verilir ancak askeri amaçla kullanımına izin verilmez. Ayrıca KKA stokları beyan edilmelidir. Birinci Dünya savaşında 20 den fazla göz irritanı ve üst hava yolları irritanı ajan kullanılmıştır.

Bromobenzil siyanür (Ca, BBC) en etkili göz yaşartıcı olarak ortaya çıkmıştır. KKA ların en güçlü göz irritanı olan CR; bir üniversite laboratuvarında şans eseri keşfinin ardından 1960 larda birlşik kralıkta geliştirildi. CR son derece yüksek güvenilirlik oranına sahiptir ancak dekontamine edilmesi zor olması, kalıntıların uzun süre ortamda kalabilmesi nedeniyle sivil olaylarda nadiren kullanılmıştır. Daha yakın zamanlarda kapsaisin ve ilgili irritanlar içeren biber spreyi gibi sentetik bir kapsaisin analogları tutuklamaya yardımcı olmak, kişisel savunma spreylerinde kullanımı benimsenmiştir.

- 6- Kapasite Bozucu Ajanlar: Askeri kapasite bozucu ajanları bulmak için yapılan araştırmalar 1950 lerde başladı ve en az kırk yıl devam etti. Kapasite bozucu ajanlara daha sonra, özellikle 1960 ve 1970 lerdeki uçak kaçırma eylemleri ve diğer rehine olaylarından sonra kolluk kuvvetleri tarafından ve terörle mücadele amacıyla kullanılmak için ihtiyaç duyuldu. ABD de ilk kapasite bozucu adayı; intravenöz anestezi olarak pazarlanan ancak karmaşık psikomimetik etkiler nedeniyle kısa süre sonra geri çekilen FENSİKLİDİN di. Diğer bir ilaç KETAMİN, yakın zamanda Çek bilim insanları tarafından diğer depresan ilaçlarla karışım halinde olası bir kapasite bozucu ajan olarak incelenmiştir. 1960 larda güçlü opioidler, bir çok ülkede kapasite bozucu ajan araştırmalarının ana odak noktası idi. 1970 lerde ve 80 lerde, fentaniller olarak bilinen yapısal olarak daha basit ve tamamen sentetik opioidlere dikkat çekti. Fentanil bu grupta bilinen en etkili ilaçlar arasında yer alır. 2002 de Rus özel kuvvetleri Çeçen teröristlerin Moskova tiyatrosunun kuşatmasını sona erdirmek için iki fentanil analogu; karfentanil ve remifentanil içeren aerosol haline getirilmiş bir karışım kullandı. Bu operasyonda 800 rehineden yaklaşık 130 u morfin benzeri bileşiklerin doğal solunum baskılayıcı aktivitesi nedeniyle öldü. Kapasite bozucular Kimyasal Silah sözleşmesine göre biraz belirsiz bir statüye sahiptirler. Geliştirme ve kullanımına “ kamu güvenliğini sağlamak” amacıyla izin verilir. Bununla birlikte kapasite bozucular ve kamu güvenliği terimlerinin hiçbirisi sözleşme tarafından tanımlanmamıştır ve bu ajanların kullanımı, örneğin barışı koruma operasyonları bağlamında gri bir alan haline gelebilir.

1899 tarihli Lahey sözleşmelerinde zehirli ve zehirli silahların kullanımı yasaklanmıştır. Tek amacı boğucu veya zararlı gazların yayılması olan mermileri kullanmaktan tarafların kaçınacaklarına dair bir beyan içermektedir. Ancak 1907 Hague konvansiyonunu ABD imzalamamıştır.

Birinci Dünya Savaşı'nın kötü şöhretlerinden biri endüstriyel ölçekte üretilen kimyasal silahların yaygın olarak kullanılmasıdır. Kullanılan ajanlar çeşitli irritanlar, klor, fosgen ve sonraki aşamalarda sülfür mustardı.

1915 te Belçika'nın Ypres kentindeki savaşta alman birlikleri 168 ton kloru öğleden sonra geç saatlerde ve hafif bir esintinin yardımıyla siperlere yerleşmiş müteffik askerlerine doğru saldı. Klor havadan çok daha yoğundur ve atıldıktan sonra yere veya sipere tabanına yakın bir yerde durur, saldırı sırasında zaiyat sayısı belirsizdir ancak muhtemelen birkaç bini bulmuştur.

Birinci Dünya Savaşında kullanılan öldürücü ajanların en etkilisi olan fosgen 1915 yılında Fransa tarafından kullanıldı. Almanlar Difosgen kullanımını tercih etti.

Sıvı ve yakıcı ajan Sülfür Mustard ilk kez 1917 yılında Ypres de Fransız kuvvetlerine karşı Almanya tarafından kullanıldı ve tahminen 15.000 zaiyatta neden oldu.

1925 yılında Cenevre protokolü ile “boğucu, zehirli ve diğer gazlar ile tüm benzer sıvıların, malzemelerin ve cihazların (ve bakteriyolojik savaş yöntemlerinin) kullanılmasını yasaklandı.

1935-1936 yıllarında İtalya'nın Habeşistan'ı işgali sırasında uçaklardan sülfür mustard püskürttüğü hava saldırısı dikkati çeken ilk büyük kimyasal silah kullanımı idi.

İkinci Dünya savaşının başlangıcında kimyasal silah ajanları için daha geniş bir mühimmat çeşidi ile top ve uçak atım vasıtaları mevcuttu. Daha etkili savunma önlemlerine yönelik araştırmalar devam etti.

İkinci Dünya Savaşında Avrupa'da kimyasal silahlar kullanılmadı. HCN nin katı bir detekleyici üzerine adsorbe edilmiş ticari bir pestisid formülasyonu olan ZYKLON B, nazi Almanyası tarafından gaz odalarında yaklaşık bir milyon insanı öldürmek amacıyla kullanıldı.

İkinci dünya savaşı sonrası manuel ve otomatik dedektörler (Uyarı ve kontaminasyon izleme için), koruyucu giysiler ve solunum cihazları, dekontaminantlar ve özellikle sinir ajanlarına karşı tıbbi karşı önlemler gibi savunma amaçlı olarak karşı tedbirlerde önemli ilerlemeler kaydedildi.

Ortadoğu kimyasal silahlar açısından en değişken bölgelerden biridir. Mısır 1960 lı yıllarda Kuzey Yemen iç savaşına müdahale için Sülfür Mustard ve fosgen kullandığı bildirildi. Irak, İnanla 1980 -1988 arasındaki çatışmada sülfür Mustard, tabun ve sarin kullandı ve tahmini 150.000 can kaybına neden oldu. Irak aynı zamanda yerli Kürt nüfusuna karşı sülfür mustard ve sarin kullandı, en bilineni Halepçe şehrine Mart 1988 de düzenlenen saldırıdır. 3000-5000 kişinin öldürüldüğü rapor edildi.

1969'da Birleşmiş Milletler Genel Asemblası, savaşlarda herbisit ve göz yaşartıcı gazların kullanımını yasaklamıştır. A.B.D. buna karşı gelen 3 ülkeden birisi olmuştur ve kendisi de bu gazları Vietnam'da gerilla tünellerinde kullanmıştır. 1972 yılında biyolojik silahlar konvansiyonu ve 1987 füze teknolojileri kontrol rejimi bu alanda atılan diğer adımlardır.

Dünya Tabipler Birliği 1990 yılında, 42. Oturumu'nda Kimyasal ve Biyolojik Silahlar Konulu Bildirgeyi kabul etmiş, Tokyo Bildirgesi ile de sağlık hizmeti vermesi beklenen hekimlerin, kimyasal ve biyolojik silahların araştırılmasına katılmasını, kişisel ve bilimsel bilgilerini bu silahların keşfi ve üretiminde kullanmalarının etik olmadığını bildirmiştir.

Kimyasal silahlar sözleşmesi Nisan 1993 te imzaya açılmış ve Ekim 1994 de yürürlüğe girmiştir. Savaşta toksik kimyasalların geliştirilmesi, üretilmesini, stoklanmasını ve kullanılmasını yasaklamaktadır. Ayrıca tüm kimyasal silah stoklarının beyan edilmesini ve imha edilmesini gerektirir. BM tarafından tanınan 190 ülke bu sözleşmeyi imzaladı. Tablo 1 de 2001 yılına kadar Kimyasal silahların yasaklanması örgütüne beyan edilen ajanları özetlemektedir.

Japonya'da Matsumata şehrinde Haziran 1994'de Aum Shinrikyo tarikatının üyeleri, bir minibüsten bir apartman bloğuna doğru buharlaştırılmış sarin i yayarak, tarikatın taraf olduğu bir arazi anlaşmazlığını denetleyen üç yargııcı hedef aldı. Bu saldırı sonucu yargıçlar hayatta kaldı, 270 yaralıdan yedisi öldü.

Aynı tarikat 1995 yılında beş metro hattı boyunca devlet daireleri ve polis merkezlerine doğru yaklaşan trenlerde sarin içeren plastik torbaların delinmesi ile tahminen 20 kg ham sarini

salındı. Yaklaşık 1000 ciddi zaiyat ve yedi kişinin ölümü ile sonuçlandı. Düşük ölüm nedeninin sebebi ajanın saf olmaması ve oldukça yavaş olan yayılma yöntemi idi.

Son olarak da Nisan 2017’de Suriye’deki iç savaşta kimyasal savaş ajanı kullanıldığı iddia edilmiştir. Elliden fazla çocuğun öldüğü görülmüştür. Yapılacak otopsilere Dünya Sağlık Örgütü’nün de katılacağı belirtilmiştir.

KAYNAKLAR:

- 1- Black R. Çev: Sezigen S. Kimyasal Savaş Ajanlarının Gelişimi, Tarihsel kullanımı ve özellikleri. Edt: Worek F, Jenner H, Thierman H. Çev. Edt: Erdem O, Başaran N, Aydın A, Erkekoğlu P, Bacanlı M, Atlı Eklioğlu Ö, Sezigen S. Toksikolojideki sorunlar- Kimyasal Savaş Toksikolojisi- Cilt I: Temel Yönler (Chemical Warfare Toxicology- Volume I: fundamental Aspects). 2021 EMA tıp Kitapevi yayıncılık Tic.Ltd. Şti. Fatih / İstanbul.
 - 2- Szinicz L: History of chemical and biological warfare agents. Toxicology 2005, 214(3):167-181.
 - 3- Erkekoğlu P, Koçer Gümüsel B. Kimyasal Savaş ajanları: Tarihçeleri, saptanmaları ve Hazırlıklı olam. Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy. 2018;38 (1):24-38
 - 4- Hay A: Simulants, stimulants and diseases: the evolution of the United States biological warfare programme, 1945-60. Medicine, Conflict and Survival 1999, 15(3):198-214.
 - 5- Institute of Medicine (US) Committee to Review the Health Effects in Vietnam Veterans of Exposure to Herbicides: Veterans and Agent Orange: Health Effects of Herbicides Used in Vietnam. Washington (DC): National Academies Press (US); 1994.
 - 6- Dewan A, Alkashali H. CNN. Syria chemical attack: Authority finds ‘incontrovertible’ evidence of Sarin. İnternet Adresi: <http://edition.cnn.com/2017/04/20/middleeast/syria-chemical-attack-sarin-opcw> (E.T: 23.04.2024)
- Özdemir Ç, Bozbıyık A, Hancı İH. Kimyasal Silahlar: Etkileri, Korunma yolları. STED,2001; 10 (8):298-300.

Kimyasal ajanların insan iskeletinden analizi

Nurdan Sezgin¹

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Adli Bilimler Bölümü, Adli Bilimler Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye

Özet

Kimyasal silah kullanımına ilişkin mevcut en eski arkeolojik kanıt, Suriye'de Fırat Nehri kıyısında bulunan Dura-Europos bölgesinde yer almaktadır. Perslerin, kendi tünellerinde yaktıkları ateşe kükürt ve bitüm atmasıyla açığa çıkan boğucu gaz solunduğunda sülfürik asite dönüşür ve bu olay birkaç dakika içinde tüneldeki Romalıların ölümüyle sonuçlanır.

Özellikle toplu mezar kazılarında, toksik kimyasal bileşikleri insan iskelet kalıntılarında izole etme yeteneği, belirli kimyasal silahların kullanımının açık şekilde tanımlanmasına yardımcı olabilmektedir. Kimyasal maddelerin kemik dokusuyla nasıl etkileşime girdiğine dair yerleşik bir modelin olmayışı, potansiyel çıkarımların çoğunu sınırlamaktadır. Araştırmacılar, bazı maddelere maruz kalan insanların iskelet dokularından bu maddelerin izolasyonunu yapabilmişlerdir. Çeşitli çalışmalar kanıtlanabilir başarı ile kemik iliğine odaklanmıştır. Kemik iliği kan yapıcı ve yağlı bir yumuşak dokudur; bu nedenle genellikle ölüm sonrası dönemde nispeten erken ayrışır. Adli antropoloji laboratuvarından gelen vakaların çoğunda kemik iliği mevcut değildir.

Dişler, dirençli bir yapıya sahiptir ve kolayca erişilebilirler. Bu da onları test için uygun hale getirir. Yumuşak diş dokusu olan pulpa nispeten hızlı bir şekilde ayrışırken, sert diş dokuları ölümden sonra kemik iliğinden önemli ölçüde daha dayanıklıdır. Araştırmacılar, dişlerden kokain, opioidler, amfetaminler dahil olmak üzere düşük seviyelerde uyuşturucu izole etmişlerdir. Aynı şekilde, otopside çıkarılan veya ölümden birkaç yıl sonra açık havada iskeletleşmiş olarak bulunan kemik dokusundan bazı maddelerin izole edilebildiği bildirilmiştir.

Anahtar kelimeler: KBRN, Nükleer ajanlar, İskelet kalıntıları

Analysis of chemical agents from human skeleton

Nurdan Sezgin¹

¹Kütahya Health Sciences University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Department of Forensic Sciences, Kütahya, Türkiye

Abstract

The oldest available archaeological evidence for the use of chemical weapons is located in the Dura-Europos region on the banks of the Euphrates River in Syria. The suffocating gas generated when the Persians put sulfur and bitumen into the fires, they kindled in their tunnels

transformed into sulfuric acid when inhaled, killing the Romans in the tunnel in a matter of minutes.

In mass grave excavations, the capacity to isolate toxic compounds from human skeletal remains can help in identifying the use of certain chemical weapons. The lack of a well-established model for how chemicals interact with bone tissue restricts many potential conclusions. Researchers were able to separate certain chemicals from the skeletal tissues of patients who had been exposed to them. Several studies on bone marrow have shown significant results. Bone marrow is a hematopoietic and fatty soft tissue, so it usually decomposes relatively early in the postmortem period. In most cases coming from the forensic anthropology laboratory, bone marrow is not available.

Teeth have a strong structure and are easily accessible. This makes them suitable for testing. While pulp, or soft dental tissue, decomposes quickly, hard dental tissues are far more resilient than bone marrow after death. Researchers isolated minimal quantities of substances, such as cocaine, opioids, and amphetamines, from the teeth. Similarly, several chemicals have been reported to be separated from bone tissue taken during an autopsy or discovered skeletonized in the open air a few years after death.

Keywords: CBRN, Nuclear agents, Skeletal remains

SÖZEL SUNUMLAR

Yeni Nesil Uyarıcı Maddeler-Sentetik Katinonlar

Semih Petekkaya*

*Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye

Khat bitkisinin yaprakları, özellikle psödoefedrin, katinon ve katin içeren fenilalkilamin alkaloidleri olmak üzere birçok bileşik içerir. Tarihsel kaynaklara göre khat yapraklarının keyif verici ve uyarıcı etkileri nedeniyle çiğnenmesi yüzyıllar öncesine dayanmakta ve günümüzde halen kullanılmaktadır. Khat bitkisinde bulunan bir psikostimulan olan katinon ile kimyasal olarak ilişkili Sentetik katinonlar, ecstasy, kokain ve amfetaminler gibi yasa dışı uyuşturuculara "yasal" alternatifler olarak uyuşturucu pazarlarında ortaya çıkan amfetamin benzeri psikostimulan maddedir. Dünya çapında çok sayıda ölüme neden olan yeni psikoaktif maddeler arasında en çok tüketilen ürünler arasında ilk sırada yer almaktadır.

Sentetik katinonlar, kimyasal yapıları yasal kontrolleri atlatmak amacıyla kolayca değiştirilebildiğinden ve daha geleneksel psikostimulanların etkilerini taklit edecek şekilde tasarlandığından özel tasarım ilaçlar olarak tanımlanmaktadır. 2009'dan sonra yasa dışı uyuşturucu pazarına sunulan bu bileşikler hakkında hâlâ sınırlı veri bulunmaktadır. Sentetik katinonların şu anda Avrupa'da tanımlanan ve Avrupa Birliği tarafından izlenen 670'den fazla yeni psikoaktif madde arasında ikinci en büyük yeni psikoaktif ve tehlikeli madde grubunu oluşturmaktadır.

Sentetik katinonlar genellikle beyaz toz, kristal veya kapsül formundadır. Genellikle ağızdan (kapsüller, su çözeltileri ve tabletler) ve burundan (toz halindeki bir maddenin burundan çekilmesi ve burun mukozası yoluyla emilmesi) alınır. Kullanıcılar tek bir büyük dozda sentetik katinonu absorbe etmek için sigara kağıdına sarılı maddeyi yutabilirler. Suda çözünürlüğünün yüksek olması nedeniyle sentetik katinonlar damar içi ve kas içi enjeksiyonlarla da alınarak kullanılmaktadır.

Genel olarak etki mekanizması ve klasik ilaçlara benzerliği göz önüne alındığında sentetik katinonlar üç alt gruba ayrılır.

•Birinci alt grup, kokain ve ecstasy'ye benzer etkileri olan katinonlardan oluşur (örn. mefedron, metilon, etilon ve butilon). Kokain gibi bu bileşikler de monoaminlerin , özellikle de DA'nın geri alımını engeller. Ayrıca 5-HT salınımını uyararak ecstasy etkisini taklit ederler.

•İkinci alt grup, amfetamin ve metamfetamin gibi DA ve NA'nın geri alımını inhibe eden ve DA salınımını uyaran metamfetamin benzeri katinonlardan (örneğin metilkatinon ve flefedrone) oluşur.

•Üçüncü alt grup, DA ve NA geri alımını güçlü bir şekilde engelleyen ancak monoaminlerin salınımını etkilemeyen pirovaleron katinonlardır.

En yaygın olarak bildirilen yan etkileri; taşikardi, kan basıncında artış, çarpıntı, göğüs ağrısı, miyokardit ve kalp durması gibi kardiyovasküler semptomlardır; uykusuzluk, baş ağrıları, diş gıcırdatma, nöbetler, görme bozuklukları ve parestezi gibi nörolojik semptomlar ;ve burun kanaması , burun ve boğazdaki mukoza zarında ülserasyonlar , iskelet kası yıkımı

(rabdomiyoliz) ve böbrek hasarı gibi diğerleri . Diğer olası etkiler arasında yaygın damar içi pıhtılaşma ve ölümlerle sonuçlanan çoklu organ yetmezliği yer alır. Mefedron ve MDPV durumunda, tromboembolik komplikasyonlar ve lokal enfeksiyonlar (nekrotizan fasiit dahil) rapor edilmiştir.

SK bileşikleri, gelecekte daha popüler hale gelerek sağlık ve yaşam açısından önemli bir tehdit haline gelebilirler. Bu nedenle yaygınlaşmalarının önlenmesi için erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesine ve yeni bileşiklerin belirlenmesine devam edilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Uyarıcı Madde, Sentetik Katinonlar

New Generation Stimulant Substances-Synthetic Cathinones

Semih Petekkaya*

*Çanakkale Onsekiz Mart University, Department of Forensic Medicine, Çanakkale, Türkiye

The leaves of the khat plant contain many compounds, especially phenylalkylamine alkaloids, including pseudoephedrine, cathinone, and cathin. According to historical sources, chewing of khat leaves due to their pleasurable and stimulating effects dates back centuries and is still used today. Chemically related to cathinone, a psychostimulant found in the khat plant, Synthetic cathinones are an amphetamine-like psychostimulant substance that has emerged in drug markets as "legal" alternatives to illicit drugs such as ecstasy, cocaine, and amphetamines. It ranks first among the most consumed products among new psychoactive substances that cause many deaths worldwide.

Synthetic cathinones are described as designer drugs because their chemical structures can be easily modified to bypass regulatory controls and are designed to mimic the effects of more traditional psychostimulants. There is still limited data on these compounds introduced to the illicit drug market after 2009. Synthetic cathinones currently constitute the second largest group of new psychoactive and hazardous substances among the more than 670 new psychoactive substances identified in Europe and monitored by the European Union.

Synthetic cathinones are usually in white powder, crystal or capsule form. It is usually taken orally (capsules, aqueous solutions and tablets) and nasally (snorting a powdered substance and absorbing it through the nasal mucosa). Users can swallow the substance wrapped in cigarette paper to absorb a single large dose of synthetic cathinone. Due to their high water solubility, synthetic cathinones are also used by intravenous and intramuscular injections.

Considering their general mechanism of action and similarity to classical drugs, synthetic cathinones are divided into three subgroups.

- The first subgroup consists of cathinones (e.g. mephedrone, methylone, ethylone and butylone), which have effects similar to cocaine and ecstasy. Like cocaine, these compounds inhibit the reuptake of monoamines, especially DA. They also mimic the effect of ecstasy by stimulating the release of 5-HT.

- The second subgroup consists of amphetamine and methamphetamine-like cathinones (e.g., methylcathinone and flephedrone), which inhibit the reuptake of DA and NA and stimulate DA release.

•The third subgroup is the pyrovalerone cathinones, which potently inhibit DA and NA reuptake but do not affect the release of monoamines.

The most commonly reported side effects are; cardiovascular symptoms such as tachycardia, increased blood pressure, palpitations, chest pain, myocarditis and cardiac arrest; neurological symptoms such as insomnia, headaches, teeth grinding, seizures, visual disturbances, and paresthesias; and others such as epistaxis, ulcerations of the mucous membranes of the nose and throat, skeletal muscle destruction (rhabdomyolysis), and kidney damage. Other possible effects include disseminated intravascular coagulation and multiple organ failure resulting in death. In the case of mephedrone and MDPV, thromboembolic complications and local infections (including necrotizing fasciitis) have been reported.

SC compounds may become more popular in the future and become a significant threat to health and life. Therefore, it is important to continue developing early warning systems and identifying new compounds in order to prevent their spread.

Key Words: Stimulant, Synthetic Cathinones

Postmortem Biyokimya

Semih Petekkaya*

*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye

Postmortem biyokimyasal analiz yöntemleri, ölümden önceki sağlık koşulları, hastalığın patofizyolojik süreçleri, ölüm sonrası aralık ve ölüm nedeninin hakkında objektif kanıtlar sağlamaktadır. Ölüm anındaki durum, hücre bozulmasından kaynaklanan sızıntı, difüzyon/yeniden dağılım ve analitik prosedürler gibi çeşitli faktörler de ölüm sonrası biyokimyasal analizleri etkileyebilir. Ülkemizde postmortem biyokimyasal analiz, rutin olarak adli otopsi uygulamasının bir parçası olarak henüz kabul edilememektedir.

Ölüm sonrası biyokimya analizi, adli tıp pratiğine kademeli olarak uygulanmaya başlanması, postmortem biyokimyasal göstergelerin değişim kalıplarının anlaşılması ve adli tıpta ölüm nedeninin araştırılma süreçlerine katkısı bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adli tıp, ölüm, postmortem biyokimya

Postmortem Biochemistry

Semih Petekkaya*

*Çanakkale Onsekiz Mart University, Department of Forensic Medicine, Çanakkale, Türkiye

Postmortem biochemical analysis methods provide objective evidence about the health conditions before death, the pathophysiological processes of the disease, the postmortem interval and the cause of death. Various factors such as condition at death, leakage from cell disruption, diffusion/redistribution, and analytical procedures can also affect postmortem biochemical analyses. In our country, postmortem biochemical analysis cannot yet be accepted as a routine part of forensic autopsy practice.

Postmortem biochemistry analysis will contribute to the gradual implementation of forensic medicine practice, understanding the change patterns of postmortem biochemical indicators, and investigating the cause of death in forensic medicine.

Key Words: Forensic medicine, death, postmortem biochemistry

Farmasötik Olan Sildenafilin Gıda Takviyelerinde İzinsiz Kullanımı ve Otopsilerdeki Toksikolojik Değerlendirilmesi

Sultan Nalçacı¹, Mücahit Oruç¹, Emine Şamdancı²,

¹ İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

Amaç

Günlük yaşamın stresi, kaygı ve depresyon sadece kilo alımını değil ayrıca cinsel işlev bozukluğunu da açığa çıkarmıştır. Zayıflama ürünleri, cinsel performansı artırıcı afrodisyak bileşenler ile odaklanmayı artırıcı ve yorgunluğu gidermek için bitki ve gıda takviyeleri tüketilmektedir. Sildenafil, erektil disfonksiyonun ve pulmoner hipertansiyon tedavisi için onaylanmıştır. Sildenafilin kanıtlanmış vazodilatör aktivitesi nedeniyle birçok gıda maddesine izinsiz olarak ilave edilmektedir. Burada, tüketicinin bilgilendirilmediği ve kullanım izni olmadan sildenafilin eklendiği bazı gıda takviyeleri ve kanda yüksek oranda sildenafil saptanan otopsi olguları incelenmiştir.

Yöntem

Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (GGBS) ile Gıda ve Yem Hızlı Uyarı Sistemi (RASFF) veri tabanı verilerinde sildenafil tespit edilen gıda ve takviye ediciler değerlendirilmiştir. Otopsi sonucunda kanlarında sildenafil tespit edilen olgular incelenmiştir.

Bulgular

Takviye edici gıdalarda en çok tespit edilen farmasötik sildenafildir. 2024 yılının ilk yarısında alkolsüz içeceklerde 3, bitkisel çaylarda 2, çikolatalarda 3, enerji içeceklerinde 2, takviye edici gıdada 4 üründe sildenafil bulunmuştur. Kalp damar rahatsızlığı bulunan 3 ve trafik kazası sonucu ölen 2 olgunun kanlarında yüksek miktarda sildenafil saptanmıştır.

Sonuç

Kahve, çay, aromalı içecek, çikolata, takviye edici gıdalar ve enerji içeceklerine performans artırıcı olarak eklenen sildenafille tolerans gelişmektedir. Böylece bu gıda ve içeceklerin tüketiminin artırılması hedeflenmektedir. Bununla birlikte otopsi olgularında toksikolojik analizlerde kanda yüksek miktarda sildenafil tespit edilen olgular da bildirilmiştir. Bu olgulardaki yüksek sildenafilin takviye edicilerden mi yoksa farmakolojik kullanımdan mı olduğu iyi analiz edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Farmasötik, Enerji İçeceği, Sildenafil, Otopsi

ABSTRACT

Unauthorized Use of Pharmaceutical Sildenafil in Food Supplements and Toxicological Evaluation in Autopsies

Aim

While changes in society's diet and physical inactivity increase chronic metabolic diseases, the stress of daily life, anxiety and depression cause not only weight gain but also sexual dysfunction, which is a medical and social problem. In preventive and supportive treatment, slimming products are consumed to lose weight, aphrodisiac ingredients to increase sexual performance, and herbs and food supplements to increase focus and relieve fatigue. Health risks that may occur by adding unauthorized substances to some supplements that the consumer is not informed about will be revealed.

Method

Adding pharmaceutical substances to food supplements increases the risk of interaction with prescription drugs in addition to the side effects of plant active substances. Very serious side effects and even deaths have been reported in the use of supplements containing

pharmaceuticals or their synthetic derivatives. This has been supported by toxicological analyzes in forensic cases. Food Safety Information system and Food and Feed Rapid Alert System (RASFF) database were used to detect the use of illegal pharmaceuticals.

Results

The most commonly detected pharmaceutical phosphodiesterase-5 (PDE5) inhibitor in food supplements is sildenafil. Sildenafil is approved by the United States Food and Drug Administration (FDA) for the treatment of Erectile Dysfunction (ED) and Pulmonary Arterial Hypertension (PAH). Due to its proven vasodilator activity, sildenafil is added to many foods without permission.

Conclusion

During food inspections, the banned substance sildenafil is added to coffee, tea, flavored drinks, chocolate, food supplements and energy drinks as a performance enhancer, and tolerance to this substance develops, which causes consumption to increase. Energy drinks are the best example of this. With work; The causes of death will be associated with the detection of foods containing the illegal substance sildenafil and the presence of this pharmaceutical substance in the toxicological analyzes of forensic cases.

Key Words: Pharmaceutical, Energy Drink, Sildenafil, Autopsy

Kostik ve Korozif Ajan Maruziyetinin Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi

Emrullah DENGESİK¹, Ömer DENGESİK²

¹ Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, Elazığ Türkiye

² Bingöl Devlet Hastanesi, Bingöl Türkiye

Amaç

Kostik ve korozif maddelerle olan zehirlenmeler önemli mortalite ve morbidite kaynağıdır. Bunların %80’i çocukluk çağında kazara içme sonucunda görülmektedir. Korozif maruziyeti orjin birinci sırada kaza, ikinci sırada ise çoğunlukla suicid amaçlıdır. Kliniğimize kostik ve korozif madde maruziyeti ile 2020 yılından bu güne kadar başvuran adli vakaların başvuru şekilleri ve endoskopik bulgularının sunulması amaçlanmıştır.

Yöntem

Hastanemiz acil servisine adli vaka olarak değerlendirilen korozif ajan maruziyetlerinin endoskopik değerlendirilmesi.

Bulgular

Acil servise başvuran, yaşları 20 ile 78 arasında değişen 26 adli olguya endoskopik değerlendirme yapıldı. 15 çamaşır suyu, 4 belirlenemeyen ajan, 2 sıvı sabun, 1 tuz ruhu, 1 tiner, 1 lavabo açıcısı başta olmak üzere korozif maruziyetleri değerlendirildi. 4 hastada maruziyet suicid kökenliydi. Diğer hastalar ise bazılarının orjinleri şüpheli olacak şekilde hastalarca kazara alım olarak belirtilmiştir. 4 hastada grade 4 özofajit, 2 hastada grade 2, 2 hastada grade 1 korozif hasar saptandı. 1 hastada multiorgan yetmezliği gelişti. 2 hastada dominant darlık oluştu. Grade 4 kostik hasar gelişen hastalardan ikisi kesin suicid olmak üzere diğer bir hastada şüpheli suicid girişim orjinliydi.

Sonuç

Kostik ve korozif maddelerle olan zehirlenmeler, çoğu gelişmekte olan ülkede olduğu gibi ülkemizde de önemli bir mortalite ve morbidite kaynağıdır. Özellikle suicid girişimli olanlarda ağır korozif hasar riskinin daha muhtemel olması sebebi ile sıkı takip gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: adli vaka, suicid, korozif hasar

Evaluation of Caustic and Corrosive Agent Exposure in Terms of Forensic Medicine

Emrullah DENGESİK¹, Ömer DENGESİK²

¹ Elazığ Fethi Sekin City Hospital, Bingöl State Hospital, Elazığ, Turkey

² Bingöl State Hospital, Bingöl, Turkey

Aim

Poisoning with caustic and corrosive substances is an important source of mortality and morbidity. The first origin of corrosive exposure is accident, and the second is mostly due to suicide. It is aimed to present the application methods and endoscopic findings of forensic cases that have been admitted to our clinic since 2020 with exposure to caustic and corrosive substances.

Method

Endoscopic evaluation of corrosive agent exposures that were evaluated as forensic cases in our hospital's emergency department.

Results

Endoscopic evaluation was performed on 26 forensic cases between the ages of 20 and 78 who applied to the emergency department. Corrosive exposures, including 15 bleaches, 4 unidentified agents, 2 liquid soaps, 1 muriatic acid, 1 thinner, and 1 sink opener, were evaluated. In 4 patients, the exposure was of suicidal origin. Others were reported by patients as accidental intake, some of which were of questionable origin. Grade 4 esophagitis was detected in 4 patients, grade 2 in 2 patients, and grade 1 corrosive damage in 2 patients. Multiorgan failure developed in 1 patient. Dominant stenosis occurred in 2 patients. Two of the patients who developed Grade 4 caustic damage were definite suicides, and one patient was a suspected suicide attempt.

Conclusion

Poisoning with caustic and corrosive substances is an important source of mortality and morbidity in our country, as in most developing countries. Close follow-up is required, especially in those who have attempted suicide, as the risk of severe corrosive damage is more likely.

Keywords: forensic case, suicide, corrosive damage

Bingöl Devlet Hastanesi Acil Servisine Başvuran Yasadışı Madde Tarama Testlerinin Değerlendirilmesi

Ömer Dengeşik¹, Erkal Gümüşboğa², Ahmet Serdar Alışık³

¹ Bingöl Devlet Hastanesi, Bingöl, Türkiye

² Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adli Tıp, Malatya, Türkiye

³ Adli Tıp Kurumu Bingöl Şube Müdürlüğü, Bingöl, Türkiye

Amaç

Yasadışı maddelerin kullanımı son yıllarda önemli sağlık ve güvenlik sorunlarına yol açan bir durum haline gelmiştir. Yasadışı maddelerin kötüye kullanımı veya bağımlılığın yönelik toksikolojik analiz gerektiren durumlar her geçen gün önem arz etmektedir. Madde kullanımını sürdüren kişi madde testlerinden negatif sonuç elde etmek için çeşitli hilelere başvurdukları bilinmektedir. Bu çalışmada amaç bu tarz hilelere yönelik alınacak tedbir yöntemlerine dikkat çekmek.

Yöntem

Bingöl Devlet Hastanesi acil serviste madde kullanımına yönelik tarama testleri için yönlendirilen 248 olgunun dosyaları ve raporları geriye dönük olarak incelenmiştir.

Bulgular

Tetkik sonuçları incelendiğinde 248 olgunun 15’inde numune red olarak sonuçlandığı, 90 olguda tarama testlerinin pozitif geldiği görülmüştür.

Sonuç

Yaşa dışı madde kullanımında kullanılan sonuç değiştirme yöntemlerinin bilinmesi alınacak tedbirlerin geliştirilmesine olanak sağlayacaktır. Kişilerin idrar numunelerine müdahalede bulunmaması için alınan tedbirler tekrar gözden geçirilmiştir. Numune alınan odanın fiziki şartları gözlemcilerin olaya müdahil olacak şekilde düzenlendi.

Anahtar Kelimeler: idrar, yasadışı madde, sonuç değiştirme

Evaluation of Illegal Substance Screening Tests in Bingöl State Hospital Emergency Department

Ömer Dengeşik¹, Erkal Gümüşboğa², Ahmet Serdar Alışık³

¹ Bingöl State Hospital, Bingöl, Turkey

² Malatya Training and Research Hospital, adli tıp, Malatya Turkey

³ Forensic Medicine Institute Bingöl Branch Directorate, Bingöl, Turkey

Aim

The use of illegal substances has become a situation that causes significant health and safety problems in recent years. Situations that require toxicological analysis for the abuse or addiction of illegal substances are becoming more important every day. It is known that people who continue to use drugs resort to various tricks to obtain negative results from drug tests. The aim of this study is to draw attention to the precautionary measures to be taken against such frauds.

Method

The files and reports of 248 cases referred for substance use screening tests in the emergency department of Bingöl State Hospital were retrospectively examined.

Results

When the examination results were examined, it was seen that the samples were rejected in 15 of 248 cases, and the screening tests were positive in 90 cases.

Conclusion

Knowing the result changing methods used in illegal substance use will enable the development of precautions to be taken. Precautions taken to prevent people from tampering with urine samples have been reviewed. The physical conditions of the room where the sample was taken were arranged so that observers could intervene in the event.

Keywords: urine, illegal substance, change the result

2023 Yılında Hastanemiz Acil Servisi’ne Başvuran İlaç ile Zehirlenme Olgularının Retrospektif Analizi

İshak Özkay¹, Ebru Öztürk¹, İbrahim Çaltekin¹, Rahime Şahin Turan¹

1. Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye

Amaç

İntoksikasyon ile acil servise başvuruların büyük çoğunluğunu ilaç alımı ile intoksikasyonlar oluşturur. İlaç intoksikasyonları acil serviste kalış süresi ve yatış gerekliliği nedeniyle önemli bir hasta grubunu oluştururlar.

Bu çalışmamızda hastanemize ilaç intoksikasyonu ile 2023 yılı içerisinde başvuran olguların demografik ve klinik özelliklerini tanımlamayı amaçladık.

Yöntem

Çalışmamızda 01.01.2023- 31.12.2023 tarihleri arasında Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine ilaç intoksikasyonu nedeniyle başvuran hastaların dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir. İstatistiksel veriler IBM SPSS Statistics 20 programı kullanılarak elde edildi.

Bulgular

Hastanemize başvuran 35 olgunun retrospektif incelenmesi sonucunda hastaların %25.7’si erkek %74.3’sü kadındı. Tüm hastaların yaş ortalaması 30.31 kadınların yaş ortalaması 28.46 erkeklerin yaş ortalaması 35.66 olarak tespit edildi. Olguların %25.7’sinde semptom izlenmezken, %42.9’unda gastrointestinal sistem semptomları, %25.7’sinde santral sinir sistemi semptomları, %5.7’sinde kardiyovasküler sistem semptomlarıyla acil servise başvurduğu tespit edildi. Acil servise başvuru sürelerinin ise olguların %42.9’unda ilk 1 saatte, %42.9’unda 1 ila 4 saat içerisinde, %14.3’ünde 4 saatten sonra olduğu gözlemlendi. Tüm hastaların %42.9’unda intoksikasyon ajanı olarak analjezikler, %11.4’ünde antibiyotikler, %37.1’inde antidepresan-antipsikotik ajanlar, %11.4’ünde kardiyovasküler sistem ilaçları, %34.3’ünde diğer ilaç grupları tespit edilmiştir. Hastaların %37.1’sinde toksik dozda ilaç alımı mevcut olup, %62.9’sinde toksik dozda ilaç alımı görülmemiştir. Çalışmamızdaki tüm olguların %17.1’i taburcu edilmiş olup, %65.7’sinde servise yatış, %17.1’inde yoğun bakıma yatışı gerekmiş olup, hiçbirinde exitus izlenmemiştir.

Sonuç

Sonuç olarak ilaç intoksikasyonları acil servislerin önemli bir başvuru sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. En sık etkilenen grup genç kadın hastalar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada son bir yıl içerisinde hastanemiz acil servisine başvuran ilaç intoksikasyonu vakalarının profili ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Adli Vaka, İlaç İntoksikasyonu

Aim

The majority of emergency department admissions due to intoxication are caused by drug ingestion. Drug intoxications constitute an important patient group in the emergency department due to the length of stay and the necessity for hospitalization.

In this study, we aimed to describe the demographic and clinical characteristics of cases presenting to our hospital with drug intoxication during the year 2023.

Method

The files of patients presenting to Ordu University Training and Research Hospital Emergency Department due to drug intoxication between January 1, 2023, and December 31, 2023, were retrospectively reviewed. Statistical data were obtained using IBM SPSS Statistics 20 software.

Results

A retrospective review of 35 cases admitted to our hospital revealed that 25.7% were male and 74.3% were female. The mean age of all patients was 30.31, with a mean age of 28.46 for females and 35.66 for males. Symptoms were absent in 25.7% of cases, while 42.9% presented with gastrointestinal symptoms, 25.7% with central nervous system symptoms, and 5.7% with cardiovascular symptoms upon admission to the emergency department. Regarding the timing of emergency department presentation, 42.9% of cases presented within the first hour, 42.9% within 1 to 4 hours, and 14.3% after 4 hours. Among all patients, 42.9% ingested analgesics as the intoxicating agent, 11.4% antibiotics, 37.1% antidepressant-antipsychotic agents, 11.4% cardiovascular drugs, and 34.3% other drug groups. Toxic dose ingestion was observed in 37.1% of patients, while 62.9% did not ingest a toxic dose. Of all cases in our study, 17.1% were discharged, 65.7% required hospitalization, 17.1% required intensive care unit admission, and no fatalities were observed.

Conclusion

In conclusion, drug intoxications represent a significant cause of emergency department admissions. Young female patients are the most commonly affected group. This study provides insight into the profile of drug intoxication cases presenting to our hospital emergency department over the past year.

Keywords: Emergency Service, Forensic Case, Drug Intoxication

2023 Yılında Hastanemiz Acil Servisi’ne Başvuran İlaç İle Zehirlenme Olgularının Retrospektif Analizi

İshak Özkay¹, Elif Yaren Kılıç¹, Rahime Şahin Turan¹, İbrahim Çaltekin¹

2. Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Giriş

İntoksikasyon ile acil servise başvuruların büyük çoğunluğunu ilaç alımı ile intoksikasyonlar oluşturur(1,2). İntoksikasyon ajanı genellikle kolay ulaşılabilir ilaçlar olmakla beraber, kişiler kendi ilaçları, aile bireyinin ilacı ile zehirlenebilir. Bir çok hastada uzun dönemde komplikasyon gelişmemesine rağmen hastaların acil serviste kalış süresi, yapılan tedaviler ve hastane yatış gerekliliği nedeniyle önemli bir hasta grubunu oluştururlar(3).

Bu çalışmamızda Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisi’ne ilaç ile zehirlenme nedeniyle 2023 yılı içerisinde başvuran olguların demografik ve klinik özelliklerini tanımlamayı amaçladık.

Gereç ve Yöntem

Çalışmamızda 01.01.2023- 31.12.2023 tarihleri arasında Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine ilaç ile zehirlenme nedeniyle başvuran hastaların dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir. Olguların yaş, cinsiyet dağılımı, medeni hali, mesleği, hastane başvuru semptomları, intoksikasyona sebep olan ilaçların türü, başvuru süresi ve taburculuk/hastaneye yatış gerekliliği incelendi. İstatiksel veriler IBM SPSS Statistics 20 programı kullanılarak elde edildi.

Bulgular

Acil Servise başvuran 35 olgunun dosyalarının retrospektif incelenmesi sonucunda hastaların 9’u (%25.7) erkek 26’sı (%74.3) kadındı. Tüm hastaların yaş ortalaması 30.31(min:18, max:60) kadınların yaş ortalaması 28.46 ±11.57 (min:18, max: 60) erkeklerin yaş ortalaması 35.66±8.9 (min:23, max:51) olarak tespit edildi (Tablo 1). Olguların 21’inin (%60) çalışmadığı, 2’sinin (%5.8) memur olduğu, 12’sinin (%34.3) diğer iş kollarında (esnaf, avukat, mimar, diğer serbest iş koları) çalıştığı gözlemlendi. Hastaneye başvuran 9 olgunun (%25.7) semptomu olmadığı, 15’inin (%42.9) gastrointestinal sistem (GİS) semptomları, 9’unun (%25.7) santral sinir sistemi (SSS) semptomları, 2’sinin (%5.7) kardiyovasküler sistem (KVS) semptomları ile acil servise başvurduğu tespit edildi (Tablo 2). Acil servise başvuru sürelerinin ise 15 olguda (%42.9) ilk 1 saatte, 15 olguda (%42.9) 1 ila 4 saat içerisinde, 5 olguda (%14.3) 4 saatten sonra olduğu gözlemlendi (Tablo 3). Olguların 12’si(%34.3) çoklu ilaç alımı ile zehirlenirken, 23’ü (%65.7) tek etken madde ile intoksikasyona maruz kalmıştır. Tüm hastaların 15’i (%42.9)’unda intoksikasyon ajanı olarak analjezikler, 4’ünde (%11.4) antibiyotikler,

13’ünde (%37.1) antideprasan-antipsikotik ajanlar, 4’ünde (%11.4) kardiyovasküler sistem ilaçları, 12’sinde (%34.3) diğer ilaç grupları (vitaminler, proton pompa inhibitörleri, tiroid ilaçları vb.) tespit edilmiştir (Tablo 4). Hastaların 13’ünde (%37.1) toksik dozda ilaç alımı mevcut olup, 22’sinde (%62.9) toksik dozda ilaç alımı görülmemiştir. Çalışmamızdaki tüm olguların 6’sı(%17.1) acil servisten taburcu edilmiş olup, 23’ünde (%65.7) servise yatış, 6’sında (%17.1) Yoğun Bakım Ünitesine yatışı gerekmiş olup, bu vakaların hiçbirinde exitus izlenmemiştir(Tablo 5).

Tablo 1. Olguların Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Olgu Sayısı	Yaş Ortalaması
Erkek	9 (%25.7)	35.66±8.9
Kadın	26 (%74.3)	28.46 ±11.57
Tüm Hastalar	35	30.31±

Tablo 2. Olguların Öne Çıkan Semptomları

Semptom Türü	Olgu Sayısı (Yüzdesi)
Semptom Yok	9 (%25.7)
GİS Semptomları	15 (%42.9)
SSS Semptomları	9 (%25.7)
KVS Semptomları	2 (%5.7)

Tablo 3. Olguların Acil Servise başvurmasına kadar geçen süreler

Başvuru Süresi	Olgu Sayısı (Yüzdesi)
İlk 1 saat	15 (%42.9)
1 ila 4 saat arası	15 (%42.9)
4 saatten fazla	5 (14.3)

Tablo 4. İntoksikasyona Sebep Olan İlaçların Dağılımı

İlaç Grubu	Olgu Sayısı (Yüzdesi)
Analjezikler	15 (%42.9)
Antibiyotikler	4 (%11.4)
Antidepresan-Antipsikotikler	13 (%37.9)
KVS ilaçları	4 (%11.4)
Diğer İlaç Grupları	12 (%34.3)

Tablo 5. Olguların Prognozlarına Göre Sınıflandırılması

Prognoz	Olgu Sayısı (Yüzdesi)
Acil Servisten Taburculuk	6 (%17.1)
Hastaneye Yatış	23 (%65.8)
Yoğun Bakım Ünitesine Yatış	6 (%17.1)
Exitus	0 (%0)

Tartışma

İlaç intoksikasyonları tüm dünyada ve ülkemizde acil müdahale, hastaneye ve yoğun bakıma yatış gerektirebilen ciddi bir sağlık sorunudur. Ülkemizde yapılan bir çok çalışmada ilaç intoksikasyonunun en çok etkilediği grubun genç erişkin kadın hastalar grubu olduğu bir çok çalışmada belirlenmiştir(3–6). Çalışmamızda literatürdeki diğer çalışmalar ile benzer şekilde kadın hastalar erkek hastalardan 3 kata kadar fazla intoksikasyon nedeniyle hastaneye başvurmuşlardır. Bu durumun kadınların sosyokültürel nedenler, ekonomik imkansızlıklar ile birlikte toplumsal baskılara daha çok maruz kalmasının neden olduğunu düşünmekteyiz.

İntoksikasyona neden olan ilaçlar incelendiğinde literatürde en sık karşılaşılan ilaç grupları analjezikler ve antidepresanlar olarak ortaya çıkmıştır. Analjezik gruplarının sık tercih edilme nedenleri arasında sık reçete edilmeleri, kolay ulaşılabilir olmaları olduğu

düşünülmektedir(7,7,8). Çalışmamızda en sık intoksikasyonu nedeni olan ilaç grubu literatür ile benzer olarak analjezik ilaçlar olarak tespit edilmiştir.

Bir çok çalışmalarda intoksikasyon sonrası hastaneye başvuru kadar geçen sürelerde hastaların büyük çoğunluğunun ilk 3-4 saat içinde acil servise başvurduğu bildirilmiştir(6,8,9). Çalışmamızda olguların %85.8’i hastanemize ilk 4 saat içinde başvurmuştur. Hastaların hastaneye erken başvurmalarının sebebinin suçluluk duygusu, pişmanlık ve ölüm korkusu olduğunu düşünmekteyiz. Çalışmamızda hastalar çoklu ilaç alımı sonrası en sık asemptomatik olarak başvurursa da eşlik eden en sık semptomlar bulantı, kusma gibi gastrointestinal sistem semptomları literatürle benzer olarak ön plana çıkmaktaydı(2,3,8).

İlaç intoksikasyonu nedenli mortalite ve morbidite erken müdahale ile ve etkin tedavi ile önlenmektedir. Sık tercih edilen ajanların terapötik aralığının geniş olması, intoksikasyon sonrası acil servise başvuru sürelerinin kısa olması nedeniyle toksik etkiler başlamadan etkenin vücut dışına atılması ve antidot ve destek tedavi stratejilerinin gelişmiş olması nedeniyle vakalarda ölüm oranları oldukça azdır(4,10,11). Olgular sıklıkla gözlem amaçlı hastaneye yatırılmasına rağmen bazı hastalara yoğun bakım ünitesine yatış gerekmektedir. Çalışmamızda da diğer çalışmalar benzer şekilde 35 olgunun 29’u (%82.9) hastaneye yatırılmış olup, bu yatışların 6 sı (%17.1) yoğun bakım ünitesine gerçekleşmemiştir. Çalışmamıza dahil edilen tüm olgularda exitus hiç izlenmemiştir.

Sonuç olarak ilaç intoksikasyonları acil servislerin önemli bir başvuru sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. En sık etkilenen grup genç kadın hastalar olarak karşımıza çıkmaktadır. İntoksikasyonların büyük çoğunluğu hastaneye yatış gerektirmektedir. Buna rağmen mortalite oranları oldukça azdır. Bu çalışmada son bir yıl içerisinde hastanemiz acil servisine başvuran ilaç intoksikasyonu vakalarının profili ortaya konulmuştur.

Kaynaklar

1. Doğan E, Ersel M. Evaluation of the Drug Intoxication Cases Admitted to an Emergency Department: Factors Affecting the Outcome and Duration of Stay in the Hospital. EURASIAN JOURNAL OF MEDICINE AND ONCOLOGY. 2018;2(3):122-8.
2. Özdemir A, Şen A, Erdivanlı B, Tuğcugil E, Kazancıoğlu L, Özdemir A. Intoxication Cases in an Intensive Care Unit.
3. Arslan M, Öksüz H, Öksüz G, Gişi G, Yavuz C, Tekşen Ş, vd. Is It Necessary to Admit All Drug Intoxications to Intensive Care Unit? tybd. 05 Haziran 2020;18(2):78-83.
4. Aydın G, Atasever M, Gençay İ, Çolak S, Büyükköçak Ü. YOĞUN BAKIMDA İNTOKSİKASYON OLGULARININ RETROSPEKTİF ANALİZİ. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 30 Aralık 2018;20(3):274-9.

5. Çanakçı E, Kaya Y, Karataş A. YOĞUN BAKIM ÜNİTEMİZE KABUL EDİLEN İNTOKSİKASYON OLGULARININ RETROSPEKTİF ANALİZİ. Kocatepe Tıp Dergisi. 03 Temmuz 2017;18(3):100-5.
6. Deniz T, Kandış H, Saygun M, Büyükkoçak Ü, Ülger H, Karakuş A. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisine Başvuran Zehirlenme Olgularının Analizi. Duzce Med J. Temmuz 2009;11(2):15-20.
7. Aydın ŞA, Köksal Ö, Fedakar R, EmiRcan Ş, Durmuş O. 1996-2004 Yılları Arasındaki Erişkin Zehirlenme Olguları.
8. Dal O, Kavak H, Akay S, Ünlüer EE, Aksay E. ACİL SERVİSE BAŞVURAN ZEHİRLENME OLGULARININ GERİYE DÖNÜK İNCELEMESİ. J Contemp Med. 01 Mart 2013;3(1):22-7.
9. Günay A, Uğurlu Z, Akyüz E, Akbaş S, Kayıpmaz A. BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNİN ERİŞKİN ACİL SERVİSİNE BAŞVURAN ZEHİRLENME VAKALARININ RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ. STED / Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi [İnternet]. 04 Nisan 2022 [a.yer 31 Mart 2024]; Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/doi/10.17942/sted.862801>
10. Miniksar ÖH, Yıldız Miniksar D. Yoğun bakım ünitesinde takip edilen ergen ilaç intoksikasyonların retrospektif değerlendirilmesi. J Health Sci Med / JHSM. Haziran 2020;3(3):203-8.
11. Yeşiler Fİ, Şendur ÜG, İnan Demiroğlu G. Yoğun bakım ünitesinde akut intoksikasyon vakalarının incelenmesi. Ege Tıp Bilimleri Dergisi. 01 Nisan 2019;2(1):14-8.

Laparoskopik İnguinal Herni Operasyonu Sonrası Görülen Nadir Bir Komplikasyon

Dr. Sevgi Demirhan Kutlusoy

Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon

Özet

Genel Bilgiler

Laparoskopik inguinal herni onarımı sırasında görülebilen vasküler komplikasyonlar Obturator arterin pubik dalının, derin sirkumfleks iliak damarların, kremasterik, femoral arterin ve ekstemal iliak damarların yaralanması ciddi kanamalara neden olabilir. Nadirde olsa defektin onarımında arteriyel oklüzyon görülmektedir. Kompartman sendromu ise bu kapalı alanda herhangi neden ile basıncın artması sonucunda bölgedeki damar ve sinir yapılarının bası altında kalması neticesinde ortaya çıkan semptomlar bütünüdür.

Olgu

Olgumuz 53 yaşında erkek hasta genel anestezi altında sağ laparoskopik inguinal herni ameliyatı sırasında sağ femoral arter yaralanması gelişen hastaya cerrahi tarafından müdahale edilip arter sütüre ediliyor ve ameliyat bitiminde hasta extübe ediliyor. Post operatif sağ bacakta soğukluk, ağrı, uyuşma ve hareket kısıtlılığı meydana gelmiş ve distal nabızlar alınamıyor; Femoral arter oklüzyon tanısıyla opere ediliyor. Daha sonra hastada kompartman sendromu gelişti ve acil olarak ortopedi tarafından fasyotomi yapıldı.

Sonuç

Takiplerinde bacakta ödem azaldı ayak nabızları dopplerle normal alındı motor defisit düzeldi ama ayak baş parmakta siyanoz ve parmak ucunda nekrotik değişiklikler meydana geldi sonrasında ortopedi tarafından fasyotomi kapatıldı. Ayak baş parmak ucunda nekroz düzeldi ve önerilerle taburcu edildi.

Anahtar kelimeler: vasküler komplikasyon, arteriyel oklüzyon, kompartman sendromu

Abstract

General Information

Vascular complications that may be seen during laparoscopic inguinal hernia repair: Injury to the pubic branch of the obturator artery, deep circumflex iliac vessels, cremasteric, femoral artery and external iliac vessels may cause serious bleeding. In rare cases, arterial occlusion is observed in the repair of the defect. Compartment syndrome is the set of symptoms that occur as a result of the pressure on the vascular and nerve structures in the region as a result of the increase in pressure in this closed area for any reason.

Case

Our case is a 53-year-old male patient who developed a right femoral artery injury during right laparoscopic inguinal hernia surgery under general anesthesia. The patient is intervened by the surgeon, the artery is sutured, and the patient is extubated at the end of the surgery. Post-operatively, coldness, pain, numbness and movement limitation occurred in the right leg and distal pulses could not be taken; He is operated on with a diagnosis of femoral artery occlusion. Later, the patient developed compartment syndrome and an emergency fasciotomy was performed by the orthopedic surgeon.

Result

During the follow-up, edema in the leg decreased, foot pulses were found to be normal with Doppler, motor deficits improved, but cyanosis in the big toe and necrotic changes occurred in the fingertip. Afterwards, fasciotomy was closed by the orthopedist. The necrosis at the tip of the big toe resolved and he was discharged with recommendations

Key words: Vascular complication, arterial occlusion, compartment syndrome

Genel Bilgiler

Laparoskopik inguinal herni onarımı sırasında görülebilen vasküler komplikasyonlar Obturator arterin pubik dalının, derin sirkumfleks iliak damarların, kremasterik, femoral arterin ve ekstemal iliak damarların yaralanması ciddi kanamalara neden olabilir. Defektin onarımında lümeni daraltmayan ince bir sütür, bir yama greft veya inter pozisyon grefti gerekli olabilir (1,2). Nadirde olsa defektin onarımında arteriyel oklüzyon görülmektedir. Akut periferik arter oklüzyonu gelişen hastaların tedavisinde heparin ve fogarty kateterlerinin kullanıma girmesinin sağladığı büyük avantajlara rağmen hala yüksek mortalite ve morbidite oranlarına sahip bir problem olmaya devam etmektedir (3,4).

Kompartman ekstremitelerdeki, içerisinden damar sinir yapılarının geçtiği, kemik fasialar ve çift kemikler arasındaki interosoz membran arasında kalan kapalı alanlardır. Kompartman sendromu ise bu kapalı alanda herhangi neden ile basıncın artması sonucunda bölgedeki damar ve sinir yapılarının bası altında kalması neticesinde ortaya çıkan semptomlar bütünüdür (5,6,7). Kompartman sendromunun tedavisindeki en önemli aşama en erken zamanda doğru tanının konması ve erken tedavinin başlanmasıdır. Konservatif tedavinin başarısız olduğu ve semptomların devam ettiği tüm olgularda cerrahi uygulanır.

Olgu

53 yaşında erkek hasta genel anestezi altında sağ laparoskopik inguinal herni ameliyatı sırasında sağ femoral arter yaralanmasına bağlı ani bir kanama ve tansiyon düşüklüğü geliyor. Giriş hemoglobini 13 olan hastada kontrol hemogramda 8 gelmesi üzerine hastaya bir yandan kristalloid ve kolloid solüsyonlar verilirken bir yandan da kan hazırlığı yapıp hızlıca 1 ünite eritrosit süspansiyonu perioperatif veriliyor. Cerrahi tarafından müdahale edilip femoral arteri sütüre edilen hasta operasyon bitiminde hemodinamik açıdan stabil olunca ameliyat bitimin de extübe edilip cerrahi servisine alınıyor. Post operatif sağ bacakta soğukluk, ağrı, uyuşma ve hareket kısıtlılığı meydana gelmiş ve ameliyattan 13 saat sonra yapılan muayenesin de sağ femoral, popliteal ve distal nabızlar alınamıyor; bacak soğuk ve soluk, motor kayıp hasta bacağına kaldıramıyor ve düşük ayak mevcut. Yapılan tetkiklerde doppler usg ve bt anjiyoda ana, yüzeyel ve derin femoral arter ile distalde akım olmadığı tesbit ediliyor ve embolektomi ve ekplorasyon kararı alınıyor. Hasta ve yakınları bilgilendirilip onamları alındıktan sonra gece acilen ameliyata alınıyor. Spinal anestezi altında eski kesi yerinden açıldığında proksimal ana femoral arterin üst ve iç yan kısmı sütüre edildiği ve akım olmadığı gibi ek olarak femoral arter lümeninin disseke ve tromboze olduğu ve tam tıkalı olduğu görülüyor; gerekli müdahaleler yapıldıktan sonra hasta post operatif anestezi yoğun bakıma alınıyor. Dopler USG de femoral ve popliteal nabızlar trifazik alınıyor ve ayakta kapiller dolaşım mevcuttu. Ancak dorsalis pedis ve tibialis post nabzı doppler USG ile alınamadı. Post-operatif 1. gün bacak ve diz hareketi

mevcuttu ancak ayakta siyanoz iyice arttı, düşük ayak, uyuşukluk devam etti ve kapiller dolaşım yoktu. Hastada kompartman sendromu gelişti ve sabah acil olarak ortopedi tarafından fasyotomi yapıldı. Hastaya tekrar BT anjiyo çekildi femoral ve popliteal arter normal, trifurkasyoda kontrastlanma mevcuttu ancak daha distalde akım yoktu, diz altı seviyesine embolektomi kararı alındı. Hasta yakınları bilgilendirildi onamları alındı aynı gün öğleden sonra spinal anestezi altında diz altı seviyesinde gerekli müdahale kalp damar cerrahisi tarafından yapıldı hasta postoperatif anestezi yoğun bakıma alındı. Ancak post-operatif kapiller dolaşım gelmedi siyanoz düzelmedi medikal tedavi ile takibine devam edildi. Post -operatif 2. gün genel durumu orta ayakta siyanoz geriledi ama motor defisit devam ediyordu. Doppler USG ile tibiyalis post nabızı trifazik, dorsalis pedis zayıf alınıyordu ayakta ve bacakta ödem arttı ve ortopedi tarafından VAC takılarak takip ve tedavisine devam edildi.

Sonuç

Takiplerinde bacakta ödem azaldı ayak nabızları dopplerle normal alındı motor defisit düzeldi ama ayak baş parmakta siyanoz ve parmak ucunda nekrotik değişiklikler meydana geldi sonrasında ortopedi tarafından 3 seans ameliyat edilerek fasyotomi kapatıldı. Ayak baş parmak ucunda nekroz düzeldi ve önerilerle taburcu edildi. Her tıbbi müdahalenin komplikasyon riski vardır önemli olan komplikasyonun erken fark edilmesi ve gerekli tıbbi müdahalenin zamanında yapılmasıdır. Bizim olgumuzda olduğu gibi talihsiz komplikasyonlar gelişmiş ancak yerinde ve zamanında müdahale ile hasta sekelsiz taburcu olabilmektedir.

Resim-1

Resim 2

Resim-3

Resim-4

Kaynak

1. M. E. Arregui. Complications of Laparoscopic Repair of Groin Hernias: An Analysis of Mechanisms of Occurrence and Prevention. *End-Lap. Ve Minimal Invaziv Cerrahisi* 1994; 1:159-178
2. Miguel PM, Reusch M, A da Rosa ALM, Carlos JRB. Laparoscopic Hernia Repair – Complications. *JLS*. 1998; 2:35-40.
3. Berkan. Ö, Aksoy. m, Önen A, et al. Akut Arter Oklüzyonları. *Damar Cerrahisi Dergisi* 1998 (2); 69-7
4. Shin, D, Lipshultz LI, Goldstein, M, Barme' GA, Fuchs EF, Nagler HM, McCallum SW, Niederberger CS, Schoor RA, Brugh VM, Honig SC. Herniorrhaphy With Polypropylene Mesh Causing Inguinal Vasa Obstruction. A Preventable Cause of Obstructive Azoospermia. *An Surg* 2005; 241: 553-558.
5. Elliott, K.G, Johnstone, A.J. Diagnosing acute compartment syndrome. *J Bone Joint Surg Br.* 2003; 85:625–632.
6. Gourgiotis, S., Villias, C., Germanos, S., Foukas, A., Ridolfini, M.P. Acute limb compartment syndrome: a review. *J Surg Educ.* 2007; 64:178–186
7. Raza, H, Mahapatra, A. Acute compartment syndrome in orthopedics: causes, diagnosis, and management. *Adv Orthop.* 2015; 2015:543412.

Tokat İlindeki Anasınıfı Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmali Farkındalıklarının Adli Tıp Bakış Açısı ile Değerlendirilmesi

Sule Sinem GEDİKBAS¹, Selçuk ÇETİN², Ali YILDIRIM¹, Fatma YÜCEL BEYAZTAŞ¹, Ahmet DEPRELİ³

1- Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye

2- Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Tokat, Türkiye

3- Tokat Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Tokat, Türkiye

Amaç: Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismar ve ihmali konusunda sahip oldukları bilgilerinin ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesini ve bu konudaki seviyelerinin hangi etmenlerden etkilendiğini belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Tokat Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi kurumlarında görev yapan ve çalışmaya kabul eden okul öncesi öğretmenlere “Demografik Bilgi Formu” ve “Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerinin Tanılanmasına Yönelik Ölçek” uygulanmıştır. Olguların demografik verileri ile ölçekten aldıkları puanlar analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmamızda 22-50 yaş arasında 178 katılımcı yer almıştır. Ön lisans ve lisans mezunu öğretmenler arasında İstismarın Çocuk Üzerine Belirtileri alt boyutundan alınan puan ($p<0,001$) ve ölçeğin toplamından alınan puanların ($p<0,032$) anlamlı bulundu. Çalıştıkları kurumda düzenli eğitim verilenlerin istismara ve ihmale yatkın ebeveyn özellikleri ($p<0.025$) ve çocuk istismarı ve ihmali ailesel özellikler alt ölçeklerden ($p<0.030$) aldıkları puanların almayanlardan anlamlı olarak yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Çocuk ihmali ve istismarının birincil önlenmesinde, tanınmasında ve bildirilmesinde ana sınıfı öğretmenlerinin bilgi ve farkındalık düzeylerinin artırılması için eğitim hayatları boyunca aldıkları eğitimin yanında mesleklerini icra ettikleri sırada düzenli ve yeterli eğitim görmelerinin istismar ve ihmal farkındalık düzeyini artırmasındaki temel etkenlerden biri olduğu kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İstismar, çocuk, ana sınıfı, farkındalık

ABSTRACT

Evaluation Of Child Abuse And Neglect Awareness Of Preschool Teachers In Tokat Province From A Forensic Medicine Perspective

Aim: It was aimed to determine the knowledge and awareness levels of preschool teachers, recognition and prevention of abuse and neglect, about child abuse and neglect, and to determine which factors affect their levels in this regard.

Method: In this study, in the 2022-2023 academic year, pre-school teachers working in pre-school institutions affiliated with the Ministry of National Education Tokat who agreed to participate in the study were given "Demographic Information Form", "Identification of Symptoms and Risks of Child Abuse and Neglect Scale" was applied. The demographic data of the cases and the scores they received from the scale were analyzed.

Results: Our study included 178 participants between the ages of 22-50. Among teachers with associate and bachelor's degree degrees, the scores obtained from the Signs of Abuse on Children sub-dimension ($p<0.001$). The total scores of the scale ($p<0.032$) were significant, and those who received regular education in the institution they worked for had

parental characteristics prone to abuse and neglect ($p<0.025$). It was determined that the scores they received from the familial characteristics subscales in child abuse and neglect ($p<0.030$) were significantly higher than those who did not receive them.

Conclusion: It has been concluded that, in order to increase the knowledge and awareness levels of kindergarten teachers in the primary prevention, recognition and reporting of child neglect and abuse, regular and adequate training during the course of their profession, in addition to the education they receive throughout their education, is one of the main factors in increasing the level of awareness of abuse and neglect.

Keywords: Abuse, child, preschool, awareness

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Damgalama Eğilimi: Ön Çalışma

Burak Alp GÜLBAHAR*, Pelin MEHEL*, Muhammet SEVİNDİK**, Hacer YAŞAR
TEKE***

*Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem Altı Öğrencisi

**Ordu Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

***Ordu Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı

ÖZET:

Amaç: Damgalama (stigmatizasyon) kişinin içinde bulunduğu toplumun ‘normal’ kabul ettiği ölçütlerin dışında kalması nedeniyle hak ettiği saygınlığının azaldığının düşünülmesi durumudur. Bu çalışmanın amacı Tıp Fakültesi öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerinin Damgalama eğilimine etkisini araştırmak ve literatürle birlikte tartışmaktır. **Yöntem:** Çalışmanın verileri çevrimiçi anket yoluyla toplandı. Katılımcıların çalışmaya katılmaya dair onamları alındıktan sonra sosyodemografik bilgileri alındı ve damgalama ölçeği doldurmaları istendi. İstatiksel anlamlılık $p<0.05$ olarak alındı. **Bulgular:** İstatiksel anlamlı olarak kadınların damgalama eğilimi erkeklere göre daha düşük olduğu gözlemlendi ($p<0.05$). Yapılan eğitimde ki-kare testi sonucuna göre öğrencilerin tıp fakültesinde sınıfları büyüdükçe istatiksel anlamlı olarak damgalama eğiliminde azalma olduğu görüldü ($p<0.05$). Ölçek toplam puanı, etiketleme ve psikolojik sağlık faktörü alt boyutları puan ortalamaları psikiyatrik bir tanısı olduğunu belirten öğrenci grubunda istatiksel anlamlı olarak tanısı olmadığını belirten öğrenci grubuna göre daha düşük olduğu gözlemlendi ($p<0.05$). **Sonuç:** Her ne kadar çalışma sonuçlarımız tıp eğitimi düzeyi artıkça damgalama eğiliminin azaldığını göstermekte olsa dahi etik değerler açısından damgalama ile ilgili olarak tıp eğitiminde profesyonel yöntemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasının uygun olacağı görüşündeyiz.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, ayrımcılık, psikiyatrik tanı, suç.

Stigmatization Tendency of Medical Faculty Students According to Their Sociodemographic Characteristics: A Preliminary Study

Burak Alp GÜLBAHAR*, Pelin MEHEL*, Muhammet SEVİNDİK**, Hacer YAŞAR
TEKE***

*Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem Altı Öğrencisi

**Ordu Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

***Ordu Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı

ABSTRACT:

Aim: Stigmatization is the situation that an individual is considered to have decreased respect he/she deserves because he/she falls outside the standards deemed “normal” by the society. The aim of this study is to investigate the effect of sociodemographic characteristics of Medical Faculty students on the stigmatization tendency and to discuss it in conjunction with the literature. **Method:** The data for the study was collected through an online survey. After obtaining participants' consent to participate in the study, their sociodemographic information was gathered, and they were asked to complete the stigma scale. Statistical significance was set

at $p<0.05$. **Results:** It was observed that women had statistically significant lower stigmatization tendency than men ($p<0.05$). According to the results of the chi-square test on the slope, it was seen that there was a statistically significant decrease in the stigmatization tendency of the students as their grades in medical school increased ($p<0.05$). It was observed that the mean scores of the total scale score, labeling and psychological health factor sub dimensions were statistically significantly lower in the student group who stated that they had a psychiatric diagnosis compared to the student group indicating no diagnosis ($p<0.05$). **Conclusion:** Although our study results indicate a decrease in the stigmatization tendency with the increase in the level of medical education, we believe that it would be appropriate to develop and implement professional methods in medical education regarding stigmatization in terms of ethical values.

Keywords: Stigmatization, discrimination, psychiatric diagnosis, crime.

Kişi İfadesinde Karar Değiştirebilir Mi ? Overton Penceresinden Sokrates

Can a Person Change His Decision in His Statement? Socrates from Overton's Window

Bilge Geçioğlu Yaşar Bilge***

** Dr., Ankara Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü, bgecioglu@ankara.edu.tr, ORCID:0000-0001-8244-899X*

*** Prof Dr., Ankara Üniversitesi Adli Tıp ABD, ybilge@ankara.edu.tr, ORCID:7806-2017-6495-6031*

Özet

İfade verme Ceza Muhakemesi Kanunu'nda ifade edildiği üzere, sanık veya şüphelinin polis ve jandarma gibi kolluk kuvvetleri ya da doğrudan savcılık makamı tarafından soruşturmaya konu olan suçla ilgili olarak dinlenmesi anlamına gelmektedir. Elde edilen bulgu, bilgi ve deliller ile mevcut ifadeler arasında çelişki uyumsuzluk olması veya olay akışının yeterince aydınlatılamaması durumunda yeniden ifade alınması gereği duyulabilmektedir. Bu durumda olayın mantıksal kurgusu ve akışındaki uyumsuzluklar önem taşımaktadır. Kişinin ifadesinin sürekli değişmesi ezberden olmayacağına göre farklı olacaktır. İşte bu farklı durumun tanımlanması ve geliştirilmesi amacı ile bu çalışma yapılmıştır.

Overton penceresi kavramının ne olduğunun, kişinin ifadesini ne tarzda değiştireceğinin anlaşılması açısından, öğrenilmesi gerekmektedir. Sokrates'in yargılanması, overton penceresinden bakıldığında, mahkûmun tretmanını da engelleyen unsurlar içermektedir.

Sonuç olarak; çalışmamızda hukukun toplumun devamlılığında etkisi ve yararı kesin olduğundan, ceza durumlarının oy çokluğuna göre değil, insan haklarına göre değerlendirilmesi gereği kanaatine varılmıştır. Gerçekliğin değerlendirilmesi ancak hukukun üstünlüğü çerçevesinde tanımlanmış insan haklarıyla mümkündür. Demokrasilerde yönetim değerlendirilmesi seçimle olurken; yöneticilerin egemenlik durumlarının değerlendirme ölçüğü hukuktur. Hukuki sözleşmelerin niteliği ve kalitesi, yasama, yargılama ve yürütmenin birbirinden bağımsız çalışmasındaki ahenge göre ölçülür.

Anahtar kelimeler: İfadenin değiştirilmesi, Overton penceresi, Sokrates

Abstract

Testimony, as expressed in the Code of Criminal Procedure, means the hearing of the defendant or suspect regarding the crime under investigation by law enforcement forces such as the police, gendarmerie or directly by the prosecutor's office. If there is a contradiction or incompatibility between the findings, information and evidence obtained and the existing statements, or if the course of events cannot be sufficiently clarified, a new testimony may be required. In this case, inconsistencies in the logical structure and flow of the event are important. The constant change of the person's testimony will be different because it will not be memorized. This study was conducted to define and develop this different situation.

To understand how to change a person's testimony, the concept of the Overton window need to be learned. From Overton's perspective, Socrates' trial also includes elements that hinder the prisoner's treatment.

In conclusion; In our study, it was concluded that criminal cases should be evaluated according to human rights, not by majority vote, since the impact and benefit of law on the continuity of society is clear. Evaluation of reality is only possible with human rights defined within the framework of the rule of law. In democracies, governance is evaluated through elections; The measure of evaluation of rulers' sovereignty is law. The nature and quality of legal agreements are measured by the harmony in which the legislature, judiciary and executive work independently of each other.

Key words: Changig testimony, Overton window, Socrates

Giriş

Kriminal olaylarda olayın nedeni, akışı ve sonuçlarının aydınlatılması için deliller büyük önem taşımaktadır. Delilleri ise kendi içinde temel olarak belge delilleri (yazı, görüntü ve ses kayıtları gibi) ve beyan delilleri (Tanık, mağdur, şüpheli veya sanık ifadeleri) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

İfade verme Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK, m.2) ifade edildiği üzere, sanık veya şüphelinin polis ve jandarma gibi kolluk kuvvetleri ya da doğrudan savcılık makamı tarafından soruşturmaya konu olan suçla ilgili olarak dinlenmesi anlamına gelmektedir. Soruşturma aşamasında, kanunda belirtilmiş kişiler haricinde hiç kimse tarafından ifade alma işlemi yerine getirilemez (CMK, m.148). Sorgu ise sanık veya şüphelinin kovuşturma veya soruşturma konusu suçla ilgili olarak mahkeme veya hâkim tarafından dinlenmesi anlamına gelmektedir.

Gerek şüpheli veya sanığın psikolojik durumu, gerekse mağdur veya görgü tanığının psikolojik durumu nedeniyle, kişinin dış dünyayı objektif bir şekilde algılayamayacağı ve olay akışını eksiksiz ve ayrıntılı olarak aktaramayacağı düşünüldüğünde, beyan delillerinin güvenilirliği oldukça düşük olarak değerlendirilebilir. Ne var ki olay anını ve akışını gösteren herhangi bir görüntü kaydı yoksa, kuşkulu olsa bile tanık beyanları büyük önem taşımaktadır. Bilerek yalan beyanda bulunmayı engellemek ve tanık beyanlarının güvenilirliğini arttırmak amacıyla birtakım hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Türk Ceza Kanunu'nda (TCK, m.272) yalancı tanıklık suç sayılmış, CMK'nda ise hem şüpheli veya sanıklar için hem de mağdur ve görgü tanıkları için, hakları, çağrılmaları (CMK, m.43, 45, 46, 48, 52, 53, 55, 58, 59), ifade ve sorgu süreçleri ayrıntılı olarak kurallara bağlanmıştır (CMK, m.147; Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği, m.23; Berberoğlu ve Bilge, 2023).

Görgü tanığı kriminal olay esnasında olay yerinde olan, olayı gözlemlemiş olan kişidir. Mağdur veya olayı gözlemleyen kişinin olayla ilgili yer, süre, dahil olan kişiler gibi detaylara görgü tanığı belleği sayesinde ulaşmak mümkün olabilir. Ancak tanığın yaş, cinsiyet, bilişsel özellikleri, olayın süresi, niteliği kullanılan silahlar, diğer tanıklarla olabilecek etkileşim, prestij etkisi, ifade ve sorgu sürecindeki yasaklar, yönlendirmeler, ifade sonrası geribildirim gibi faktörler tanıklığı etkileyen değişkenlerdir. İfade alma ve sorguda yasak usuller konusuna CMK'nda ayrıntılı olarak yer verilmiştir (CMK, m.148).

Gözetiminde alınan ilk ifade, çoğu olayda, olayın yeni olması veya başka kişilerle etkileşmemiş olması, değiştirme yönlendirme olmaması gibi nedenlerle oldukça önemli ve delil değeri yüksektir. Ancak gözetiminde alınan ilk ifadenin avukat olmaksızın alınması gerek mağdur iddiası gerekse şüpheli veya sanık savunması açısından bazı hak kayıplarına neden olabilmektedir.

Elde edilen bulgu, bilgi ve deliller ile mevcut ifadeler arasında çelişki uyumsuzluk olması veya olay akışının yeterince aydınlatılamaması durumunda yeniden ifade alınması gereği duyulabilmektedir. Sanık kolluk kuvvetlerine soruşturma aşamasında verdiği ifadeyi değiştirebilir, eksiklikleri tamamlayabilir, önceki ifadedeki yanlışlarını düzeltebilir.

İnsan psikolojisi ile ilgili çalışmalar kişilerin yaşanmış olan istenmeyen olayların unutmayı, hatta onların yerine daha iyi hissettiren hayali olayların belleğe yerleştirilebildiğinden bahsetmektedir. Bu durumda olayın mantıksal kurgusu ve akışındaki uyumsuzluklar önem taşımaktadır. Ayrıca akıl hastalığı ve yaş küçüklüğü gibi özellikli durumlar ile mesleki nedenler ve akrabalık ilişkileri gibi hallerde tanıklıktan çekilme hak ve koşulları da CMK’nda düzenlenmiştir (CMK, m.45,46, 48, 49).

Bu belirttiğimiz hususlardan dolayı mahkemelerde ifadenin geçerlilik ve güvenilirliğiyle ilgili tartışmalar yapılmaktadır. Kişinin ifadesinin sürekli değişmesi ezberden olmayacağına göre farklı olacaktır. İşte bu farklı durumun tanımlanması ve geliştirilmesi amacı ile bu çalışma yapılmıştır.

Overton Penceresi

Overton penceresi ilk olarak Amerikalı politika araştırmacısı olan Joseph P. Overton tarafından ortaya atılmış, sonrasında, G. Beck, David Horowitz ve diğerleri tarafından popülerleştirilmiş bir kavramdır. Herhangi bir zamanda halkın kabul edilebilir bulduğu fikir yelpazesini tanımlayan bir modeldir. Overton penceresi politik fikir veya politikaların toplum tarafından kabul edilebilirliğini belirleyen bir aralık olarak da ifade edilebilir (<https://www.mackinac.org/OvertonWindow>). Overton penceresinin hareketi temelde 6 aşamada gerçekleşmektedir;

- ✓ Kabul Edilemez, düşünülemez,
- ✓ Radikal,
- ✓ Kabul Edilebilir,
- ✓ Makul,
- ✓ Popüler,
- ✓ Politika şeklinde sınıflanabilir.

Bu kategoriler fikirlerin toplumun çoğunluğu tarafından nasıl algılandığını gösterir. Overton penceresi zaman içinde ve toplumsal koşullar değiştiğinde, toplumsal söylemlere göre kayabilir, daralabilir veya genişleyebilir. Öncelikle kamuoyunda herhangi bir şekilde ele alınmamış bir fikir, düşünce, görüş, davranış söz konusudur. İlk aşamada bu şey düşünülemez kabul edilemez durumdadır. İkinci aşamada ise istisnaları haricinde yasaklanmış bir statüye geçmiştir. Sonra sırasıyla, kabul edilebilir, makul veya mantıklı, genelleşmiş ve popülerleşmiştir. Son aşamada ise

yasallaşmış, hatta politika haline gelmiştir. Overton penceresinin bu hareketi ileriye doğru olduğu gibi, bazen, geriye doğru da olabilir.

Örneğin, alkol yasağı fikri 1800’lerin ortalarından sonlarına kadar radikalden popülere kaymış, 1930’larda tekrar kabul edilemez hale gelmiştir (<https://tr.sainte-anastasio.org/>). Bu da Overton penceresinin dinamik olduğunu, politik fikirlerin kabul edilebilirliğinin tarihsel ve kültürel yapıya bağlı olduğunu göstermektedir.

Overton penceresini değiştirmenin yolları ise kamuoyu oluşturmak, medyayı kullanmak, eğitim vermek, lobi yapmak, protesto etmek veya yasal düzenlemelerde değişiklik yapmak şeklinde sıralanabilir. Amerika’da 11 Eylül olayları sonrası çıkarılan vatanseverlik kanunu buna örnek gösterilebilir. Overton penceresi genelde politik otorite ve kontrol sahibi gruplar veya lobiler tarafından belirlenmekte ve kendi ideolojileri, çıkarları ve stratejileri doğrultusunda belli fikirleri meşrulaştırmak, yaymak veya bastırmak amacıyla hareket ettirilmektedir. Bu amaçla sık kullanılan yöntemler arasında fikirlerin sorgulanması, eleştirilmesi, desteklenmesi veya çürütülmesi, teşvik edilmesi, yasallaştırılması veya yasaklanması, baskı, tehdit, şantaj, şiddet uygulamak olabildiği gibi; eğitmek, ikna etmek, propaganda yapmak, savunmak, teşvik etmek, örneklemek gibi yöntemler sayılabilir. Ancak; Overton penceresi, politika veya fikirlerin toplum tarafından kabul edilebilirliğini belirleyen tek faktör olmadığı gibi; sabit, statik, belirli bir aralık değil, dinamik ve değişken bir süreçtir. Fikir ve politikaların kabul edilebilirliği ekonomik, sosyal, kültürel, tarihsel, psikolojik ve etik birçok faktöre bağlı olup; sürekli bir müzakere, çatışma, tartışma, uzlaşma, etki-tepki, etkileşim yoluyla yeniden şekillenmektedir. Overton penceresi fikirlerin nasıl oluşturulduğu, yayıldığı veya değiştirildiği konusunda farklı bakış açıları sunabilir (<https://ichi.pro/tr/>).

Overton Penceresinden Socrates

Overton penceresinin, kişinin ifadesini ne tarzda değiştireceğinin anlaşılması açısından, öğrenilmesi gerekmektedir. Bir olay olduğunda konuyu öncelikle işiten insanlar yadsıma, inkâr, kabul etmeme durumuna girmektedir. Bu durum kişinin konuya hazır olmasını, düşünmesini, risk değerlendirmesi yapmasını sağlamak içindir. Bu dönemde mağdur, fail ya da tanık konuyu tanımlamaya ve anlamaya yönelik önerme kurmaktadır. Bu önermenin geçerlilik ve güvenilirliği olmadığı için kişi durumu, anlamamak için direnç göstermektedir. Ayrıca kişinin algı durumunun da hazırlanması gerekmektedir. Algı için, konunun bazı yönleri itibarı ile duyulmuş olması, zannedilmesi halinde önerme için dikkat kesilerek hangi bağlamda ve durumda olduğu düşünülür, işte bu fazda Kant’ın yargılama ölçeklerinden nicelik unsuruna bakarak (Kırmacı, 2021) radikal bir durumun, yani "*mutlak*"ın, tüm, parçalı ve tekil yönü düşünülerek olası durum akla gelir. Belli bir süre sonra, olasılık gereklilik açısından durum değerlendirilerek neden sonuç bağlantısı çerçevesinde zorunluluk durumuna göre bir sınır çizilir. İşte bu sınır adalet sınırı olup kişinin olayı nitelik açısından değerlendirme yeterliliğini gösterir ki; kişi olayı veya durumu ölçeklendirdiğinden dolayı popüler olma durumunu aşarak düşünce değişikliği olan kabul edilebilirlik durumuna yakınlık durumu gözlenir. Bu dönemde yeterli tecrübe ve deneyimi olmadığından dolayı, Descartes’in cini veya Descartes’in rüyası halinde, şüpheli haldedir. Descartes’a göre, şu anda uyanık değil, uyuyor ve rüya görüyor olabiliriz. Bu, mantıksal olarak olanaklı bir varsayımdır. Uyurken sahip olduğumuz duyuusal deneyimler ise, uyanırken sahip

olduğumuz duyu deneyimlerle niteliksel olarak aynıdır. Ancak, uyku halindeyken sahip olduğumuz duyu deneyimleri çoğu kez gerçeği yansıtmaz (Ağırman, 2018). Descartes’ın rüya hipotezi, duyu deneyime dayalı inançlara yönelik bir tehdit oluşturur. Bu durumu aşmak, mahkemelerde verilen karar, akademik incelemeler, sanatsal etkinlikler ile mümkündür.

Socrates’in Savunması adlı eserden de anlaşıldığı üzere, O’nun öğretilerinin merkezinde eleştirel düşünmeyi teşvik etmek, akıl yürütmedeki çelişkileri ortaya çıkarmak için tasarlanmış bir diyalektik teknik olan Sokratik yöntem vardır (Brickhouse ve Smith, 2016). Socrates bu yaklaşımıyla geleneksel değerleri ve inançları savunan insanların çelişkilerini ortaya çıkardığından pek çok düşman kazanmıştır (Evans, 2004; Bircan, 2016). Aristophanes’in *Bulutlar* (2010) komedyasında yarattığı olumsuz Socrates imajı ile, mevcut Overton penceresinden bakan mahkemede, dönemin siyasi koşullarının da etkisiyle, "dinsizlik, Atina’nın tanrılarına karşı gelmek, gençleri yoldan çıkarmak" gibi suçlamalar sonucu idama mahkûm edilmiştir (Kutluay, 2020).

Felsefe açısından Socrates’in Melletos’la olan diyalogunda "*doğurtma*" usulüyle konu açıklanmış ancak Socrates’in tanımlamaları yeterince dinlenmediğinden, kabul edilmediğinden, baskılandığından dolayı bu ifadeler overton penceresinde "*kabul edilmeme*" basamağında kalmıştır. Buna rağmen Socrates’in overton penceresini açma yönündeki girişimlerinin, "*alayımsı, tereddütlü, toplumun yapısını bozmaya yönelik*" olduğunun düşünülmesi, psikiyatride, kontur transferans dediğimiz çatışmanın tavan yaptığı durum olarak değerlendirilmiştir. Kierkegaard’ın eserinde, varlık felsefesinde, Melletos’un ve taraflarınca Socrates’in bilgiye ulaşma şekli olan ironi, yaşama yönelik tehdit, toplumun dağılmasına yönelik tehdit olarak değerlendirildiğinden, Socrates’in savunmanın değerlendirilmesi eksik kalmıştır. Derrida’nın yapı sökülmesine göre Socrates fikrinin incelenebilmesi için konunun bağlam yönü incelenmemiştir. Yapı sökülme klasik anlamda yıkıcı bir eleştiriden ziyade verili olanda zaten içerilen ama bir şekilde üzeri örtülen alternatif hakikatleri ifşa etmeyi hedefleyen bir metin okuma stratejisi olarak karşımıza çıkmakta, sabit bir kavramsal çerçeve ortaya koyamamakta ve sabit bir anlam ya da zamana direnen bir mevcudiyet bulunmamaktadır (Rutli, 2016). Tüm bu durumlar cezanın verilmesinde süreç yönetiminin overton penceresine göre kıstas alınmamasındandır. Socrates’in yargılanmasında verilen cezanın mutlaklığı erdemin yüceliğinden olduğundan dolayı, Socrates, cezanın uygulanmasını hemen istemiş ve hızlı bir şekilde gerçekleşmesini temin etmiştir. Oysa suçlu haklarının da jürinin değerlendirmesinde, insan haklarına göre, oy çokluğu değil oy birliği uygun olacaktır. Zehirlenme gibi yaşamı sonlandıran cezaların toplum üzerine suçtan kaçınma yönünde etkisi de zayıftır. Ayrıca mahkûmun yeniden yargılanma hakkı da ortadan kaldırıldığından, bu ceza suçla orantılı olmayıp, ağırdır ve sonuçları topluma yük getiren özelliktedir.

Sonuç

Sonuç olarak, Socrates’in yargılanması, overton penceresinden bakıldığında, mahkûmun tutulmasını da engelleyen unsurlar içermektedir. Çalışmamızda hukukun toplumun devamlılığında etkisi ve yararı kesin olduğundan, ceza durumlarının oy çokluğuna göre değil, insan haklarına göre değerlendirilmesi gereği kanaatine varılmıştır. Gerçekliğin değerlendirilmesi ancak hukukun üstünlüğü çerçevesinde tanımlanmış insan haklarıyla mümkündür. Demokrasilerde yönetim

değerlendirilmesi seçimle olurken; yöneticilerin egemenlik durumlarının değerlendirme ölçeği hukuktur. Hukuki sözleşmelerin niteliği ve kalitesi, yasama, yargılama ve yürütmenin birbirinden bağımsız çalışmasındaki ahenge göre ölçülür.

Kaynaklar

- Ağırman F. (2018) Descartes’in şüpheli hipotezleri, Felsefe Dünyası Dergisi, Sayı 67, s 55-65.
- Aristophanes (2010) Eski Yunan Komedyaları 3: Kuşlar ve Bulutlar, (çev. Furkan Akderin), İstanbul: Mitos Boyut Yayınları.
- Berberoğlu N. ve Bilge Y. (2023) Kriminoloji, Bilge Yayınevi, Hukuk Yayınları Dizisi-789, s 427-438.
- Bircan U. (2016), Sokrates’ten Kierkegaard’a İroni, SBARD, vol 14 no 27, s 79-110.
- Brickhouse, T. C., & Smith, N. D. (2016). Socrates on trial. Oxford University Press.
- Ceza Muhakemesi Kanunu, 5271 sayılı, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5271.pdf>, Son erişim tarihi 27.02.2024
- Evans, C. S. (2004). “The Role of Irony in Kierkegaard’s Philosophical Fragments”, Kierkegaard Studies: Yearbook 2004, Berlin/New York, Walter de Gruyter, p. 63-79. <https://ichi.pro/tr/overton-penceresi-nedir-243666475360610> Son erişim tarihi 27.02.2024
- <https://tr.sainte-anastasio.org/articles/psicologa-social-y-relaciones-personales/la-ventana-de-overton-una-teora-sobre-la-ideologia-politica.html> Son erişim tarihi 27.02.2024
- <https://www.mackinac.org/OvertonWindow> Son erişim tarihi 27.02.2024
- Kırmacı H. (2021) Kategoriler Sorunu: Immanuel Kant ve Charles Sanders Peirce felsefeleri ekseninde, doktora tezi, s 60-62.
- Kierkegaard, S. (2009), İroni Kavramı Sokrates’e Yoğun Göndermelerle, çev.: Sıla Okur, Ankara, İmge Kitabevi.
- Kutluay, F. (2020). Sokrates: Düşünce ile eylemlerinin tutarsızlığı. OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15(26), 4644-4664.
- Rutli E. E. (2016), Derrida’nın Yapısökümü, Temaşa, temmuz, sayı 5, s 49-65.
- Türk Ceza Kanunu, 5237 Sayılı, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, Son erişim tarihi 27.02.2024
- Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/06/20050601-10.htm>, Son erişim tarihi 27.02.2024

Mahkeme Safhasında Bilirkişinin Derin Öğrenme Yöntemini Kullanması

**Prof Dr. Yaşar Bilge, Ankara Üniversitesi Adli Tıp ABD, ybilge@ankara.edu.tr,*

ORCID:7806-2017-6495-6031

Uz Dr. Hilal Tokgöz

ORCID 0000-0002-2802-5491

Öğretim Görevlisi Dr. Emrah Emiral

ORCID: 0000-0003-2464-7039

ÖZET: Soruşturmada genel mantığı belirlemek ve çerçeve çizmek, mantıksal hataların kaynağını belirlemek ve mantıksal hataların sonuçlarını ortaya çıkarmak suretiyle mahkeme seyir öngörülerinde bulunmak gerekir. Bu bağlamda büyük verinin tanımlama, sınıflandırma, çıkarım, öngörü boyutlarını tanımlama amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Verilerin sürekli artan hacmi, çeşitliliği ve karmaşıklığı, teknolojik gelişmeleri nedeniyle standardize yapılanmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Kanıt niteliğindeki verilerin suçlunun belirlenmesinde, suçun niteliğinin tanımlanmasında öğrenen makine teknikleri kullanılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bunun için hiyerarşik gruplama, yoğunluk tabanlı metotlar, hibrit üretimli programlar, yapısal haritalı görsel metotlar, dikkat tabanlı metotlar, ızgara tabanlı dikkat metotlar, bölge tabanlı dikkat metotlar, grafik tabanlı metotlar, görüntü nakleden tabanlı metotlar, dil tabanlı metotlar gibi yöntemlerin de uygun bilgisayar programında ortak değerlendirilmesi gereklidir. Görüntü verileriyle hikaye anlatımı alanı, olayı simüle etme nispeten yeni bir araştırma alanı olduğundan bu alanda süreç geliştirmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Soruşturma, derin öğrenme, yapay zeka, öğrenen makine, mahkeme kararı

ABSTRACT: In the investigation, it is necessary to make predictions about the course of the court by determining the general logic and drawing a framework, determining the source of logical errors and revealing the consequences of logical errors. In this context, this study was conducted to define the definition, classification, inference and prediction dimensions of big data.

There is a need for standardized structuring due to the ever-increasing volume, diversity and complexity of data, and technological developments. There is a need to use learning machine techniques to identify the criminal using evidentiary data and the nature of the crime. For this purpose, methods such as hierarchical grouping, density-based methods, hybrid production programs, visual methods with structural maps, attention-based methods, grid-based attention methods, region-based attention methods, graph-based methods, image-based methods, language-based methods can be used in the appropriate computer program. joint evaluation is required. Since the field of storytelling with image data, simulating the event, is a relatively new research field, there is a need for process development in this field.

Keywords: Investigation, deep learning, artificial intelligence, learning machine, court decision

GİRİŞ:

Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişinin görüşüne başvurulur. Adli soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde bilirkişilerin rolü ise adli delilleri inceleyerek mahkemeye objektif bilgiler sunmak ve adaletin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır

[1]. Bilirkişilerin görüşlerini içerdikleri raporlar hem öznellikten bilimsel verilere dayanmalı hemde yargı hizmetlerinin aksamaması için hızlı olması gerekmektedir.

Hukuk alanında yapay zeka ve derin öğrenme yöntemlerinin kullanımı hem verilen kararlarda özneliği ortadan kaldırır hem de büyük veri analizinin çok kısa sürede yapılmasıyla zaman açısından bilirkişilere yardımcı olur. Yapay zekanın ve derin öğrenmenin kullanımı direk bilirkişi yerine geçmekten ziyade bilirkişinin karar vermesini, çok fazla veriye çok daha kısa sürede ulaşarak çok daha hızlı raporunu düzenleyebilmesi için taslaklar sunma gibi yardımları dokunabilmektedir. [2]

Günümüzde yargı alanında da kullanılmaya başlanan yapay zeka ve derin öğrenme yöntemleri bilirkişi ve hakim açısından devasa ölçekte bilgileri kısa sürede işleyerek yargı hizmetlerinin hızlanmasına yardımcı olur. Ayrıca vatandaşlar açısından da yargı hizmetlerinden doğan maliyetler azalır. Böylece vatandaşlar da daha hızlı ve daha az maliyetle yargı hizmetlerinden faydalanabilirler. [2]

Duyu organlarımızla elde ettiğimiz bilgileri daha önceki deneyimlerimizle sentezleyerek bilgiye dönüştürürüz. Bu bilgileri gerek anlık kararların verilmesinde gerek sonra alacağımız kararlar aşamalarında kullanabiliriz. İnsan beyninin bu özellikleri taklit edilerek yapay zeka ağları oluşturulmuş ve karmaşık sorunların çözümü için derin öğrenme yöntemleri kullanılmaya başlanmıştır. [3] Derin öğrenme, yapay sinir ağları kullanarak büyük veri setlerinden karmaşık kalıpları öğrenme sürecidir. Bu yöntem, insan beyninin öğrenme sürecine benzer şekilde, katmanlar arası bilgiyi işleyerek daha yüksek düzeyde öğrenme sağlar. Derin öğrenme algoritmaları, görüntü tanıma, doğal dil işleme, ses tanıma gibi birçok alanda başarıyla kullanılmaktadır [4, 5].

Bir suç olayı tespit edildiğinde delilden olay tanımlanır. Delil bir kanıt olduğuna göre gerekçesi vardır. Bu gerekçe yetkili birinin; tanımlı olayı temsil eden, neden sonuç bağlantılı, olayın sınırlarını gösteren destek ve sınırlarla birlikte seyirli; aksi durumları ayırt eden seçimle karar verilmiş; modele dönüştürülmüş bir değerlendirmedir. Olayın çapraz doğrulaması için Doğruluk, öznellik, nesnellik, F puanı içeren ROC değerli veridir [6]. Bilirkişi veya danışmanın sorumluluğunda ölçülen durumun tarafsız, gizli, şeffaf açıklanabilir hesap verebilirlik özelliğinin olma gereği bildirilmiştir [7]. Bu açıdan yapılması gerekenler şunlardır:

A.Soruşturma

B. Genel mantığı belirlemek - çerçeve çizmek

C. Mantıksal hataların kaynağını belirleme

D. Mantıksal hataların sonuçlarını ortaya çıkarmak.

E.Mesajın genel mantığına göre ilerleyen bölümler için tahminlerde bulunmak ve bu tahminleri düzenlemek/yenilemek [8, 9]. Eğer sistemin engellenmesi, bozulması, verilerin yok edilmesi veya değiştirilmesi yapılırsa TCK m 244 e göre cezai yaptırımı vardır.

Bu bağlamda büyük verinin tanımlama, sınıflandırma, çıkarım, öngörü boyutları söz konusudur [10, 11]. Derin öğrenme yöntemleri, bilirkişilere büyük veri setlerini analiz etme, örüntüleri tanıma ve karar vermelerine yardımcı olabilir. Özellikle karmaşık ve büyük veri setleriyle uğraşan bilirkişiler için derin öğrenme yöntemleri, daha hızlı ve doğru sonuçlar elde etmelerini sağlayabilir [12].

Kanıt: Gerçeğin anlaşılmasını veya hukuki olarak çözülmesi gereken bir sorunun cevabını geçerli ve güvenilir bir şekilde tanımlayan belge, resim veya bilgi olarak bilinir. Daubert Frye standardına göre kanıtla yönelik bir teknik çalışmanın gerekli nitelikleri şunlardır: Tekniğin saha çalışması tamamlanmış ve kullanımı yaygınlaşmıştır. Kullanımı kabul edilir. Geçerli ve güvenilir bilimsel yayınlar var [13].

Kanıtın adli soruşturulma makine öğrenim merkezli örüntü tanıma, örüntünün eşleştirilmesi yönünde çalışılmaktadır [14]. Sonuçta adli bilimler alanında digital dönüşüme bağlı teknolojilere bağımlılık gelişti. Verilerin sürekli artan hacmi, çeşitliliği ve karmaşıklığı, teknolojik gelişmelere rağmen adli tıp uygulayıcılarını bunaltmıştır. Adli tıp pratisyenlerinin olay yeri görüntü veritabanlarının manuel içerik etiketlemesini ve kataloglamasını başarılı bir şekilde yürütmesi giderek zorlaşmaktığından bu alanda çalışmalara destek açısından derin öğrenme metotları kullanılmaktadır. Adli vakalarda gerçek pozitiflik oranı % 66 ila % 89 a kadar yükselmiştir [15]. Derin öğrenme algoritmaları, büyük miktarda veriyi hızlı bir şekilde analiz edebilir, bu da bilirkişilerin daha kısa sürede sonuç üretmelerine olanak tanır.

Derin öğrenme görüntü ve ses analizi, robotic ve otonom araçlar, gen analizleri, kanser teşhisleri ve sanal gerçeklik gibi bir çok alanda yüksek derecede doğruluk oranı nedeniyle kullanılmaya başlandı. Ses tanıma görüntü tanıma gibi alanlarda insan performansının çok üzerinde doğru sonuçlar verebilmektedir. [16]

Drone ile olay yeri ve zamanı kayıtlarında; drone un koordinatları; uçuş yörüngesi; uçuş süresi; pil ömrü; drone-kontrolör iletişim frekansı; drone'dan kontrol cihazına veri alışverişi tanımları kaydedilir [17].

Kimlik belirlemede dudak çizgilerinin tanınmasına göre 350 olgu incelenmiş. Kimlik belirlemede güvenilirlik oranı %92,73 bulunmuştur [18]. Lekenin kan olup olmadığı ve şekil itibari ile olayı tanımlama nesneliği %81-% 94 anlaşılmıştır [19]. Şüpheli insan biyolojik ve toksikolojik inceleme sıvılarının kanıtlarının tanımlanması ve kurtarılması, olay yeri inceleme iş akışında sorunlar yaygındır [20]. Mikrobiyolojik inceleme gerekli [21].

Suçlunun belirlenmesinde tüm verilerle beraber 92 % nisbetinde başarı yakalanmıştır. Duygu analizinde göz hareketleri değerlendirilmiştir [22]. Suç olayında silahın belirlenmesinde öğrenen makine teknikleri ile çalışılmaktadır [23]. İnsanın düzenlemesine ihtiyaç bulunmaktadır [24].

Digital verinin kişisel, toplumsal, sosyal medyaya ait olup olmadığı tetkik edilir. Bir günde 95 milyon fotoğraf ve video; Instagram ve google görsel de 136 milyar görüntü paylaşılmakta. Bunların kaynağına dair sorun yaygındır. Çözümünde derin öğrenme modelleri kullanılmaktadır. Sınıflandırma veya gruplandırma sorunsalı karar ağaçları, destek vector analizi, bayes gibi olasılık metotları, nöral bilgisayar ağları ile çözmeye çalışılmaktadır. Hiyerarşik gruplama, yoğunluk tabanlı metotlar, hibrit üretimli programlar, yapısal haritalı görsel metotlar, dikkat tabanlı metotlar, ızgara tabanlı dikkat metotlar, bölge tabanlı dikkat metotlar, grafik tabanlı metotlar, görüntü nakleden tabanlı metotlar, dil tabanlı metotlar gibi yöntemlerin de uygun bilgisayar programında ortak değerlendirilmesi gereklidir [25].

Olay yerinden antropolojik araştırmalara kadar çeşitli senaryolarda ayak izleri incelenir. İki boyutlu ayak izlenimlerinin cinsiyetlendirilmesinde farklı bileşenlerin (boyut, şekil ve doku)

göreceli olarak öğrenen makine öğrenimi ile incelenmiş; yaklaşık %90 doğrulukla ayak izini cinsiyetlendirebilmiş [26].

Dijital çağın son on yıl içinde ses, görüntü ve daha pek çok elektronik verinin miktarı yaklaşık 7,4 trilyon görselin üretileceğini öne sürmüştü. Google ve Pinterest gibi şirketler, kullanıcılara ilgili görselleri sağlamak için görsel alma sistemleri kullanmakta. Bu verilerin uygunsuz ve sınırlı özellik temsilleri gibi sorunları yanı sıra daha az verimli ve genelleştirilmemiş algoritmalarla sonuçlandı [27].

Akıllı telefonlar, adli soruşturmalarda büyük önem taşımakta olup; verilerin güvenliği ile ilgili sorun bulunmaktadır [28]. İfade özgürlüğü içinde anlatan ilgili şahsın söylediğini önerme kabul ederse tekil ve ilinekleri ile anlamlı olması gerekir. Önermenin mantıksal, matematiksel ve betimleyici niteliği vardır. Göstergibilimsel açıdan önerme içerik, çelişki, karşıtlık durumları çatışma yönleriyle varlık ve işlevsel durumu değerlendirilir. Locke ye göre kelimelerin müphemliği zihinsel idea algısı, işaretlerin anlam algısı ve idealar arası bağdaştırma bulunur [29]. Wittgenstein dil oyunları ve Sapir Whorf hipotezinde kavramın sosyokültürel değerlendirmesine göre önermenin kaplam alanı belirlenir. Olgu hikayesi önce, eşzamanlı ve sonra olarak gruplanır. Güncelliği gerçek zamanlı kaydedilir. Anlam istek yönünden kabul edilebilir, özgün, yansıtma, hayali itibarı ile geçerliği tetkik edilir [30]. Hikayenin oluşsal, zamansal, bilgisel, davranışsal uygunluğuna göre model oluşturularak olaya uygunluğu rapor edilir. Zorunlu geçerli ve güvenilir önerme kategorik, hipotetik ve ayrıklık yönü ile kararla nihayetlendirilir.

SONUÇ: Görüntü verileriyle hikaye anlatımı alanı, olayı simüle etme nispeten yeni bir araştırma alanıdır. Büyük miktarda görüntü verisinin kısa ve öz ve tüketilebilir bir şekilde son kullanıcılara sunulması, özetlenmesi için takım çalışması ile gruplama yaparak değerlendirmeye ihtiyaç bulunmaktadır. Hikaye anlatımının, gizli, karmaşık ve verili olması halinde basit veri görselleştirme teknikleri kullanılabilir. Mahkeme safhasında bilirkişilerin derin öğrenme yöntemlerini kullanması, adaletin sağlanması ve mahkeme süreçlerinin daha verimli hale getirilmesi açısından önemli bir adımdır. Bu teknolojik gelişmeler, bilirkişilerin daha etkili ve objektif bir şekilde delilleri değerlendirmelerine olanak tanıırken, adaletin daha hızlı ve güvenilir bir şekilde tecelli etmesine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

1. CİN, M.O., *Ceza Yargılamasında Bilirkişilik ve Uygulama Sorunları*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021. **4**(1): p. 170-184.
2. Bilgin, H., *YAPAY ZEKÂNIN MAHKEME KARARLARINDA KULLANIMINA ULUSLARARASI BİR BAKIŞ VE ROBOT HÂKİMLER HAKKINDA DÜŞÜNCELER*. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2022. **13**(2): p. 405-419.
3. Umut, K., A. YILMAZ, and Y. Dikmen, *Sağlık alanında kullanılan derin öğrenme yöntemleri*. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 2019(16): p. 792-808.
4. LeCun, Y., Y. Bengio, and G. Hinton, *Deep learning*. Nature, 2015. **521**(7553): p. 436-444.
5. Goodfellow, I., Y. Bengio, and A. Courville, *Deep learning*. 2016: MIT press.
6. Ayırır, I.O., *Dil bilimleri ve dil öğretimi*. 2015, Ankara: Seçkin Yayıncılık. 189-211.

7. *Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Digital Dönüşüm Ofisi*. 22/01/2024]; Available from: <https://cbddo.gov.tr/>.
8. Söylemez, Y., *İÇERİK ANALİZİ: ELEŞTİREL DÜŞÜNME*. Ekev Akademi Dergisi, 2016(66): p. 671-696.
9. TAŞDEMİR, Ö., *Ceza adaletini dijitalleştirmek, büyük veri vicdani kanaate karşı*, in *Sağlık Alanında Büyük Veri Analitiği ve Uygulamaları*, Y. Bilge, Editor. 2021, Türkiye Klinikleri: Ankara. p. 37-55.
10. GÖRMEZ, B., E. BOSTANCI, and M.S. GÜZEL, *Makine öğreniminin terör olayı ve örgüt ilişkisinin tahmininde kullanılması*, in *Sağlık Alanında Büyük Veri Analitiği ve Uygulamaları*, Y. Bilge, Editor. 2021, Türkiye Klinikleri: Ankara. p. 74-82.
11. UZUN, F.B. and Y. BİLGE, *Veri analizinde fizyopatolojik değerlendirme*, in *Sağlık Alanında Büyük Veri Analitiği ve Uygulamaları*, Y. Bilge, Editor. 2021, Türkiye Klinikleri: Ankara. p. 1-4.
12. Jan, B., et al., *Deep learning in big data Analytics: A comparative study*. Computers & Electrical Engineering, 2019. **75**: p. 275-287.
13. Bilge, Y., *Adli Tıp*. 3 ed. 2013, İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi.
14. Johnson, J. and R. Chitra, *Survey on the investigation of forensic crime scene evidence*. International Journal of Modeling, Simulation, and Scientific Computing, 2022. **13**(06): p. 2250047.
15. Abraham, J., et al., *Automatically classifying crime scene images using machine learning methodologies*. Forensic Science International: Digital Investigation, 2021. **39**: p. 301273.
16. Özkan, İ. and E. Ülker, *Derin öğrenme ve görüntü analizinde kullanılan derin öğrenme modelleri*. Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi, 2017. **6**(3): p. 85-104.
17. Baig, Z., et al., *Drone forensics and machine learning: Sustaining the investigation process*. Sustainability, 2022. **14**(8): p. 4861.
18. Wrobel, K., et al., *Personal identification utilizing lip print furrow based patterns. A new approach*. Pattern Recognition, 2018. **81**: p. 585-600.
19. Morillas, A.V., J. Gooch, and N. Frascione, *Feasibility of a handheld near infrared device for the qualitative analysis of bloodstains*. Talanta, 2018. **184**: p. 1-6.
20. Heaton, C., et al., *Differentiation of Body Fluid Stains Using a Portable, Low-Cost Ion Mobility Spectrometry Device—A Pilot Study*. Molecules, 2023. **28**(18): p. 6533.
21. Swayambhu, M., R. Kümmerli, and N. Arora, *Microbiome-Based Stain Analyses in Crime Scenes*. Applied and Environmental Microbiology, 2023. **89**(1): p. e01325-22.
22. Sun, C., et al., *Eye movement evidence in investigative identification based on experiments*. Journal of Safety Science and Resilience, 2023. **4**(3): p. 316-328.
23. Yadav, P., N. Gupta, and P.K. Sharma, *A comprehensive study towards high-level approaches for weapon detection using classical machine learning and deep learning methods*. Expert Systems with Applications, 2023. **212**: p. 118698.
24. Mishra, A., et al., *Evolution of diagnostic and forensic microbiology in the era of artificial intelligence*. Cureus, 2023. **15**(9).

25. Lotfi, F., et al., *Storytelling with Image Data: A Systematic Review and Comparative Analysis of Methods and Tools*. Algorithms, 2023. **16**(3): p. 135.
26. Budka, M., et al., *Sexing white 2D footprints using convolutional neural networks*. Plos one, 2021. **16**(8): p. e0255630.
27. Gujar, S., R. Pawar, and Y. Dandawate, *Intelligent image retrieval system using deep neural networks*, in *Computer Vision and Recognition Systems Using Machine and Deep Learning Approaches: Fundamentals, technologies and applications*. 2021, Institution of Engineering and Technology. p. 51-82.
28. Aggarwal, S., et al. *A targeted data extraction system for mobile devices*. in *Advances in Digital Forensics XV: 15th IFIP WG 11.9 International Conference, Orlando, FL, USA, January 28–29, 2019, Revised Selected Papers 15*. 2019. Springer.
29. Akbay, Y.E., *İDEALAR TEORİSİ BAĞLAMINDA PLATON'DA AKIL İLKELEİNİN ANALİZİ*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2017(28): p. 133-155.
30. Kibar, S., S. Aydın, and B. Ayhan, *Anlam kavramı üzerine yeni denemeler*. 2010, İstanbul: Legal kitabevi.

İŞ KAZASI BİLDİRİMİ İLE İZLENEN OLGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KUSUR BELİRLENİMİ

*Prof Dr. Yaşar Bilge,

Ankara Üniversitesi Adli Tıp ABD, ybilge@ankara.edu.tr,

ORCID:7806-2017-6495-6031

** Menengiç Koray. Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi Müdür Yardımcısı

ORCID NO: 0000 0002 5579 7016

Anahtar Kelimeler: İş Kazası, Sağlık Çalışanı, Çalışan Eğitimi, İş güvenliği

ÖZET

AMAÇ: Sağlık çalışanları iş yaşamı engelleyen, yaşam kalitesini bozan hatta ölümüne yol açan yaşantılardan biri de iş kazalarıdır. İş yaşamımızda karşılaştığımız kazaların niteliklerini inceleyerek önlem geliştirmek ve bu konuda yaşam kalitemizi artırmak amacı ile bu çalışma yapılmıştır.

YÖNTEM: İncelememizde iş yerimizde Ocak 2022-Ocak 2023 tarihleri arasında bir yıllık iş kazası bildirimini yapılan 74 sağlık çalışanının görevleri, çalıştıkları birimler, kaza analizleri, yaralanma bulguları ile takip tedavi durumu incelenmiştir.

Bu analizler Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastaneleri Enfeksiyon Riskli Kazalar Ve Sebepleri Veri İzlem Formları ve Ankara Üniversitesi İş Kazası Bildirim Formları üzerinden geriye dönük inceleme sonucu yapılmıştır.

BULGULAR:

İş yerimizde ortalama 3486 kişi çalışmakta olup aylık kaza geçirme olasılığı % 0.1 ila % 0.2 arasındadır.

TARTIŞMA: Yaralanmada kesici, delici alet yaralanmaları sıklığının fazla olması iş koşullarıyla ilgilidir. Kaygan zeminde düşme, hastayı çevirirken veya taşırken yaralanma ergonomik koşullarla ilgili tedbirlerin önemini göstermektedir.

SONUÇ: İş kazaları ile ilgili eğitim ve öğretimin sürekli olması ve çalışma koşullarının düzenlenme gereği öncelikle ele alınabilir.

GİRİŞ VE AMAÇ:

Web of Science da 4324 toplum çevre ve iş sağlığı alanında 2022 yılında 4324 makale yayınlanmış olup iş kazasına bağlı yaralanmaların takibi gereği bildirilmiştir(1,2,3,4). Amaç: Sağlık çalışanları iş yaşamı engelleyen, yaşam kalitesini bozan hatta ölümüne yol açan yaşantılardan biri de iş kazalarıdır. İş yaşamımızda karşılaştığımız kazaların niteliklerini inceleyerek önlem geliştirmek ve bu konuda yaşam kalitemizi artırmak amacı ile bu çalışma yapılmıştır. Bu sebeplerle kaza tanımlanarak sebepleri, etkileri, sonuçlarını değerlendirmek amacıyla bu makale hazırlanmıştır. Kusur başka türlü davranma olanağı varken ve zorunlu iken somut olaydaki gibi hatalı davranmaktır. Kusurun anlaşılması için iş kazasının niteliklerini açıklayalım.

İş kazası 506 nolu kanuna göre ve bilimsel açıdan özellikleri şunlardır.

1. Kişinin sigortalı olması,
2. Ani olarak gerçekleşmesi,
3. İstemeksizin gerçekleşmesi,
4. Maddi/manevi bir kaybın/zararın söz konusu olması,
5. İş ile ilgili olması,
6. İşyerinde veya İşverenin otoritesi altında olduğu dönemde gerçekleşmesi (Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında),
7. Kişiyi hemen veya sonradan bedeni veya ruhi arızaya uğratması,
8. Kaza ile meydana gelen zarar arasında illiyet bağının bulunması (5,6).

İş kazalarında “bana bir şey olmaz. Daha önce hiçbir şey olmamıştı. Aklıma gelmez.” tümcelerini kaza geçiren kişilerden sıkca duyarız(7,8). Bunu dalgınlık, yorgunluk, dikkatsizlik, uyku apnesi ile açıklarız(9,10). Dikkatsizlik tedbirsizlik, meslek ve sanatta acemilik, emir ve yasalara uymamak mortalite ve morbiditeye yol açan durumlardandır(11,12). Sağlık çalışanlarında iş koşullarının uygunluğu ile uyumlu olan delici, kesici alet yaralanma sıklığı diğer mesleklerden daha sıktır(13, 14). Vücut sıvıları ile temas söz konusudur(15,16).

YÖNTEM: İncelememizde iş yerimizde Ocak 2022-Ocak 2023 tarihleri arasında bir yıllık iş kazası bildirimini yapılan 74 sağlık çalışanının görevleri, çalıştıkları birimler, kaza analizleri, yaralanma bulguları ile takip tedavi durumu incelenmiştir.

Bu analizler Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastaneleri Enfeksiyon Riskli Kazalar Ve Sebepleri Veri İzlem Formları ve Ankara Üniversitesi İş Kazası Bildirim Formları üzerinden geriye dönük inceleme sonucu yapılmıştır.

BULGULAR

İş yerimizde ortalama 3486 kişi çalışmakta olup aylık kaza geçirme olasılığı % 0.1 ila % 0.2 arasındadır. İş kazasına maruz kalan toplam 70 stajyer öğrencinin %92,85’i kız, %7,15’i ise erkektir. Stajyer öğrencilerden %7,15’i kan ve vücut materyallerinin sıçramasına, %92,85’i kesici delici alet yaralanmasına maruz kalmıştır.

Doktor, Hemşire ve Sağlık Memuru, Diğer Sağlık Çalışanı, Temizlik personeli, Stajyer görev yapmaktadır. Yaralanma olayında yer alan alet: İğne ucu, Bistürü, Kateter, Lam/lamel, Kırık cam Malzeme ile olmaktadır.

Olayın şekline göre sorunlar: Kontamine alet, Kan yolu ile bulaşan enfeksiyon olan hastadan kontaminasyon, Cilt/mukoza da kanlı vücut sıvısı ile temas etmektedir.

Yaralanma özelliği: Kesici veya delici alet yaralanmaları sıklıkla hemşirelerde gözlenmektedir.

Çalışan diğer personel:

Araba çarpması (park anında) Cam taşırken yaralanma, Temizlik esnasında kafasını demire, cama bariyere çarpma, iğne batması (9), bayılma 2 ayağına demir düşmesi ıslak zemin çay bardağı, Düşme ayak kayması (4 ayak yaralanması) bel incinmesi 4, diz yaralanması 2, kavga sırasında humerus kırığı 1, elektrik çarpması (prizden)1 yaralanmıştır.

Çalışmamızda iş kazasına uğrayan sağlık çalışanlarının meslekleri açısından

değerlendirilme yapıldığında 35 (%29), Göz yabancı cisim (3 sıvı kaçması) kişi ile en yüksek oran hemşire olup, ikinci sırada 20 (%24,4) ile temizlik personeli olduğu, yaralanma yeri bakımından incelendiğinde dahili bilimler 42 (%51,2) ile ilk sırayı, cerrahi bilimler 16 (%19,5) ile ikinci sırayı, acil servis 10 (%12,2) ile üçüncü sırayı oluşturduğu, yaralanma türüne göre incelendiğinde ise; delici

alet yaralanması 62 (%75,6) ile en sık yaralanma türü iken ikinci sırada kesici-delici alet yaralanması 6 (%7,3) ile ikinci, fiziksel travma 9 (%11) ile üçüncü, bulaş ise 5 (%6,1) ile son sırayı oluşturduğu tespit edilmiştir

Tablo 1. Aylara Göre mesleki grup açısından kazaya bağlı yaralanma Dağılımı

	Doktor	Hemşire	Temizlik e	Stajiyer	Toplam
Ocak	3	0	0	3	6
Şubat	2	0	3	1	6
Mart	1	1	1	0	3
Nisan	0	1	0	0	1
Mayıs	0	2	1	0	3
Haziran	0	4	1	0	5
Temmuz	0	1	1	0	2
Ağustos	0	1	0	0	1
Eylül	1	2	0	0	3
Ekim	0	2	1	0	3
Kasım	0	4	4	1	9
Aralık	5	4		5	14
TOPLAM	12	23	29	10	74
%	16,22	31,08	39,19	13,51	100,00

Tablo 2. Aylara Göre yaralanma aletine göre yaralanma dağılım sıklığı

	İğne ucu	Bistürü	Diğer	Toplam
Ocak	3	1	3	7
Şubat	8	0	1	9
Mart	2	0	1	3
Nisan	4	0	1	5
Mayıs	2	0	2	4
Haziran	0	2	4	6
Temmuz	2	0	0	2
Ağustos	1	0	2	3
Eylül	5	0	1	6
Ekim	8	0	1	9
Kasım	3	0	2	5

Aralık	10	0	4	14
TOPLAM	49	3	22	74
%	66,22	4,05	29,73	100,00

TARTIŞMA: İş kazalarında kusur belirlenimi sorumluluk tanımlanmasında esastır. Bu yolla sistem kurma ve geliştirme sağlanmaktadır. Yaralanma delici alete bağlı olarak iş yoğunluğunun arttığı saatlerde daha sıktır. Çalışma saatleri değerlendirildiğinde açıkça görülmekte olan 11:00-11:59 arasında iş kazası yaşanma oranı en yüksek seviyelerde olmasının sebebinin yorgunluğun ve yemek molası vermek için rehavete kapıldığı bildirilmiştir(5). %90’ı enjektör ucu, %2,85’i diğer aletlerle (lanset vb) yaralanmıştır. Bu durum sağlık çalışanlarında ciddi bir sorundur(13,16).

Kesici-delici alet yaralanma sıklığının yüksek olma nedenleri sağlık personelinin çok yoğun çalışması, hasta sirkülasyonunun oldukça hızlı olması nedeniyle aceleci davranması, mesai saatlerinin uzun olması bildirilmiştir(17,18). Çalışmalardaki veriler çalışanların kesici-delici aletlerle yaralanmalarda risk algılarının düşük olduğunu ve yaralanmaları önemsemediklerini göstermektedir.

Sağlık çalışanları Hastanelerde İş Güvenliği Ölçeği’nden ortalama 131.48±36.18 puan almıştır(19). Sağlık çalışanlarında vardiyalı çalışanların çalışmayanlara göre, fazla mesai yapanların yapmayanlara göre iş kazası geçirme oranı daha yüksek bulunduğunu bildiren çalışma ile uyumludur(4,13). Ameliyathane ve acilde çalışan sağlık çalışanlarında iş kazası oranı yüksek görülmektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi alan sağlık çalışanlarının iş kazası geçirme oranı almayanlara göre daha düşük bulunmuştur(19,20).

Gelişmiş ülkelere göre ülkemizde iş kazası geçirmeye bağlı yaralanma olasılığı daha fazla olup azaltılması yönünde çalışılma gereği bildirilmiştir(21,22). İş kazalarının çoğu inşaat sektöründe olup ölüm ve ağır yaralanma daha sıktır(23,24). Covid 19 un da iş kazası sayılması yönünde düşünceler bulunmaktadır(24). Hukuken izlenmesi gereken durumda olduğundan özen ve tedbirden vazgeçilmeyeceği anlaşılmaktadır(25). Ancak hala eksik bildirimlerin varlığı nedeniyle kaza verilerinde eksiklik bulunmaktadır(26). Bu nedenlerle elektrik çarpması, yangın, sabotaj, terör fiillerine dair olaylar açısından zaman bağımlı, koruyucu hizmetlerin geliştirilmesi için her yıl risk analizi yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Sağlık çalışanlarında vardiyalı çalışanların çalışmayanlara göre, fazla mesai yapanların yapmayanlara göre iş kazası geçirme oranı daha yüksek bulunmuştur. Ameliyathane ve acilde çalışan sağlık çalışanlarında iş kazası oranı yüksek görülmektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi alan sağlık çalışanlarının iş kazası geçirme oranı almayanlara göre daha düşük bulunmuştur(19).

Yaralanmada kesici, delici alet yaralanmaları sıklığının fazla olması iş koşullarıyla ilgilidir. Kaygan zeminde düşme, hastayı çevirirken veya taşıırken yaralanma ergonomik koşullarla ilgili tedbirlerin önemini göstermektedir(27,28).

SONUÇ: Kusur sorumluluğu açısından temel yapılması gerekenler şunlardır: Yangına karşı çatı katı kontrolü ve temizliği gerekir. Depreme yönelik eşyaların sabitlenmesi yapılır. Acil durum

krokisi hazırlanır. Hasta mahremiyeti açısından dosyaların güvenliği sağlanır. Depolarda bulunan malzemelerin muhafazası kurallı olmalıdır. Tehlikeli maddelerle ve elektrikle ilgili düzenli takip ve çalışanın eğitim ve öğretimine katkıda bulunmak gerekir. Çalışmalardaki veriler çalışanların kesici-delici aletlerle yaralanmalarda risk algularının düşük olduğunu ve yaralanmaları önemsemediklerini göstermektedir. İş kazaları ile ilgili eğitim ve öğretimin sürekli olması ve çalışma koşullarının düzenlenme gereği öncelikle ele alınabilir. Sağlık çalışanları görevleri gereği hızlı hareket etmekte ve hastaların sağlığını korumak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Ancak bu rutinleri sırasında sağlık çalışanlarının her türlü yaralanmasına karşı güvenliğini sağlamak oldukça önemli ve gereklidir.

KAYNAKLAR

1. [Boudra, L; Lemonie, Y; Nascimento, A. The cultural-historical development of occupational accidents and diseases prevention in France: A scoping review. SAFETY SCIENCE 2023: 159. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0925753522003551?via%3Dihub> \(ET 07.04.2023\).](#)
2. [Karakurt, U; Satar, S; Gulen, M. Occupational Accidents and Emergency Medicine. EURASIAN JOURNAL OF EMERGENCY MEDICINE 2012: 11 \(4\) , pp.227-237.](#)
3. İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170227M1-1.htm>.
4. Bilge Y, Saltık A, Fişek G. İş kazaları ve bilirkişilik kitabı, Ankara Üniversitesi Basımevi, s 85, Ankara, 2012.
5. [Uğur Çavdar Murat Manyaslı, Erim Akkaya Demirali Sevener, Ziya Tüfekçi. Yaşanan iş kazalarının kaza saatlerine ve cinsiyete göre istatistiki olarak değerlendirilmesi ve yorumlanması. International Journal of Engineering Research and Development, 2022, 14.1: 360-368.](#)
6. Tuncay CA, Ekmekçi Ö. Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri. 14. Baskı. Beta Yayınları, İstanbul 2011; 288.
7. Bilge Y, İş sağlığı ve güvenliği yazıları, s 181-224, Seçkin Kitabevi, Ankara, 2016.
8. Durduran Yasemin, [Lütfi Saltuk Demir, Mehmet Uyar, Ayşe Demirtaş, Ayfer Erdoğan](#). Hamdi Arbağ. Sağlık Çalışanlarında iş kazası ve ramak kala olaylara retrospektif bakış. Kocatepe Tıp Dergisi, 2019, 20.3: 131-136.
9. [Kucuk, H; Acar, N; \(...\); Kilinc, A. Evaluation of the relationship between occupational accidents and obstructive sleep apnea risk among employees of a university hospital. Indian Journal of Occupational and Environmental Medicine 2022: 26 \(1\) , pp.3-8.](#)
10. [Ahamad, MA; Arifin, K; Samad, MA. Systematic Literature Review on Variables Impacting Organization's Zero Accident Vision in Occupational Safety and Health Perspectives. Sustainability 2022, 14\(13\), 7523; <https://doi.org/10.3390/su14137523>.](#)
11. Çalış Çağdaş. Sağlık Sektöründe İş Kazaları. Sağlık Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği, 2023, 35.

https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=OU21EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA44&dq=i%C5%9F+kazalar%C4%B1&ots=4FIVS4CV-v&sig=dJKY9J1o709EADitqT51BVvtvF0&redir_esc=y#v=onepage&q=i%C5%9F%20kazalar%C4%B1&f=false (ET 29.03.2023).

12. İş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirmesi yönetmeliği. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.16925&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearchErişim> 29.03.2023.

13. Arslan Zehra, Arslan Büşra Çelik, Menengiç Koray, Bilge Yaşar. Ankara'daki bir Üniversite Hastanesinde iş kazası bildirim yapılan sağlık çalışanlarının değerlendirilmesi. İş ve Sosyal Güvenlik Atolyesi Dergisi 2021:3: 7-13.

14. [Monteiro, CM; Benatti, MCC and Rodrigues, RCM. Occupational Accidents and Health related Quality of life: A Study in three Hospitals Revista Lationo-Americana De Enfermagem 2009: 17 \(1\) , pp.101-107.](#)

15. [Kaur M; Mohr S; Kuhnigk O. Needlestick and sharps injuries at a german university hospital: Epidemiology Causes and Preventive Potential- A descriptive Analysis. International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health 2022: 35 \(4\) , pp.497-507.](#)

16. Solmaz Mehtap; Solmaz Tuğba. Stajyer öğrenci iş kazaları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2019, 8.1: 106-110.

17. Kurttekin Ali; Taçgın Ertuğrul. Sağlık Hizmetlerinde İş Kazaları ve Kesici-Delici Alet Yaralanma Araştırmaları Üzerine Bir Değerlendirme. Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi, 2019, 17.2: 135-182.

18. Güney Mehmet Erdem. İş kazası kavramına yönelik algılar. Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2019, 4.2: 31-47.

19. Aygün Gözde; Ozvurmaz Safiye. Sağlık çalışanlarının yaşadığı iş kazaları ve ilişkili faktörler. Medical Sciences, 2020, 15.4: 123-132.

20. Gül Ömer Faruk; Özçoban Nurettin Oğuzhan; Aydoğan Fatih. Türkiye'deki iş kazaları ile ilgili verilerin karşılaştırması, varolan sorunlar ve çözüm önerileri. Turkey Health Literacy Journal, 2021, 2.1: 39-51.

21. Ceylan Hüseyin. Türkiye'deki iş kazalarının genel görünümü ve gelişmiş ülkelerle kıyaslanması. International Journal of Engineering Research and Development, 2011, 3.2: 18-24.

22. Çalış Serenay; Büyükkakıncı Banu Yeşim. Türkiye'nin iş kazaları açısından durumu: ILOSTAT ve SGK verileri karşılaştırması. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2021, 23.2: 574-585.

23. Gözüak Muhammed Hulusi; Ceylan Hüseyin. Türkiye'de inşaat sektöründe meydana gelen iş kazalarının iş sağlığı ve güvenliği bağlamında analizi: Güncel eğilimlere genel bir bakış. Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 2021, 8.2: 133-143.

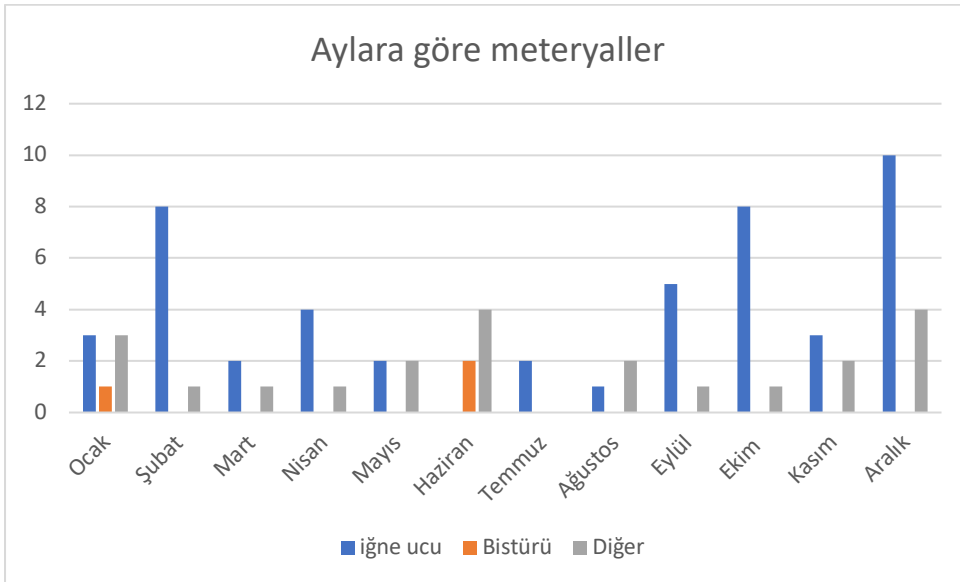
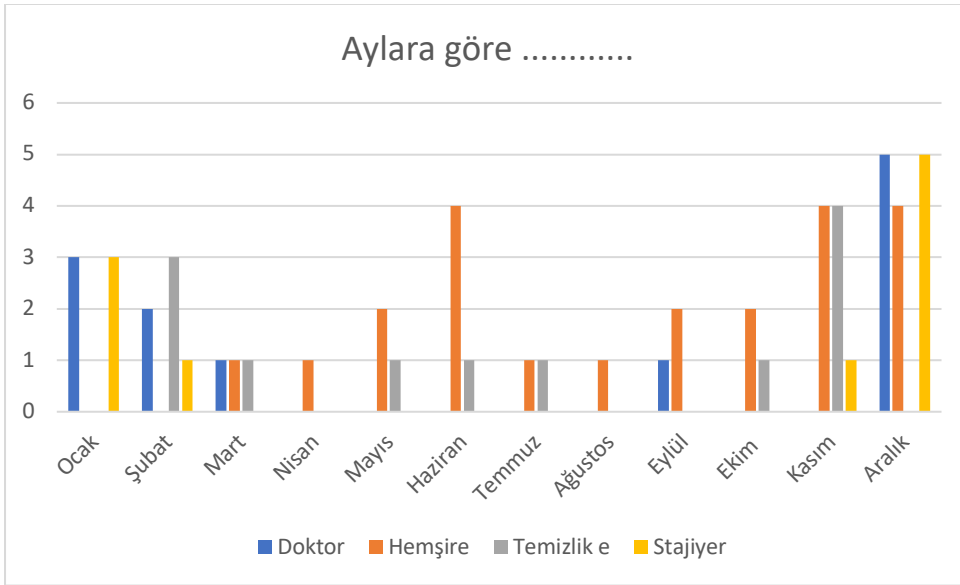
24. Durmuş Seda Arslan. COVID-19'un iş kazası ve meslek hastalığı bakımından değerlendirilmesi. İstanbul Hukuk Mecmuası, 2020, 78.2: 363-393.

25. Olcay Zeynep Feride. İş sağlığı ve güvenliği kültürü ölçeği; Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 2021, 23: 678-685.

26. [Orkun Dalyan](#); [Erdal Canpolat](#), [Hatice Dalyan](#); [Ömer Faruk Öztürk](#); Mehmet Pişkin . Türkiye’de İş Kazası Eksik Bildirimlerinin İncelenmesi. *Karaelmas Journal of Occupational Health and Safety*, 2021, 5.2: 121-132.

27. Menengiç K, Bilge Y. Bir Hastanede Çalışanların Sağlığı İle İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri. **Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 5. Ulusal Kongresi**. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Morfoloji Binası, Abdulkadir Noyan Konferans Salonu* 24 – 25 Ekim 2015, Ankara, S 294-299, Türk Tabipleri Birliği Yayınları Nisan 2016.

28. Avınca Öner, [Recep Dursun](#); [Mahmut Taş](#); [Mehmet Üstündağ](#); [Murat Orak Cahfer Güloğlu](#). Diyarbakır İlinde Meydana Gelen İş Kazalarının Demografik Analizi, Mortalite ve Morbiditeyi Etkileyen Faktörler. *Dicle Tıp Dergisi*, 2020, 47.3: 645-655.

Adli Tıp Anabilim Dalı Tarafından Konsülte Edilen Göz Hastalarının Epidemiyolojik Özellikleri

Kader Kasar*, Asena Keleş Şahin*, Aslıhan Uzun*

*Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye

Amaç:Üçüncü basamak bir hastanenin Göz kliniğine Adli Tıp tarafından konsülte edilen hastaların epidemiyolojik özelliklerinin değerlendirilmesi.

Yöntem:Çalışma kapsamında Nisan 2021-Aralık 2023 tarihleri arasında Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları kliniğine Adli Tıp tarafından konsülte edilen hastaların dosyaları retrospektif olarak incelendi.

Bulgular:Çalışmaya 37 [12(%32) kadın, 25(%68) erkek] hasta dahil edildi. Hastaların yaş ortalaması 40,6±18,2(5-79) yıl idi. Hastaların 10’unda (%27) sağ gözde, 20’sinde (%54) sol gözde patoloji izlenirken, 7(%19)’sinde patoloji saptanmadı. Tüm hastalarda kapalı göz yaralanması mevcuttu, hastaların hiçbirinde açık göz yaralanmasına rastlanmadı. Hastaların 3 (%8)’ünde ön segment yaralanması, 6 (%16)’sında arka segment yaralanması saptandı. Ayrıca hastaların 2(%5)’sinde korneal yabancı cisim, 4 (%11)’ünde korneal lameller laserasyon mevcuttu. Hastaların 2(%60)’sinde eşlik eden periorbital ödem ve ekimoz, 5(%14)’inde onarım gerektirmeyen orbita fraktürü saptandı. Görme keskinliği 3 hastada ölçülemedi, 2 hastada ışık hissi negatif, 3 hastada görme keskinliği 3 metre altında idi. Diğer hastalarda ciddi görme kaybı tespit edilmedi. Olguların hiçbirine cerrahi tedavi uygulamak gerekmedi. Hastaların 31(%84)’inde tek muayene yeterli olurken 6(%16)’sında mükerrer muayene yapmak gerekti. Takip edilen 3(%8) hastada travmaya bağlı kalıcı görme hasarı (2 hastada makulada skar, 1 hastada total optik atrofi) tespit edildi.

Sonuç:Çalışmamızda oftalmolojik patolojilerin büyük çoğunluğu erkek hastalarda ve sol gözde tespit edilmiştir. Tüm hastalarda kapalı göz yaralanması saptanmış olması bölgemizde künt göz travmalarının daha çok görüldüğünü göstermektedir. Hastaların büyük çoğunluğunda tek muayene yeterli olsa da bazı hastalarda kati rapor için mükerrer muayeneler gerekebileceği; ayrıca künt travma sonucu hastalarda kalıcı görme kaybı gelişebileceği unutulmamalıdır.

Anahtar kelimeler:Adli tıp,göz hastalıkları,kapalı göz yaralanması,ön segment,arka segment

Epidemiological Characteristics of Eye Patients Consulted by the Department of Forensic Medicine

Kader Kasar*, Asena Keleş Şahin*, Aslıhan Uzun*

Ordu University Faculty of Medicine, Department of Ophthalmology, Ordu, Türkiye

Purpose:Evaluating the Epidemiological Characteristics of Patients Consulted by Forensic Medicine in the Ophthalmology Clinic of a Tertiary Care Hospital.

Methods:Medical records of patients who were consulted by Forensic Medicine to Ordu University, Faculty of Medicine, Ophthalmology clinic between April 2021 and December 2023 were reviewed retrospectively.

Results:37[12(32%) female,25(68%) male] patients were included in the study.The mean age was 40.6 ± 18.2 (5-79)years.Ophthalmological pathology developed in the right eye of 10(27%) patients,in the left eye of 20(54%) patients. All individuals had closed eye injuries whereas none of the patients had open eye injuries.Anterior and posterior segment injuries were detected in 3(8%) patients and in 6(16%) patients, respectively.Corneal foreign body and lamellar laceration were found in 2(5%) and 4(11%) patients,respectively.Accompanying periorbital edema and ecchymosis were detected in 22(60%) of the patients.Although 5(14%) patients had orbital fractures, none of them required surgical repair.Visual acuity could not be measured in 3 patients. Severe vision loss was not detected in other patients.While a single examination was enough in 31(84%) of the patients, repeated examinations were required in 6(16%) patients.Permanent visual loss due to trauma(macular scar in 2 patients, optic atrophy in 1 patient)was occurred in 3(8%) patients.

Conclusion:The fact that closed eye injuries were detected in all patients shows that blunt eye trauma is more common in our region.Although a single examination is enough for the majority of patients, some patients may require repeated examinations for a definitive report; It should also be kept in mind that patients may develop permanent vision loss as a result of blunt trauma.

Key words:Forensic medicine, ophthalmology, closed eye injury, anterior segment, posterior segment

Adli Nükleer Tıpta Yeni Yaklaşımlar: Teknolojik İlerlemeler ve Uygulama Alanları

Fatih Batı^{1*}, Nilüfer Bıçakçı², Banu Kırtıloğlu², Güler Silov¹

¹Samsun Üniversitesi Tıp Fakültesi Nükleer Tıp Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

²Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nükleer Tıp Kliniği, Samsun, Türkiye

*Sorumlu Yazar: fatih.bati@samsun.edu.tr

Özet

Adli Nükleer Tıp, suçla ilişkilendirilen ölüm veya yaralanma vakalarının detaylı bir şekilde incelenmesinde geleneksel tıbbi inceleme yöntemlerinin yanı sıra ileri görüntüleme teknolojileri kullanır. Bu alanda, Nükleer Tıp teknikleri, özellikle fonksiyonel görüntüleme özelliği nedeniyle, suç vakalarının aydınlatılmasında ve adli tıp incelemelerinde kritik bir rol oynar.

Geleneksel anatomik görüntüleme teknikleri, örneğin X ışınları, manyetik rezonans görüntüleme (MRG) veya bilgisayarlı tomografi (BT) taramaları, bazı iç organ yaralanmalarını tam olarak tespit etmede yetersiz kalabilir. Bu durumda, Pozitron emisyon tomografisi (PET) veya tek foton emisyon bilgisayarlı tomografi (SPECT) gibi fonksiyonel Nükleer Tıp görüntüleme teknikleri, organ ve dokuların işlevsel aktivitesini değerlendirerek, yapısal hasarın yanı sıra fonksiyonel patolojik değişiklikleri ortaya çıkarabilir.

Özellikle kafa travmalarında, geleneksel yöntemler anatomik hasarı belirlemede başarılı olabilir, ancak ince işlevsel bozuklukları tespit etmekte sınırlı kalabilir. Bu durumda, radionüklid serebral kan akımı çalışmaları gibi fonksiyonel görüntüleme teknikleri, kafa travmalarının nörolojik etkilerini değerlendirmede önemli bir araç olabilir.

Kas-iskelet yaralanmalarında da, geleneksel görüntüleme yöntemleri yapısal hasarı belirlemede etkilidir, ancak travmanın işlevsel sonuçlarını tam olarak değerlendirmede yetersiz kalabilir. Fonksiyonel Nükleer Tıp görüntüleme teknikleri, yaralanmanın gerçek yayılımını, doku perfüzyonu ve metabolik aktiviteyi daha ayrıntılı bir şekilde göstererek Adli Tıp incelemelerinde daha kapsamlı bir değerlendirme sağlar.

Adli Nükleer Tıpta ilerleme, disiplinler arası işbirliği ve bilgi paylaşımıyla sağlanabilir. Adli Tıp ile Nükleer Tıp uzmanlarının ortak çabaları, fonksiyonel görüntüleme tekniklerinin adli incelemelerde daha etkin bir şekilde kullanılmasına katkı sağlar. Bu işbirliği karmaşık suç vakalarının çözümünde daha doğru bilgiler sağlayarak adaletin yerini bulmasında önemli katkılar sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Adli tıp, nükleer tıp, multidisipliner yaklaşım

New Approaches in Forensic Nuclear Medicine: Technological Advances and Application Areas

Fatih Bati^{1*}, Nilüfer Bıçakçı², Banu Kırtıloğlu², Güler Silov¹

¹Samsun University Faculty of Medicine, Department of Nuclear Medicine, Samsun, Turkey

²Samsun Training and Research Hospital Nuclear Medicine Clinic, Samsun, Samsun, Turkey

*Corresponding Author: fatih.bati@samsun.edu.tr

Summary

Forensic Nuclear Medicine uses advanced imaging technologies in addition to traditional medical examination methods in the detailed examination of death or injury cases associated with crime. In this field, Nuclear Medicine techniques play a critical role in the elucidation of criminal cases and forensic medical examinations, especially due to its functional imaging feature.

Traditional anatomical imaging techniques, such as X-rays, magnetic resonance imaging (MRI) or computed tomography (CT) scans, may be insufficient to detect some internal organ injuries. In this case, functional Nuclear Medicine imaging techniques such as positron emission tomography (PET) or single photon emission computed tomography (SPECT) can assess the functional activity of organs and tissues, revealing functional pathological changes as well as structural damage.

Especially in head injuries, conventional methods may be successful in detecting anatomical damage, but may be limited in detecting subtle functional disorders. In this situation, functional imaging techniques, such as radionuclide cerebral blood flow studies, can be an important tool in assessing the neurological effects of head injuries.

In musculoskeletal injuries, conventional imaging modalities are effective in identifying structural damage, but may be insufficient to fully assess the functional consequences of trauma. Functional Nuclear Medicine imaging techniques provide a more comprehensive assessment in forensic investigations by showing the actual extent of injury, tissue perfusion and metabolic activity in more detail.

Progress in Forensic Nuclear Medicine can be achieved through interdisciplinary co-operation and information sharing. The joint efforts of Forensic Medicine and Nuclear Medicine experts contribute to the more effective use of functional imaging techniques in forensic investigations.

This co-operation can provide more accurate information in solving complex criminal cases and make important contributions to justice.

Keywords: Forensic medicine, nuclear medicine, multidisciplinary approach

Üçüncü Basamak Kulak Burun Boğaz Kliniğince Değerlendirilen Adli Tıp Konsültasyonlarının Analizi

Mehmet Fatih Karakuş¹, Hacer Yaşar Teke²

¹ Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, Doç. Dr.

² Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, Doç. Dr.

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı Adli Tıp kliniği tarafından Kulak Burun Boğaz kliniğinden istenen konsültasyonların özelliklerini tanımlamak, raporlamadaki önemli hususları literatür bilgisi eşliğinde tartışmaktır.

Yöntem: 1 Temmuz 2020 ve 31 Aralık 2023 tarihleri arası Kulak Burun Boğaz Hastalıkları kliniğinden (KBB) istenmiş konsültasyonlar sosyodemografik özellikleri ve içerikleri açısından incelendi.

Bulgular: KBB polikliniğine konsültasyon için gönderilen 134 olgunun yaş ortalaması 41.13 ± 16.02 olup en genci 18 yaşında en yaşlısı 82 yaşında idi. Elli sekiz olgu (% 43.28) basit tıbbi müdahale ile giderilebilir nitelikte yaralanmaya sahipti. Olguların 42'sinde (% 31.34) yüz veya burun kemiklerinde kırık mevcuttu. Sekel durumlarının değerlendirilmesi olay tarihinden ortalama 9.27 ± 1.34 ay sonra olup, en kısa süre 7 ay en uzun süre 11 ay olarak tespit edildi.

Sonuç: Yüz ve burun kemik kırıklarında fizik muayeneye eşlik eden radyolojik görüntülemenin bir delil olduğu göz önüne alınmalıdır. Klinik bulguların düzgün yorumlanmış görüntüleme yöntemleri ile desteklenmesi gerektiği unutulmamalıdır. Konsültasyon sürecini etkileyen dış faktörler ve sorunsalların çözümüne katkı sağlanması açısından bu ve benzer çalışmaların önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Konsültasyon, Adli Tıp, Kırık, Kulak-Burun Boğaz.

Analysis of Forensic Medicine Consultations Evaluated by the Tertiary Otorhinolaryngology Clinic

Mehmet Fatih Karakuş¹, Hacer Yaşar Teke²

¹ Ordu University Faculty of Medicine, Department of Otorhinolaryngology, Assoc. Prof. Dr.

² Ordu University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, Assoc. Prof. Dr.

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to describe the characteristics of consultations requested from the Otorhinolaryngology Clinic by the Forensic Medicine clinic and to discuss important aspects of reporting in light of the literature.

Method: Consultations requested from the Otorhinolaryngology Clinic between July 1, 2020, and December 31, 2023, were examined in terms of sociodemographic characteristics and content.

Results: The mean age of the 134 patients referred to the Otorhinolaryngology Clinic for consultation was 41.13 ± 16.02 years, with the youngest being 18 years old and the oldest 82 years old. 43.28% of cases (n=58) had injuries amenable to simple medical intervention. There were fractures in the facial or nasal bones in 31.34% (n=42) of the cases. The average time for the evaluation of sequelae situations after the date of the event was 9.27 ± 1.34 , with the shortest period being 7 months and the longest period 11 months.

Conclusion: In facial and nasal bone fractures, radiologic imaging accompanying the physical examination should be considered as evidence. It should be kept in mind that clinical findings should be supported by properly interpreted imaging methods. We think that this and similar studies are important in terms of contributing to the solution of external factors and problematics affecting the consultation process.

Keywords: Consultation, Forensic Medicine, Fracture, Otorhinolaryngology.

Kütahya İlinde 2020-2021 Yıllarında Trafik Kazası Yaralanmaları Nedeniyle Verilen Adli Raporların Retrospektif Değerlendirilmesi

Hacı Altay¹, Hüdaverdi Küçük¹, **Mustafa Yiğit¹**

1: Kütahya Sağlık Bilimler Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Ana Bilim Dalı, Kütahya, Türkiye

Özet

Amaç: 2020-2021 yıllarında Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi (KSBÜ) Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi acil servisine başvuran trafik kazası olgularının sosyodemografik özelliklerinin, kaza ile ilgili özelliklerinin, yaralanma durumlarının ve verilen adli raporların değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: 1 Ocak 2020-31 Aralık 2021 yılları arası Kütahya Evliya Çelebi Eğitim Araştırma Hastanesi Acil Servisine trafik kazası nedeniyle başvuran toplam 1758 vakanın adli raporları ve tıbbi evrakları etik kurul onayı alınarak retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri ile ki-kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi için $p < 0,05$ değeri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 1758 olgunun % 70,9'u erkek, % 29,1'i kadın, yaş ortalaması $34,6 \pm 18,2$ idi. Sürücüler arasında alkol kullanım oranı % 7,7 idi. Adli raporlarına göre olgulardaki lezyonların % 69,4'ü basit tıbbi müdahale (BTM) ile giderilebilirken % 9,4'ünde kişinin yaşamını tehlikeye sokan bir yaralanma görülmüştü. Olguların % 27,4'ünde kırık, % 7,6'sında organ yaralanması tespit edildi. Araç içi trafik kazalarında göğüs bölgesinde, araç dışı trafik kazalarında alt ekstremitte kırıkları ile baş-boyun bölgesinde yaralanmalar anlamlı şekilde fazlaydı. Araç dışı trafik kazalarında yayalarda kırık varlığı anlamlı şekilde yüksekti.

Sonuç: Trafik kazalarından etkilenenlerin çoğunlukla genç, erkek, iş hayatında aktif kişiler olması, doğrudan sağlık harcamaları beraberinde ciddi bir rehabilitasyon masrafı ve iş gücü kaybı oluşturmaktadır. Trafik kazalarında raporlama adli tıp uygulamalarında önemli bir yere sahiptir. Adli raporların düzenlenmesinde gerekli özen ve dikkatin gösterilmesi, konunun adli soruşturma ve kovuşturma süreci açısından önemi vurgulanmalıdır.

Anahtar sözcük: trafik kazası, adli rapor, organ yaralanması, kemik kırığı

Retrospective Evaluation of Forensic Reports Issued Due to Traffic Accident Injuries in Kütahya Province in the Years 2020-2021

Hacı Altay¹, Hüdaverdi Küçük¹, **Mustafa Yiğit¹**

1: Kütahya Health Sciences University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, Kütahya, Türkiye

Objective: The aim of this study was to evaluate the sociodemographic characteristics, accident-related features, injury conditions, and forensic reports of traffic accident cases presenting to the emergency department of Kütahya Health Sciences University (KSBÜ) Evliya Çelebi Training and Research Hospital in 2020-2021.

Method: Forensic reports and medical documents of a total of 1758 cases who applied to the Emergency Service of Kütahya Evliya Çelebi Training and Research Hospital due to a traffic accident between January 1, 2020 and December 31, 2021 were evaluated retrospectively, with ethics committee approval. Mean, standard deviation, frequency and percentage values and chi-

square test were used to evaluate the data. A value of $p < 0.05$ was used for statistical significance level.

Results: Of the 1758 cases included in the study, 70.9% were male and 29.1% were female, and the average age was 34.6 ± 18.2 years. The rate of alcohol use among drivers was 7.7%. According to forensic reports, 69.4% of the lesions in the cases could be removed with simple medical intervention (BTM), while 9.4% had an injury that endangered the person's life. Fractures were detected in 27.4% of the cases and organ injuries in 7.6%. There were significantly more injuries in the chest area in in-vehicle traffic accidents, and lower extremity fractures and head and neck injuries in out-of-vehicle traffic accidents. The presence of fractures in pedestrians in non-vehicular traffic accidents was significantly higher.

Conclusion: The fact that those affected by traffic accidents are mostly young, male and active in business life creates serious rehabilitation costs and loss of workforce along with direct health expenses. Reporting in traffic accidents has an important place in forensic medicine practices. Necessary care and attention should be exercised in preparing forensic reports, and the importance of the issue in terms of the judicial investigation and prosecution process should be emphasized.

Key words: traffic accident, forensic report, organ injury, bone fracture

Bir Üniversite Hastanesinde Solunumsal Etkilenme ve Maluliyetlerin Değerlendirilmesi: 642 Hastanın Analizi

Emine Serap Yılmaz, Selen Karaoğlanoğlu

Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye

Amaç

Hekimler, günümüzde sıklıkla maluliyet ve engellilik oranlarının hesaplanması talepleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Solunumsal fonksiyonların etkilenme derecelerinin değerlendirilmesinde uluslararası standartlar mevcuttur ancak ülkeler arası farklılıklar da bulunmaktadır. Ülkemizde resmi gazetede yayınlanmış olan bilgiler ışığında maluliyet raporları hazırlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, solunumsal maluliyetin değerlendirilmesi amacı ile kliniğimize başvuran hastaların demografik bilgilerini, klinik özelliklerini ve maluliyet sonuçlarını irdelemektir.

Yöntem

Ocak 2022 ile Aralık 2023 tarihleri arasında Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları Polikliniği'ne başvuran 642 hasta retrospektif olarak incelenmiştir. Hastaların demografik özellikleri, tanıları, solunum sistemi fizik muayeneleri, solunum fonksiyon testi, akciğer grafisi bulguları ve solunumsal etkilenme oranları kayıt edildi.

Bulgular

Çalışmaya 642 hasta dahil edildi. Hastaların çoğunluğu erkek (%64,1) ve ortalama yaşları 58,5'ti (19-101). Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (%39,2) ve astım (%37,6) en sık görülen tanılarıdır. Fizik muayene bulgularında ronküs (%47,6) sıkça gözlenirken, patolojik bulgu saptanmayan (%49,3) hastaların sayısı da dikkat çekici idi. Radyolojik olarak en sık patolojik bulgu (%20) amfizematö değişikliklerdi. Solunum fonksiyon testi değerlendirmesinde obstrüksiyon (%32,8) sıkça görülürken, bazı hastaların testlere uyum gösteremediği (%17,6) tespit edilmiştir. Maluliyet oranı hesaplanan hastaların önemli bir kısmı (%18,3) ağır engelli/iş göremez raporu almıştır.

Sonuç

Göğüs hastalıkları hekimi maluliyet değerlendirmesinde öncelikle ayrıntılı bir anamnez almalı, sistem sorgulamasını yapmalıdır. Radyolojik bulgularla fonksiyonel etkilenme ve fizyolojik anormallikler arasında zayıf korelasyon vardır. Solunum fonksiyonları ölçümünde solunum fonksiyon testinden yararlanılabilmektedir. Ancak hasta uyumunun kısıtlı olması testin anlamlı sonuç vermesini engelleyebilmektedir. Solunumsal etkilenme ve maluliyet değerlendirmesi rutin muayene, tetkik analizine ilaveten bilirkişilik hizmeti vermeyi gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: akciğer grafisi, göğüs hastalıkları, solunum fonksiyon testi, solunumsal maluliyet

Evaluation of Respiratory Impairment and Disabilities in a University Hospital: Analysis of 642 Patients

Emine Serap Yılmaz, Selen Karaoğlanoğlu

Department of Chest Diseases, Ordu University Faculty of Medicine, Education and Research Hospital, Ordu, Turkey

Abstract:

Physicians frequently encounter requests for calculating disability and impairment rates. While international standards exist for assessing the degree of respiratory function impairment, there are also differences between countries. Disability reports in our country are prepared based on information published in the official gazette. The aim of this study is to examine the demographic characteristics, clinical features, and disability outcomes of patients presenting to our clinic for the evaluation of respiratory disability.

Methods:

A retrospective analysis was conducted on 642 patients who presented to the Chest Diseases Polyclinic of the Ordu University Faculty of Medicine between January 2022 and December 2023. Demographic characteristics, diagnoses, respiratory system physical examinations, respiratory function tests, chest X-ray findings, and respiratory impairment rates of the patients were recorded.

Results:

A total of 642 patients were included in the study. The majority of patients were male (64.1%) with a mean age of 58.5 years (range: 19–101). The most common diagnoses were chronic obstructive pulmonary disease (39.2%) and asthma (37.6%). Rales were frequently observed on physical examination, while a significant number of patients (49.3%) had no pathological findings. The most common pathological finding on the chest X-ray was emphysematous changes (20%). Obstruction was frequently observed on respiratory function tests, while some patients (17.6%) were found to be non-compliant with the tests. A significant portion of patients with calculated disability rates (18.3%) received a severe disability/inability to work report.

Conclusion:

In evaluating disability, chest physicians should first obtain a detailed medical history and conduct systematic questioning. There is a weak correlation between radiological findings and functional impairment or physiological abnormalities. Respiratory function tests can be used to measure respiratory functions, although limited patient compliance may hinder obtaining meaningful results. Evaluation of respiratory impairment and disability requires expertise in addition to routine examination and test analysis.

Keywords: chest diseases, chest X-ray, respiratory disability, respiratory function test

İzmir Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı’na Vasi Tayini Nedeniyle Yapılan Başvuruların Değerlendirilmesi

Erdal İlhan¹, Alperen Tek¹, İlkay Kalkanlı¹, Fırat İleri², Orhan Meral¹

¹Bakırçay Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

²Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 405. Maddesinde “Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan her ergin kısıtlanır”, 408. Maddesinde “Yaşlılığı, engelliliği, deneyimsizliği veya ağır hastalığı sebebiyle işlerini gerektiği gibi yönetemediğini ispat eden her ergin kısıtlanmasını isteyebilir” ifadeleri yer almaktadır. Bu çalışmada, vasi tayini gerekip gerekmediğinin belirlenmesi açısından adli merciler tarafından anabilim dalımıza yönlendirilen on sekiz yaş ve üzeri olguların sosyo-demografik özelliklerinin ve adli nöropsikiyatrik muayeneler sonucu elde edilen verilerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan alınan izin sonrasında, 01.01.2023 – 31.08.2023 tarihleri arasında İzmir Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı’na vasi tayini açısından değerlendirilmesi ve heyet raporu düzenlenmesi istemiyle yönlendirilen olguların hastane kayıtları geriye dönük olarak incelenmiştir. Olguların yaş ve cinsiyet gibi sosyo-demografik özellikleri ile varılan adli nöropsikiyatrik kanaate ilişkin veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin frekans değerleri ve tamamlayıcı istatistikleri SPSS (versiyon 22) programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışma kapsamına alınan 480 olgunun 222’si (%46,3) erkek, 258’i (%53,7) kadındır. Yaşları 18-105 arasında değişen olguların 267’si (%55,6) 65 yaş ve üzerindedir. Yapılan değerlendirme sonucunda olguların 329’u (%68,5) için vesayet altına alınması gerektiği yönünde kanaat bildirildiği belirlenmiştir.

Sonuç: Günümüzde yaşlılık ve engelliliğin yanı sıra birçok nörolojik ve psikiyatrik rahatsızlık bireylerin günlük yaşamlarını idame ettirebilme kapasitesini olumsuz yönde etkilemekte ve vasi tayini ihtiyacını artırmaktadır. Multidisipliner bir yaklaşım gerektiren adli nöropsikiyatrik değerlendirmeler, bireylerin haklarının korunması ve sosyal yaşamlarının kolaylaştırılmasının sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Medeni Kanunu, Vasi tayini, Adli Nöropsikiyatrik Muayene

Evaluation of Guardianship Applications Made to İzmir Bakırçay University Çiğli Training and Research Hospital's Department of Forensic Medicine Due to Incapacity

Erdal İlhan¹, Alperen Tek¹, İlkay Kalkanlı¹, Fırat İleri², Orhan Meral¹

¹Bakırçay University, Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, İzmir, Türkiye

²Bakırçay University Çiğli Training and Research Hospital, İzmir, Türkiye

ABSTRACT

Objective: Article 405 of the Turkish Civil Code No. 4721. Article 408 states that " Every adult who proves that they cannot manage their affairs adequately due to old age, disability, inexperience, or severe illness can request to be restricted." This study aims to evaluate the socio-demographic characteristics and the data obtained from forensic neuropsychiatric examinations of individuals over eighteen years old, referred to our department by judicial authorities, to determine the necessity of appointing a guardian.

Method: After obtaining permission from the Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee, the hospital records of the cases referred to the Department of Forensic Medicine of Izmir Bakırçay University Çiğli Training and Research Hospital between 01.01.2023 and 31.08.2023 for health board evaluation with regards to necessity of appointing a guardian were retrospectively analyzed. Data on the socio-demographic characteristics of the cases, such as age and gender, and the forensic neuropsychiatric opinion were transferred to a computer environment. Frequency values and supplementary statistics of the data were analyzed with SPSS (version 22) software.

Results: Of the 480 cases included in the study, 222 (46.3%) were male and 258 (53.7%) were female. The ages ranged between 18 and 105 years and 267 (55.6%) were 65 years and older. It was determined that guardianship was deemed necessary for 329 cases (68.5%) based on the evaluations.

Conclusion: Today, in addition to old age and disability, many neurological and psychiatric disorders negatively affect the capacity of individuals to sustain their daily lives and increase the need for guardianship. Forensic neuropsychiatric evaluations, which require a multidisciplinary approach, are important in terms of protecting the rights of individuals and facilitating their social lives.

Keywords: Turkish Civil Code, Guardianship, Forensic Neuropsychiatric Examination

Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda Yapılan Son Düzenlemeler Konusunda Hekimlerin Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Orhan MERAL¹, Serkan ÇINARLI², İpek ÇİMEN BULUT³, Ekin Özgür AKTAŞ⁴, Yasin CEYLAN⁵

¹ Doç. Dr., Bakırçay Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir, 05342143325, orhan.mental@bakircay.edu.tr

² Prof. Dr., Bakırçay Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, İzmir, 05335722214, serkan.cinarli@bakircay.edu.tr

³ Dr. Öğretim Üyesi, Bakırçay Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, İzmir, 05327415360, ipek.cimenbulut@bakircay.edu.tr

⁴ Prof. Dr., Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir, 05063818732, eoaktas@yahoo.com

⁵ Doç. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İzmir Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, İzmir, 05059488455, dryasinceylan@yahoo.com

İzmir Bakırçay Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince kabul edilip onaylanan BBAP.2023.005 nolu projedir.

Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda yapılan son düzenlemeler konusunda hekimlerin bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi
ÖZET

Amaç: Bu çalışmada; Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda yapılan son düzenlemeler konusunda hekimlerin bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu görgül çalışmanın verileri birincil kaynaklardan adı geçen yasal düzenlemelerden yola çıkılarak oluşturulan bir anket uygulaması ile elde edilmiştir. Anket iki bölümden yapılandırılmıştır. İlki hekimlere yaş, cinsiyet, meslek süreleri, unvan ve bölüm bilgilerini içeren sosyo-demografik verileri sağlamış, devamında yapılan son düzenlemeler konusundaki bilgi düzeylerini belirleyen sorular yöneltilmiştir. İzmir Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesinde görevli olup çalışmaya gönüllü katılmayı kabul eden 140 hekimin katkısı ile veri toplama süreci tamamlanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılmayı kabul edip yazılı onam veren 140 hekimden 82'si (%59) erkek 56'sı (%41) kadındır. Katılımcıların %97'si (n=134) hekimlerin tıbbi hata (malpraktis) yapmaktan çekindiği düşüncesine katılıyorum/kesinlikle katılıyorum, yine %97'si (n=134) ülkemizde tıbbi hata nedenli şikâyet sayılarında son yıllarda artışın söz konusu olduğu düşüncesine katılıyorum/kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir. Buna karşın katılımcıların %43'ü (n=60) Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile ilgili 2022 yılı Mayıs ve Haziran aylarında yapılan düzenlemeler hakkında bilgisinin olmadığını bildirmektedir.

Sonuç: Tıbbi uygulama hatası iddiasına yönelik yapılan şikâyetler ve açılan davalar sonucunda ceza alma ve tazminat ödeme endişesi sağlık çalışanlarının işlevselliğini azaltmakta ve başta

defansif tıp uygulamaları olmak üzere olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Son yıllarda ülkemizde sağlıkta şiddete ilişkin bir takım adımlar atılmış olsa da yapılan düzenlemelerin şiddetin önünü alamadığı da görülmüştür. Bu sebeplerle de gerek tıbbi uygulama hataları gerekse de sağlık çalışanlarının kendilerine yönelen şiddet karşısında duydukları endişelerine yönelik somut adımlar atılmasına ilişkin ihtiyaçları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Tıbbi uygulama hatası, Defansif tıp uygulamaları, Sağlıkta şiddet, Rücu, Sağlık Hukuku.

An assessment of the level of knowledge of physicians on the latest amendments to the Turkish Penal Code, the Criminal Procedure Code and the Basic Law On Health Services
ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to evaluate the level of knowledge of physicians about the recent amendments to the Turkish Penal Code, the Code of Criminal Procedure and the Basic Law on Health Services.

Methods: The data for this empirical study were obtained from primary sources through a questionnaire based on the aforementioned legal regulations. The questionnaire was structured in two parts. The first part provided socio-demographic data including age, gender, duration of occupation, title and department, followed by questions to determine the level of knowledge about the latest regulations. The data collection process was completed with the contribution of 140 physicians working in İzmir Bakırçay University Çiğli Training and Research Hospital who voluntarily agreed to participate in the study.

Results: Of the 140 physicians who agreed to participate in the study and gave written informed consent, 82 (59%) were male and 56 (41%) were female. 97% (n=134) of the participants agreed/strongly agreed that physicians are afraid of making medical errors (malpractice), and 97% (n=134) agreed/strongly agreed that the number of complaints due to medical errors has increased in recent years in our country. On the other hand, 43% (n=60) of the participants reported that they were not aware of the regulations made in May and June 2022 regarding the Turkish Penal Code, the Code of Criminal Procedure and the Basic Law on Health Services.

Conclusion: Complaints about alleged medical malpractice and the fear of being penalized and paying compensation as a result of lawsuits filed reduce the functionality of healthcare professionals and lead to negative consequences, especially defensive medicine practices. Although some steps have been taken in recent years regarding violence in health in our country, it has also been observed that the regulations have not prevented violence. For these reasons, the need to take concrete steps to address both medical malpractice and the concerns of healthcare professionals in the face of violence against them has emerged.

Keywords: Medical malpractice, Defensive medical practices, Violence in health, Recourse, Medical Law.

Ordu’da Hayvan Saldırısına Uğradığı Tespit Edilen Ölüm Olgularının Adli Tıbbi Açından Değerlendirilmesi: 3 Olgu Sunumu

Muhammed Abdullah İMAT¹, İbrahim ÜZÜN², Yusuf ŞAHİN¹, Eser BAYRAKTAR¹

1 - Adli Tıp Kurumu (ATK) Ordu Adli Tıp Şube Müdürlüğü – Ordu, Türkiye

2- ATK Birinci Adli Tıp İhtisas Kurulu – İstanbul, Türkiye

Genel Bilgiler: Türkiye’de hayvanlara bağlı yaralanma ve ölümlere ilişkin veriler yetersiz olmakla birlikte ağırlıklı olarak at, ayı, sığır, kurt, yaban domuzu ve arı gibi hem evcil hem de yabani hayvanları içeren bazı vakalar rapor edilmiştir. Bu çalışmada Ordu Adli Tıp Şube Müdürlüğünde otopsi yapılan ve hayvan saldırısı nedeniyle öldüğü belirlenen 3 ölüm olgusuna ait olay yeri, ölü muayenesi ve otopsi bulgularının sunumu ile hayvan saldırısına maruz kalan olguların ölüm sebebinin tespiti ve muhtemel orijine yönelik bulguların literatür eşliğinde adli tıbbi açıdan değerlendirilerek sunulması amaçlanmıştır.

Olgu 1: 65 yaşında kadın olgunun kendisine ait ahırda hayvan (inek) tepmesi sonucunda olay yerinde öldüğü bildirilmiştir.

Olgu 2: 74 yaşında kadın olgunun kendisine ait hayvanlarını otlattığı ormanlık alanda ölü bulunduğu bildirilmiştir.

Olgu 3: 68 yaşında erkek olgunun köy evinin yaklaşık 250 metre yakınında ölü bulunduğu ve yaklaşık 1 haftadır kendisinden haber alınmadığı, ayı saldırısı iddiası olduğu bildirilmiştir.

Sonuç: İnsanların invazyonu nedeni ile doğal yaşam alanlarının daralmasından dolayı insanlarla vahşi hayvanların karşılaşma olasılığı artmaktadır. Olgular arasında ayı saldırısına bağlı ölümünün bununla ilişkisi olmakla birlikte diğer olguların kırsal alanda beslenen hayvan saldırısı olduğu dikkate alındığında; hayvancılık ve veteriner hizmeti yanı sıra kırsal alandaki yaralanmalara yönelik acil sağlık hizmetlerinin de gözden geçirilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: hayvan saldırısı, otopsi, ayı, boğa, adli tıp.

Forensic Medical Evaluation of Death Cases Determined to Have Been Attacked by Animals in Ordu: 3 Case Reports

Muhammed Abdullah İMAT¹, İbrahim ÜZÜN², Yusuf ŞAHİN¹, Eser BAYRAKTAR¹

1 - Forensic Medicine Council (FMC) Ordu Forensic Medicine Branch Office-Ordu, Türkiye

2- FMC First Forensic Medicine Specialization Board – İstanbul, Türkiye

General Information: Although data on animal-related injuries and deaths in Turkey are insufficient, some cases involving both domestic and wild animals, predominantly horses, bears, cattle, wolves, wild boars and bees, have been reported. In this study, the crime scene, corpse examination and autopsy findings of 3 death cases, whose autopsies were performed at the Ordu Forensic Medicine Branch Office and claimed to have died due to animal attack, and the determination of the cause of death of the cases subjected to animal attack and the findings regarding the possible origin are examined in the light of the literature.

Case 1: It was reported that a 65-year-old female died at the scene as a result of being kicked by an animal (cow) in her barn.

Case 2: It was reported that a 74-year-old female was found dead in the forest area where she was grazing her own animals.

Case 3: It was reported that a 68-year-old male was found dead approximately 250 meters from the village house and that he had not been heard from for about a week, and that there was an alleged bear attack.

Conclusion: Considering that the possibility of wild animals encountering humans has increased due to the shrinkage of natural habitats due to human invasion and other cases include animal attacks in rural areas; It shows the need to review emergency health services for injuries in rural areas, as well as animal husbandry and veterinary services.

Keywords: animal attack, autopsy, bear, bull, cow, forensic medicine.

Ordu’da Metil Alkol İntoksikasyonuna Bağlı Ölümün Adli Tıbbi Açısından Değerlendirilmesi

Yusuf ŞAHİN¹, Muhammed Abdullah İMAT¹, Eser BAYRAKTAR¹, Üzeyir GÜREL²

1 - Adli Tıp Kurumu (ATK) Ordu Adli Tıp Şube Müdürlüğü – Ordu, Türkiye

2- ATK Morg İhtisas Dairesi – İstanbul, Türkiye

Amaç: Alkol ve madde kötüye kullanımı, çeşitli biyopsikososyal nedenleri olabilen dünya genelinde görüldüğü gibi Türkiye’de de varlığını sürdüren önemli bir sorundur. Metil alkol, toksik bir sıvıdır. Endüstride, boya, cila, buz çözücü solüsyonlar gibi birçok ürünün yapımında kullanılır. Metanolün adli tıbbi açıdan önemi ise ucuz olması nedeniyle sahte alkol yapımında kullanılarak zehirlenmelere ve ölümlere sebebiyet vermesidir. Bu çalışmada, Ordu Adli Tıp Şube Müdürlüğü’nde otopsi yapılan ve ölüm nedeni metanol zehirlenmesi tespit edilen olgulara ait bulgular adli tıbbi açıdan değerlendirilerek literatürdeki bilgilerle birlikte tartışılması ve bu alandaki araştırmalara katkı sunmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Ordu Adli Tıp Şube Müdürlüğüne 01.01.2017-31.12.2023 tarihleri arasında yapılan toplam 1884 adli ölüm olgusu bildirilmiş olup, 544 olguya sadece ölü muayenesi, 1340 olguya ise otopsi işlemi yapılmıştır. 1884 olgu retrospektif olarak değerlendirilmiş olup, 12 vakanın metanol intoksikasyonu nedeniyle öldüğü tespit edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada metil alkol zehirlenmesine bağlı 12 ölümün tamamının cinsiyeti erkek olduğu tespit edildi. Kanda tespit edilen metanol düzeyi ortalamasının 355,3 olduğu (en yüksek 874, en düşük 111 mg/dL) tespit edilmiştir. Göz içi sıvısında tespit edilen metanol düzeyi ortalamasının 400,5 olduğu (en yüksek 1206, en düşük 0 mg/dl) olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Metanol zehirlenmesi olgularına ait sosyodemografik özellikler birlikte değerlendirildiğinde; ekonomik sıkıntılar, insanların ucuz alkol teminine yönelmesi, insanların kendi alkolünü üretme çabaları, internet aracılığı ile alışverişin artması ve güvenli olmayan alışverişler ile ilişki olabilir.

Anahtar Kelimeler: Metanol, metil alkol, zehirlenme, intoksikasyon, otopsi, adli tıp.

Forensic Medical Evaluation of Deaths Due to Methyl Alcohol Intoxication in Ordu, Türkiye

Yusuf ŞAHİN¹, Muhammed Abdullah İMAT¹, Eser BAYRAKTAR¹, Üzeyir GÜREL²

1- Forensic Medicine Council (FMC) Ordu Forensic Medicine Branch Office - Ordu, Türkiye

2- FMC İstanbul Morgue Specialized Department – İstanbul, Türkiye

Objective: Alcohol and substance abuse is an important problem that continues to exist in Turkey, as seen throughout the world, which may have various biopsychosocial reasons. Methanol is a toxic liquid. It is used in the industry to make many products such as paint, polish, and de-icing solutions. The importance of methanol in terms of forensic medicine is that since it is cheap, it can be used to make fake alcohol, causing poisoning and death. In this study, the findings of the cases whose autopsies were performed in Ordu Forensic Medicine Branch Office and whose cause of death was determined to be methanol poisoning were evaluated from a forensic medical perspective and discussed together with the information in the literature, and it was aimed to contribute to research in this field.

Methods: In this study, a total of 1884 cases performed between 01.01.2017 and 31.12.2023 at the Ordu Forensic Medicine Branch Office were retrospectively evaluated, and it was determined that 12 cases died due to methanol intoxication.

Results: In this study, all 12 deaths due to methyl alcohol poisoning were male. It was determined that the average methanol level detected in the blood was 355,3 mg/dL. It was determined that the average methanol level detected in the intraocular fluid was 400,5.

Conclusion: When the sociodemographic characteristics of methanol poisoning cases are evaluated together; It may be related to economic difficulties, people's tendency to obtain cheap alcohol, people's efforts to produce their own alcohol, increase in online shopping and unsafe shopping.

Key Words: Methanol, methyl alcohol, poisoning, intoxication, autopsy, forensic medicine.

Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Yapılmış Yayınların Bibliyometrik Analizi
Gökmen KARABAĞ.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı. Manisa. Türkiye.

ÖZET

AMAÇ:

Bu bibliyometrik çalışmada, Türkiye’de kadına yönelik şiddet ile ilgili yapılmış uluslararası makalelerin konu başlıklarının, yayın sayısındaki değişimin, yapılan atıfların ve yayınlandıkları dergilerin analiz edilmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM:

Web of Science (WoS) veritabanında, 1999-2023 yılları arasındaki yayınlar değerlendirilmiştir. WoS veritabanında, “topic” (TS) alanına “violence against women” yazılarak WoS içindeki tüm indeksler dahil edilerek yapılan aramada sunulan yayınlar çalışmamıza dahil edilmiştir.

BULGULAR:

Çalışmamıza dahil edilen 330 yayından; en çok yayının 2021 yılında (%13,6), 167’sinin (%50.6) Social Sciences Citation Index dahilinde dergilerde yayınlandığı, 35’inin (%10.6) Psikiyatri (%58.21) kategorisinde olduğu, 308’inin (%93,3) araştırma makalesi olduğu, toplam 2636 kez ve yıllık ortalama 7,99 kez atıf aldığı, en sık yayın sunan derginin 19 (%5,7) yayın ile Journal of Interpersonal Violence olduğu görülmüştür.

SONUÇ:

Son yıllarda kadına yönelik şiddet ile ilgili yapılmış uluslararası makalelerin sayısının artışına paralel olarak bu konu, giderek önem kazanan ve farklı disiplinlerin üzerinde çalıştığı bir alan haline gelmiştir. Hem yayın sayısındaki hem de yayınlara yapılan atıf sayısındaki artış bunun göstergesi olarak değerlendirilmelidir. Yapılan çalışmalar sonucu elde edilen verilerin kadına yönelik şiddetin önlenmesinde yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Bibliyometrik Analiz, Kadına Yönelik Şiddet, Adli Tıp

Bibliometric Analysos Of Publications on Violence Against Women in Turkey

Gökmen KARABAĞ

Manisa Celal Bayar University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine.
Manisa. Turkey.

ABSTRACT

AIM:

The aim of this bibliometric study was to analyse the topics of international articles on violence against women in Turkey, the change in the number of publications, the number of citations and the journals in which they were published.

MATERIALS AND METHODS:

Publications in the Web of Science (WoS) database between 1999 and 2023 were analysed. In the WoS database, "violence against women" was entered in the "topic" (TS) field and the publications presented in the search by including all indexes in WoS were included in our study.

RESULTS:

Of the 330 publications included in our study; it was observed that the most publications were published in 2021 (13.6%), 167 (50.6%) were published in journals within the Social Sciences Citation Index, 35 (10.6%) were in the category of Psychiatry (58.21%), 308 (93.3%) were research articles, cited a total of 2636 times and an average of 7.99 times per year, and the most frequently cited journal was Journal of Interpersonal Violence with 19 (5.7%) publications.

CONCLUSIONS:

In parallel with the increase in the number of international articles on violence against women in recent years, this issue has become an increasingly important field that is being studied by different disciplines. The increase in both the number of publications and the number of citations to publications should be considered as an indicator of this. It is thought that the data obtained as a result of the studies will be guiding in preventing violence against women.

Keywords: *Bibliometric Analysis, Violence Against Women, Forensic Medicine*

AİLE İÇİ ŞİDDETİN KARANLIK YÜZÜ: KİMYASAL YANIK

Melike TAŞKIRAN*, Hanım GÖKÇE Arslan**, Üzeyir ERGÜL***, Hacer YAŞAR TEKE*

*Ordu Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı

**Mustafa Kemal Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı,

*** İstanbul Adli Tıp Kurumu

Özet

Genel bilgiler: Bu olgu sunumunun amacı aile içi şiddetin boyutlarına dikkat çekmek kadar aynı zamanda kimyasal yanıkların vücutta oluşturduğu hasar durumu ve derecesini literatür bilgileri ile birlikte gözden geçirmektir. **Olgu 1:** Eşi tarafından kimyasal madde ile şiddete uğrayan ve vücudunun kimyasal madde yanığı oluşan 27 yaş kadın hastanın üçüncü derece yanık alanı % 11.2 idi. **Olgu 2:** Annenin olay sırasında yanında bulunan sekiz aylık kız bebeğinin yüz bölgesinde %1 lik kimyasal yanık alanı mevcuttu. **Sonuç:** Kimyasal yanıklar, kimyasal maddeye temas süresinin uzun olması ve maruziyet süresi boyunca kimyasallar reaksiyonlar madde tükenene kadar devam ettiğinden yanık derecesini artırmaktadır. Aile içi şiddete tanık olan çocuklar psikolojik olarak etkilenmekle beraber fiziksel olarak da ciddi zararlar görebilmektedirler.

Anahtar kelimeler: Şiddet, Yanık, Kimyasal Madde, Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddet

THE DARK SIDE OF DOMESTIC VIOLENCE: CHEMICAL BURNS

Abstract

General information: The purpose of this case report is to draw attention to the dimensions of domestic violence, as well as to review the condition and degree of damage caused by chemical burns on the body, along with literature information. **Case 1:** A 27-year-old female patient who was subjected to violence with a chemical substance by her spouse, resulting in chemical burns on her body, with a third-degree burn area of 11.2%. **Case 2:** An eight-month-old baby girl, who was present with her mother during the incident, had a 1% chemical burn area on her face. **Conclusion:** Chemical burns increase the degree of burn because of the prolonged contact time with the chemical substance and the chemical reactions continue until the substance is depleted throughout the exposure period. Children witnessing domestic violence are not only affected psychologically, but they can also suffer serious physical damage.

Keywords: Violence, Burn, Chemical Substance, Violence Against Women and Children

GENEL BİLGİLER

Şiddet, kişiye zarar vermek, birinin hakkını çiğnemek, hırpalamak, incitmek, canını acıtmak için zor kullanmak, yıkıcı ve aşırı davranışlarda bulunmak şeklinde tanımlanmaktadır (1). Şiddet kavramında ilk akla gelen kadına yönelik şiddettir. Dünya üzerinde her üç kadından

biri yaşamının herhangi bir döneminde yakın partneri tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 10 ülkede 2497 kadın ile görüşülerek yapılan çalışmada; fiziksel ya da cinsel şiddet yaygınlığı %15-71 arasında bildirilmiştir. Türkiye’de yapılan bir araştırmada kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığı %35 olarak bildirilmiştir (2). Birleşik Krallık'ta her yıl yaklaşık 15.4 milyon aile içi şiddet ve istismar vakası bildirilmektedir (3).

Kimyasal maddeler endüstride, tarımda, askerlikte, evde ve laboratuvarlarda kullanılmakta ve tüm yanıkların yaklaşık % 13.3’ünü kimyasal yanıklar oluşturmaktadır (4). Geçtiğimiz yıllarda, başta kadınlara olmak üzere aile içi şiddet içeren saldırılarda kimyasal madde kullanımında, yüze ve vücuda sıkılmasında, ardından şekil bozukluğuna sebebiyet veren yanık sekellerinde artış olduğu görülmektedir. Kimyasal yanıkların ciddiyetini konsantrasyon, yakıcı maddenin miktarı, cilt temasının süresi, nüfuz etme ve etki mekanizması belirlemektedir (5).

Bu olgu sunumunun amacı aile içi şiddetin boyutlarına dikkat çekmek kadar aynı zamanda kimyasal yanıkların vücutta oluşturduğu hasar durumu ve derecesini literatür bilgileri ile birlikte gözden geçirmektir.

OLGU 1:

Yirmi yedi yaş kadın hasta ekim ayında eşi tarafından kimyasal maddeye maruz bırakılan hasta aralık ayında polikliniğimizde tarafımızca muayene edildi. Hastanın anlatımına göre yaklaşık iki ay önce eşi ile tartıştığını, birbirlerine bir şeyler fırlattıklarını, bu sırada eşinin televizyon ünitesinin üzerindeki kavanozu kendisine fırlattığını, kavanoz içinde bulunan lavabo açıcının yüz, omuz ve kollarına temas ettiğini, vücudunda yanma şikayeti olması üzerine önce İlçe Devlet Hastanesi’ne gittiğini, ardından daha büyük yanık merkezi olan bir il hastanesine sevk edildiğini, burada 45 gün yattığını, bacaklarından doku alınarak alın, omuz ve kol bölgesine yama yapıldığını ifade etti.

Tıbbi evrağın incelenmesinde; hastanın olaydan bir gün sonra yanık merkezinde tedavi altına alındığı, hastanın yüz, boyun, gövde ön yüzde üçüncü derece yanık alanları olduğu, yüz bölgesinde ödemi olduğu, genel durumu orta olduğu, yatışının üçüncü günü ameliyathanede gövde, boyun ve koldaki alanların debride edildiği, gövde ön yüz sağ kol, sağ bacadan alınan greft ile greftlendiği, ayrıca alın ve ve sağ meme üstüne greftlenme yapıldığı, sağ omuz ve sağ üst kolun debride edildiği, sağ yüz, alın boyun, omuz, sağ meme, sağ üst ekstremitte üst kısım debride edildiği ve hastanın hastane yatış süresinin 20 gün olduğu anlaşıldı.

Yapılan fizik muayenesinde; Sağ kol, boyun sağ taraf, yüz sağ yarımında, sağ göğüs ön yüzde memeye uzanan ve her iki uyluk ön yüzde yaygın yanık alanları ile alın boyun sağ taraf, sağ omuz, sağ göğüs ön yüzde birbirine paralel olarak birleştirilmiş fleb dokuları bulunan yanık alanları olduğu görüldü (Fotoğraf 1). Her iki uyluk ve her iki bacakta yaygın deri flebi alınan alanlar izlendi (Fotoğraf 2). Boyun hareketlerinin serbest olmadığı, boynun sağ tarafa kontrakte olduğu, her iki üst göz kapağının tam kapanmadığı, dışarı dönük kapanma olduğu, burun

kanatlarının deforme olduğu izlendi. Direkt ve indirekt Işık refleksi her iki taraflı pozitif, her iki göz hareketleri her yöne doğal görüldü. Hastanın boyu 155 cm kilosu 62 kg ölçüldü. Vücut yüzey alanı Mosteller metodu ile 16300 cm kare olarak hesaplandı. Üçüncü derece yanık alanı 1825,6 cm² olarak bulundu. Yanık alanının tüm vücut yüzeyine oranı % 11.2 olarak hesaplandı. Olaydan üç ay sonra raporumuzu düzenlediğimiz için yüzde sabit iz ve duyu ve organ işlev niteliği açısından hastanın altı ay sonra tekrar değerlendirilmesi gerektiği raporda belirtildi. Vücudun yüzde onunu geçen bir kimyasal yanık durumu olması nedeniyle hayatını tehlikeye sokan nitelikte ve basit bir tıbbi müdahale ile giderilemez nitelikte yaralanma olarak değerlendirildi.

OLGU 2

Annesinin anlatışında; “Aynı olayda lavabo açıcının bir kısmının kızının yüzüne de sıçradığını, kızının hastanede bir gece yattığını, herhangi bir ameliyat olmadığını, yoğun bakımda kalmadığını, kızının tıbbi bir şikayeti olmadığını” ifade etti.

Sekiz aylık kız bebeğin yapılan fizik muayenesinde; Alın bölgesinde en büyüğü 0,8x0,5 cm en küçüğü 0,3x0,3 cm olan 9x3 cm’lik alanda dokuz adet yanık alanları, burun sırtında 1x0,4 cm’lik yanık alanı, sağ yanakta 0,5x0,5 cm’lik yanık alanı, alt çene sağda dudak sağ köşesinden 1 cm aşağıda yatay seyirli 2x0,5 cm’lik yanık alanı, sol kaş lateralde iki adet 0,5x0,5 cm’lik yanık alanı, sol el bilek sırtında üzeri kabuklu 2x0,5 cm’lik yanık alanı, sol el sırtı üçüncü parmak boğumunda 1x0,5 cm’lik yanık alanı, sol el bilek iç yüzde 0,3x0,6 cm’lik yanık alanı, sol temporal bölgede saçlı deri içinde 4x1 cm’lik yanık alanı görüldü (Fotoğraf 3).

Yanık alanının tüm vücut yüzeyine oranı %1 olarak hesaplandı. Yüz bölgesindeki yanık alanlarının toplamı boyut olarak 5 cm den fazla olması itibarıyla yaralanmanın basit bir tıbbi müdahale ile giderilemez nitelikte olduğu kanaatine varıldı.

SONUÇ

Kimyasal yanıkların termal yanıklardan farkı kimyasal maddeye temas süresinin uzun olması ve bu maruziyetin kimyasallar reaksiyonla tükenene kadar devam etmesidir (6). Bu da yanığın derecesini artırmaktadır.

Kimyasal yanıkların epidemiyolojisi yalnızca bir ülkeden diğerine değil, aynı zamanda coğrafi konuma, çevredeki endüstriye ve sosyal çevreye (savaş veya barış zamanı) bağlı olarak kurumlar arasında da değişiklik gösterir. Kimyasal yanıklar çoğunlukla kişinin mesleği ile ilişkilidir (6). Kuzey Amerika ve Avrupa’da asit yanıkları genellikle nadir görülen endüstriyel kazalar olarak kabul edilir ve nadiren saldırı ile ilişkilendirilir. Bangladeş (7), Çin’de (8) ve Jamaika’da (9) asit saldırısı kurbanlarının çoğu, karşı tarafı reddeden genç kadınlar veya çoğunlukla sadakatsiz bir kocadır.

Kimyasal yanıklar nadir görülen yanık türü olup yapılan çalışmalarda %2-4 olarak bildirilmektedir (10, 11, 12). Nijerya’da yapılan bir çalışmada saldırılardan kaynaklanan kimyasal yanıklar en sık yüz bölgesi, ikinci sık olarak da boyun bölgesinde en az ise arka gövdede görülmektedir (13). Çin’de (6) yapılan bir çalışmada en sık olarak sırasıyla üst ekstremité, alt ekstremité, baş ve boyun bölgesi en sık yaralanan vücut bölgeleri olması itibarıyla olgumuz literatür ile benzerlik göstermektedir (13).

Kimyasal yanık vakalarında morbidite ve mortalite oranı yüksektir. Kimyasal yanıklarda hastane yatış süreleri uzun olmakta ve bir çalışmada bu süre ortalama 126.5 gün, ölüm oranı %10.7 olarak bildirilmektedir (7). Bir başka çalışmada ortalama hastane yatış süresi 44 gün, ölüm oranı ise %2.6 olarak bildirilmektedir (6). Olgumuzda da benzer olarak yatış süresi kırk iki gündür.

Şiddetin görüldüğü evlerde, şiddete tanık olan bu çocukların yetişkinlikte, yüksek olasılıkla ev içi ve dışında şiddet davranışları sergiledikleri bildirilmektedir (14). Yapılan bir çalışmada, eşler arasındaki istismara tanık olmuş erkek çocukların, tanık olmayanlara göre yetişkinlik döneminde önemli ölçüde daha fazla şiddet uyguladıkları ancak kadınlar açısından önemli farklılıkların olmadığı saptanmıştır(15). Sonuç olarak yetişkinlik döneminde şiddet uygulama açısından en önemli risk faktörü, çocukluk çağında fiziksel şiddete maruz kalınmasıdır(16).

KAYNAKÇA

1. Haskan Ö, Yıldırım İ. Şiddet Eğilimi Ölçeği'nin geliştirilmesi. Eğitim ve Bilim.2012; 37(163).
2. Ünal B, Gülseren L. COVID-19 Pandemisinin Görünmeyen Yüzü: Aile içi kadına yönelik şiddet. Klinik Psikiyatri Dergisi. 2020; 23(1), 89-94.
3. Anwar A. Domestic Violence and Abuse in Dentistry. BrDent J. 2023; 234(3), 165. <https://doi.org/10.1038/s41415-023-5522-5>. PMID: 36765222; PMCID: PMC9912241.
4. Ege GYÖ, Kahveci R, Akın S, Özbek S, Özcan M. Kimyasal Madde Yanıkları. Türk Plastik Rekonstrüktif Estetik Cerrahi Dergisi. 2003;11(3);177-179.
5. Palao R, Monge I, Ruiz M, Barret JP. *Chemical burns: Pathophysiology and treatment. Burns, 2010;36(3), 295-304. doi:10.1016/j.burns.2009.07.009*
6. Li W, Wu X, Gao C. Ten-year epidemiological study of chemical burns in Jinshan, Shanghai, PR China. Burns. 2013 Nov;39(7):1468-73. doi: 10.1016/j.burns.2013.03.012. Epub 2013 Apr 24. PMID: 23622871.
7. Faga, A., Scevola, D., Mezzetti, M. ., & Scevola, S. (2000). *Sulphuric acid burned women in Bangladesh: a social and medical problem. Burns, 26(8), 701–709. doi:10.1016/s0305-4179(00)00049-8.*
8. Yeong EK, Chen MT, Mann R, Lin TW, Engrav LH. Facial mutilation after an assault with chemicals: 15 cases and literature review. J Burn Care Rehabil. 1997 May-Jun;18(3):234-7. doi: 10.1097/00004630-199705000-00010. PMID: 9169947.
9. Branday J, Arscott GD, Smoot EC, Williams GD, Fletcher PR. Chemical burns as assault injuries in Jamaica. Burns. 1996 Mar;22(2):154-5. doi: 10.1016/0305-4179(95)00091-7. PMID: 8634127.
10. Castana O, Anagiotos G, Dagdelenis J, Tsagoulis N, Giannakidou M, Roidi D, Alexakis D. Epidemiological Survey of Burn Victims Treated as Emergency Cases in our Hospital in the Last Five Years. Ann Burns Fire Disasters. 2008 Dec 31;21(4):171-4. PMID: 21991132; PMCID: PMC3188194.
11. Cartotto RC, Peters WJ, Neligan PC, Douglas LG, Beeston J. Chemical burns. Can J Surg. 1996 Jun;39(3):205-11. PMID: 8640619; PMCID: PMC3950008.

12. Al-Shaqsi S, Al-Busaidi S, Al-Kashmiri A, Alaraimi R, Al-Buloushi T. Epidemiology of burn in sultanate of Oman. *World J Plast Surg* 2016;5(1):2–7.
13. Olaitan PB, Jiburum BC. Chemical injuries from assaults: An increasing trend in a developing country. *Indian J Plast Surg.* 2008 Jan;41(1):20-3. doi: 10.4103/0970-0358.41106. PMID: 19753196; PMCID: PMC2739541.
14. Caykoçlu A, İbilöglü Okan A, Taner Y, Potas N, Taner E. The correlation of childhood physical abuse history and later abuse in a group of Turkish population. *J Interpers Violence* 2011; 26:3455-3475.
15. Carlson BE. Adolescent observers of marital violence. *J Fam Violence* 1990; 5:285-299.
16. İbilöglü AO. Aile İçi Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar.* Haziran 2012;4(2):204-222. doi:10.5455/cap.20120413

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Olgularının Retrospektif Değerlendirmesi

Elif Yaren Kılıç¹, İshak Özkay, ¹Elif Uğur¹, Ali Aygün¹, Adem Köksal¹

1- Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Amaç

Bu çalışmamızda hastanemize kadına yönelik aile içi şiddet ile 2023 yılı içerisinde başvuran olguların demografik ve klinik özelliklerini tanımlamayı amaçladık.

Yöntem

Çalışmamızda 01.01.2023-31.12.2023 tarihleri arasında Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine kadına yönelik aile içi şiddet nedeniyle başvuran hastaların dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir.

Bulgular

Acil servisimize 2023 yılı içerisinde kadına yönelik şiddet nedeniyle başvuran 40 olgunun hasta dosyaları ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet formlarının incelenmesi neticesinde hastaların yaş ortalaması 35 olarak gözlemlenmiştir. Bu hastaların 35’i (%87.5) evlidir. Şiddet 36 (%90) olguda ev içinde gerçekleşirken, 4 (%10) sokakta gerçekleşmiştir. Şiddete uğrayan kadınlardan 31’i (%77.5) daha önce de şiddete maruz kaldığını beyan etmiştir. En sık yaralanma 14 (%35) hastada tüm vücutta gözlenirken, bunu sırasıyla baş-boyun 12 (%30), ekstremiteler 6 (%15), toraks 2 (%5) izlemektedir. Tüm hastaların yalnızca 2’si (%5) hastaneye yatırılmış, 38’i (%95) acil servisten taburcu edilmiştir.

Sonuç

Sonuç olarak ülkemizde ve Dünya’da kadına şiddet acil servislere önemli bir başvuru şekli olmakla birlikte toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bizim çalışmamızda şiddete uğrayan kadınların büyük çoğunluğu taburcu edilebilecek düzeyde basit yaralanmalar ile acilimize başvurmuş olsa da kadına yönelik şiddetin karşı ciddi önlemler artırılmalıdır.

Anahtar kelimeler : Çocuk, Kadın, Şiddet

Retrospective Evaluation Of Domestic Violence Cases Against Women

Elif Yaren Kılıç¹, İshak Özkay, ¹Elif Uğur¹, Ali Aygün¹, Adem Köksal¹

1.Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Aim

In this study, we aimed to describe the demographic and clinical characteristics of patients admitted to our hospital with domestic violence against women in 2023.

Method

In our study, the files of patients admitted to the Emergency Department of Ordu University Training and Research Hospital between 01.01.2023-31.12.2023 due to domestic violence against women were retrospectively analyzed.

Results

As a result of examining the patient files and Domestic Violence Against Women forms of 40 cases who applied to our emergency department in 2023 due to violence against women, the average age of the patients was observed to be 35. 35 of these patients (87.5%) are married. While the violence took place at home in 36 (90%) cases, it took place on the street in 4 (10%).

31 (77.5%) of the women who were subjected to violence declared that they had been exposed to violence before. The most common injury was observed in the whole body in 14 (35%) patients, followed by head and neck in 12 (30%), extremities in 6 (15%) and thorax in 2 (5%). Only 2 (5%) of all patients were hospitalized, and 38 (95%) were discharged from the emergency department.

Conclusion

As a result, violence against women is an important form of admission to emergency services in our country and around the world and emerges as a social problem. Although the majority of women who were subjected to violence in our study presented to our emergency department with simple injuries that could be discharged, serious measures against violence against women should be increased.

Keywords: Child , Violence , Woman

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET OLGULARININ RETROSPEKTİF DEĞERLENDİRMESİ

Elif Yaren Kılıç¹, İshak Özkay, ¹Elif Uğur¹ Ali Aygün¹, Adem Köksal¹

1- Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Giriş

Kadına yönelik şiddet Dünya çapında bir halk sağlığı sorunudur ve insan hakları ihlali olarak kabul edilmektedir. (Krantz & Garcia-Moreno, 2005) Dünya Sağlık Örgütüne göre şiddet tanımı yaralanma veya yaralanma tehlikesi, ölüm, psikolojik hasar, gelişim bozukluğu ile sonuçlanabilen fiziksel ya da duygusal güç kullanması veya tehdit etmesidir (Krug vd., 2002).

Bu çalışmamızda Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisi'ne Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet nedeniyle 2023 yılı içerisinde başvuran olguların demografik ve klinik özelliklerini tanımlamayı amaçladık.

Gereç Yöntem

Çalışmamızda 01.01.2023- 31.12.2023 tarihleri arasında Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine Kadına Yönelik Aile içi Şiddet nedeniyle başvuran hastaların dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir. Olguların yaş, medeni hali, hastane başvuru semptomları, İstatiksel veriler IBM SPSS Statistics 20 programı kullanılarak elde edildi.

Bulgular

Acil servisimize 2023 yılı içerisinde kadına yönelik şiddet nedeniyle başvuran 40 olgunun hasta dosyaları ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet formlarının incelenmesi neticesinde hastaların yaş ortalaması 35.48±9.91 (min: 15, max:63) olarak gözlemlenmiştir. Bu hastaların 3'ü (%7.5) bekar 35'i (%87.5) evli, 2'si (%5) boşanmış olduğu belirlenmiştir. 40 hastadan 2'sinin (%5) gebe olduğu, 38'inin (%95) gebe olmadığı tespit edilmiştir. Şiddet 36 (%90) olguda ev içinde gerçekleşirken 4 (%10) sokakta gerçekleşmiştir. Şiddete uğrayan kadınlardan 5'inin (%12.5) çocuğunun olmadığı, 35 'inin (%87.5) yaşayan en az bir çocuğu olduğu tespit edilmiştir. Çocuğu olan 35 kadının 9'unun (%25.7) kendisiyle beraber çocuğunun da şiddete maruz kaldığı, 26'sının çocuğunun şiddete maruz kalmadığı (%74.3) fakat 25 çocuğun (%71.4) şiddete tanıklık ettiği, 10 çocuğun (%28.6) şiddete tanıklık etmediği belirlenmiştir. Şiddete

uğrayan kadınlardan 31’i (%77.5) daha önce de şiddete maruz kaldığını, 9’u (%22.5) daha önce şiddete uğramadığını beyan etmiştir. En sık yaralanma 14 (%35) hastada ile tüm vücutta gözlenirken bunu sırasıyla baş-boyun 12 (%30) ekstremiteler 6 (%15) Toraks 2 (%5) gözlenmiş olup 6 hasta fiziksel şiddete maruz kalmamıştır. Yaralanma mekanizmalarında 17 hasta (%42.5) yumruk ve tekme ile, 11 hasta (%27.5) tokat- itme çekme, 1 hasta %(2.5) yanık ile, 1 hasta (%2.5) baş ve iç organ yaralanması ile, 1 hasta (%2.5) silahla yaralanmış olup, 9 hasta (%22.5) şiddet tehdidi ile acil servise başvurmuştur. Tüm hastaların yalnızca 2’si (%5) hastaneye yatırılmış, 38’i (%95) acil servisten taburcu edilmiştir.

Tartışma

Kadına yönelik şiddet, ağır bir insan hakkı ihlali ve ciddi bir toplumsal sorun olarak kültürel, ekonomik, coğrafi sınır tanımaksızın tüm dünyada ve ülkemizde gözlenmektedir. Dünya Sağlık Örgütü(2013),dünyada her üç kadından birinin partneri tarafından ya da partneri olmayan biri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığını rapor etmiştir (Büyükyılmaz & Demir, 2016) En sık sırası ile Duygusal şiddet, fiziksel şiddet, ekonomik şiddet, cinsel şiddet görülmektedir. Partnerleri içki içen,kumar oynayan, aldatan, sosyal yaşamında saldırgan davranışlar sergileyen kadınların şiddet açısından risk altında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kadının ve erkeğin düşük eğitim düzeyinde olması ve aile içi şiddet öyküsünün olması şiddet riskini artırdığı belirlenmiştir.(Alkan vd., 2023)

Bizim çalışmamızda şiddete uğrayan kadınların büyük çoğunluğu evli ve daha önce de benzer şiddete partneri tarafından uğramıştır. Şiddete uğrayan kadınların, %25’inin çocuğunun da şiddete maruz kaldığı %75’inin de şiddete tanıklık ettiği belirlenmiştir. Çalışmamızda sadece bir kadın taburcu edilmemiş ve servise yatışı gerçekleşmiştir, diğer kadınlar ise taburcu edilmiştir.

Sonuç olarak ülkemizde ve Dünya’da kadına şiddet acil servislere önemli bir başvuru şekli olarak çıkmaktadır ve toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bizim çalışmamızda şiddete uğrayan kadınların büyük çoğunluğu taburcu edilebilecek düzeyde basit yaralanmalar ile acilimize başvursa da 2023 yılı içerisinde ülkemizde 438 kadının katledildiği unutulmamalı ve şiddetin her türlüsüne karşı ciddi önlemler alınmalıdır.

Kaynaklar

- Alkan, Ö., Bayhan, Y. C., & Abar, H. (2023). Controlling behaviors and lifetime economic, emotional, physical, and sexual violence in Türkiye. *Journal of Public Health*. <https://doi.org/10.1007/s10389-023-01999-x>
- Büyükyılmaz, A., & Demir, Ç. (2016). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Belirleyenleri: Multinomial Logit Model Yaklaşımı. *2016, 16(3)*, 443-450.
- Krantz, G., & Garcia-Moreno, C. (2005). Violence against women. *Journal of Epidemiology & Community Health, 59(10)*, 818-821. <https://doi.org/10.1136/jech.2004.022756>
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., Zwi, A. B., Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *Lancet, 360(9339)*, Article 9339. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(02)11133-0)

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Polikliniğine Yönlendirilen Travma Olgularında Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Muhsin Gürkan Gürsoy¹, Ali YILDIRIM², Fatma YÜCEL BEYAZTAŞ², Yavuz YILMAZ³, **Elif ÖZBERK**²

1- Adli Tıp Kurumu Van Adli Tıp Grup Başkanlığı, Van, Türkiye

2- Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye

3- Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada travma mağduru bireylerin adli olaya ilişkin verilerinin araştırılması, bu olguların adli tıbbi değerlendirmelerinde ruhsal etkilenim düzeylerinin tespit edilmesi ve psikiyatrik sorunların belirlenmesinde çalışılan belirti ölçeklerinin Adli Tıp pratiğinde de kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamda Adli Tıp polikliniğimize 01/10/2022–31/01/2023 tarihleri arasında yönlendirilen kişilere psikometrik ölçekler (Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği (DASS-21), Klinisyen Tarafından Uygulanan Travma Sonrası Stres Bozukluğu Ölçeği (CAPS-5)) uygulanmıştır. Olguların sosyodemografik verileri, adli olayla ilgili özellikleri, TCK’ya göre yaralanmalarının ağırlıkları ve adli raporları incelenerek analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmamızda 70’i erkek (%75,3) olmak üzere 93 katılımcı yer almıştır. Olguların 58’i (%62,4) şiddete bağlı olduğu ve 28 (%31,8) katılımcıdaki yaralanmanın yaşamsal tehlikeye neden olduğu saptanmıştır. Katılımcıların DASS-21 ölçeğine göre; anksiyete puanı ortalamaları $4,96 \pm 5,08$, depresyon puanı ortalamaları $6,09 \pm 6,09$, stres puanı ortalamaları $6,22 \pm 5,67$ olduğu ve CAPS-5 ölçeğine göre de TSSB puanı ortalamaları $20,21 \pm 16,50$ olarak belirlenmiştir. Kadın cinsiyet ve yaşamsal tehlikeye neden olan yaralanma ile anksiyete arasında, birden fazla anatomik bölgede yaralanmayla depresyon arasında, birden fazla anatomik bölgede veya yaşamsal tehlikeye neden olan yaralanmanın olmasıyla stres düzeyi arasında, yaşamsal tehlikeye neden olan yaralanmaya maruziyetiyle TSSB arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiydi ($p < 0,05$).

Sonuç: Yaralanmanın bireyler üzerinde fiziksel etkilerinin yanı sıra ruhsal etkilerinin de göz ardı edilmemesi temel insan haklarının gereğidir.

Anahtar Kelimeler: Adli Travmatoloji; Ruhsal Travma; TSSB; Depresyon; Anksiyete

The Evaluation Of The Depression, Anxiety And Stress Levels In Trauma Cases Referred To Sivas Cumhuriyet University Medicine Faculty Forensic Medicine Clinic

ABSTRACT

Aim: This study detects the links between trauma victims demographics, injury severity, and mental health (depression, anxiety, stress, PTSD). It highlights the importance of considering mental health alongside physical injuries in forensic evaluations.

Methods: In this study, with the permission of Sivas Cumhuriyet University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee, psychometric scales (DASS-21, CAPS-5) were applied to the people who were referred to the Forensic Medicine outpatient clinic by the judicial authorities between 01/10/2022-31/01/2023 for obtaining forensic reports and who agreed to

participate in the study. Sociodemographic data, characteristics related to the forensic incident, severity of injuries according to the Turkish Penal Code and forensic reports of the cases were analyzed.

Results: Our study included 93 participants, 70 of whom were male. It was determined that 58 of the cases were due to violence and the injury in 28 participants was at a level that would cause life threatening. According to the DASS-21 scale, the mean anxiety score was 4.96 ± 5.08 , the mean depression score was 6.09 ± 6.09 , the mean stress score was 6.22 ± 5.67 , and the mean PTSD score was 20.21 ± 16.50 according to the CAPS-5 scale. A statistically significant relationship was found between female gender and having a life-threatening injury and anxiety, between having an injury in more than one anatomical region and depression, between having an injury in more than one anatomical region or life-threatening injury and stress level, and between exposure to life-threatening injury and PTSD ($p < 0.05$).

Conclusion: This study suggests that trauma can have a significant impact on mental health and that mental health evaluations should be integrated into forensic practices.

Keywords: Forensic Traumatology; Psychological Trauma; PTSD; Depression; Anxiety

Travma Sonrası İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatör Aktivasyonu Gelişen Olguda Yaralanmanın Adli Açından Değerlendirilmesi; Olgu Sunumu

Ramazan ÖZALP¹, Berkay TERTEMİZ¹, Mucahit ORUÇ¹, Osman CELBİŞ²

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

Genel Bilgiler

İmplant edilebilir kardiyoverter defibrilatörler (ICD), kalp hastalarında hayatı tehdit edici bir ritim problemi geliştiğinde (VT ve VF gibi) şok verip normal ritmi sağlayan aletlerdir. Hastanın durumuna göre derin sedasyon ya da genel anestezi altında göğüs duvarına yerleştirilir.

Bu çalışmada, ICD takılı hastanın darp nedeniyle hastane başvurusu sonrası adli rapor düzenlenirken göz önünde bulundurulacak hususların bir vaka incelemesi üzerinden değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Olgu

57 yaşında erkek şahıs, polikliniğimize polis merkezi amirliğince kati rapor düzenlenmesi amacıyla gönderilmiştir. Tarafımıza gönderilen tıbbi evraklar ve hastane kayıt sistemi incelendiğinde; şahsın göğsüne yumruk atılması sonrası şuur kaybıyla acil servise başvurduğu, Kardiyoloji ve Radyoloji Anabilim Dallarının değerlendirdiği, skopi altında incelenen pilin normal olduğunun görüldüğü, ICD'nin travma sonrası 2 defa şokladığının tespit edildiği görülmüştür.

Meydana gelen darp olayı sonrasında kişinin hayati tehlikesi olduğu, takip ve tedavisinin yoğun bakım şartlarında yapıldığı görüldü. Yapılan koroner anjiyografi ve PTCA sonrasında; LAD'de plak olduğu, medikal tedavi kararı verildiği görüldü.

Sonuç

ICD gibi medikal cihaz takılı hastalarda travma vb. adli durumlarda kati rapor düzenlenirken sadece travmatik bulguların değil şahsın kullandığı medikal cihazların da göz önünde bulundurulması ve yaralanma ile ilişkisi göz önünde bulundurulması rapor düzenlenmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Kalp Pili, ICD, VF, Adli Tıp

Forensic Evaluation of Injury in a Case Which Activated Post-Traumatic Implantable Cardioverter Defibrillator; Case Report

Ramazan ÖZALP¹, Berkay TERTEMİZ¹, Mucahit ORUÇ¹, Osman CELBİŞ²

¹Inonu University Faculty of Medicine Department of Forensic Medicine, Malatya, Turkey

²Alaaddin Keykubat University Faculty of Medicine Department of Forensic Medicine, Antalya, Turkey

General Information

Implantable cardioverter defibrillators (ICD) are devices that provide a shock and restore normal rhythm when heart patients develop a life-threatening rhythm problem (such as

VT and VF). It is placed on the chest wall under deep sedation or general anesthesia, depending on the patient's condition.

In this study, it is aimed to evaluate the issues to be taken into consideration when preparing a forensic report after the patient with an ICD is admitted to the hospital due to assault, through a case study.

Cases

A 57 years old male was sent to our polyclinic by the police station chief to prepare a final report. When the medical documents sent to us and the hospital registration system are examined; It was observed that the person went to the emergency room with loss of consciousness after being punched in the chest, the Departments of Cardiology and Radiology evaluated him, the battery examined under scopy was found to be normal, and it was determined that the ICD shocked twice after the trauma.

After the assault, it was observed that the person was in a life-threatening situation and his follow-up and treatment was carried out under intensive care conditions. After Coronary Angiography and PTCA; It was observed that there was plaque in the LAD and a medical treatment decision was made.

Conclusion

Trauma, etc. in patients with medical devices such as ICD. When preparing a definitive report in forensic cases, not only the traumatic findings but also the medical devices used by the person should be taken into consideration and the report should be prepared considering its relationship with the injury.

Keywords; Heart Battery, ICD, VF, Forensic Medicine

Yazı ve İmza İncelemelerinde Huzurda Alınan Karşılaştırma Tutanaklarındaki Sorunlar

Dilara Öner Kaya¹, Ömer Turan²

¹Bağımsız Araştırmacı, İstanbul

²Medeniyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

Amaç: Karşılaştırma örnekleri huzurda; Mahkemeler, Cumhuriyet Başsavcılıkları, Polis Merkezi Amirliği, Jandarma Karakolları ve Ceza İnfaz Amirliklerince temin edilirken kişinin resmi makamlarda Sandık Seçmen Listesi, Noter Belgeleri, Kimlik Başvuru Belgeleri gibi başka amaçla yazmış ve imzalamış oldukları samimi yazı imzalarının soruşturma ve kovuşturma aşamasında ilgili birimce istenmesi yolu ile temin edilmektedir. Bu çalışmada; huzurda temin edilen karşılaştırma belgelerinin yeterliliğinin tartışılması ve çözüm önerileri sunulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Mahkemeler ve Savcılıklarca yazarların bilirkişi olarak görevlendirildiği dosyalardaki Karşılaştırma Tutanaklarının alındığı yerin, alınma tarihinin, hangi el ile alındığı, Huzurda Alınan Tutanakların baskın elin belirtilip belirtilmediği, içeriğinin uygun olup olmadığı belirlenmiştir. Yazarların görevlendirilmiş olduğu Bilirkişi dosyalarındaki karşılaştırma belgeleri anterospaktif olarak bahsedilen başlıklara incelenmiş ve sayıları verilmiştir.

Bulgular: Özetin yazılmış olduğu gün itibari ile 69 kişiye ait karşılaştırma belgesi incelenmiş olup; 40’ı şüpheli, 11’i müşteki, 10’u sanık, 2’si tanık, 1’i davacı, 5’i davalı konumundaki kişilerden temin edilmiştir. Bu 69 kişiden 5’inde huzurda karşılaştırma örneği çeşitli sebeplerle temin edilememiş, kişinin samimi örnekleri ya da ifadesindeki tek imza ile inceleme istenmiştir. 31 kişinin huzur örnekleri Polis huzurunda temin edilmişken, 4 kişinin birden fazla yerde alınmış huzur örnekleri mevcuttur. Örneklerin 28’inin içeriği inceleme konusu belgeye uygunluk göstermemektedir. 42 kişinin başkaca samimi örneğinin mevcut olmadığı saptanmıştır.

Sonuç: Yapılan çalışmada, özellikle el yazısı incelemeleri bakımından huzur örneklerinin içeriklerinin yetersiz temin edildiği saptanmıştır. Kimi zaman kanaat verilemeyerek, bilirkişi tarafından ilgili merciden ek yazı talep edilmesine bu durumun da yargılamanın uzamasına sebebiyet verdiği ortadadır. Bu alanda çalışan Bilirkişilerin, ilgili derneklerin ilgili mercilerle iş birliği içerisinde olarak huzur belgelerinin nasıl temin edilmesi gerektiğine ilişkin meslek içi eğitimlerde rol oynaması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli el yazısı incelemeleri, Adli imza incelemeleri, Karşılaştırma tutanakları

Problems in the Examinations of Forensic Handwriting and Forensic Signatures in the Known Samples Taken in the Presence

Dilara Öner Kaya¹, Ömer Turan²

¹Independent Researcher, İstanbul

²Medeniyet University, Faculty of Medicine, Forensic Medicine Department, İstanbul

Aim: While known samples are provided in the presence of Courts, Chief Public Prosecutor's Offices, Police Headquarters, Gendarmerie Stations and Penal Execution Offices, the sincere written signatures written and signed by the person for other purposes such as Ballot Box Voter

List, Notary Documents, Identity Application Documents in official authorities are requested by the relevant unit during the investigation and prosecution phase. In this study; It is aimed to discuss the adequacy of the known documents provided in the presence and to offer solution suggestions.

Method: It has been determined that the place where the known samples were taken in the files where the authors were appointed as experts by the Courts and Prosecutor's Offices, the date of receipt, with which hand they were taken, whether the dominant hand of the samples taken in the presence was indicated, and whether their content was appropriate. The known documents in the files to be examined by expert witness which the authors were assigned were examined anterospectively under the mentioned headings and their numbers are given.

Results: As of the day the summary was written, known documents belonging to 69 people were examined; 40 of them were obtained from suspects, 11 complainants, 10 defendants, 2 witnesses, 1 plaintiff and 5 defendants. For 5 of these 69 people, a known sample could not be obtained in the presence of the person for various reasons, and the examination was requested with the person's sincere samples or a single signature in the statement. While the samples of 31 people were obtained in the presence of the Police, 4 people had samples taken in more than one place. The content of 28 of the samples and content questioned document do not match. It was determined that no other intimate samples were available for 42 people.

Conclusion: In the study, it was determined that the contents of the samples taken in the presence were inadequate, especially in terms of handwriting examinations. It is obvious that sometimes the opinion cannot be given and the expert requests an additional letter from the relevant authority, which causes the trial to be prolonged. Experts working in this field must play a role in in-service training on how to obtain sample taken in peresence, in cooperation with the relevant authorities of the relevant associations.

Keywords: Forensic handwriting examinations, Forensic signature examinations, Known samples

Sudan Çıkarılan Ceset Otopsisinde Boyna Bağ Tatbiki Varlığı: Olgu Sunumu
Emre BOZ¹, Anıl Çağrı KABAL², Yetkin KOCA², Ceren PEKTEKİN¹, Mucahit ORUÇ¹

¹Inönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

² Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesi, Malatya, Türkiye

Genel Bilgiler

Sudan çıkarılan cesetler; sık görülen, ölüm nedenini belirlemenin zor olduğu olgulardır. Özellikle araştırma aşamasında uygun adımlar atılmadığında olay çözümsüz kalmaktadır. Sudan çıkarılan cesetlerde otopsi, kompleks bir sürecin sadece bir parçasıdır. Ölümün suda boğulmaya bağlı olduğu şeklindeki önyargı ve orijinin kaza olduğu düşüncesi, hekimin olayı yeterince araştırmasından alıkoyabilir.

Bu çalışmada, suda boğulma olarak değerlendirilip ölüm nedeninin belirlenmesi için otopsi yapılan 35 yaşındaki olgu üzerinden sudan çıkarılan cesede yaklaşım prensiplerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Olgu

Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından göletten ölü olarak çıkarıldığı bildirilen şahsın ölüm sebebinin belirlenmesi için Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığı'nda otopsi yapılmıştır. Ölüm nedeninin belirlenmesinde hususunda Adli Tıp Kurumu Adli Tıp Birinci İhtisas Kurulu'ndan görüş alınmasının uygun olduğu belirtilmiştir. Adli Tıp Kurumu kişinin ölümünün boyna bağ tatbikine bağlı mekanik asfiksi sonucu meydana geldiğini bildirmiştir.

Sonuç

Sudan çıkarılan cesetlerde ölümün çok farklı nedenleri olma olasılığı ve bunların farklı sonuçları, adli makam ve hekim için gerçek ölüm sebebinin saptanmasını zorunlu kılmaktadır. Olay yeri bilgileri, kişinin tıbbi öyküsü, tanık ifadeleri, otopsi bulguları birlikte ele alınmalı ve ölüm nedeni belirlenirken bu hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Suda Boğulma, Bağla Boğulma, Otopsi, Adli Tıp

Presence of Neck Ligature Application in the Autopsy of the Corpse Recovered from Water: Case Report

Emre BOZ¹, Anıl Çağrı KABAL², Yetkin KOCA², Ceren PEKTEKİN¹, Mucahit ORUÇ¹

¹Inonu University, Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, Malatya Turkey

²Malatya Forensic Medicine Group Presidency, Mortuary Specialization Department, Malatya, Türkiye

General Information

Bodies pulled out of water; these are common cases in which it is difficult to determine the cause of death. Especially when appropriate steps are not taken during the research phase, the incident remains unresolved. Autopsy of bodies recovered from water is only one part of a complex process. The prejudice that death is due to drowning and the idea that the origin is an accident may prevent the physician from adequately investigating the incident.

In this study, it was aimed to evaluate the principles of approach to the body taken out of the water on a 35-year-old case, which was evaluated as drowning and an autopsy was performed to determine the cause of death.

Case

An autopsy was performed at the Malatya Forensic Medicine Group Presidency to determine the cause of death of the person, who was reported dead from the pond by the Malatya Chief Public Prosecutor's Office. It has been stated that it is appropriate to seek the opinion of the Forensic Medicine First Specialization Board of the Forensic Medicine Institute regarding the determination of the cause of death. The Forensic Medicine Institute reported that the person's death occurred as a result of mechanical asphyxia due to the application of a neck restraint.

Conclusion

The possibility of very different causes of death in bodies recovered from water and their different consequences make it necessary for the judicial authority and the physician to determine the actual cause of death. Crime scene information, medical history of the person, witness statements, and autopsy findings should be considered together and these issues should be taken into consideration when determining the cause of death.

Keywords: Drowning in Water, Ligature Strangulation, Autopsy, Forensic Medicine

İleri Derecede Çürümüş Cesetlerde Kimlik Tespiti

İsmail ALTIN¹, Ahmet Sedat DÜNDAR²

1. Adli Tıp Kurumu Şanlıurfa Adli Tıp Şube Müdürlüğü
2. Adli Tıp Kurumu Bursa Grup Başkanlığı

Amaç

Bu çalışmada; ileri derecede çürümeye bağlı yakınları tarafından tanınmasında zorluk çekilen olgularda, kimliklendirme yapılırken çürüme aşamasına göre alınması gereken biyolojik örnekleri incelemeyi amaçladık.

Yöntem

Çalışmamızda Adli Tıp Kurumu Şanlıurfa Adli Tıp Şube Müdürlüğü’nde 2018-2022 yılları arasında otopsi yapılan olguların dosyaları retrospektif olarak incelendi. İleri derecede çürümüş olgular belirlendi. Bu olguların; otopsi raporları, otopsi fotoğrafları, toksikolojik inceleme raporları, olay yeri inceleme raporları, tanık ifadeleri, bilirkişi raporları ve kimliklendirme için DNA çalışılmasında alınan vücut örnekleri incelendi.

Bulgular

Tespit edilen 21 olgunun 17’si erkek, ikisi kadın olup iki olguda cinsiyet tayini yapılamadı. Sadece 9 olguda kan alınabilmişti. Kan alınan bazı olgularda kanın çürüme sıvısıyla karışabilme ihtimali nedeniyle farklı örnekler de alınmıştı. Olguların 12’sinde kas doku, 18’inde kemik doku, 2’sinde diş ve 2’sinde kıllı deri örnekleri alınmıştı. Kas dokusu olarak psoas kası seçilirken kemik dokusu olarak 15 olguda sternum ve 3 olguda femur örneklenmişti.

Sonuç

İleri derecede çürümüş cesetlerde, kimliklendirme de en az ölüm nedeninin belirlenmesi kadar önem taşımaktadır. Kimliklendirme de alınacak örnekler, örnek sayıları, kalitesi ve sonrasında bu örneklerin saklanma koşulları DNA analizinde önem arz etmektedir. Bu nedenle biyolojik örneklerden yapılabilecek ideal bir DNA analizi için adli tıp uzmanları, olay yeri inceleme ekipleri ve adli makamlara gerekli eğitimler verilmelidir.

Anahtar kelimeler: Kimliklendirme, DNA analizi, otopsi, çürüme

Identification of Extremely Decomposed Bodies

İsmail ALTIN¹, Ahmet Sedat DÜNDAR²

1. Forensic Medicine Institute Şanlıurfa Forensic Medicine Branch Directorate
2. Bursa Group Presidency of Forensic Medicine Institute

Objective

In this study, we aimed to examine the biological samples that should be taken according to the stage of decomposition during identification in cases with advanced decomposition that are difficult to be recognised by relatives.

Method

In our study, the files of the cases autopsied in the Şanlıurfa Forensic Medicine Branch Directorate of the Forensic Medicine Institution between 2018-2022 were retrospectively analysed. Severely decomposed cases were identified. Autopsy reports, autopsy photographs, toxicological examination reports, crime scene investigation reports, witness statements, expert reports and body samples taken for DNA study for identification were examined.

Results

Of the 21 cases, 17 were male, two were female and sex could not be determined in two cases. Blood could be taken in only 9 cases. In some cases in which blood was taken, different samples were also taken because of the possibility of mixing blood with decomposition fluid. Muscle tissue samples were taken in 12 cases, bone tissue in 18 cases, teeth in 2 cases and hairy skin in 2 cases. The psoas muscle was selected as muscle tissue, while the sternum was sampled in 15 cases and the femur in 3 cases.

Conclusion

In severely decomposed corpses, identification is as important as determining the cause of death. The samples to be taken in identification, the number of samples, the quality and the storage conditions of these samples afterwards are important in DNA analysis. For this reason, forensic medicine specialists, crime scene investigation teams and judicial authorities should be given the necessary training for an ideal DNA analysis from biological samples.

Key words: Identification, DNA analysis, autopsy, decomposition

Nadir Bir Olgu: Tek Atışla Husulü Mümkün Çoklu Ateşli Silah Yaraları

Mustafa Doğan*, Nisanur Geçici*, Muhammet Afşaroğlu*

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye

ÖZET:

Genel bilgiler:

Literatüre yansıyan çalışmaların değerlendirmesinde, tek atış ile birden fazla giriş yarası olan ateşli silah yaralanmasına bağlı ölüm olgularına ve atipik trajeler oluşturan ateşli silah mermi çekirdeği (ASMÇ) yaralanması ile oluşan cinayet olgularına nadir rastlandığı değerlendirilmiştir.

Olgu:

Kafa, sol kol ve göğüs bölgesine isabet eden en az 4 adet ASMÇ ile husulü mümkün yaralanması sonucu olay yerinde sağlık ekipleri gelmeden ölen 35-40 yaşlarında erkekte kafada 2, göğüste 3, sağ üst ekstremitede 5 adet olmak üzere toplam 10 adet ASMÇ geçiş yarası izlenmiştir. Göğüs bölgesindeki 3 adet yaranın aynı hat üzerinde olup, yapılan otopsi bulgularına göre cilt altından birbirleriyle iştirakli olduğu anlaşılmıştır. Kolda tespit edilen iki adet yaranın da cilt altından birbirleriyle iştirakli olduğu görülmüştür. Olay yeri ile adli tahkikat dosyasında bulunan bilgiler ve otopsi bulguları birlikte değerlendirildiğinde; kişinin uygun pozisyonuna göre koldaki ve göğüsteki toplam 5 adet ASMÇ yarasının tek atış ile husulünün mümkün olduğu ve ölümcül olmadığı kanaatine varılmıştır. Kafaya isabet eden ve kolda giriş defekti oluşturup otopsi esnasında göğüse nafiz olduğu anlaşılan iki adet ASMÇ yaralanmasının ise ölüme sebebiyet verdiği anlaşılmıştır.

Sonuç:

Literatürde nadir rastlanan çalışmamız, tek ASMÇ ile husulü mümkün olan, atipik çoklu giriş-çıkış yaraları oluşum mekanizmalarının değerlendirilmesi ve bu tür olgulara yaklaşım ilkelerinin tartışılması amacıyla sunulmaya değer görülmüştür.

Anahtar kelimeler: ateşli silah, atipik yaralanma, mermi çekirdeği

A Rare Case: Multiple Gunshot Wounds Possible With A Single Shot

Mustafa Doğan*, Nisanur Geçici*, Muhammet Afşaroğlu*

*Niğde Ömer Halisdemir University Faculty of Medicine Department of Forensic Medicine, Niğde, Türkiye

General Information:

It was evaluated that cases of death due to firearm injuries with multiple entry wounds with a single shot and cases of homicide due to firearm bullet core (FBC) injuries constituting atypical tracks were rarely reflected in the literature.

Case:

A 35-40-year-old man died before the arrival of the paramedics at the scene as a result of a possible injury with at least four FBC hitting the head, left arm, and chest area, a total of ten FBC passage wounds: two on the head, three on the chest and five on the right upper extremity were observed. According to the autopsy findings, three wounds on the chest were on the same line and it was understood that they were associated with each other subcutaneously. Two wounds on the arm were also found to be associated with each other subcutaneously. When the information in the forensic investigation file and the autopsy findings are evaluated together; it is concluded that a total of five FBC wounds in the arm and chest can be inflicted with a single shot and are not fatal, according to the appropriate position of the person. It's understood that the two FBC wounds, one on the head and the other one entered the arm and penetrated the chest, causing death.

Conclusion:

Our study, which's rare in the literature, was deemed worthy of presentation to evaluate the mechanisms of atypical multiple injuries that can occur with a single FBC and to discuss the principles of approach to such cases.

Key Words: Gunshot, reentry gunshot wounds, bullet core

Doğu Karadeniz Bölgesi’nde 2013-2022 Yılları Arasında Gerçekleşen Ahşap Ev Yangını Ölümleri; Retrospektif Otopsi Çalışması

Talip Vural¹, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}

¹ Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

Amaç: Bölgemizde gerek coğrafi koşullardan gerekse ahşaba ulaşım kolaylıklarından dolayı geleneksel konut yapıları özellikle kırsal alanlarda sıklıkla tercih edilmektedir. Tamamen ahşaptan veya taş ahşap karışımından yapılan görsel ve biçimsel zenginliğe sahip bu geleneksel binalarda yaygın yükü oldukça fazladır. Çalışmamızda otopsi yapılan ahşap ev yangınlarına bağlı ölümlerin adli tıp açısından ele alınarak toplumsal farkındalık oluşturulması ve literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: 2013-2022 yılları arasında Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı’nda adli otopsi işlemi yapılan 74 ahşap ev yangınına bağlı 85 ölüm olgusu retrospektif olarak incelenmiştir. Çalışmaya dahil edilen olgular hakkında bilgiler arşiv kayıtlarımızdan ve UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) sisteminden elde edilmiştir.

Bulgular: Yangınların %77’si (n=57) kırsal alanda olup, sıklıkla %44.6’sının (n=33) soba ve bacadan kaynaklandığı saptandı. Olguların %87.1’i (n=74) olay yerinde ölü bulunduğu, %54.1’inin(n=46) tamamen karbonize halde olduğu ve varsayımsal/tahmini kimliklendirme yapılamadığı, olguların %69.4’ünde(n=59) kanda karboksihemoglobin tespit edildi ve ortalama değer %41.2 olarak bulundu. Olguların %83.5’inin (n=71) ölüm sebebi karbonmonoksit zehirlenmesi, duman inhalasyonu, yanık veya gelişen komplikasyonlardan kaynaklandığı tespit edildi.

Sonuç: Yangın birçok nedenden dolayı ortaya çıkıp ciddi can kayıplarına sebep olan önemli bir halk sağlığı sorunudur. Bölgemizin coğrafi ve yerleşim özellikleri nedeniyle özellikle kırsal alandaki yangınlara müdahalelerde gecikmeler yaşanabilmektedir. Dolayısıyla kırsal bölgelerde gönüllü itfaiye istasyonları oluşturulup eğitilmiş gönüllüler tarafından yangınlara hızlı ve etkili müdahaleler ile olası can kayıplarının en aza indirilebileceğini düşünmekteyiz. Ayrıca yangın ortamından çıkarılan cesetlerde detaylı olarak radyolojik, toksikolojik, patolojik incelemelerin ve bilimsel kimliklendirmelerin yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahşap ev yangınları, adli otopsi, gönüllü itfaiyecilik.

Wooden House Fire Deaths in the Eastern Black Sea Region Between 2013-2022; Retrospective Autopsy Study

Talip Vural¹, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}

¹ Trabzon Forensic Medicine Group Precidency, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

Objective: In our region, traditional housing structures are frequently preferred, especially in rural areas, due to both geographical conditions and ease of access to wood. These traditional

buildings, which are made entirely of wood or a mixture of stone and wood, have a high visual and formal richness. In our study, it was aimed to raise social awareness and contribute to the literature by examining the deaths due to wooden house fires, which were autopsied, from a forensic perspective.

Methods: 85 deaths due to 74 wooden house fires, for which forensic autopsies were performed at the Trabzon Forensic Medicine Group Presidency between 2013 and 2022, were retrospectively examined. Information about the cases included in the study was obtained from our archive records and the UYAP (National Judicial Network Project) system.

Results: 77% (n=57) of the fires were in rural areas, and 44.6% (n=33) were found to be caused by stoves and chimneys. 87.1% (n=74) of the cases were found dead at the scene, 54.1% (n=46) were completely carbonized and hypothetical/predictive identification could not be made, carboxyhemoglobin was detected in the blood in 69.4% (n=59) of the cases. the average value was found to be 41.2%. It was determined that the cause of death in 83.5% (n=71) of the cases was due to carbon monoxide poisoning, smoke inhalation, burns or developing complications.

Conclusion: Fire is an important public health problem that occurs for many reasons and causes serious loss of life. Due to the geographical and settlement characteristics of our region, there may be delays in responding to fires, especially in rural areas. Therefore, we think that possible losses of life can be minimized by establishing volunteer fire stations in rural areas and by quickly and effectively responding to fires by trained volunteers. In addition, detailed radiological, toxicological, pathological examinations and scientific identifications must be carried out on corpses removed from the fire environment.

Keywords: Wooden house fires, forensic autopsy, volunteer firefighting.

2013-2022 Yılları Arasında Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığında Otopsi İşlemi Yapılan Kadın İntihar Olgularının Analizi; Retrospektif Otopsi Çalışması

Talip Vural^{1,2}, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}

¹ Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

Amaç: İntihar, tüm dünyada ve ülkemizde sıklığı giderek artan, sebepleri net olarak anlaşılamamış olup birçok faktöre bağlı olan, ciddi, öncelikli ve önlenebilir bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. İntihar etme davranış ve eyleminin sebepleri net olarak anlaşılamamış olup, birçok faktöre bağlıdır. Bu çalışmada; otopsi yapılan kadın intihar olgularını adli tıbbi yönleri ile tartışarak toplumsal farkındalık oluşturmayı ve litaretüre katkı sunmayı amaçlandı.

Yöntem: 1 Ocak 2013- 31 Aralık 2022 tarihleri arasında Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı’nda adli otopsi işlemi yapılan kadın intiharları retrospektif olarak incelenerek 129 olgu değerlendirmeye alındı. Çalışmaya dahil edilen olgular hakkında bilgiler arşiv kayıtlarımızdan ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) sisteminden elde edildi.

Bulgular: Olguların yaş aralığı 13-91 olup; yaş ortalaması 38,5±21,3 yıldı. Olguların en sık %44.2 ile genç ve genç erişkin yaş döneminde (0-30 yaş) olduğu saptandı. Olayların en sık kentsel alanlarda (%62.0), ev ve eklentilerinde (%71.3) meydana geldiği bulundu. 81 olgu ile ası en sık intihar yöntemi idi. Olguların %62’sinde psikiyatrik hastalık öyküsü olduğu, otopside olguların %10.1’inde fiziksel şiddet bulguları ve bir olguda ise cinsel saldırı bulguları tespit edildi

Sonuç: Kadın intiharları özellikle genç üretken yaş gruplarında, çeşitli şiddet ve istismar mağdurlarında, duygusal istismar düzeyi düşük ve psikiyatrik hastalığı bulunan kadınlarda sık görülmektedir. Bu risk grubundaki kadınların bireysel özellikleri ve yaşam koşulları ayrı ayrı değerlendirilip, bütüncül sağlığını korumaya yönelik tedbirlerin ve programların geliştirilmesi faydalı olacaktır. Otopsi sürecinde adli tıp profesyonellerinin özellikle fiziksel ve cinsel istismar konusunda dikkatli olmaları, incelemelerini eksiksiz yapmaları ve yargı organlarını uyarmaları gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Kadın intiharları, adli tıp, ölüm ve otopsi

Analysis of Female Suicide Cases Performed Autopsied by the Trabzon Forensic Medicine Group Between 2013 and 2022; Retrospective Autopsy Study

Talip Vural^{1,2}, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}

¹ Trabzon Forensic Medicine Group Precidency, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

Objective: Suicide is a serious, priority and preventable public health problem whose frequency is increasing worldwide and many predisposing factors can be triggers, although the reasons are not clearly understood. The reasons for suicidal behaviour and action are not clearly

understood and depend on many factors. In our study; We aimed to raise social awareness and contribute to the literature by discussing the forensic aspects of autopsied female suicide cases.

Method: Female suicides who underwent forensic autopsy at Trabzon Forensic Medicine Group Presidency between January 1, 2013 and December 31, 2022 were retrospectively scanned and 129 cases were included in the study. Information about the cases included in the study was obtained from our archive records and the National Judicial Network Project (UYAP) system.

Results: The age range was 13-91 years and the mean age was 38.5 ± 21.3 years. It was determined that the most common cases were in the youth and young adult age group (0-30 years old) with 44.2%. It was determined that 62.0% of the incidents occurred in urban areas and 71.3% of the incidents occurred in houses and annexes. Hanging was the most common method of suicide with 62.8%. A history of psychiatric illness was found in 62.0% of the cases and autopsy revealed that 10.1% of the cases had a history of psychiatric illness. A history of psychiatric illness was found in 62.0% of the cases, physical violence findings were found in 10.1% of the cases and sexual assault findings were found in one case at autopsy.

Conclusion: Female suicides are especially common in young productive age groups, victims of various violence and abuse, women with low emotional abuse and women and psychiatric disorders. In this way, it would be beneficial to evaluate the individual characteristics and living conditions of women in this risk group separately and to develop measures and programmes to protect their holistic health. During the autopsy process, forensic medicine professionals should be especially careful about physical and sexual abuse, carry out their examinations completely and warn the judicial bodies.

Keywords: Female suicides, forensic medicine, death and autopsy

Ağaçtan Düşme ile ilişkili Ölümlerin Değerlendirilmesi

^{1,2} **Hüseyin Çetin Ketenci**, ¹ Talip Vural

¹ Adli Tıp Kurumu Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

E-posta :hcketenci@gmail.com

Amaç: Günümüzde doğa ile insan arasındaki doğrudan bağ zayıflamış olsa da özellikle ağaca tırmanma, dalından meyve ya da çiçek toplama, budama, arıcılık kırsalda devam etmektedir. Erişkinler gibi yaşlılar ve çocuklar da ağaçlardan düşerek yaralanabilmekte ve konu bir halk sağlığı sorununa neden olabilmektedir. Çalışmada; Doğu Karadeniz Bölgesi’nde, ağaçtan düşme sonucu gerçekleşen ölümlere ait otopsi dosyalarının retrospektif incelenmesi ve elde edilen verilerin literatür eşliğinde adli tıp pratiği açısından tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem: 01.01.2007-31.12.2022 tarihleri arasında, otopsi Trabzon’da yapılan ve ağaçtan düşme nedeniyle öldüğü bildirilen 42 olgunun otopsi raporları, dosyalarından ve UYAP sisteminden taranmış, bulgular değerlendirilerek medikolegal açıdan tartışılmıştır.

Bulgular: Ağaçtan düşerek ölenlerin büyük çoğunluğu (%95.2) erkek ve 40 yaş üstü (%95.2) dür. Olayların %81.0’ı yaz ve sonbahar aylarında ve %85.7’si kendi arazisindeki ağaçlardan düşerek gerçekleşmiştir. Ağaçların türlerine bakıldığında meyve ağaçları çoğunluktadır (%45.2). Olayların yaklaşık üçte ikisinde tanık vardır (%61.9). Otopsi bulgularında kafa (n=23, %54.8) ve göğüs yaralanmaları (n=23, %54.8) ile kafa içi kanama ve beyin doku hasarı (n=22, %52.4) en sık bulgulardır. Yapılan mikroskopik incelemelerde 13 ünde (%30.9) %50 üzeri koroner darlık, 16’sında (%38.1) myokardiyal nedbe saptanmıştır. Toksikolojik analizlerde hiçbir olguda yasadışı madde veya alkole rastlanılmamıştır. Olguların %52.4’ü olay yerinde ölmüştür. Ölüm nedenlerinde genel beden travması (%64.3) baskın neden olarak ön plana çıkmıştır

Sonuç: Çalışmada ağaçtan düşmeye bağlı ölümlerin daha çok 40 yaş üstü erkeklerde, sıklıkla meyve toplarken ve çoğunlukla tanık varken meydana geldiği ortaya konulmuştur. Mortalitenin oldukça yüksek olduğu anlaşılan ağaçtan düşme yaralanmalarının engellenmesi için yerel bilinçlendirilmeler için eğitimlerin verilmesi ve ilk yardım eğitimlerinin artırılmasının faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Ağaçtan düşme, yüksekte düşme, halk sağlığı, otopsi, kırsal bölge

Evaluation of Deaths Associated with Falling from a Tree

^{1,2} **Hüseyin Çetin Ketenci**, ¹ Talip Vural

¹ Adli Tıp Kurumu Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

E-posta :hcketenci@gmail.com

Objective: Although the direct link between nature and humans has weakened today, tree climbing, fruit or flower picking, pruning and beekeeping continue in rural areas. Elderly people and children, as well as adults, can be injured by falling from trees and this issue can cause a public health problem. The aim of this study was to retrospectively analyze the autopsy files of deaths due to falling from trees in the Eastern Black Sea Region and to discuss the data obtained in terms of forensic medicine practice in the light of the literature.

Method: Between 01.01.2007 and 31.12.2022, the autopsy reports of 42 cases who were autopsied in Trabzon and reported to have died due to falling from a tree were scanned from the files and UYAP system, and the findings were evaluated and discussed in terms of medico-legal aspects.

Findings: The majority (95.2%) of those who died from falling from trees were male and over 40 years of age (95.2%). 81.0% of the incidents occurred in summer and fall months and 85.7% of the incidents occurred by falling from trees on their own land. When the types of trees were analyzed, fruit trees were the majority (45.2%). There were witnesses in about two thirds of the incidents (61.9%). In autopsy findings, head (n=23, 54.8%) and chest injuries (n=23, 54.8%), intracranial hemorrhage and brain tissue damage (n=22, 52.4%) were the most common findings. Microscopic examinations revealed coronary stenosis over 50% in 13 (30.9%) and myocardial scarring in 16 (38.1%). Toxicologic analysis revealed no illicit substances or alcohol in any of the cases. 52.4% of the cases died at the scene. General body trauma was the dominant cause of death (64.3%).

Conclusion: In this study, it was revealed that deaths due to falling from trees occurred mostly in men over 40 years of age, frequently while picking fruit and mostly in the presence of witnesses. We believe that it would be beneficial to provide trainings for local awareness raising and increase first aid trainings in order to prevent tree fall injuries, which have a high mortality rate.

Keywords: Fall from tree, fall from height, public health, autopsy, rural area

Siber Suçların Önlenmesinde Toplumsal Farkındalık Social Awareness in Preventing Cybercrime

Kadir Buttanrı¹, Mustafa Talip Şener²

1. Atatürk Üniversitesi, Fen Fakültesi, Kriminalistik Anabilim Dalı, Erzurum, kadir.buttanri@gmail.com

2. Atatürk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Erzurum, mustafatalipsener@gmail.com

ÖZET

Siber suçlar, günümüz ve geleceğimiz için insanlığı tehdit eden önemli bir suç tipidir. Dünyada ve ülkemizde her geçen yıl siber suç işleme oranları artmaktadır. 2023 yılında dünya çapında yaklaşık on internet kullanıcılarından dördü siber suça maruz kalmıştır. Dünya çapında siber suç maliyetlerinin 2025 yılına kadar yıllık 10,5 trilyon dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Siber suç sayı ve türü giderek artmaktadır. Bu çalışmada en sık görülen siber suç türlerini açıklamayı ve siber suçların önlenmesinde toplumdaki farkındalığın önemine dikkat çekmeyi amaçladık. Teknolojik gelişmeler ve teknoloji kullanımında artan yaygınlık siber suç sayısını ve siber suç türlerinin artmasını da beraberinde getirmiştir. Günümüzde kimlik avı, fidye yazılımları, veri sızıntıları gibi çeşitli saldırı türleri, siber suçlar arasında öne çıkmaktadır. Bu suçların yaygınlığı, dijital dünyanın her alanında potansiyel riskleri beraberinde getirmektedir. Siber suç mağduriyetlerinin ortaya çıkmasında en önemli ortak neden, siber suçlar konusunda halkın eğitimsiz ve bilgisiz olmasıdır. Bireylerin, siber suç türleri konusunda bilgili olması, uygulamalar konusunda bilinçlenmeleri, kişisel ve kurumsal düzeyde güvenliğinin artırılması, teknoloji okur yazarlığının yaygınlaşması ve herkese ulaşması siber suçların önlenmesinde önemli bir faktördür.

Siber suçların önlenmesinde ve dijital dünyanın güvenliğini sağlamada en önemli aşama bu suçlar açısından farkındalık oluşturmaktır. Bilinçlenmiş bireyler ve kuruluşlar, güvenli dijital altyapı oluşturarak siber suçlara karşı toplumu daha dirençli hale getirebilirler. Toplum genelinde güçlü bir siber güvenlik kültürü oluşturmak, dijital dünyada daha güvenli bir geleceğe yönelik önemli bir adımdır. Bu noktada, sürekli eğitim, bilinçlendirme kampanyaları ve etkili stratejilerle desteklenen bir çabaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Siber suçlar, Teknoloji okur yazarlığı becerileri, Farkındalık

ABSTRACT

Cyber crimes are an important type of crime that threatens humanity today and in the future. Cybercrime rates are increasing every year in the world and in our country. Approximately four in ten internet users worldwide will be exposed to cybercrime in 2023 Worldwide cybercrime costs are estimated to reach \$10.5 trillion annually by 2025. The number and type of cybercrime are increasing. In this study, we aimed to explain the most common types of cybercrime and to draw attention to the importance of awareness in society in the prevention of cybercrime.

Technological developments and increasing prevalence in the use of technology have brought about an increase in the number of cybercrimes and types of cybercrimes. Today, various types

of attacks such as phishing, ransomware, and data leaks stand out among cybercrimes. The prevalence of these crimes brings with it potential risks in all areas of the digital world. The most important common reason for the emergence of cybercrime victimization is that the public is uneducated and uninformed about cybercrime. It is an important factor in the prevention of cybercrime that individuals are knowledgeable about the types of cybercrimes, that they are aware of the practices, that security is increased at the personal and corporate level, and that technology literacy becomes widespread and reaches everyone.

The most important step in preventing cybercrime and ensuring the security of the digital world is to raise awareness about these crimes. Informed individuals and organizations can make society more resilient to cybercrime by creating secure digital infrastructure. Building a strong cybersecurity culture across society is an important step towards a safer future in the digital world. At this point, there is a need for an effort supported by continuous education, awareness campaigns, and effective strategies.

Keywords: Cybercrime, Technology literacy skills, Awareness

Cinsel İstismar Belirtilerinden Bulaşıcı Hastalıklar; Olgu Sunumu

Abdulkerim YAYLA¹, Mucahit ORUÇ¹ Osman CELBİŞ²

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

Genel Bilgiler

Cinsel istismar-saldırı olgularında majör akut travmatik bulgular ilk değerlendirilen hususlar ise de, olay sonrası dermatolojik ve sistemik bulgular da görülebilmektedir. Özellikle dermatolojik bulgular cinsel saldırı-istismarın minör belirtilerinden olup dikkat edilmesi gereken önemli belirteçlerdendir. Bu çalışmada, cinsel istismar sonucu saptanabilecek dermatolojik bulgular olgu incelemesi üzerinden değerlendirilecektir.

Olgu

Adli makamlarca tarafımıza gönderilen 6 yaşında erkek çocuk; sırt bölgesinde çıkan lezyonlar sebebiyle Cildiye polikliniğine başvurduğu, ilgili hekimin cinsel istismardan şüphelenmesi üzerine adli makamlara bildiri yapıldığı anlaşıldı. Sırtta skapular bölgeden gluteal bölgeye uzanan alanda milimetrik boyutlarda deriden kabarık parlak görünümde ortası göbekli 10-15 adet papül benzeri lezyon olduğu, bazı lezyonların hafif koyu renk bırakarak söndüğü görüldü. Genital muayenesinde; anal bölge ve perinede akut travmatik lezyon olmadığı görüldü. Sırtta tarif edilen papül oluşumlarına anogenital bölgede olmadığı görüldü.

Sonuç

Cinsel istismar olgularında cilt lezyonları sık görülmekle birlikte vakamızdaki lezyonlar cinsel yolla bulaşma sıklığı artan viral bir hastalık olan Molluscum Contagiosum’a ait olmakla birlikte cinsel istismar düşündürecek başka herhangi bir bulgu saptanmadı. Özellikle cilt bulguları olan cinsel istismar olgularında ilgili sağlık çalışanlarının farkındalığının artırılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Cinsel İstismar, Bulaşıcı Hastalıklar, Adli Tıp

Infectious Diseases from Sexual Abuse Symptoms; Case Reports

Abdulkerim YAYLA¹, Mucahit ORUÇ¹ Osman CELBİŞ²¹Inönü University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, Malatya, Türkiye

² Alanya Alaaddin Keykubat University, Department of Forensic Medicine, Antalya, Türkiye

General Information

Although major acute traumatic findings are the first to be evaluated in sexual abuse-assault cases, dermatological and systemic findings can also be seen after the incident. Especially dermatological findings are minor symptoms of sexual assault-abuse and are important indicators that should be taken into consideration. In this study, dermatological findings that can be detected as a result of sexual abuse will be evaluated through case study.

Case

A 6-year-old boy sent to us by the judicial authorities; It was understood that he applied to the Dermatology clinic due to lesions on his back, and that a report was made to the judicial authorities after the relevant physician suspected sexual abuse. It was observed that there were

10-15 papule-like lesions in the area extending from the scapular region to the gluteal region on the back, of millimetric size, raised from the skin, with a shiny appearance and a hub in the middle, and some lesions faded leaving a slightly dark color. In genital examination; It was observed that there was no acute traumatic lesion in the anal region and perineum. It was observed that the papule formations described on the back were not present in the anogenital region.

Conclusion

Although skin lesions are common in sexual abuse cases, the lesions in our case belong to Molluscum Contagiosum, a viral disease with an increasing frequency of sexual transmission, but no other findings suggestive of sexual abuse were detected. The awareness of relevant healthcare professionals needs to be increased, especially in cases of sexual abuse with skin findings.

Keywords: Sexual Abuse, Infectious Diseases, Forensic Medicine

Cinsiyet Belirlenmesinde Radyolojinin Yeri: Güncel Bakış

Bengü Berrak Özkul¹, Mucahit Oruç¹

¹ İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya Türkiye

² Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Antalya Türkiye

Amaç

Antropologlar tarafından yaygın olarak kullanılan antropometrik teknik, yüz yılı aşkın süredir boy ve cinsiyeti tahmin etmek için kullanılmaktadır. Kitlesel afetlerin sıklığının artması, bütünlüğü olmayan cesetlerden cinsiyet belirlenmesinde ve bazı mağdurların kimliğinin araştırılmasında sorunlar ortaya çıkarmıştır. Bilindiği üzere kimlik tespiti ve cinsiyet belirlenmesinde DNA analizi, dental kimlik ve diş profili, parmak izi incelemeleri vb. yöntemler kullanılıyor olsa da gerek ucuz olmasından gerekse kolay bir yöntem olmasından dolayı antropometrik yöntemler daha kullanışlıdır.

Bu çalışmamızda literatürdeki daha önce yapılmış çalışmalar taranarak, radyolojik görüntüler üzerinden yapılan ölçümlerin, literatürdeki antropometrik ölçümlerden cinsiyet belirlenmesi üzerine yapılan çalışmalara katkısını ve önemini ortaya koymak ve bu ölçümlerden cinsiyet belirlenmesinde doğruluk oranı en yüksek olan noktaları tespit etmek ve vurgulamak amaçlanmıştır.

Yöntem

Üniversitemiz kütüphanesinden, veritabanından ulaşılabilen radyolojik görüntülerden cinsiyet tespiti ile ilgili çalışmalar göz önüne alınarak derleme çalışması yapılacaktır.

Sonuç

Kemik bütünlüğü korunmuş cesetlerde nispeten cinsiyet ayrımını yapmak daha kolayken kemikte deformasyon, eksiklik gibi durumlarda parça kemik ölçümleri önem taşımaktadır. Bu gibi durumlarda kemikler üzerinde morfolojik, metrik, moleküler ve radyolojik teknikler uygulanabilir. Bu metotlardan en güvenilir ve tekrarlanabilir olan direkt kemik üzerinde uygulanan ölçümlerdir. Ancak kemikler üzerinde direkt ölçümlerin uygulanamayacağı kalıntılarda X-Ray, BT ve MRI gibi radyolojik yöntemlerin etkinliği ve güvenilirliği de birçok çalışmada gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: antropoloji, radyoloji, adli tıp

The Role of Radiology in Gender Determination: Current Perspective

Bengü Berrak Özkul¹, Mucahit Oruç¹

¹ İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya Türkiye

² Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Antalya Türkiye

Aim

Widely used by anthropologists, the anthropometric technique has been used to estimate height and sex for over a century. The increasing frequency of mass disasters has created problems in determining the gender of incomplete corpses and in investigating the identity of some victims. As it is known, DNA analysis, dental identity and dental profile, fingerprint

examinations, etc. in identification and gender determination. methods are used. Anthropometric methods are more useful because they are both cheap and easy.

In this study, we aimed to review the previous studies in the literature and to reveal the contribution and importance of measurements made on radiological images to the studies on gender determination from anthropometric measurements in the literature, and to identify and highlight the points with the highest accuracy in gender determination from these measurements.

Method

A compilation study will be conducted taking into account studies in the field of gender determination from radiological images whose databases can be accessed from our university library.

Conclusion

While it is easier to distinguish gender in corpses with preserved bone integrity, fragmentary bone measurements are important in cases such as bone deformation or deficiency. In such cases, morphological, metric, molecular and radiological techniques can be applied on bones. The most reliable and repeatable of these methods are measurements performed directly on the bone. However, the effectiveness and reliability of radiological methods such as X-Ray, CT and MRI have been demonstrated in many studies in remains where direct measurements on bones cannot be performed.

Keywords: anthropology, radiology, forensic medicine

Çocuk İzlem Merkezine Çevrimiçi Cinsel İstismara Maruz Kaldığı Gerekçesi İle Getirilen Çocuğun Adli- Tıbbi Değerlendirmesi Özgür Sağlam

Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk İzlem Merkezi saglamozgurr@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1307-9267

Özet

Genel Bilgiler: Daha erken yaşta yetişkinliğe ulaşmış olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişi; çocuktur (ÇKK, 2005:1). Çocuk istismarı ise; çocuğun anlamlandıramadığı ve gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranışlar ve tutumlar bütünüdür. İstismar, aileyi ve çocuğu derinden etkileyen bir sorundur. Son yıllarda cinsel istismar vakaları medyanın da etkisiyle toplumda görünür olmaya başlamıştır. Çocuğa karşı temas gerektirmeyen davranışlarda örneğin; pornografik yayın izlettirmek gibi olaylar da suç teşkil etmektedir. Cinsel istismara uğramış mağdur çocuklar hayatlarına kaldığı yerden devam edememektedir. Bu olay, çocuklarda bir travma süreci yaratmaktadır. Bu travmatik süreçte adli sistemin sağlıklı işleyebilmesi için ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlar ile adli sistem temsilci ve karar vericilerinin uyum içinde çalışması aynı vakayı farklı yönlerinden değerlendirip çocuğun yüksek yararına olacak şekilde bir karara varmalıdırlar.

Olgu: Sunulan çalışmada da çocuk izlem merkezine çevrim içi çocuk cinsel istismarına maruz kalan bir kız çocuğunun adli ve tıbbi değerlendirilmesi anlatılmıştır.

Sonuç: Ebeveynlerin çocukların sınırsız ve kuralsız internet ve akıllı telefon kullanmalarını sınırlandırmaları bu gibi vakaların azaltılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli-Tıbbi Müdahale, Çevrimiçi Cinsel İstismar, Klinik Sosyal Hizmet
Forensic-Medical Evaluation of the Child Brought to the Child Monitoring Center on the Grounds of Being Exposed to Online Sexual Abuse

Abstract

A person who has not reached the age of eighteen, even if he or she has reached adulthood at an earlier age; is a child (ÇKK, 2005:1). Child abuse is; It is a set of behaviors and attitudes that the child cannot understand and that negatively affects his development. Abuse is a problem that deeply affects the family and the child. In recent years, cases of sexual abuse have become visible in society with the influence of the media. For behaviors that do not require contact with the child, for example; Incidents such as making people watch pornographic broadcasts also constitute a crime. Victims of sexual abuse cannot continue their lives where they left off. This event creates a trauma process in children. In order for the judicial system to function properly during this traumatic process, experts working in the field of mental health and judicial system representatives and decision makers must work in harmony, evaluate the same case from different aspects and reach a decision in the best interest of the child. In the presented study, the forensic and medical evaluation of a girl who was exposed to online child sexual abuse at the child monitoring center was described. It is thought that parents' limiting children's unlimited and unregulated internet and smartphone use will help reduce such cases.

Keywords: Forensic-Medical Intervention, Online Sexual Abuse, Clinical Social Work

Genel Bilgiler

İnternet günümüzün en hızlı bilgi edinme ve iletişim kaynağı olma özelliğini barındırmaktadır. Gerek çocuklar gerekse yetişkinler için birçok yönden zaman kazandıran, alternatif çeşitliliği içeren, dünyanın farklı yerlerine ulaştıran ve hedefe hızlıca ulaşmayı kolaylaştıran bir araç olarak vazgeçilmez hale gelmiştir. Bu durum aynı zamanda kontrol edilemez bir alan olma ve yaygınlaşma özelliğini de beraberinde getirmektedir. İnternetin yaygın kullanımının artışı çocuklar için de geçerlidir. Çocuklar oyun, ödev, sosyalleşme, haberleşme ve iletişim amaçlı olarak işlevsel ve yararlı bir biçimde internet dünyasında birçok platformu ve araçları kullanmaktadırlar. Öte yandan internet aynı zamanda uzun zamandan beri çocukların kötüye kullanımı için de bir araç olarak kullanılmakta ve çocuklar internet ortamının barındırdığı riskler karşısında en savunmasız bireyler olarak görülmektedir (Finkelhor, Mitchell ve Wolak, 2000). İnternet kullanımının sağladığı faydalara rağmen hızlı teknolojik gelişmeler, internet hizmet ve uygulamalarının çeşitliliğindeki büyüme ve giderek artan kullanımı bu tür teknolojilerden kaynaklanabilecek tehlikelerin yeterince tanınabilmesini beraberinde getirememiştir. Ne yazık ki, önleyici tedbirlerin geliştirilmesi ve benimsenmesi, internet kullanımının yaygınlaşmasına ve teknolojik gelişmelere ayak uyduramamıştır. İnternet aracılığıyla çocukların cinsel sömürsünün yaygınlaştığı ve ciddi bir sorun haline geldiği uzun süreden beri belirtilmektedir (ECPAT, 2001)

Olgu

Olguya Dair Çocuk İzlem Merkezinde Alınan İfade Örneği

Benim adım ben 13 yaşındayım, ... okuluna gidiyorum, bu okul Hatay’dadır, ben 7. Sınıfa gidiyorum, ben halen İskenderun’da koruyucu ailede birlikte yaşıyorum yaklaşık dokuz yıldır aynı koruyucu ailem ile birlikte yaşamaktayım, annem babam ve ben birlikte yaşıyorum, Hatay Çocuk İzlem Merkezi’ne neden geldiğimi biliyorum, Okula gittiğim serviste ... diye bir arkadaşım var o bana bir defasında beni biri aradı arayana tanımıyorum, senin telefonda arayabilirmiyim dedi ben telefonumu vererek onu aramasına izin verdim, sonrasında numaramı kaydetmiş beni aramaya devam etti. Biz onunla bir ay kadar konuştuk. Ben bu kişi ile arkadaş olduk, sürekli telefonda görüşmeye devam ettik.

Bir gün benden bir şey isteyeceğini söyledi, bende iste dedim, nut atabilirmisin bana dedi nut demek çıplak fotoğrafı bir buçuk ay önce benden çıplak fotoğrafımı istedi, ben önce göndermedim. Nut un anlamını bilmiyordum arkadaşına sorunca öğrendim. Ben de bu çocuğa fotoğraf atmayacağımı söyledim, çok ısrar ettikten sonra bende ona internetten bulduğum feyk çıplak resimleri gönderdim, sonra benim attığım fotoğrafları servisteki arkadaşına göndermiş göndermiş arkadaşım da bu fotoğrafların sahte olduğunu söyleyince, bu kişi nerden bulduğunu bilmediğim benim babamın telefon numarasını bana gönderdi, ve bana eğer gerçek fotoğraf atmazsan bu fotoğrafları babanın telefonuna atarım diye tehdit etti ve bende bunun üzerine çıplak fotoğraflarımı vatsap üzerinden bu kişiye attım, yaklaşık üç dört tane fotoğraf attım ve bir de video attım ona, ona atmak istemediğimi defalarca söyledim, utanırım dedim ama dinlemedi. Bana diş fırçasını ön özel bölgemin içine sokmamı istedi bende diş fırçasını ön özel bölgeye soktuğum bir video attım bunu kendisi bana zorladı, toplam attığım video ya bir dir yada iki tanedir, ben foto ve video atmadan önce servisteki arkadaşına sordum arkadaşım at bir şey olmaz dedi ve ısrar etti bende bunun üzerine fotoğraf ve video attım,

Bu kişi benim attığım video ve fotoğrafları servisteki arkadaşşıma atmış bizde bu arkadaşım ile bir sebepten dolayı kavga ettik. Sonrasında okulun karne günü arkadaşım bu fotoğrafları anneme atmış ve olay bu şekilde ortaya çıktı,

Ben bu olay nedeniyle ... isimli şahıstan şikayetçiyim, eğer arkadaşımın da parmağı varsa ondan da şikayetçiyim, çünkü arkadaşım bana fotoğraf at bir şey olmaz ben de gönderdim dedi kendisinin birkaç çıplak fotoğrafını da bana gösterdi. Aileme teslim edilmek istiyorum evime gitmek istiyorum dedi.

Olguya dair yapılan müdahaleler

Çocuk izlem merkezinde ifadesi alınan çocuğun adli görüşmecinin hazırladığı adli görüşme raporu dosyaya eklendi

Kız çocuğunun arkadaşı da mağdur olduğu için arkadaşının da ifadesi çocuk izlem merkezinde alındı ve adli görüşme raporu hazırlandı

Kız çocukları hakkında aile ve sosyal hizmetler bakanlığı il sosyal hizmet merkezi müdürlüğünden sosyal inceleme talep edildi

Kız çocukları için çocuk psikiyatrisi uzman hekiminden randevu alınıp takipleri sağlandı ve çocuk psikiyatrisi hekiminin çocuklar hakkında hazırladığı rapor dosyaya eklendi

Kız çocukları beden ve genital muayenelerinin yapılması amacıyla çocuk izlem merkezi adli tıp hekimine yönlendirilip muayenelerinin yapılması talep edildi. Muayeneleri yapılan çocukların adli tıp hekimisi tarafından düzenlenen raporları dosyalarına eklendi

Kız çocukları hakkında bütün raporlar hazırlandıktan sonra çocukların dosyası ilgili savcılığa gönderilip adli süreçlerin başlatılması sağlandı.

Sonuç

Çocuk izlem merkezleri her ne kadar ideal bir çocuk dostu ortam oluşturmaya da cinsel istismar mağduru çocukların ifadelerinin alındığı beden ve psiyatrik muayenelerinin yapıldığı mevcut yapılar içerisinde ideale yakın hizmet sunan yapılardır. Bu merkezlerin her il merkezinde hatta her ilçede olması mağdur çocukların yüksek yararına olacağı aşikardır. Olguda da görüldüğü üzere internet ve akıllı telefonların yaygınlaşması ile ve denetimlerinin görece zor olması ile istismara açık ortamlar yaratmaktadır. Bu sebeple ebeveynlerin çocukların sınırsız ve kuralsız internet ve akıllı telefon kullanmalarını sınırlandırmaları bu gibi vakaların azaltılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

End Child Prostitution, Child Pornography And Trafficking Of Children For Sexual Purposes (ECPAT) (2001) <https://ecpat.org/wp-content/uploads/2021/08/ECPAT-Country-Overview-Report-Sexual-Exploitation-of-Children-in-Turkey-TURKISH.pdf>

Finkelhor, D., Mitchell, K. J. ve Wolak, J. (2000), Online Victimization: A Report on the Nation's Youth, Crimes Against Children Research Centre, www.missingkids.com, accessed June 2001.

Nitelikli Cinsel Saldırığı Engelleyen Anatomik Bir Varyasyon: İmperfore Kızlık Zarı Vakası

Mustafa Doğan*, Asya Aydın*, Ömer Faruk Cangüven*

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler

İmperfore hymen (İH), hymenin vajinal açıklığı tamamen tıkadığı, kadın genital sisteminin nadir görülen konjenital bir anomalisidir. İH uterin ve vajinal sekresyonları tıkayarak amenore ve tekrarlayan pelvik ağrıya neden olabilir. Olgumuzda, cinsel saldırıya maruz kalan kırsal kesimden bir kız çocuğunun değerlendirilmesinde İH tanısı konulmuş olup, bu olgunun literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Olgu Sunumu:

Olgumuz cinsel saldırı sonrası beden muayenesi için tarafımıza yönlendirilen mevsimlik tarım işçisiydi. Tanner evre 4 ile uyumlu pubarş ve Tanner evre 3 ile uyumlu telarş olarak değerlendirilen olguda kadın tipi sekonder seksüel karakterlerin gelişimi dışında herhangi bir bulgu gözlenmemiştir. Daha önce hiç adet kanaması olmadığını ve karın ağrısı yaşamadığını ifade eden olgu gelişimsel olarak ergen-yetişkin kadın gelişimi ile uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Olgunun iç beden muayenesinde İH saptandı. Olguda koitusa engel olan durumun İH olduğu değerlendirildi. Olgu hukuki uygulamalar için farklı bir içtihat oluşturacak şekilde değerlendirilmiştir. İH kliniğı nedeniyle penetrasyonun gerçekleşmediğı bu nadir olguda hukuki açıdan nitelikli cinsel saldırının gerçekleşip gerçekleşmediğinin tartışılması gerektiğı düşünüldü.

Sonuc:

Bu tür nadir vakalarda bilim insanları ve hukukçuların literatüre getirebileceğı farklı bakış açılarının tartışılması için vaka sunuma değer görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: imperfore hymen, nitelikli cinsel saldırı, koitus

An Anatomic Variation That Prevents Qualified Sexual Assault: Imperforate Hymen Case

Mustafa Doğan*, Asya Aydın*, Ömer Faruk Cangüven*

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye

SUMMARY

Abstract:

Imperforate hymen (IH) is a rare congenital anomaly of the female genital tract in which the hymen completely blocks the vaginal opening. IH can obstruct uterine and vaginal secretions, causing amenorrhea and recurrent pelvic pain. In our case, the diagnosis of IH was made in the evaluation of a rural girl who was exposed to sexual assault and this case is considered to contribute to the literature.

Case Report:

Our case was a seasonal agricultural worker who was referred to us for body examination after sexual assault. No findings other than the development of female-type secondary sexual characteristics were observed in the case, which was evaluated as pubarche compatible with **Tanner stage 4** and thelarche compatible with **Tanner stage 3**. The case who stated that she had never had menstrual bleeding before and did not experience any abdominal pain was evaluated to be developmentally compatible with adolescent-adult female development. Internal body examination of the case revealed IH. It was evaluated that the condition that prevented coitus in the case was IH. The case was evaluated to create a different jurisprudence for legal applications. In this rare case where penetration did not occur due to the IH clinic, it was thought that it was necessary to discuss whether qualified sexual assault occurred in legal terms.

Conclusion:

The case was deemed worthy of presentation to discuss the different perspectives that scientists and jurists can bring to the literature in such rare cases.

Keywords: imperforate hymen, qualified sexual assault, coitus

Bir Üniversite Hastanesi Çocuk Hastalıkları Servisinde Cinsel İstismar Şüphesiyle Değerlendirilen Fournier Gangreni Tablosu: Olgu Sunumu

Muazzez Elçin Özkan

Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adli Tıp Kliniği, Giresun, Türkiye

Genel Bilgiler

Çocuğa yönelik cinsel istismar, karmaşık nedenleri ve çocuğun biyolojik, psikolojik ve sosyal sağlığına zarar verici sonuçları olan tıbbi, hukuki ve psiko-sosyal kapsamlı ciddi bir sorundur. Olguların değerlendirilmesinde aile ve çocuk travmatize edilmeden çok yönlü inceleme yapılmalı, ayırıcı tanısındaki hematolojik, gastrointestinal ve bazı enfeksiyon hastalıkları göz önüne alınarak, bulgular iyi değerlendirilmelidir.

Fournier gangreni, sıklıkla eksternal genital organları ve perineal bölgeyi tutan, yüksek morbidite ve mortalite ile seyreden ilerleyici nekrotizan fasiitdir. Klinik bulgular ateş, bitkinlik ve sinsi lokal rahatsızlıktan ani başlangıçlı şiddetli ağrı, ödem, eritem, endürasyon sonrası nekroz ile hızla kötüleşen bir kliniğe kadar değişkenlik gösterebilir. Sadece deri lezyonlarının olduğu özellikle çocuk vakalarda, ayrıntılı öykünün alınmadığı, fizik muayene ve laboratuvar bulgularının birlikte değerlendirilmediği bazı durumlar cinsel istismar varmış gibi yanlış bir değerlendirmeye yol açabilir.

Olgu Sunumu

7 yaşında erkek çocuğu, diyabetik ketoasidoz tanısıyla serviste takibi esnasında anüsü saran çepeçevre 8x10 cm boyutunda ekimoz, anal fissürler, deride endürasyon ve büller tespit edilmesi üzerine cinsel istismar şüphesiyle değerlendirilerek Adli Tıp Polikliniğinden konsültasyon istenmiştir. Çocuğun bulgularının tamamı ile ayırıcı tanısındaki hastalıkların multidisipliner değerlendirilmesi ve ayrıntılı anamnez alınması sonucunda fournier gangreni tanısı konulmuş, mevcut haliyle çocuk istismarına dair şüpheli durum olmadığı kanaatine varılmış ve tedaviye başlanması akabinde deri lezyonlarında gerileme olduğu görülmüştür.

Sonuç

Çocuğun cinsel istismarı tanı konulmasında ciddi zorluklarla karşılaşılacak ve çoğunluğu gün yüzüne çıkmamış küresel bir halk sağlığı sorunudur. Deri lezyonları, istismarın en yaygın ve tanınan formu olsa da ayırıcı tanıda cinsel istismarı taklit eden hastalıklar dikkatli değerlendirilmeli, istismar açısından yanlış tanı koymamak adına ayırıcı tanılar mutlaka dışlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Çocuk cinsel istismarı, adli olgu, nekrotizan fasiit.

Fournier's Gangrene Table Evaluated with Suspicion of Sexual Abuse in a University Hospital Pediatrics Service: A Case Report

General Information

Child sexual abuse is a serious medical, legal and psycho-social problem with complex causes and damaging consequences for the child's biological, psychological and social health. In the evaluation of the cases, a multidimensional examination should be performed without traumatizing the family and the child, and the findings should be well evaluated by considering hematological, gastrointestinal and some infectious diseases in the differential diagnosis.

Fournier's gangrene is a progressive necrotizing fasciitis with high morbidity and mortality, often involving the external genital organs and perineal region. Clinical findings may vary from fever, fatigue and insidious local discomfort to a rapidly worsening clinic with sudden onset of severe pain, edema, erythema, induration and necrosis. Some cases where only skin lesions are present, especially in pediatric cases, where a detailed history is not taken and physical examination and laboratory findings are not evaluated together, may lead to a misinterpretation of sexual abuse.

Case Report

A 7-year-old boy was evaluated with the suspicion of sexual abuse and consultation was requested from the Forensic Medicine Polyclinic during his follow-up in the ward with a diagnosis of diabetic ketoacidosis. 8x10 cm ecchymosis surrounding the anus, anal fissures, skin induration and bullae were detected. As a result of the multidisciplinary evaluation of the child's findings and the diseases in the differential diagnosis and detailed anamnesis, a diagnosis of Fournier's gangrene was made, it was concluded that there was no suspicion of child abuse in the current situation and it was observed that the skin lesions regressed after the treatment was started.

Conclusion

Child sexual abuse is a global public health problem with serious diagnostic difficulties, most of which remain unrecognized. Although skin lesions are the most common and recognized form of abuse, diseases mimicking sexual abuse should be carefully evaluated in the differential diagnosis and differential diagnoses should be excluded to avoid misdiagnosis of abuse.

Key words: Child sexual abuse, forensic case, necrotizing fasciitis.

Cinsel Saldırı Olgularında Saldırgan Kimliğinin Adli Başvuru Zamanına Etkisi

Pınar Boyraz¹, Mucahit Oruç¹, Osman Celbiş²

¹ İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²Alanya Alaaddin Keykubat üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

Amaç

Çalışmamızla cinsel saldırılganlarda (CS), bulunan saldırılganlar ile mağdurların arasındaki yakınlık derecesi tanıdık veya yabancı olma gibi durumlarının adli bildirim süresine etkisini saptamak amaçlanmıştır.

Yöntem

2013-2015 yıllarında İnönü Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na başvuran kadın CS mağdurlarının arşiv kayıtları retrospektif olarak incelenmiştir. Yaş, saldırılgan kimliği, olay zamanı ve adli bildirim zaman bilgilerine ulaşılan olgular çalışmaya dahil edilmiştir. İstatistiksel analizi IBM SPSS statistics 22.0 programında yapılmıştır.

Bulgular

2013-2015 yıllarında İnönü Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na başvuran 89 kadın olgu saptanmıştır. Saldırgan kimliği ile başvuru zamanı arasındaki ilişki incelendiğinde; saldırganı erkek arkadaş olanların %55.6'sı, aile içi olanların %54.5'i, eş ya da dini nikahlı eşi olanların tamamı bir aydan sonra başvurduğu, saldırganı okul çalışanı olanların %52.9'u, yabancı olanların %73.7'si akraba-tanıdık olanların %81'i ilk bir ay içerisinde başvurduğu görülmüştür. Sonuçlar istatistiksel olarak anlamlıdır. ($p < 0,05$).

Sonuç

Saldırganı erkek arkadaş, aile içi ve eş olan mağdurların diğer gruplara göre daha geç başvuruda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Saldırganın yakınlık derecesi, tanıdıklık durumu, yakın çevrede bulunma gibi durumları arttıkça; başvuru süresinin gecikmesi ilgi çekici bir sonuçtur.

Anahtar kelimeler: Adli Tıp, cinsel saldırı, saldırgan kimliği, başvuru süresi

The Effect of Attacker Identity on the Time of Judicial Application in Sexual Assault Cases

Pınar Boyraz¹, Osman Celbiş², Mucahit Oruç¹

¹ İnönü University, Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, Malatya, Turkey

² Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, Antalya, Turkey

Aim

The aim of our study was to determine the effect of the degree of closeness between the attackers and the victims, such as being acquaintances or strangers, on the forensic notification time in sexual offenders (SO).

Method

The archival records of female SO victims who applied to İnönü University Department of Forensic Medicine in 2013-2015 were retrospectively analyzed. The cases in which age, identity of the assailant, time of the incident and time of forensic notification were obtained were included in the study. Statistical analysis was performed using IBM SPSS statistics 22.0 program.

Results

Between 2013 and 2015, 89 female victims who applied to İnönü University Department of Forensic Medicine were identified. When the relationship between the identity of the assailant and the time of application was analyzed, it was seen that 55.6% of those whose assailants were boyfriends, 54.5% of those whose assailants were family members, 54.5% of those whose assailants were

spouses or religiously married partners applied after one month, 52.9% of those whose assailants were school employees, 73.7% of those whose assailants were strangers, and 81% of those whose assailants were relatives and acquaintances applied within the first month. The results are statistically significant ($p<0.05$).

Conclusion

Her attacker's boyfriend, domestic and spousal victims are more likely to apply later than other groups in the study. The degree of closeness of the aggressor, familiarity status, being in a close neighborhood; delay in the application process is an interesting result.

Key words: Forensic Medicine, sexual attack, attacker identity, application deadline, Sexual offender

Suçlu Ya Da Suçlular Kim? ; İki Ensest Olgusu

Ahmet Turla*, Umut Tecir*, Berna Aydın*

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı / Samsun-Türkiye

Özet

Genel Bilgiler: Sağlık kurum ve kuruluşlarına sağlık yardımı için gelen/getirilen hastaların başvurusu sırasında fotoğraflı kimlik belgesi ile kimlik tespiti yapılması gereklidir. Ancak uygulamada buna gerekli özen gösterilmemesi maddi/manevi zararlara yol açmaktadır. Kimlik tespiti yapılmaması ayrıca bazı olgularda geri dönüşümsüz zarara ve bu olumsuz durumların devamına neden olmaktadır. Sunulacak bu olgu ile kimlik tespitinin ne derece önemli olduğu ve doğru kimlik tespiti yapılmamasının olumsuz sonuçlarının tartışılması amaçlanmıştır.

Olgu: 1992 doğumlu hasta, ruh veya beden sağlığının bozulup bozulmadığı hususunda rapor düzenlenmesi için Anabilim Dalımıza gönderilmiştir. Hasta, yaklaşık 4 yıl önce başlayan ve 8 ay öncesine kadar devam eden süreçte, biyolojik babası tarafından defalarca cinsel istismara uğradığını, 3 yıl önce yengesinin kimliği ile hastanede doğum yaptığını, bebeğin nüfusa ağabeyi ve yengesi üzerine kaydedildiğini ve çocuğunun yanında olduğunu söylemiştir. Ayrıca, şu anda yine babasından yaklaşık 8 aylık hamile olduğunu belirtmiştir. Arada sırada babasının fiziksel şiddet uyguladığını ve yaklaşık 2 ay önce kendisinden 3 yaş küçük kız kardeşinin de babası tarafından cinsel istismara uğradığını, bunun üzerine kardeşi birlikte şikayetçi olduklarını söylemiştir.

Sonuç: Sağlık çalışanları tüm hastaların başvurusu sırasında fotoğraflı kimlik belgesi ile kimlik tespiti yapmalı, istismar ve ihmal şüphesi olan olgularda multidisipliner değerlendirme sonucu gerekli bildirimlerde bulunmalıdır.

Anahtar kelimeler: ensest; kimlik; multidisipliner değerlendirme

Who Is Guilty Or Who Are The Guilty? Two Cases Of Incest

Abstract

General Information: Healthcare facilities must perform identity verification using a photo ID for patients seeking healthcare assistance. However, the lack of necessary attention to this process can result in both physical/emotional damages. Furthermore, the failure to verify identities can lead to irreversible harm in some cases and perpetuate these negative circumstances. This case aims to highlight the importance of identity verification and discuss the adverse consequences of failing to perform accurate identity verification.

Case: Patient, born in 1992, was sent to our Department to prepare a report on whether his mental or physical health was impaired or not. Patient stated that she was subjected to physical sexual abuse by her biological father in the process that started approximately 4 years ago and continued until 8 months ago, 3 years ago, she said that she gave birth at the hospital using her sister-in-law's ID, and the baby was registered under her brother's and sister-in-law's ID, she

has cared for the child since. She also stated that she’s currently approximately 8 months pregnant by her father. Occasionally, she mentioned that her father subjected her to physical violence, her 3-year-old younger sister was also sexually abused by her father. Upon this, she stated that she and her sibling filed a complaint.

Conclusion: Healthcare workers should conduct identity verification with a photo ID for all patients during their applications, and in cases where there is suspicion of abuse and neglect, necessary notifications should be made following multidisciplinary assessment.

Keywords: incest; identity; multidisciplinary evaluation

Giriş

Çocuk üzerinde fiziksel, ruhsal ve sosyal sonuçları ağır olan ve olumsuz etkisi yaşam boyu devam eden bir cinsel şiddet türü de “ensest” olarak adlandırılan ve literatürde değişik tanımlamaları olan durumdur. Ensest kelimesi köken olarak Latince’den gelmektedir ve “lekelemek, kirletmek” gibi anlamları bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK)’na göre; aile içi yasak ilişki olarak tanımlanırken, Oxford Sözlüğü’nde “yakın akrabalar arasında cinsel ilişki” olarak tanımlamıştır (1, 2). McCarthy ise; erkek ve kız kardeş, büyükbaba ve torun, amcalar ve yeğenler vb. dahil olmak üzere biyolojik akrabalar arasındaki tüm cinsel aktiviteler olarak açıklamaktadır (3).

Ülkemizde yasalarda açık bir ensest tanımı bulunmamasıyla birlikte Türk Medeni Kanunun (TMK) 129. maddesinde “B-Evlenme engelleri, I-Hısımlık; üstsoy ile altsoy arasında; kardeşler arasında; amca, dayı, hala ve teyze ile yeğenleri arasında, kayın hısımlığı meydana getirmiş olan evlilik sona ermiş olsa bile, eşlerden biri ile diğerinin üstsoyu veya altsoyu arasında, evlât edinen ile evlâtlığın veya bunlardan biri ile diğerinin altsoyu ve eşi arasında.” şeklinde aralarında evlenme yasağı bulunan kişiler ensest olarak değerlendirilmiştir (4).

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu), 2020 yılı verilerine göre; “Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri”, suç mağduru çocukların mağduriyet nedenlerinin %13,1’inin cinsel suçlardan oluştuğu belirtilmektedir (5). Ülkemizde 2010-2021 arasında yapılan çalışmalara göre çocuk cinsel istismar olgularının %7,4 ile %17,8’inin aile içi cinsel istismara maruz kaldığı belirtilmektedir (6-8). Cinsel istismarın saptanan sayıları sadece buzdağının görünen kısmı olduğu düşünüldüğünde sorunun ne denli büyük olduğu da anlaşılmaktadır.

Ensest; kan bağı olsun olmasın çocuğun güven ilişkisi kurduğu aile içerisindeki kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kişiler kimi zaman anne, baba, kardeş, yakın veya uzak akrabalar iken kimi zaman bir aile dostu olabilmektedir. Literatürde en sık rastlanan ensest türü ise; baba veya üvey baba ile kızı arasında yaşanan ensest ilişkilerdir. İkinci sırada ise kardeşler arası ensest ilişkiler gelmekte daha nadir olarak ise anne ile oğul arasında yaşanan ensest ilişkiler gelmektedir. Diğer bildirilen ensest türleri anne ile kız, baba ile oğul, büyükbaba/büyükanne ile torun, dayı/amca ile yeğen ve teyze/hala yeğen ensesti şeklindedir (9-13).

Bu iki olguyu sunmaktaki amacımız gebelik ve doğum ile sonlanan ensest ilişkinin, çocuk ve ailenin diğer üyeleri üzerindeki ağır etkilerine dikkat çekmek ve bu ilişkinin uzun süre devam etmesiyle diğer kardeşlerin de risk altında olduğunu vurgulamaktır. Ayrıca hastanın kimliğinin

saptanmadan hastane yatışının da sonuçları açısından telafisi imkansız sonuçlar doğuracağını gözler önüne sermektir.

Olgu 1.

1992 doğumlu kadın 4 yıl önce cinsel saldırıya maruz kaldığı ve bu nedenle beden veya ruh sağlığının bozulup bozulmadığının tespiti hususunda rapor alınmak üzere kliniğimize başvurmuştur.

Dosya incelemesinde; geldiği yerdeki doğumevinde yapılan muayenesi ve laboratuvar sonuçlarından 2 aylık gebe olduğu, ifadesinde yaklaşık 4 sene öncesinden başlayıp 8 ay öncesine kadar öz babasının kendisine birçok defa tecavüz ettiği, bu nedenle 3 sene önce 1 erkek çocuk doğurduğunu, bu çocuğun yanlarında olduğunu, şu anda da yine babasından yaklaşık 8 aylık hamile olduğu, arada sırada babasından darp gördüğünü, yaklaşık 2 ay önce dayanamadığı için kardeşiyle şikayetçi olduğunu ifade etmiştir.

Psikiyatri Anabilim Dalınca yapılan muayenesinde yaklaşık 4 yıl önce köyde çalışan babasına yardım için gittiğinde babası tarafından tecavüze uğradığını, 6 ay sonra gebe olduğunu fark ettiği, yengesi adıyla hastanede doğum yaparak bebeğin nüfusa ağabeyi ve yengesi üzerine kaydedildiğini, bu olaydan sonra da tekrarlayan zamanlarda babası tarafından tecavüze uğradığını, en son olarak 8 ay önce babası tarafından tecavüze uğradığını ve 3 aylık gebe olduğunu fark ettiğini, 2 ay önce kendisinden 3 yaş küçük kız kardeşinin de babası tarafından tecavüze uğradığını söylemesi üzerine birlikte şikayetçi olduklarını, uzun süredir mutsuz ve yaşamdan zevk almadığını, çocuklarının geleceği ile ilgili kaygıları olduğunu, daha önce psikiyatrik tedavi görmediğini ifade etmiştir, depresif bozukluk tanısı konularak tedavi verilmiş ve cinsel istismar nedeniyle ruh sağlığının bozulduğu sonucuna varılarak rapor düzenlenmiştir.

Olgu 2.

1995 doğumlu kadın uğradığı cinsel saldırı nedeniyle beden veya ruh sağlığının bozulup bozulmadığının tespiti hususunda rapor alınmak üzere kliniğimize başvurmuştur.

Dosya incelemesinde geldiği yerdeki doğumevi ve Adli Tıp Şube Müdürlüğünde yapılan muayenesinde vücudunda değişik yerlerinde ekimozları olduğu, himende şüpheli çentiklenmeler bulunduğu görülerek Üniversite Hastanesine sevk edildiği, OMÜ Tıp Fakültesi Hastanesinde yapılan muayenesinde; saat 3 ve 7 kadranda himen yırtıkları izlendiği ve bakire olmadığının kayıtlı olduğu, Adli Tıp Anabilim Dalında verdiği öyküsünde yaklaşık 2 sene öncesinden başlayarak en son 2 ay öncesine kadar öz babasının kendisine 2-3 günde bir olmak üzere birçok kez tecavüz ettiğini, hamile kalmadığını, bu eylemleri yapması için kendisini darp ettiğini, ablasının babasından 2 tane çocuğu olduğunu, ilk hamile kaldığında anlaşılmasın diye komşulara 4-5 kişinin şenliklerde kendisini bayıltarak tecavüz ettiklerini, o olaydan sonra hamile kaldığını söylediklerini, ilk çocuğunu doğururken işlemleri yengesinin kimliği üzerinden yaptırdıklarını çocuğu, yengesi ve abisinin üzerine kaydettirdiklerini, herkesin çocuğun babasından olduğunu bildiklerini, annesinin, babasından bu şekilde davranmasını istemediğinde babasının kendisini dövdüğünü ve boğazına bıçak dayadığını, dayanamadıkları için 2 ay önce ablasıyla birlikte şikayetçi olduklarını ifade etmiştir.

Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalınca yapılan muayenesinde; klinik olarak kendi yaş grubu içerisinde normal zeka düzeyinde performans gösterdiği, ifadesinde 2 yıldır babasının zorla tecavüz ettiğini, kendisini dövdüğünü, karşı koyamadığını, evde ya da mandırada tecavüz ettiğini, en son olayda artık dayanacak gücü kalmadığını, ablası ile birlikte şikayetçi olduklarını, kendisini kız yurduna verdiklerini, moralinin çok bozuk olduğunu sık sık ağladığını, iştahının azaldığını, kabuslarının olduğunu, hayattan zevk almadığını ve intihar düşüncelerinin olduğunu ifade etmiştir. Yapılan psikiyatrik görüşme ve psikometrik değerlendirmeler sonucunda bu olay nedeni ile Majör Depresif Bozukluk (MDB) ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) saptanarak tedavi ve izlemine başlanılmış, ruh veya beden sağlığının bozulduğu yönünde rapor düzenlenmiştir.

Muayene tarihinden sonra 2 yıl Çocuk Psikiyatrisi tarafından ilaç tedavisi verilerek aylık aralıklarla poliklinik kontrollerine gelmiştir.

Tartışma

Cinsel istismar, özellikle güvenilen bir aile üyesi tarafından gerçekleştirildiğinde, büyük psikolojik travmalara yol açabilir. Bu tür travmalar, mağdurların yetişkinlik dönemlerinde ciddi acılar ve uzun süreli etkiler yaşamasına neden olabilir (14).

Cinsel istismarın çocuklarda hem erken hem de geç dönemde ruhsal belirtilere neden olabileceği bilinmektedir. (15, 16). Yapılan çalışmalarda; cinsel istismar sonrası en sık tespit edilen ruhsal bozukluğun TSSB olduğu görülmüş, saldırganın ebeveyn olmasının intihar girişimi riskini anlamlı şekilde artırdığı bulunmuştur (17, 18). Olgularımıza da depresif bozukluk tanısı konulmuş, ruh sağlıklarının bozulduğuna karar verilmiştir. İkinci olgumuz, hayattan zevk almadığını ve intihar düşüncelerinin olduğunu ifade etmiş ve kendisine TSSB tanısı konulmuştur.

Cinsel istismara ilişkin belirtiler, çocuktan çocuğa değişebilir ve özgül bir belirti bulunmamaktadır, olası psikopatoloji ve riskler açısından düzenli olarak izlenmeleri son derece önemlidir (19). Akbaş ve ark.'larının yaptığı çalışmada, ensest mağdurlarına verilen sosyal destek arttıkça, TSSB ve depresyon belirtilerinin anlamlı şekilde azaldığı gözlemlenmiştir (20). İstismarın tespiti sonrasında olgularımız da ortamdan uzaklaştırılmış, tedavi ve izlemleri başlanmış, psikiyatrik kontrol muayeneleri planlanmıştır.

Ensest durumunda eğer fail baba ise, ensest karşısında çocuğa destek olup olmaması, uzmanlar tarafından çeşitli şekillerde yorumlanmış ve annenin ensest vakasındaki rolü farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Bu çalışmaların, geçmişten bugüne ensest durumundaki anneyi eleştiren bakış açısından, anneyi anlamaya çalışan, bulunduğu duruma empati ile yaklaşan bakış açısına doğru değişim gösterdiği gözlenmektedir (21). Uluslararası literatürde, annenin tutumuna yönelik olumlu veya olumsuz, suçlayıcı, feminist veya empatik gibi farklı görüşler bulunmaktadır (22, 23).

Suçlayıcı / Empatik Olmayan Yaklaşım altında yapılan görüş temelli çalışmalarda elde edilen sonuçlara göre, ensest karşısında sessiz kalan annelerin, fiziksel hastalıklar ve depresyondan psikoza kadar değişen psikolojik sorunlar yaşadıkları, bu nedenle annelik ve evlilik rollerini yerine getiremedikleri sonucuna varılmıştır (22). Annelerin suçlanmasına yönelik çalışmalarda, "collusive mother" yani "baba ile gizli anlaşma içinde olan anne" olumsuz ifadesi

kullanılmaktadır. Empatik / Feminist yaklaşım altında bu ifadeye alternatif olarak "diminished capacity to protect" yani "azaltılmış koruma kapasitesi" kavramı önerilmiştir. Bu yaklaşım, annelerin ensest vakalarında çocuklarını korumak için azalan kapasitesini vurgular ve annelerin suçlayıcı bir şekilde etiketlenmesine karşı çıkar (23).

Kardam ve Bademci'nin çalışmasının sonuçlarına göre, bazı katılımcılar, anneleri doğrudan "suç ortağı" olarak etiketlemekten çekinirken, aynı zamanda annelerin ev içinde her şeyden haberdar olduklarını ve sorun karşısında harekete geçemedikleri için hatalı olduklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan, bazı katılımcılar annelerin ensest karşısında savunmasız veya tepkisiz kalmalarını, annenin sosyoekonomik zayıflığı, aile birliğini koruma çabası, annenin fail babaya ve mağdur çocuğa karşı duyguları ve çevre desteğine olan ihtiyaçlarıyla ilişkilendirmişlerdir (21). Olgumuzda da anne kızlarını korumaya kalktığında, babanın darp etmesine ve tehditlerine maruz kalmış ve olaya müdahale edememiştir.

Aile içinden biri olduğunda; aile birliğinin korunması, ekonomik bağımlılıklar ve toplumsal baskı vb. nedenlerden istismarın gizlenmeye çalışıldığı görülmektedir (24). İstismarcıların aile üzerinde sahip oldukları otorite, istismar olgusunun uzun zaman ortaya çıkmamasının önemli nedenleri arasındadır (25). Olgumuzun abi ve yengesi, ilk cinsel saldırıya maruz kalmasına ve hamile kalmasına karşı reaksiyon göstermekten kaçınmış veya tepki gösterememiş, doğum için başvuruda bulunurken, ensest ortaya çıkmasını önlemek amacıyla kendi kimliklerini kullanarak ensest ortaya çıkmasına engel olmuşlardır. Aile, ensest ilişkiyi gizlemek, aile birliğini korumak ve istismarcıdan duyulan korku gibi sebeplerle komşulara ilk olgumuzun hamileliğinin bir grup tarafından cinsel istismara uğraması sonucu olduğu yalanını söylemiştir. Akbaş ve ark.'nın yaptığı çalışmada, ensest olgularının %51,6'sında olayın tekrarladığı belirtilmektedir (20). Saldırgan kişi, çocuklar büyüdükçe, büyük çocuktan daha küçüğüne yönelerek cinsel istismarın uzun yıllar gizli kalmasını sağlayabilmektedir (26). Ülkemizde yapılan bir çalışmada ensest olgularının %50'sinde kendisinden başka enseste maruz kalan aile bireylerinin; en sık abla veya kardeşi olduğu saptanmıştır (27). Birinci olgumuzun maruz kaldığı ensest ilişkinin izlenmesi, hamileliğinde ve doğum sürecinde fark edilememesi ve aile üyelerinin sessiz kalması gibi unsurlar neticesinde, istismarcı ortaya çıkmamış ve ikinci olgumuz da ablasının yaşadığı cinsel istismara tam iki yıl süreyle maruz kalmıştır.

Cinsel istismar mağdurlarının fark edilmesi, ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi oldukça zor olabilir. Mağdurlar sağlık kuruluşlarına, cinsel istismarla ilgili olmayan birçok şikayetle başvurabilirler. Bu nedenle, cinsel istismardan şüphelenme ve tanı koyma konusunda doktorların bilgili, deneyimli ve ilgili olmaları son derece önemlidir (9, 28, 29).

Sağlık Uygulama Tebliğinin kimlik tespiti başlıklı maddesinde; “Sağlık kurum ve kuruluşları, Kurum sağlık yardımlarından yararlandırılan kişilerin müracaatı aşamasında (acil hallerde ise acil halin sona ermesinden sonra) nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport veya verilmiş ise Kurum sağlık kartı belgelerinden biri ile kimlik tespiti yapacaktır. Kimlik tespiti yükümlülüğünü yapmayan ve bu nedenle bir başka kişiye sağlık hizmeti sunulması nedeniyle Kurumun zarara uğramasına sebebiyet veren sağlık hizmeti sunucularından uğranılan zarar geri alınır” denilmektedir (30).

Birinci olgumuzun doğum için hastane başvurusunda; yengesinin kimliği ile başvurmuş, kimlik tespiti yapılırken buna gerekli özen gösterilmemiş, dolayısıyla istismarcı ortaya çıkmamış ve

olgumuz istismara uğramaya devam etmiş, bir kez daha doğum yapmış, ikinci olgumuz da ablasının yaşadığı cinsel istismara maruz kalmıştır.

Çocukluk çağındaki gebeliklerin mağdur ve bebek için çeşitli riskler taşıdığı, ayrıca bu gebeliklerin ensest olgularda daha da ağır sonuçlara neden olabildiği bilinmektedir (31, 32). Ülkemizde, cinsel istismar sonucu gebelik durumunda, gebeliğin sonlandırılması Türk Ceza Kanunu'nun 99. maddesi uyarınca 20 haftaya kadar mümkündür (33). Cinsel istismarın istenmeyen sonuçlarından biri olan gebelik, önlenemez olmasına rağmen, cinsel saldırıya uğrayanların kapsamlı tıbbi destek alamamaları, mağdurların düşük eğitim düzeyi, mental rahatsızlıklar ve toplumsal baskı gibi faktörler nedeniyle ilerlemiş gebelik haftalarıyla ortaya çıkmaktadır (34, 35). Birinci olgumuz istismarın ortaya çıkamaması sebebiyle ilk çocuğunu doğurmuş, Kardeşi ile şikayetçi olduklarında ise ikinci gebeliğinin 8. ayında olması nedeniyle kürtaj yapılamamış ve bir başka mağdur çocuk daha dünyaya getirmek zorunda kalmıştır.

Sonuç

Çocuklar, aile içinde güvendikleri kişilerden biri tarafından istismara uğradıklarında, büyük bir travma yaşarlar ve fiziksel, bilişsel, sosyal, psikolojik ve duygusal açıdan onarılması güç zarar görebilirler. Anne ve diğer aile bireylerinin, duruma sessiz kalmasının çeşitli faktörlere bağlı olarak değişebileceği unutulmamalı ve ensest olgusu tespit edildiğinde, diğer kardeşlere yönelik koruyucu önlemler alınmalıdır.

Sağlık kuruluşu başvurularında kimlik tespitinin özenli yapılmaması olgumuzda olduğu gibi geri dönüşü olmayan zararlara ve bu olumsuz durumların devamına neden olmaktadır. Sağlık çalışanları tüm hastaların başvurusu sırasında fotoğraflı kimlik belgesiyle kimlik tespiti yapmalı, istismar ve ihmal şüphesi olan olgularda zaman kaybedilmeden tanı, tedavi ve adli sürecin tüm basamakları multidisipliner yaklaşım ve duyarlılıkla ele alınmalı, bir başka çocuğun mağduriyetine neden olmadan gereken önlemler alınmalıdır.

Kaynakça

1. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 13.05.2024)
2. https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/ensest_ (Erişim tarihi: 13.05.2024)
3. Studer LH, Clelland SR, Aylwin AS, Reddon JR, Monro A. Rethinking risk assessment for incest offenders. *Int J Law Psychiatry*. 2000;23(1):15-22. [https://doi.org/10.1016/s0160-2527\(99\)00002-3](https://doi.org/10.1016/s0160-2527(99)00002-3)
4. 21.11.2001 tarihli ve 4721 nolu Türk Medeni Kanunu (TMK), Erişim: <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4721.html>. (Erişim tarihi: 13.05.2024)
5. TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu Resmi Web Sitesi <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Güvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2021-45586>. (Erişim tarihi: 13.05.2024)
6. Turla A, Aydın B, Sazak Uygul E, Günbeği M, Kuloglu M, Karabekiroğlu K. Türkiye’de Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar: 1785 Olguda Psikiyatrik Değerlendirme. *Arch Neuropsychiatry*. 2022;59:193–196. <https://doi.org/10.29399/npa.27974>

7. Göker Z, Aktepe E, Hesapçioğlu ST, Kandil S. Cinsel istismar mağduru olan çocukların başvuru şekilleri, klinik ve sosyodemografik özellikleri. SDÜ Tıp Fak Derg. 2010; 17(4): 15-21.
8. Dönmez YE, Soylu N, Ozcan OO, Yuksel T, Demir AC, Bayhan PC, Miniksar DY. Sociodemographic and clinical features of our sexually abused child and adolescent cases. J Turgut Ozal Med Cent. 2014;21:44-8 <https://doi:10.7247/jtomc.2013.1170>
9. Polat O. Aile İçi Cinsel Tecavüz Ensest. İstanbul: Nota Kitap, 2006.
10. Batten DA. Incest--a review of the literature. Med Sci Law. 1983;23(4):245-253. <https://doi:10.1177/002580248302300404>
11. Peeters S. Betrayal of Innocence: Incest and its devastation By Susan Forward and Craig Buck. Pelican Books. 1982;6(4):26-27. <https://doi.org/10.1017/S0312897000015484>
12. Lester D. Incest. JSR. 1972;8(4):268-285. <https://doi.org/10.1080/00224497209550762>
13. Koçtürk N, Yüksel F. Characteristics of victims and perpetrators of intrafamilial sexual abuse. Child Abuse Negl. 2019;96:104122. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.104122>
14. Gqgabi RB, Smit EI. Psycho-Social Effects of Father-Daughter Incest: Views of South African Social Workers. J Child Sex Abus. 2019;28(7):840-859. <https://doi:10.1080/10538712.2019.1581870>
15. Yiğit R Çocukların cinsel istismarı ve ensest. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2005; 8(3): 90 - 100.
16. Öztürk AB. Çocuğun Cinsel İstismarı ve Aileyle Çalışma. Toplum ve Sosyal Hizmet 2009; 20(2): 89-98.
17. Gökçe İmren S, Ayaz A, Yusufoglu C, Rodopman Arman A. Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerde klinik özellikler ve intihar girişimi ile ilişkili risk etmenleri. Marmara Med J. Ekim 2015;26(1):11-16. <https://doi:10.5472/MMJ.2012.02518.1>
18. Ertur E, Yayıcı N. Erkek Mağdur Açısından Ensest. Adli Tıp Dergisi. 2011; 25(3): 25-32.
19. Alpaslan AH. Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar. Kocatepe Medical Journal. 2014;15(2):194-201. <https://doi:10.18229/ktd.64802>
20. Akbaş S, Aydın B, DüNDAR C, Turla A. Ensest kurbanı kız çocuklarındaki depresyon ve TSSB ile algılanan sosyal destek ilişkisi. Anadolu Psikiyatri Derg. 2016;17(4):300-8. <https://doi:10.5455/apd.210473>
21. Kardam F, Bademci E. Mothers in Cases of Incest in Turkey: Views and Experiences of Professionals. J Fam Viol 28, 253–263 (2013). <https://doi.org/10.1007/s10896-013-9495-z>
22. Tamraz DN. Nonoffending Mothers of Sexually Abused Children: Comparison of Opinions and Research. Journal of Child Sexual Abuse. 1997;5(4), 75–104. https://doi.org/10.1300/J070v05n04_05
23. Joyce PA. Mothers of sexually abused children and the concept of collusion: A literature review. Journal of Child Sexual Abuse. 1997; 6(2), 75–92. http://dx.doi.org/10.1300/J070v06n02_05.

24. Meke MS, Dokgöz H, Gamsız Bilgin N, Kar H. Ensestin Multidisipliner Analizi ve Medikolegal Yaklaşım. *The Bulletin of Legal Medicine*. 2024; 29:44-55.
<https://doi.org/10.17986/blm.1670>
25. Solmaz Korkut S (1998) Ensest; Bir tabuya adli tıp yönünden bakış (Uzmanlık tezi). İstanbul, TC Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı.
26. Gürhan N. Her Yönüyle Çocuk İstismar ve İhmali (Sağlık-Yasa-Eğitim ve Aile Boyutu). Ankara Nobel Tıp Kitabevi, 2015.
27. Sezgin AU. Ensestin Ruhsal Değerlendirilmesi Uzman Tanıklık, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, 1998.
28. Dokgöz H. Adli Tıp ve Adli Bilimler. 1. Baskı. İstanbul Akademizyen Yayınevi, 2019: 379-415.
29. Dokgöz H, Kar H. Çocukta cinsel istismar. *Turkiye Klinikleri J Child Psychiatry-Special Topics* 2017; 3(3), 169-74.
30. Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. RG: Tarihi: 22.06.2012 tarih ve 28331 sayı.
31. Stechna SB. Childhood Pregnancy as a Result of Incest: A Case Report and Literature Review with Suggested Management Strategies. *J Pediatr Adolesc Gynecol*. 2011;24(3): 83-86. <https://doi.org/10.1016/j.jpag.2010.11.010>
32. Özcebe H, Biçer BK. An important female child and woman problem: Child marriages. *Turk Arch Ped* 2013; 48: 86-93. <https://doi.org/10.4274/tpa.1907>
33. Türk Ceza Kanunu. Madde 99/6. Erişim adresi:
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim tarihi: 13.05.2024
34. Holmes MM, Resnick HS, Kilpatrick DG, Best CL. Rape-related pregnancy: estimates and descriptive characteristics from a national sample of women. *Am J Obstet Gynecol*. 1996;175(2):320-325. [https://doi.org/10.1016/s0002-9378\(96\)70141-2](https://doi.org/10.1016/s0002-9378(96)70141-2)
35. Roberts GL, Lawrence JM, Williams GM, Raphael B. The impact of domestic violence on women's mental health. *Aust N Z J Public Health*. 1998;22(7):796-801.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-842x.1998.tb01496.x>

Adli Yaş Tahmininde CNN Uygulaması: RSNA El X-Ray Veri Seti Üzerinden İlgörüler

Muhammed Emin Parlak¹, **Mesut Yılmaz**²

¹Adli Tıp Kurumu Şırnak Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Şırnak, Türkiye

²Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, Elazığ, Türkiye

Amaç

Yaşayanlarda ve ölülerde yaş tahmini, adli tıp uygulamalarında kritik bir öneme sahiptir. Özellikle kayıp kişilerin kimliklerinin belirlenmesi ve suçta sürüklenen çocukların yasal yaş sınırlarının doğrulanması gibi durumlar için elzemdir. Bu bağlamda, Radiological Society of North America (RSNA) tarafından sağlanan el bileği röntgen görüntüleri veri seti (hand x-ray dataset) kullanılarak bir yaş tahmin modeli geliştirilmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, adli tıpta yaş tahmininde Evrişimli Yapay Sinir Ağlarının (ESA) kullanılabilirliğini göstermektir.

Yöntem

Yaş tahmin modelimiz, Convolutional Block Attention Module (CBAM) ve Xception mimarileri kullanılarak tasarlanmıştır. RSNA dataseti 12611 training ve 1425 validation görüntüsü içermektedir. Modelimizin eğitim ve testi RSNA hand x-ray dataseti üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Modelin doğruluk değerlendirmesi, validasyon grubu üzerinde yapılan testlerde Root Mean Square Error (RMSE) için 8.48 ay ve Mean Absolute Error (MAE) için 6.33 ay olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, modelin yaş tahmininde kabul edilebilir bir doğruluk seviyesine ulaştığını göstermektedir. Ayrıca, attention saliency map oluşturularak modelin görüntü üzerinde hangi anatomik özelliklere odaklandığı görselleştirilmiştir.

Sonuç

Elde edilen bulgular, modelin adli tıp ve diğer ilgili alanlarda yaş tahmini için potansiyel bir araç olabileceğini göstermektedir. Özellikle, attention saliency map oluşturularak, modelin Tanner-Whitehouse yönteminde belirtilen anatomik noktalara odaklandığı gözlemlenmiştir. Bu, modelin karar verme sürecinde hangi anatomik özellikleri dikkate aldığını göstererek, şeffaflığı artırmaktadır. RMSE ve MAE değerleri, modelin performansının optimize edilmesi için gelecekteki çalışmalara yönlendirme yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evrişimli Sinir Ağları, Yaş Tahmini, Makine Öğrenmesi

CNN Application on Forensic Age Estimation: Insights from the RSNA Hand X-Ray Dataset

Muhammed Emin Parlak¹, **Mesut Yılmaz**²

¹Şırnak Forensic Medicine Branch Directorate, Şırnak, Türkiye

²Elazığ Fethi Sekin City Hospital, Elazığ, Türkiye

Aim

Age estimation is crucial in forensic applications for identifying missing persons and verifying minors' legal age in crimes. This study developed an age estimation model using the RSNA hand wrist x-ray dataset, aiming to showcase the efficacy of Convolutional Neural Networks (CNN) in forensic medicine.

Method

We designed our model using the Convolutional Block Attention Module (CBAM) and Xception architectures, trained and tested on the RSNA dataset, which comprises 12,611 training and 1,425 validation images.

Results

Validation testing showed the model's Root Mean Square Error (RMSE) at 8.48 months and Mean Absolute Error (MAE) at 6.33 months, proving acceptable accuracy. An attention saliency map visualized the model's focus on specific anatomical features.

Conclusion

The model presents a viable option for forensic age estimation. The attention saliency map, aligning with the Tanner-Whitehouse method's anatomical points, enhances transparency and guides future enhancements by indicating critical decision-making features and benchmarking RMSE and MAE metrics.

Keywords: Convolutional Neural Networks, Age Estimation, Machine Learning

Öznitelik Seçimi Yapılan Kulak Biyometrik Verisinden Lojistik Regresyon Yöntemi Kullanılarak Cinsiyet Sınıflandırılması

Nurdan Sezgin¹, Serel Özmen-Akyol²

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Adli Bilimler Bölümü, Adli Bilimler Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye

²Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Yapay Zekâ Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye

Amaç

Biyometrik teknolojiler insan tanımlama ve doğrulaması için otomatikleştirilmiş sistemlerdir. Yüz ifadelerinden ve yaşlanmadan etkilenmemesi, stabil olması sebebiyle adli soruşturmalarda kullanılmaktadır. Kulak tanımlamanın en zor süreci öznitelik çıkarımı ve seçimidir. Kulakları doğru ayırt edebilme becerisi, bu sistemin verimliliği ile önemli ölçüde ilişkilidir. Cinsiyet tespitiyle veri tabanı yarıya düşürülerek, tanımlama süreci hızlandırılır ve sistemin etkinliği artar.

Kulak izi görüntülerinden öznitelik seçimi yapılarak, sınıflandırmada en etkili olan özniteliklerin belirlenmesi ve buna göre kurulan lojistik regresyon denklemi ile cinsiyetin sınıflandırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Çalışmada, 18-56 yaş arası 100 bireye (54 kadın, 46 erkek) ait kulak izi görüntüleri kullanılmıştır. Kişilerin cinsiyetlerinin belirlenmesi amacıyla öznitelik seçimi ve sınıflandırma için makine öğrenmesi yöntemlerinden biri olan lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Bağımlı değişkenin kategorik olduğu durumlarda başarılı performans göstermesi sebebiyle tercih edilen yöntem, öncelikle ölçüm sonuçlarından elde edilen 23 özneliğin tamamına uygulanmıştır. Elde edilen en etkili parametreler seçilerek oluşturulan yeni lojistik regresyon modeli ile analiz tekrarlanmıştır.

Bulgular

Lojistik regresyon analizi yöntemine göre kurulan ilk model %89.0 doğruluk ile sınıflandırma yaparken, öznitelik seçimi sonucu oluşturulan yeni model %92.0 doğrulukla çalışmaktadır. Oluşturulan yeni model, model uyumunu ifade eden -2 Log Likelihood (LL), Cox ve Snell R² ve Nagelkerke R² parametrelerine göre de değerlendirilmiştir.

Sonuç

Kulak izleri üzerine öznitelikler belirlendiğinde cinsiyet başarılı şekilde sınıflandırılmıştır. Oluşturulan modeller literatür için kabul edilebilir doğruluktur.

Anahtar Kelimeler: Kulak izi, Öznitelik seçimi, Cinsiyet sınıflandırması, Makine öğrenmesi, Lojistik regresyon

Sex classification of feature selected ear biometric data using logistic regression method

Nurdan Sezgin¹, Serel Özmen Akyol²

¹Kütahya Health Sciences University Faculty of Engineering and Natural Sciences, Department of Forensic Sciences, Kütahya, Türkiye

²Kütahya Health Sciences University Faculty of Engineering and Natural Sciences, Department of Computer Engineering, Kütahya, Türkiye

Aim

Biometric technologies are automated systems used to identify and verify humans. It is used in forensic investigations because it is stable and not affected by facial expressions and aging. The most challenging part of ear identification is feature extraction and selection. The ability of the system to correctly detect ears has a substantial impact on the system's efficiency. By decreasing the database by half using sex classification, the identification process is quickened, and the system's efficiency improves.

The aim of this study is to perform sex classification through logistic regression on the data obtained by selecting features from ear images.

Method

The study used ear print images of 100 individuals (54 female, 46 male) aged 18 – 56. Logistic regression analysis, one of the machine learning methods, was used for feature selection and classification to determine the human sex. Due to its successful performance in cases where the dependent variable is categorical, the preferred method was first applied to all 23 features obtained from the measurement results. The analysis was performed using the new logistic regression model created by selecting the most effective parameters.

Results

While the first model built with the logistic regression analysis method performs classification with 89.0% accuracy, the new model created by feature selection performs with 92.0% accuracy. The new model created was also evaluated according to the -2 Log Likelihood (LL), Cox and Snell R^2 and Nagelkerke R^2 parameters, which express model fit.

Conclusion

Sex was successfully classified when features were determined on the ear prints. The created models show satisfactory accuracy in the literature.

Keywords: Ear print, Feature selection, Sex classification, Machine learning, Logistic regression

Yapay Zeka Teknolojisinin Adli Tıpta Uygulaması

Semih Petekkaya*

*Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye

Yapay zekanın çeşitli alanlara entegrasyonu, multidisipliner ilerlemede yeni bir çağ başlattı. Son yıllarda adli tıp araştırmacıları, yüz tanıma, yaş ve cinsiyet tanımlama, DNA analizi, ölüm sonrası aralık tahmini, adli toksikoloji, cinsel saldırılar/tecavüz, olay yerinin yeniden yapılandırılması, yaralanma ve ölüm nedeni tespiti gibi, yapay zeka teknolojisinin uygulanabilirliğini ve avantajlarını gösteren birçok çalışma yürütmektedir.

Delil Analizi: Yapay zeka, güvenlik kameralarından veya diğer dijital delil kaynaklarından elde edilen verileri analiz ederek suç mahallinde gerçekleşen olayları yeniden oluşturabilir.

Patoloji ve Otopsi: Yapay zeka, otopsi raporları üzerinde çalışabilir ve patolojik bulguları tanımlayabilir. Bu, patologların iş yükünü hafifletebilir ve daha doğru sonuçların elde edilmesine yardımcı olabilir.

DNA Analizi: Yapay zeka, genetik verileri analiz ederek DNA örneklerini eşleştirebilir ve suçluların tespit edilmesine yardımcı olabilir.

Tehdit Analizi ve Suç Önleme: Yapay zeka, sosyal medya ve diğer çevrimiçi platformlardan elde edilen verileri analiz ederek potansiyel suçları veya tehditleri tespit edebilir. Bu, güvenlik güçlerinin proaktif önlemler almasına yardımcı olabilir.

Davranış Analizi: Yapay zeka, suçluların veya şüphelilerin davranışlarını analiz ederek potansiyel riskleri belirleyebilir. Örneğin, video izleme teknolojisi aracılığıyla şüpheli davranışları tanımlayabilir ve güvenlik güçlerine uyarı gönderilebilir.

Karar desteği : Yapay zeka, kanıtları analiz ederek, hipotezler üretmek veya olası yorumlar önererek adli tıp uzmanlarına karar desteği sağlayabilir. Bu, insan hatasını azaltmaya ve adli analizlerin güvenilirliğini artırmaya yardımcı olabilir.

Kalite güvencesi : Yapay zeka, test sonuçlarının tutarlılığını ve doğruluğunu izleyerek, olası hataları veya tutarsızlıkları belirleyerek ve standartlara ve protokollere uyumu sağlayarak adli tıp laboratuvarlarındaki kalite güvence süreçlerini otomatikleştirmek için kullanılabilir.

Genel olarak, yapay zeka teknolojilerinin adli tıpta entegrasyonu, adli soruşturmaların verimliliğini, doğruluğunu ve güvenilirliğini artırma potansiyeline sahiptir. Ancak, yapay zekanın adli tıp alanında kullanımı etik ve yasal zorluklarla da karşı karşıya kalabilir. Özellikle veri gizliliği, veri güvenliği ve algoritmaların yanlılık içermemesi gibi konular dikkate alınmalıdır. Bu nedenle, yapay zeka teknolojisinin adli tıp alanında kullanımı adil, güvenilir ve yasalara uygun bir şekilde yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Yapay zeka, adli tıp uygulaması.

Application of Artificial Intelligence Technology in Forensic Medicine

Semih Petekkaya*

*Çanakkale Onsekiz Mart University, Department of Forensic Medicine, Çanakkale, Türkiye

The integration of artificial intelligence in various fields has ushered in a new era of multidisciplinary advancement. In recent years, forensic researchers have discovered many studies that demonstrate the feasibility and advantages of artificial intelligence technology, such as facial recognition, age and gender identification, DNA analysis, post-mortem interval estimation, forensic toxicology, sexual assaults/rape, crime scene reconstruction, injury and cause of death detection

Evidence Analysis: Artificial intelligence can reconstruct events that took place at a crime scene by analyzing data obtained from security cameras or other digital evidence sources.

Pathology and Autopsy: Artificial intelligence can study autopsy reports and identify pathological findings. This can ease the workload of pathologists and help obtain more accurate results.

DNA Analysis: By analyzing genetic data, AI can match DNA samples and help identify criminals.

Threat Analysis and Crime Prevention: Artificial intelligence can detect potential crimes or threats by analyzing data from social media and other online platforms. This can help security forces take proactive measures.

Behavioral Analysis: Artificial intelligence can identify potential risks by analyzing the behavior of criminals or suspects. For example, through video surveillance technology, suspicious behavior can be identified and alerts can be sent to law enforcement.

Decision support : AI can provide decision support to forensic experts by analyzing evidence, generating hypotheses, or suggesting possible interpretations. This can help reduce human error and increase the reliability of forensic analysis.

Quality assurance: Artificial intelligence can be used to automate quality assurance processes in forensic laboratories by monitoring the consistency and accuracy of test results, identifying potential errors or inconsistencies, and ensuring compliance with standards and protocols

Overall, the integration of artificial intelligence technologies in forensics has the potential to increase the efficiency, accuracy, and reliability of forensic investigations. However, the use of artificial intelligence in forensic science may also face ethical and legal challenges. In particular, issues such as data confidentiality, data security and the freedom from bias of algorithms should be taken into account. Therefore, the use of artificial intelligence technology in the field of forensic medicine must be done in a fair, reliable and legal manner.

Key words: Artificial intelligence, forensic medicine application.

6 Şubat Depremi sonrası Türkiye Psikiyatri Derneği Ruhsal Travma ve Afet Psikiyatrisi Çalışma Birimi Tarafından Hazırlan Psikolojik İlk Yardım Yönergesi Işığında Hatay İli Samandağ İlçesinde Sosyal Hizmet Uzmanlarınca Yapılan Terapötik Görüşmelerin Değerlendirilmesi

Özgür Sağlam

Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk İzlem Merkezi saglamozgurr@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1307-9267

Genel Bilgiler: Bir afetten sonra sıklıkla hoş olmayan ağır duygular ve bedensel tepkiler yaşanır. Şaşkınlık, korku, çaresizlik, suçluluk, kaygı, şok, taşkınlık, dini inançlarında değişiklik, kendine ve başkalarına güvenmeme şeklinde duygular çıkabilir. Kişileri ve toplumu desteklemede farklı müdahale yöntemleri yardımcı olabilir. Afetlerin ardından hükümetler ve yardım örgütleri genel toplum ve mağdurların stres veren zorluklarını azaltmada önemli bir rol oynar. Gıda, giysi, barınak ve benzer temel gereksinim kaynaklarının adil şekilde dağıtılması, sağlık bakım hizmetlerine hızla ulaşılması güveni pekiştirir sonucu olumlu yansır.

Amaç: Toplumun iyiliği için yardım ve müdahalelerin etik ilkelere uygun olması gerekmektedir. Afetten etkilenen kişilerle çalışan uzmanlar ve araştırmacılar afet ardı çıkan ilk duygusal tepkilerin ağırlığını azaltmakta ve Psikolojik İlk Yardım'ın (PİY) yararlı olduğunda hemfikirdir. PİY: güvenlik, sükûnet, diğerleriyle bağ, umut ve kendine yeterli olma gibi özellikleri içeren bir profesyonel müdahaleler bütünüdür.

Yöntem: Alanda çalışan ve deprem sonrası PİY uygulayan ruh sağlığı çalışanlarından olan sosyal hizmet uzmanlarının deprem sonrası çalışmaları rapor halinde sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmada akut travma tepkisi davranışı gösteren depremzedeler ile yapılan çalışmaların anlatılması hedeflenmiştir. Sosyal hizmet planlı değişim aşamaları olan tanışma ön değerlendirme müdahale planı oluşturma müdahalede bulunma son değerlendirme sonlandırma ve izleme takip aşamalarının doğal afet sonrası nasıl uygulandıkları vakalar üzerindeki örneklerle açıklanacaktır.

Sonuç: psikolojik ilk yardım bireylerin doğal afetlerden daha çok etkilenmelerine ve travma sonrası psikolojik belirtiler sergilemelerini azaltıcı rolü vardır. Sosyal hizmet planlı değişim aşamalarının doğal afetler sonrası sosyal hizmet uzmanı tarafından profesyonelce uygulanması doğal afete maruz kalan bireylerin sağaltımında önemli rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Travma, Afet, Klinik Sosyal Hizmet Uygulaması

Evaluation of Therapeutic Interviews Made by Social Workers in Samandağ District of Hatay Province in the Light of the Psychological First Aid Directive Prepared by the Psychological Trauma and Disaster Psychiatry Working Unit of the Turkish Psychiatric Association after the February 6 Earthquake

General Information: After a disaster, unpleasant emotions and physical reactions are often experienced. Emotions such as confusion, fear, helplessness, guilt, anxiety, shock, exuberance, change in religious beliefs, and lack of trust in oneself and others may arise. Different intervention methods can be helpful in supporting individuals and society. In the aftermath of disasters, governments and relief organizations play an important role in reducing the stressful hardships of the general public and victims. Fair distribution of food, clothing, shelter and

similar basic needs, and rapid access to health care services strengthens trust and has a positive impact on the outcome.

Purpose: For the good of society, aid and interventions must comply with ethical principles. Experts and researchers working with people affected by disasters agree that it reduces the severity of the first emotional reactions after a disaster and that Psychological First Aid (PFA) is useful. PIY: is a set of professional interventions that include features such as security, tranquility, connection with others, hope and self-sufficiency.

Method: An attempt was made to present the post-earthquake studies of social workers, who are among the mental health professionals working in the field and applying PFA after the earthquake, in a report. The aim of the study is to describe the studies conducted with earthquake victims who showed acute trauma response behavior. How the phases of social work planned change, namely acquaintance, pre-evaluation, creating an intervention plan, making an intervention, final evaluation, termination and monitoring, are implemented after a natural disaster will be explained with examples on cases.

Conclusion: psychological first aid has a role in helping individuals be more affected by natural disasters and reducing their post-traumatic psychological symptoms. Professional implementation of social service planned change stages by social workers after natural disasters plays an important role in the treatment of individuals exposed to natural disasters.

Key Words: Earthquake, Trauma, Disaster, Clinical Social Work Practice

Resmi Belgede Sahtecilik Suçu; 4 Adet Olgu Sunumu

Mehmet Efdal SAYDAN¹, Mucahit ORUÇ¹

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

Genel Bilgiler

Belge kavramı bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film vb vesika, doküman anlamına gelmektedir. Resmi belgelerde sahtecilik suçu TCK md 204, 205 ve 210’da açıkça suç olarak nitelendirilmektedir. Bu suçun tespitinde grafoloji alanı vasıtasıyla Adli Bilimlere görev düşmektedir. Bu çalışma, resmi belgeler üzerinde yapılan tahrifatın, tespitini 4 olgu incelemesi üzerinden değerlendirmektedir.

Olgu

Mahkemece tarafımıza gönderilen 1. olguda şahsın iki farklı ilden alınmış raporlarla 10 yıl boyunca engelli aylığı aldığı, şahıs adına düzenlenmiş 2 adet engelli sağlık kurulu raporu ve farklı evrakların fotokopi yöntemiyle birleştirildiği, 2. olguda senede sonradan ekleme yöntemiyle rakam eklendiği ve miktarının değiştirildiği, 3 ve 4. olgularda ise sürşarj yöntemiyle belgelerin tahrif edilip tarih ve değerlerinin değiştirildiği görülmüştür.

Sonuç

Belge sahteciliği suçu her geçen gün farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde dijital yöntemler daha çok yaygınlaşırken klasik yöntemlerin de hala kullanılmakta olduğu görülmektedir. Bir suçun tespitinde kullanılan yöntemlerin Adli Bilimler içerisinde paylaşımı ve yeni yöntemlerin literatüre kazandırılması hukuk sisteminin etkinliğini ve resmi belge kavramına duyulan güveni arttıracaktır.

Anahtar kelimeler: Resmi Belge, Tahrifat, Adli Tıp

Crime of Forgery in Official Documents; 4 Case Reports

Mehmet Efdal SAYDAN¹, Mucahit ORUÇ¹

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

General Information

The concept of document means a text, photograph, picture, film, etc. that bears witness to a fact. The crime of forgery of official documents is clearly defined as a crime in Turkish Penal Code Articles 204, 205 and 210. Forensic Sciences, through the field of graphology, have a responsibility in detecting this crime. This study evaluates the detection of falsification of official documents through 4 case studies.

Case

In the 1st case sent to us by the court, the person received a disability pension for 10 years with reports taken from two different provinces, 2 disabled health board reports issued on behalf of the person and different documents were combined by photocopying method, in the 2nd case, numbers were added and the amount was changed by the method of adding later in the year, 3 and In the 4th case, it was observed that the documents were falsified and their dates and values were changed using the surcharge method.

Conclusion

The crime of document forgery appears in different forms every day. Nowadays, while digital methods are becoming more common, classical methods are still used. Sharing the methods used in detecting this crime within Forensic Sciences and introducing new methods to the literature will increase the effectiveness of the legal system and the trust in the concept of official documents.

Keywords: Official Document, Falsification, Forensic Medicine

Fatih Harbiye Romanında Doğu-Batı Dualitesi ve Toplumsal Dissosiyasyon

Meliha Yonca Erdem¹, Erdinç Öztürk²

¹İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Ortak Dersler Koordinatörlüğü, Türk Dili Birimi
+09 0505 875 04 03 melihayoncaerdem@gmail.com ORCID: 0000-0001-8293-2458

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Psikotraumatoji ve Psikotarih Araştırmaları Birimi

+90 532 285 86 78 erdincerdinc@hotmail.com ORCID: 0000-0003-1553-2619

Özet

Modern Türk edebiyatının yazarlarından Peyami Safa, hemen hemen tüm eserlerinde Türk toplumunun girift bir meselesine, Doğu-Batı dualitesine yer verişiyile bilinir. Yazarın Doğu-Batı dualitesini karakter-mekân-zaman üçgeninde ve temsili unsurlarla işlediği *Fatih Harbiye* adlı romanı ise bizzat kendisinin edebî anlayışı hakkında genel yargılara ulaşabilmeyi sağlayan bir eser olduğu kadar Türk toplumunun kültürel yaşam tarzını biçimlendiren her bir unsurun (dil, din, iktisat, eğitim, sanat, coğrafya, gelenekler vb.) kendi içindeki “iki çehreli”liğini ortaya koymasıyla da dikkati çeker. *Fatih Harbiye*, Dissoanaliz Kuramı kapsamında toplumsal dissosiyasyon kavramını temele alan bir bakışla incelenmeye müsaittir. Toplumsal dissosiyasyon, bireyin bilinç düzeyinde yaşadığı entegrasyon yitimine, bölünmeye yahut parçalanmaya benzeyen psikopatojen yönelimin yine bu bireylerin meydana getirdiği topluluklar ve toplumlarda da kitlesel bir şekilde açığa çıkmasıdır. *Fatih Harbiye*'de ana karakter Neriman'ın ekseninde işlenen Doğu-Batı dualitesi; diğer roman karakterleri, olayların geçtiği mekân ve zaman dilimiyle desteklenerek toplumsal dissosiyasyonu örnekleyen bir meseledir. Romanda Neriman, Türk toplumunun içinde bulunduğu dissosiyasyonun temsili karakteridir. Neriman'ın “öz kimliği inkâr”dan sebep “kimlik erimesi” ile “kendileşme” arasında yaşadığı gelgitler esasen Türk toplumuna has dissosiyatif görünümün ta kendisidir. Bu çalışma, bir toplum ruhunun dualiteler çerçevesinde yaşantıladığı “çoklu bilinç” hâlini, entegrasyon yitimini yahut dissosiyasyonu temsili anlamlarla örülmüş *Fatih-Harbiye* romanı üzerinden değerlendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fatih-Harbiye; Doğu-Batı dualitesi; dissoanaliz; toplumsal dissosiyasyon.

East-West Duality and Societal Dissociation in *Fatih Harbiye* Novel

Meliha Yonca Erdem¹ Erdinç Öztürk²

¹İstanbul Şişli Vocational School Joint Courses Coordination Office, Turkish Language Unit
+09 0505 875 04 03 melihayoncaerdem@gmail.com ORCID: 0000-0001-8293-2458

²İstanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine, Department of Social Sciences, Psychotraumatology and Psychohistory Research Unit

+90 532 285 86 78 erdincerdinc@hotmail.com ORCID: 0000-0003-1553-2619

Abstract

Peyami Safa, one of the writers of modern Turkish literature, is known for including an intricate issue of Turkish society, the East-West duality, in almost all of his works. The novel *Fatih Harbiye*, in which the author deals with the East-West duality in the character-space-time triangle and with representational elements, is a work that enables general judgements to be made about his literary understanding, as well as revealing the "two faces" of each cultural element (language, religion,

economics, education, art, geography, traditions, etc.) that shapes lifestyle of Turkish society. *Fatih Harbiye* is suitable be analysed with a perspective based on concept of societal dissociation within scope of Dissoanalytic Theory. Societal dissociation is mass manifestation of the psychopathogenic orientation which is similar to loss of integration, division or fragmentation experienced by individual at the level of consciousness communities and societies formed by these individuals. In *Fatih Harbiye*, the East-West duality, which is dealt with on the axis of the main character Neriman an issue that exemplifies societal dissociation by being supported by other novel characters, the place and time period in which the events take place. In the novel, Neriman is the representative character of the dissociation in Turkish society. Neriman's tides between "identity dissolution" due to "denial of self-identity" and "self-identification" essentially dissociative perspective of Turkish society. This study evaluates the state of "multiple consciousness", loss of integration or dissociation experienced by soul of society within the framework of dualities through the novel *Fatih-Harbiye*, which is woven with representational meanings.

Keywords: Fatih-Harbiye; East-West duality; dissoanalysis; societal dissociation.

Dijital İntihara Yönlendirme Suçlarında Mağdur Profil Analizi

Ceren KÜPELİ

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi

Özet

Amaç: İntihar olgularında, eylemin gerçekleştiriliş usulü ile toplumda intiharı teşvik edebilecek mahiyetteki dijital deliller internette kontrolsüzce yayılabilmektedir. Çalışmada, intihar planlayan ve gerçekleştiren kişilerce yapılmış dijital paylaşımlar incelenerek internetin etki düzeyi ve önleyici düzlemde nasıl kullanılabileceği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yöntem: Araştırmada, Türkiye’de iki günden fazla süreyle dijital basında manşette kalan 5 adet intihar vakası, intihar araçlarına ulaşım, intihara yönlendiren dijital içerikler ve intihar içeriklerinin kontrolsüzce yayınlanması odaklarında incelenmiştir. Söz konusu 5 intihar vakasında, intihar eden kişilerin sosyal medya hesaplarındaki paylaşımları ve vakalara ilişkin olarak yapılan haber ve paylaşımlar internet ortamında incelenmiştir. Tespit edilen dijital delillerinin niteliksel bir analizi yapılarak mağdurların ve internetin, intihar eylemi üzerindeki etki düzeyi incelenmiş ile mağdurların demografik özellikleri, duygusal zayıflıkları ve sıkça kullandıkları platformlar analiz edilmiş ve intiharı tetikleyici etmenler içerik yönüyle incelenmiştir.

Bulgu: Türkiye’de basına yansımış 5 intihar olgusunda da, intihara ilişkin tüm detayların sansürsüzce paylaşılması yönüyle özendiricilik tehlikesi barındırdığı; intihar olgularında aile baskısı, yaşam ve çalışma koşullarının intiharı tetikleyici unsurlar olduğu ve intihar içeriklerinin intihar eden kişilerin ailelerine veya mesaj vermek istedikleri kişilere yönelik intihar mesajından ziyade sosyal medya platformları aracılığıyla herkese açık olarak intihar mektubu şeklinde yayınlandığı gözlemlenmiştir.

Sonuç: Günümüzde tüm intihar vakalarının incelenmesi aşamasında dijital delillerin değerlendirilmesi gerektiği, intihar vakalarının dijital ortama yansıyan delillerinin içeriğinde kişinin intihara yöneldiğinin anlaşılabilirdiği; son aşamada ise intiharla bağlantılı lafızlarının açıkça geçmesinden bahisle yapay zeka aracılığıyla tespit edilerek önleyici müdahale geliştirilebileceği önerilerek içgörü sunmak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi intihar, mağdur profilleme, siber mağduriyetler, dijital intihar, dijital ortamda intihara yönlendirme

Identifying Victimization Profiles In Online-Assisted Suicide

Abstract

Aim: In cases of suicide, digital evidence depicting the method of execution can proliferate uncontrollably on the internet, potentially encouraging suicidal behavior within society. This study aimed to investigate the extent of the internet's influence and its potential for preventive measures by examining digital shares made by individuals planning or committing suicide.

Methods: Five extensively covered suicide cases in Turkey, each lasting over two days in digital media headlines, were examined. The study focused on access to suicide tools, the

dissemination of suicide-promoting digital content, and its unregulated spread. Online analysis involved scrutinizing social media posts and related news articles. Qualitative analysis of digital evidence explored the impact of victims and the internet on suicidal behavior, including demographic traits, emotional vulnerabilities, commonly used platforms, and triggering factors.

Findings: The study revealed that all five suicide cases in Turkey, as reported in the media, posed encouragement risks due to uncensored sharing of suicide-related details. Family pressure and living/working conditions were observed as triggering factors. Additionally, suicide-related content was frequently shared on social media as public notes rather than targeted messages.

Results: The study emphasizes the importance of considering digital evidence in the examination of all suicide cases. It suggests that clues indicating a person's inclination towards suicide can be discerned from digital evidence. Finally, it proposes the development of preventive interventions using artificial intelligence to detect explicit references to suicide, thereby aiming to provide insights for preventive measures.

Key Words: Online-Assisted Suicide, victim profiling, cyber victimization, digital suicide, cybersuicide.

İstanbul’da Lise Düzeyindeki Öğrencilerde Siber Zorbalık Davranışlarının Araştırılması **Büşra Sarıyar¹**

1-Serbest Çalışmacı

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı lise düzeyindeki öğrencilerin çevrim içi sistemlerde geçirdikleri sürelerin artması ile siber zorbalık davranışlarının arasında doğrudan ya da dolaylı bir ilişki bulunup bulunmadığı sorusuna yanıt bulmaktır.

Yöntem: Çalışma kapsamında keşfe açık, gelişimsel evre olarak uygun, çevrim içi sistemleri kullanım süreleri fazla olduğu gerekçesiyle İstanbul’da lise eğitimi gören 14-18 yaş arası 400 öğrenci değerlendirmeye alınmıştır.

Bulgular: Katılımcı %97,3’ü kız öğrencidir, %31 ‘i 14 yaşında, %23’ü 17 yaşındadır. %26,5’i online ortamda mesajlaşırken arkadaşına yüz yüze söyleyemeyeceğim şeyleri söyleyebildiklerini, ayrıca öğrencilerin %41,3’ü Siber zorbalık okulda yüz yüze veya dolaylı olarak uğradığınız zorbalığa göre daha az etkili olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmanın sonunda ise lise çağındaki bireylerde siber zorbalık davranışlarının onların internette geçirdikleri süre ile bağlantısı anlaşılmıştır. Çevrim içi sistemlerde vakit geçiren lise çağındaki bireylerin, oynadıkları oyunların aktif mesajlaşma kısımlarında, sosyal medya hesaplarında vs. geçirdikleri zamanın ne kadar olduğu ve zamana bağlı olarak bu sürenin artıp artmadığı gözlenmiştir.

Sonuç: Çalışmanın sonunda, siber akran zorbalığında bulunma ve cinsiyet arasındaki ilişki belirlenmiştir. Çocukların isimsiz bir şekilde internet üzerinden sözel saldırıda bulunma durumuna verdikleri tepkiye bakarak lise çağındaki çocuklarda siber zorbalık kavramının rolü tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akranlar Arası Şiddet, Siber Zorbalık, Çevrim İçi Sistemler

Investigation of Cyberbullying Behaviors among High School Students in Istanbul

Büşra Sarıyar

Abstract

Aim: The aim of this study is to find an answer to the question of whether there is a direct or indirect relationship between the increase in time spent by high school students in online systems and cyber bullying behavior.

Method: Within the scope of the study, 400 high school students between the ages of 14 and 18 in Istanbul were evaluated on the grounds that they were open to exploration, appropriate for their developmental stage, and had a long period of using online systems.

Findings: 97.3% of the participants are female students, 31% are 14 years old, 23% are 17 years old. 26.5% of the students stated that they could say things that they could not say to my friend face to face while messaging online, and 41.3% of the students stated that cyberbullying was less effective than bullying that you suffered face to face or indirectly at school. At the end of the study, it was understood that cyberbullying behaviors in high school-age individuals were linked to the time they spent on the internet. Individuals of high school age who spend time in online systems have access to active messaging sections of the games they play, social media accounts, etc. It was observed how much time they spent and whether this time increased depending on time.

Result: At the end of the study, the relationship between cyber peer bullying and gender was determined. The role of the concept of cyberbullying in high school-aged children was defined by looking at children's reactions to anonymous verbal attacks on the internet.

Key Words: Violence Between Peers, Cyber Bullying, Online Systems

İstanbul’da Üniversite Öğrencilerinin Cinselliğe Yönelik Taciz ve Saldırı’ya Yönelik Tutumlarının Araştırılması

Büşra Sarıyar¹

1-Serbest Çalışmacı

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerin cinsel taciz ve saldırıya karşı tutumlarını incelemektir.

Yöntem: Araştırmanın örneklem grubu İstanbul’da üniversitede eğitimi gören 18-25 yaş arası 92 öğrenci değerlendirmeye alınmıştır. Katılımcılara kişisel bilgilerini içeren demografik form ile Cinsel Taciz ve Saldırı Envanteri (CTS) dağılmıştır. CTS Envanteri ‘Tutum’ ve ‘Bilgi’ olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır.

Bulgular: Çalışmaya katılan katılımcıların tamamı Fen-Edebiyat fakültesinde eğitim görmekte, %34,8’inin annesinin eğitim durumu üniversite düzeyinde, %66,3’ünün annesi çalışmakta, %19,6’sının annesinin gelir durumu eşinden fazladır. Katılımcılar CTS Envanterinin Tutum bölümünde cinsel taciz ve saldırıya karşı %98,9’u kişi kendi isteği ile cinsel istismara maruz kalmayacağını, %96,7’si saldırgan alkollüyse bunun suç olarak kabul ettiğini, %98,9’u partneri tarafından cinsel istismara maruz kalıyorsa ses çıkarması gerektiğini, %97,8’i açıkça hayır dense dair cinsel istismara uğrayabileceklerini belirtmişlerdir. CTS Envanterinin Bilgi bölümünde ise katılımcılar %76,09’u 16 sorunun 9’unda doğru şıkkı işaretlediği, %21,7’sinin cinsel saldırının mağdurun tanıdığı kişi tarafından gerçekleştirilmesine dair bilmiyorum şıkkını işaretlediği, %71,7’si ısrarcı çıkma teklifinin bir tür taciz olduğunu, katılımcıların tamamı ise cinsel istismarın sadece ıssız yerlerde gerçekleşmediğine dair işaretleme yapmışlardır.

Sonuç: Katılımcıların tamamının Fen-Edebiyat fakültesinde okumakta olup cinsel istismara dair dersler daha önce almaları, araştırma sonucunda yüksek farkındalık yüzdelerinin çıkmasında rol oynamaktadır. Farklı fakültelerdeki okumakta olan üniversitesi öğrencileri ile araştırma örneklemini genişleterek literatüre katkıda bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel İstismar, Tutum Ölçeği, Taciz

Investigation of University Students' Attitudes Towards Sexual Harassment and Attack in Istanbul

Büşra Sarıyar

Abstract

Aim: The aim of this study is to examine university students' attitudes towards sexual harassment and assault.

Method: The sample group of the research, 92 students between the ages of 18-25 studying at a university in Istanbul, was evaluated. A demographic form containing personal information and a Attitudes Toward Sexual Harassment and Assault Scale (ATHAS) were distributed to the participants. ATHAS Inventory is divided into two parts: 'Attitude' and 'Knowledge'.

Findings: All participants in the study are studying at the Faculty of Arts and Sciences, 34.8% of their mothers have a university level education, 66.3% of their mothers are working, and 19.6% of their mothers have a higher income than their spouses. In the Attitude section of the ATHAS Inventory, 98.9% of the participants stated that they would not be subjected to sexual

abuse voluntarily, 96.7% considered it a crime if the attacker was drunk, and 98.9% stated that they would not be subjected to sexual abuse by their partner. If they stay, 97.8% of them stated that they would be sexually abused if they said no. In the Information section of the ATHAS Inventory, 76.09% of the participants marked the correct option in 9 out of 16 questions, 21.7% marked the "I don't know" option regarding the sexual assault being committed by a person known to the victim, and 71.7% responded that the persistent offer to date was some kind of question. All of the participants pointed out that sexual abuse does not only occur in deserted places.

Result: The fact that all participants are studying at the Faculty of Arts and Sciences and have previously taken courses on sexual abuse plays a role in the high awareness percentages as a result of the research. Contribution to the literature can be made by expanding the research sample with university students studying in different faculties.

KeyWords: Sexual Abuse, Attitude Scale, Harassment

2023 Yılında Adli Tıp Polikliniğinde Muayenesi Yapılan Suça Sürüklenen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri

Yağmur Gündüz Çilci*, Feyza Nur Efe**, Hacer Yaşar Teke**

*Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD.

**Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp ABD.

ÖZET:

Giriş: Bu çalışmanın amacı suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri ile suç çeşitleri arasında ilişki olup olmadığını araştırmak ve literatürle birlikte değerlendirmektir.

Materyal ve Metot: 2023 yılında Ordu Eğ. ve Ar. Hastanesi Adli Tıp Polikliniğinde muayenesi yapılan ve suça sürüklenen çocukların dosyaları retrospektif olarak incelendi.

Bulgular: Olguların 114' ü (% 74.5) erkek, 39'u (% 25.5) kız çocuğu idi. Çocuklar okul başarılarıyla ilgili olarak 63 ü (% 41.2) bazı derslerin de zayıfları olduğunu, 48 i (% 31.4) başarısının kötü olduğunu, 42 si (% 27.5) ise iyi olduğunu belirtti.

Tartışma ve Sonuç: Çocuğun suça sürüklenmesiyle ilgili kamu da ve STK lar ile işbirliği içinde yapılabilecek ve merkezine çocukların konulduğu geniş tabanlı ve çocuğun çevresindeki faktörleri ayrıntılı değerlendiren araştırmalar suça sürüklenme nedenlerini daha net ortaya çıkarabilir.

Sociodemographic Characteristics Of Juvenile Delinquency Examined At The Forensic Medicine Polyclinic In 2023

ABSTRACT:

Introduction: The aim of this study is to investigate whether there is a relationship between the sociodemographic characteristics of the children pushed to crime and the types of crimes and to evaluate them in conjunction with the literature.

Materials and Method: In 2023, the files of children pushed to crime examined at the Forensic Medicine Polyclinic of Ordu Education and Research Hospital were retrospectively reviewed.

Results: Of the cases, 114 (74.5%) were boys and 39 (25.5%) were girls. Regarding their academic performance, 63 (41.2%) of the children stated reposted having weakness in some subjects, 48 (31.4%) reported poor performance, and 42 (27.5%) reported good performance.

Discussion and Conclusion: Comprehensive research that can be conducted in cooperation with the public and NGOs on juvenile delinquency, focusing on juveniles, and evaluating the factors in the child's environment in detail, can reveal the reasons for juvenile delinquency more clearly.

Keywords: : Juvenile Delinquency, Crime, Family, Forensic Medicine.

Bir Üniversite Hastanesine Ceza Sorumluluğu Nedeniyle Başvuran Olguların ve Düzenlenen Raporların İncelenmesi

Nevin Cavlak

Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp ABD Yozgat, Türkiye

Özet

Amaç: Bu çalışmada bir üniversite hastanesinde ceza sorumluluğu raporları düzenlenen olguların özellikleri, istem yapan adli makamların istekleri, adli makamlarca sunulan veriler ve değerlendirmede kullanılan psikometrik testlerin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Yozgat Bozok Üniversitesi Hastanesi arşiv biriminden 01.01.2015-31.12.2023 tarihleri arasındaki adli kayıt dosyalarında ceza sorumluluğu raporları tarandı. Bu çalışma için yerel etik kurulundan izin alındı.

Bulgular: Toplamda 76 olgu belirlendi. Olay tarihli yaşlarına göre gruplandığında 13 olgu 12-14 yaş aralığında olduğu, 15 olgu 15-17 yaş aralığında olduğu, 48 olgu 18 yaş ve üzeri olgular olduğu görüldü. En sık 23 olgu ortaokul mezunu olduğu, olguların %52,6’sı şehir merkezinde yaşadığı, olguların %36,8’i ile en sık malvarlığına karşı suçlar nedeniyle suçlandığı, bunu %30,3 ile hürriyete karşı suçlar takip ettiği görüldü. Adli makamların %39,5’i heyet rapor talep ettiği, mahkemelerin savcılık makamına göre anlamlı olarak daha yüksek heyet raporu istediği belirlendi. Resmi yazılar incelendiğinde %88,2’sinde adli tahkikat dosyasının bulunduğu, %36,8’inde suçlanan kişinin sabıka kayıt bilgisi olduğu, %63,2’sinde sanıkla yapılan görüşme kayıtlarının olduğu, %44,7’sinde eski tıbbi kayıt bilgileri olduğu, %35,5’inde hekimin olgunun yakınıyla görüşme imkanı bulunduğu görüldü. En sık istenen psikometrik testin zeka testleri olduğu, bunu sırasıyla Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI) takip ettiği, test istenen 45 olgudan 8 (%17,8)’inde temaruz bulguların saptandığı görüldü. Olguların %14,5’inde zeka yetersizliği saptandığı, olguların %9,2’sinde sevk kararı verildiği görüldü.

Sonuç: Adli makamların ilgili belgelerin teminiyle bilirkişiden ceza sorumluluğu rapor isteminde bulunulmasının standart hale getirilmesi, adli tıp uzmanlarının ceza sorumluluğu raporlarının yazımında etkin bir şekilde rol oynaması ve psikometrik testlerin yorumlanmasında deneyim kazanması, olguların eski tanılarına yönelik sorgulayıcı olunması gerektiği sonucuna varıldı.

Anahtar kelimeler: Ceza sorumluluğu, psikometrik test, standart, heyet

Examination of Cases Applied to a University Hospital Due to Criminal Responsibility and Reports Prepared

Abstract

Purpose: This study analyzed cases where a criminal responsibility report was issued in a university hospital. It examined the requests and data provided by the legal authorities, as well as the psychometric tests used in the evaluation.

Method: Criminal responsibility reports were scanned from the Yozgat Bozok University Hospital's judicial record files archive unit between 01.01.2015-31.12.2023. Permission was obtained from the local ethics committee for this study.

Results: 76 incidents were identified, with 13 involving those aged 12-14, 15 aged 15-17, and 48 aged 18 and over. 23 cases were secondary school graduates, and 52.6% were in the city center. Crimes against property were the most common with 36.8%, followed by crimes against

freedom with 23 cases (30.3%). It was determined that 39.5 percent of the judicial authorities requested a committee report, and the courts requested a committee report at a significantly higher rate than the prosecutor's office. When official letters are examined, 88.2% contain a judicial investigation file, 36.8% contain criminal record information of the accused person, 63.2% contain interview records with the defendant, 44.7% contain It was observed that there was old medical record information, and 35.5% of the doctors had the opportunity to meet with the patient's relative. Intelligence tests and MMPI were the most requested psychometric tests and malingering findings were detected in 8 (17.8%) of the 45 cases for which the test was requested. It was observed that intellectual disability was detected in 14.5% of the cases, and a referral decision was made in 9.2% of the cases.

Conclusion: Judicial authorities should standardize criminal responsibility report requests by providing relevant documents. Forensic medicine experts should actively write criminal responsibility report interpret psychometric tests, and inquire about past diagnoses.

Keywords: Criminal responsibility, psychometric test, standard, committee

FRONTOTEMPORAL DEMANSIN CEZAI SORUMLULUK DEĞERLENDİRMESİ: OLGU SUNUMU

Serbülent KILIÇ¹, Murat AKTAŞ², Ali İNALTEKİN³, Bünyamin ECE⁴

1. Kastamonu Ünivesitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AnaBilim Dalı , Kastamonu, Türkiye
2. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Bölümü, Kastamonu Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kastamonu, Türkiye,
3. Kastamonu Ünivesitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AnaBilim Dalı, Kastamonu, Türkiye
4. Kastamonu Ünivesitesi Tıp Fakültesi, Radyoloji AnaBilim Dalı, Kastamonu, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler Orta yaşlı bir Frontotemporal demans (FTD) olgusunun cezai sorumluluğunun belirlenmesi. FTD, orta yaşlı vakalarda primer dejeneratif demansın en sık görülen formlarından biridir. Ceza ehliyetinin değerlendirilmesi, adalete yardımcı olunması sebebi ile adli tıp ve psikiyatrinin en önemli konularından biridir.

Olgu Doktora tehdit ve hakaret suçu işleyen 55 yaşındaki erkek hasta, savcılık tarafından ceza ehliyetinin değerlendirilmesi amacıyla hastanemiz psikiyatri kliniğine sevk edildi. Tıbbi hikayesine göre 17 yıl önce ciddi bir kafa travması geçirmiş bulunmaktadır. Bu travmanın ardından ruhsal ve davranışsal sorunları gelişmeye başlamaktadır. Soyut düşünme, muhakeme ve gerçeği değerlendirme yetisinin bozulduğu anlaşılmaktadır. Beyin Manyetik rezonans görüntülerinde, bilateral frontal loblarda ve daha belirgin olarak temporal loblarda sulkuslarda genişleme ve hacim kaybı ile karakterize atrofi bulguları ortaya konuldu. Hastaya FTD tanısı konuldu.

Sonuç FTD'nin tanımlanması büyük önem taşımaktadır. Bu vaka, hekimlerin dikkatini bir FTD olgusuna ve bunun orta yaşlı bireylerdeki tıbbi görünümüne çekmek amacıyla sunulmuştur. Olgu, bilateral frontal ve temporal lob atrofisinin suç ehliyeti ile ilişkisinin ve yargılama sürecindeki yerinin tartışılması amacıyla paylaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Frontotemporal demans, ceza ehliyeti, ceza sorumluluğu, adli tıp, psikiyatri.

Abstract

General Information Determination criminal responsibility of a middle-aged Frontotemporal dementia (FTD) case. FTD is one of the most commonly seen forms of primary degenerative dementia among middle aged cases. Assessment of criminal capacity is one most important issue for forensic medicine and psychiatry due to help justice.

Case A 55-year-old male who had committed an offence of threat and libel to a doctor was referred to the psychiatric clinic at our hospital by the prosecution office for the evaluation of his criminal capacity. According to his medical history, he had a severe head trauma seventeen years ago. After this trauma, his mental and behavioral problems began to develop. It was realized that his ability to think abstractly, reasoning and reality testing are impaired.

Brain magnetic resonance imaging revealed atrophy findings characterized by sulcal widening and brain parenchymal volume loss. Brain magnetic resonance imaging revealed atrophy findings characterized by sulcal widening and brain parenchymal volume loss, which are more prominent in the bilateral frontal lobes and also in the bilateral temporal lobes. A diagnosis of frontotemporal dementia was made.

Conclusion The identification of the FTD is of great importance. This case is presented to draw physicians’ attention to a FTD subject and its medical manifestation in middle-aged individuals. The case has been shared with the aim of discussing the relationship of bilateral frontal and temporal lobes atrophy with criminal capacity and its place within the judgment process.

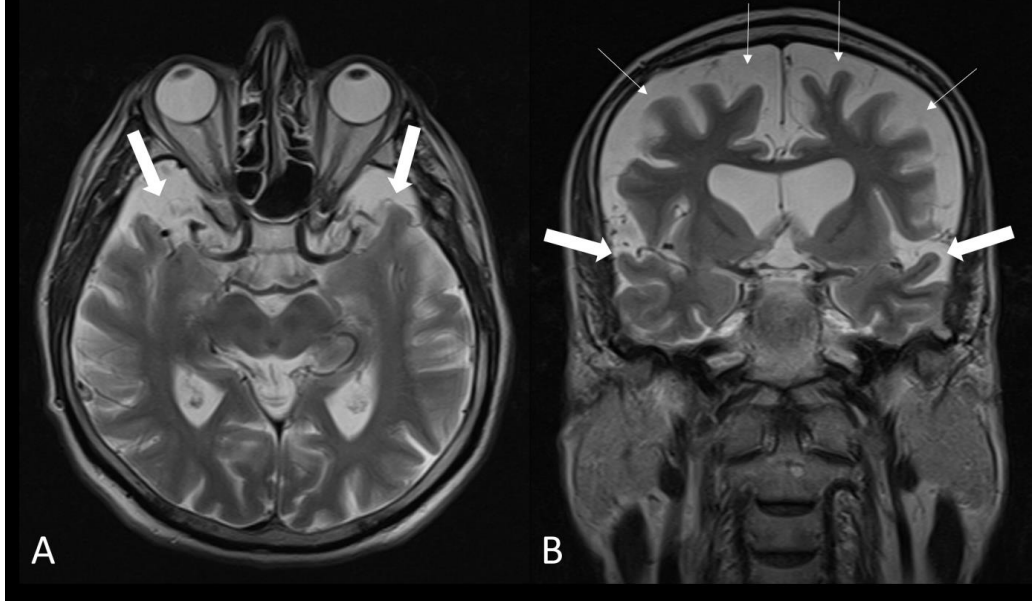
Keywords: Frontotemporal dementia, criminal capacity, criminal responsibility, forensic medicine, psychiatry.

Ceza ehliyetinin değerlendirilmesi, adalete yardımcı olunması ve yasal zorunluluk sebeplerinden dolayı adli tıp ve psikiyatrinin en önemli konularından biridir. Frontotemporal demans (FTD), orta yaşlı bireylerde (5.dekad) en sık görülen primer dejeneratif demans formlarından biridir. FTD; dejenerasyona uğramış frontal ve anterior temporal loblarda nöron kaybıyla karakterize bir sendromu ifade eder. Alzheimer hastalığından sonra en sık karşılaşılan erken başlangıçlı demans nedenidir (1). Bu hastaların güncel sayısı henüz bilinmemekle birlikte, FTD prevalansı dünya çapında 100.000 kişide %15 ile %22 arasında değişmektedir (2). Türkiye prevalansı tahminen 1,1/100.000'dir (3).

FTD'li hastaların çoğunluğu hasta olduktan sonra (%54) suç işlemektedir (4). Üstelik FTD'li bireylerin işlediği suçların sayısı, son on yılda diğer demans türlerine sahip bireylerin işlediği suçlarla karşılaştırıldığında artış göstermiştir (4)(5). Sunulan olgu, hekimlerin dikkatini erken başlangıçlı bir FTD vakasına, tıbbi belirtilerine ve adli hukuki sonuçlarına çekmeyi amaçlamaktadır.

Doktora tehdit ve hakaret suçu işleyen 54 yaşındaki erkek hasta, savcılık tarafından suç ehliyetinin değerlendirilmesi amacıyla hastanemiz psikiyatri kliniğine sevk edildi. Muayenede hastanın bilinci açık, koopere, yer ve zaman oryantasyonu mevcuttu. Mini Mental Durum Sınavı (MMSE) puanı 12/30'du. Öz bakımı orta düzeydeydi. Konuşma miktarı ve hızı düşük bulundu. Apatikti. Halüsinasyonları veya sanrıları yoktu. İntihar ya da cinayet düşüncesi yoktu. Soyutlama kabiliyeti yoktu. Gerçekliği yargılama ve değerlendirme yeteneği bozuk. Eşi; hastanın evden kaçma ve çamaşır suyu içme girişimleri

olduğunu belirtti. Beynin manyetik rezonans görüntülemesinde (MRI) bilateral frontal ve temporal loblarda atrofi ortaya koydu. (Resim 1A-B).

Resim 1A-B. Beyin MR, bilateral frontal loblarda ve daha belirgin olarak temporal loblarda sulkuslarda genişleme ve hacim kaybı ile karakterize atrofi.

14 yıl önceki tıbbi kayıtlarında; 40 yaşında kafa travması öyküsü mevcuttur. Sokakta yürürken başına tuğla düşmüştür. Ancak güncel radyolojik incelemede herhangi bir travmatik belirti tespit edilememiştir. Bu travmanın ardından çamaşır suyu içme, evden kaçma, kendi başına kıyafet giyememe gibi desorganize davranışları sonrasında psikiyatri servisinde yatarak tedavi gördüğü kayıtlıdır. Soyut düşünme, akıl yürütme ve gerçeği değerlendirme yeteneğinin bozulduğu anlaşılmıştır. 14 yıl önceki Radyolojik tetkikler; özellikle frontal lobda belirgin serebral atrofiyi ortaya koymuştur. Pozitron emisyon tomografisi (PET) bilgisayarlı tomografisi (BT) PET-CT; iki taraflı temporal loblarda aktivite kaybı, frontotemporal bölgede hipometabolizma olduğunu ortaya koymuştur. Nörolojik muayenesinde ağır apati ve dikkat kaybı mevcut olduğu kayıtlıdır. Radyolojik bulgular nedeniyle o dönemde doktorlar tarafından global bilişsel yıkımdan şüphelenilmiştir. Günlük aktivitelerinin tümünü yapabilmek için akrabalarına bağımlı olduğu kayıtlıdır.

DSM-V kriterlerine göre FTD, iki biçimde görülebilmektedir. Davranış belirtileri ağırlıklı form, disinhibisyon, durağan veya apati, empati veya sempati eksikliği, saplantısal (perseveratif), basmakalıp veya zorlantılı/törenselle davranış, hiperoralite ve diyet değişiklikleri, toplumsal biliş ve/veya yerine getirme yeterliliğinde belirgin gerileme içerirken; Konuşma belirtileri ağırlıklı form, konuşma yeteneğinin azalmasını içerir. Öğrenme, hafıza ve hareketlilik nispeten korunmuştur. Bu belirtiler başka bir organik, psikiyatrik veya nörolojik hastalıkla açıklanamamalıdır. Genetik testler ve temporal veya frontal lob tutulumunun nörogörüntülemesi FTD tanısını işaret etmelidir (6).

Hastamızda sosyal ilişkilerde belirgin gerileme, davranışsal disinhibisyon, apati, hiperoralite ve empati kaybı mevcuttur. Beyin MR, frontal ve temporal loblardaki tutulumları ortaya koymaktadır. Paylaştığımız olgunun pozitif aile öyküsü yok. Hastanın

tıbbi öyküsü, nörogörüntüleme yöntemleri ve en önemlisi muayene sonucunda; FTD tanısı konuldu. Bu nedenle hastanın muhakeme, karar verme, dikkat ve hafıza gibi çok önemli bilişsel işlevlerde bozulma olduğu yönünde bilirkişi raporu düzenlenerek savcılığa sunuldu. Dolayısıyla işlediği iddia edilen suçtan dolayı **cezai sorumluluğu bulunmadığı** kanaatine varılmıştır.

Mahkemeler sıklıkla psikiyatristlerden ve adli tıp uzmanlarından cezai sorumluluğun değerlendirildiği bilirkişi raporları talep etmektedir. Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar gibi bazı akıl hastalıkları; hafif bozukluklar dışında zihinsel gerilik; ve bilişsel bozukluklarla ilişkili kronik organik beyin sendromları, bazen dünya çapında suç kapasitesinin azalması veya ortadan kalkmasıyla ilişkilendirilmektedir (7). Ancak her hastanın kendi semptomları ve olayın koşulları açısından değerlendirilmesi gerekir. FTD hastalarında en sık görülen suç davranışı sözlü saldırıdır (8). FTD'deki diğer yaygın suç davranışları arasında hırsızlık, trafik ihlalleri, cinsel suçlar, mülke izinsiz girme ve insanlara karşı şiddet yer almaktadır (5). Birçok hastada FTD'nin nedeni bilinmemektedir. Ancak bu hastalarda genetik kalıtım güçlüdür. Olgumuzda aile öyküsü bulunmamakla birlikte FTD'li bireylerin neredeyse %37,6'sında aile öyküsü pozitifdir (9). Bu nedenle genetik testler tanı koymada yardımcı olabilir. Beşinci dekatta yeni bir kriminal risk davranışı başlangıcı, FTD'nin klinik bir belirtisi olabilir (5). Vakamızın semptomları 40 yaşında başlamaktadır. Bu yönüyle olgumuzun belirtilerin başlama yaşı oldukça dikkat çekicidir. Öte yandan bildirilen en genç FTD vakası ise 25 yaşındadır (10).

Türk Ceza Kanunu (TCK)'nda geçtiği üzere; *'Akıl hastalığı, Madde 32- (1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur. (2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmibeş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. Mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.'*(11)

Sonuç olarak psikiyatristler ve adli tıp uzmanlarının cezai sorumluluğu değerlendirirken diğer erken başlangıçlı demans nedenleri yanında FTD olasılığını da göz önünde bulundurması gerekmektedir. FTD, bireylerin kişiliklerindeki dramatik değişikliklerin neden olduğu önemli bir olgudur. Ayrıca bu hastalar, en sık travmatik etiyojolojiye sahip farklı durumlarda adli tıbbi değerlendirmeye tabi tutulabilmektedir. Bu olguları değerlendiren raporlarda tıbbi durumun anatomik ve psikiyatrik bileşenlerinin ayrıntılı olarak incelenmesi gerekmektedir. Bilirkişi raporunun hazırlanması sırasında dava dosyasının tamamının eksiksiz olarak incelenmesi gerekmektedir (12). FTD'nin tanımlanması büyük önem taşımaktadır. Bu olgu sunumunun amacı erken başlangıçlı FTD'li bir hastanın tıbbi semptomlarına ve adli tıbbi sonuçlarına hekimlerin dikkatini çekmektir.

Kaynaklar

5. TÜRK ADLİ BİLİMLER KONGRESİ, 16. Adli Tıp Çalıştayı “Güncel Adli Bilimler”

1. Seelaar H, Kamphorst W, Rosso SM, et al. Distinct genetic forms of frontotemporal dementia. *Neurology*. 2008;71(16):1220-1226. doi:10.1212/01.wnl.0000319702.37497.72
2. Onyike CU, Diehl-Schmid J. The epidemiology of frontotemporal dementia. *Int Rev Psychiatry*. 2013;25(2):130-137. doi:10.3109/09540261.2013.776523
3. Gurvit H, Emre M, Tinaz S, et al. The prevalence of dementia in an urban Turkish population. *Am J Alzheimers Dis Other Demen*. 2008;23(1):67-76. doi:10.1177/1533317507310570
4. Diehl-Schmid J, Pernecky R, Koch J, Nedopil N, Kurz A. Guilty by suspicion? Criminal behavior in frontotemporal lobar degeneration. *Cogn Behav Neurol*. 2013;26(2):73-77. doi:10.1097/WNN.0b013e31829cff11
5. Liljegren M, Naasan G, Temlett J, et al. Criminal behavior in frontotemporal dementia and Alzheimer disease. *JAMA Neurol*. 2015;72(3):295-300. doi:10.1001/jamaneurol.2014.3781
6. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, 5th edition (DSM-5). Washington DC: American Psychiatric Press, 2013.
7. Oral G. Adli tıp ve ruhsal bozukluklar (in Turkish) Adli psikiyatri. In Adli Tıp Ders Kitabı (Ed K Sermet):559. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları;2011.
8. Kumfor F, Wei G, Ries N, et al. Examining the propensity and nature of criminal risk behaviours in frontotemporal dementia syndromes and Alzheimer's disease. *Alzheimers Dement (Amst)*. 2024;16(2):e12577. Published 2024 Apr 11. doi:10.1002/dad2.12577
9. Goldman JS, Farmer JM, Wood EM, et al. Comparison of family histories in FTLT subtypes and related tauopathies. *Neurology*. 2005;65(11):1817-1819. doi:10.1212/01.wnl.0000187068.92184.63
10. Chu M, Liu L, Nan H, et al. Extremely Early-Onset Frontotemporal Dementia: A Case Report and Literature Review. *J Alzheimers Dis*. 2022;90(3):1139-1151. doi:10.3233/JAD-220679
11. Turkish Penal Code (cited 2024 May 3) <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTerTip=5>
12. Kokaçya, Mehmet Hanifi, and Brahim Ortanca. "Frontal lobe syndrome and its forensic psychiatric aspects." *Psikiyatride Guncel Yaklasimlar* 12.4 (2020): 507-518.

Çocuk Psikiyatri Kliniğinde Sağlık Tedbiri Uygulanan Çocukların Sosyodemografik Profili: Ordu Örneği

Yağmur Gündüz Çilci

Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye

ÖZET

Giriş: Bu çalışmanın amacı sağlık tedbiri uygulanan çocukların sosyodemografik özelliklerini literatürle birlikte tartışmaktır. **Materyal ve Metot:** Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Psikiyatri Kliniğinde 2023 yılında Sağlık tedbiri kapsamında değerlendirilen olguların dosyaları retrospektif olarak değerlendirildi. Çocukların sosyodemografik özellikleri, aile yapısı, alınan tedbir kararlarının özellikleri incelendi. **Bulgular:** Sağlık tedbiri uygulanan 98 çocuğun 58'i kız (% 59.2) ve 40'ı erkek (% 40.8) olup yaş ortalamaları 12.57 ± 4.44 olarak hesaplandı. Çocukların % 77.6 sında (n=76) psikiyatrik bir tanı olduğu gözlemlendi. Tedbir kararının sıklıkla % 18.4 cinsel istismar sebebiyle alınırken ruhsal hastalıklar açısından alınan tedbir kararı % 8.16 olduğu dikkati çekti. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamız sağlık tedbiri kararı ile takip edilen çocuklarda yüksek oranda psikiyatrik bozukluk tanısı ve aile işlevselliğinde bozulma varlığını göstermektedir. Çocuğun çeşitli sebeplerle toplumsal çatışmaların içinde adli makamlara sürüklendiği ortamın özelliklerinin iyi analiz edilmesi bu tür ortamların oluşmasına engel olabilecek sistemleri geliştirebilir. Çocuğun yüksek yararı göz önünde tutularak alınan tedbir kararlarının çocuğun gelecekteki hayatına katkısı açısından önemi büyük olduğu anlaşılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, sağlık tedbiri, psikiyatrik hastalık, cinsel istismar.

Giriş: Çocuklar bilişsel, duygusal ve ahlaki olarak farklı gelişimsel evrelerden geçerken istenmeyen yaşam olaylarına karşı savunmasızdırlar. Çocukların maruz kaldığı örseleyici yaşam olaylarının başında "istismar" gelmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), çocuk istismarını "bir yetişkin, toplum veya ülke tarafından bilerek ya da bilmeyerek yapılan, çocuğun/ergenin sağlığını, fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimini olumsuz etkileyen davranışların tümü" olarak tanımlamaktadır (1). Çocuk istismarının sıklığı toplumlara göre farklılık göstermekte olup (2); fiziksel, duygusal, cinsel istismar ve ihmal başlıkları altında incelenmektedir (3). Fiziksel istismar, en sık görülen istismar türüdür ve diğer istismar türleri gibi çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığını olumsuz etkilemektedir (4). Kız cinsiyet, zihinsel ve/veya fiziksel engele sahip olma, düşük sosyoekonomik düzey, parçalanmış aile yapısı, ve ebeveyn(ler)in kendi istismar öyküsünün varlığı; çocuk istismarında risk faktörleri arasındadır (5,6).

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ülkemizde 2005 yılında yürürlüğe girmiş olup; çocuklara yönelik koruyucu, önleyici ve tedavi edici hizmetlerin düzenlenmesi hedeflenmiştir (7). Çocuk Koruma Kanununa göre sağlık tedbiri, çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbî bakım ve rehabilitasyonuna, bağımlılık yapan maddeleri kullananların tedavilerinin yapılmasına yöneliktir. Aynı Kanunun yedinci maddesi birinci fıkrasına göre bu karar çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve Cumhuriyet savcısının istemi üzerine

alınabilir. Sağlık tedbiri uygulaması çocuk psikiyatristlerinin klinik pratiğinde önemli bir yer tutmaktadır. Ülkemizde çocuk psikiyatri perspektifiyle bu konuyu ele alan çalışma sayısı giderek artmaktadır (8,9,10,11).

Bu çalışmanın amacı sağlık tedbiri uygulanan çocukların sosyodemografik özelliklerini literatürle birlikte tartışmaktır.

Materyal ve Metot: Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Psikiyatri Kliniğinde 2023 yılında Sağlık tedbiri kapsamında değerlendirilen olguların dosyaları retrospektif olarak değerlendirildi. Çocukların sosyodemografik özellikleri, aile yapısı, alınan tedbir kararlarının özellikleri incelendi.

Bir bilgisayar programı kullanılarak verilerin istatistiksel analizi yapıldı. Tanımlayıcı istatistiğin yanında kategorik verilerin analizinde ki- kare testi yapıldı. Analizlerde 0.05 den küçük p değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Sağlık tedbiri uygulanan 98 çocuğun 58’ i kız (% 59.2) ve 40’ı erkek (% 40.8) olup en küçüğü 1 ve en büyüğü 17 yaşında olup yaş ortalamaları 12.57 ± 4.44 olarak hesaplandı. Çocukların dosyalarında sosyal inceleme raporu bulunma oranı % 72.4 (n=71) di. Çocukların % 61.2 si (n=60) ilçe merkezlerinde yaşamakta olup sırasıyla bu oranı il merkezi (% 29.6; n=29) ve köy (% 8.2; n=8) izlemekte olup, bir olgunun yaşadığı yer dosyasında kayıtlı değildi. Çocukların % 33.7 si (n=33) ailesiyle birlikte yaşarken, % 26.5 i kurumda, % 26.5 i annesiyle, % 8.2 si (n=8) babasıyla, % 5.1 (n=5) babaannesiyile yaşadığı anlaşıldı .Çocukların eğitim durumu % 44.9 (n=44) lise olmak üzere % 14,3 lük (n=14) eşit oranlarla ortaokul ve okul öncesi çocuklar, % 12.2 ile (n=12) ilkokul, % 11.2 (n=11) okulu terk etmiş oldukları şeklinde sıralanmaktadır (Tablo 1).

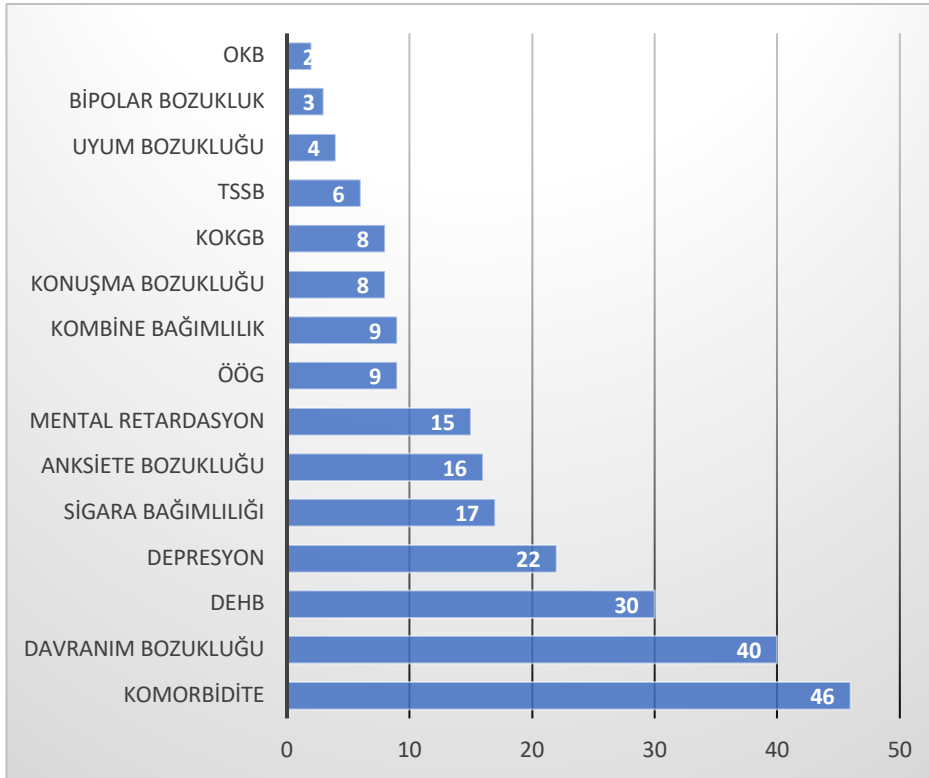
Tablo 1: Çocukların sosyodemografik özelliklerinin cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet				X ²	p
	Kız		Erkek			
	n	%	n	%		
Yaş						
1-5 yaş	5	5.10	5	5.10	9.59	0.02
6-10 yaş	5	5.10	12	12.24		
11-15 yaş	27	27.55	10	10.20		
16-17 yaş	21	21.42	13	13.26		
Yaşadığı yer						
İl merkezi	24	24.48	5	5.10	10.56	0.01
İlçe merkezi	29	29.59	31	31.63		
Köy	4	4.08	4	4.08		
Bilinmeyen	1	1.02	-	-		
Eğitim durumu						
Okul öncesi	7	7.14	7	7.14	13.37	0.03

ilkokul	3	3.06	9	9.18		
Ortaokul	9	9.18	5	5.10		
Lise	33	33.67	11	11.22		
Özel eğitim	-	-	1	1.02		
Okul terk	5	5.10	6	6.12		
Bilinmeyen	1	1.02	1	1.02		
<i>Birlikte yaşadıkları</i>						
Annesiyle	13	13.26	13	13.26	9.71	0.04
Babasıyla	4	4.08	4	4.08		
Aile büyükleri ile	2	2.04	3	3.06		
Ailesiyle	17	17.34	16	16.32		
Kurumda	22	22.44	4	4.08		

Çocukların % 77.6 sında (n=76) psikiyatrik bir tanı olduğu gözlemlendi. Bu tanıları yüzdelik dilimleri Grafi 1 de sunulmuştur. Çocukların % 40.9 unda davranım bozukluğu en sık görülen psikiyatrik tanı idi. Çocukların % 12.2 sinin (n=12) geçmişte medikal tedavi aldığı şu anda almadığı, halen medikal tedavi alan çocuk oranı ise % 52.0 (n=51) olduğu anlaşıldı. Çocukların % 30.6 (n= 30) sigara kullanımını, % 16.3 (n=16) alkol kullanımını ve % 6.1 (n=6) madde kullandıkları belirtmişti.

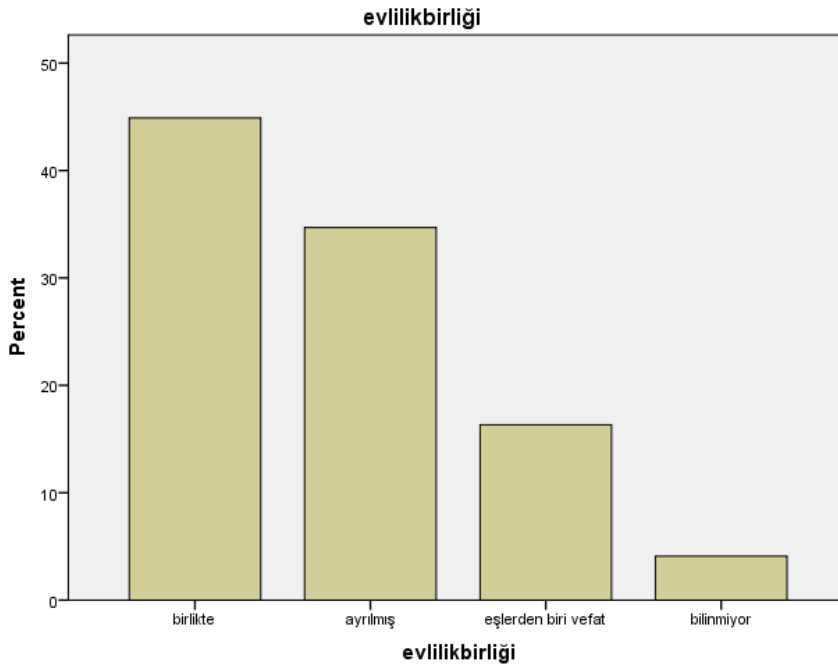
Grafi 1: Çocukların tanısal dağılımı

Aile açısından değerlendirme yapıldığında dosyalarda 56 dosyada anne yaşının 60 dosyada ise baba yaşının kaydedilmediği anlaşıldı. Mevcut anne yaşı verileri değerlendirildiğinde en küçük 27, en büyük 54 yaşında olup ortalama anne yaşı 38.26 ± 6.93 ve baba yaşı verilerinde ise en küçük 30 en büyük 57 olup ortalama yaş 42.05 ± 7.67 olarak hesaplandı. Dosyaların 58 inde anneye ait, 66 sında ise babaya ait eğitim bilgileri kayıt edilmemişti. Bununla birlikte bilgileri kayıtlı olan annelerin % 30.6 (n=30)ilk okul, ilkokul altı ve okur yazar olmayarak ve babaların ise % 14.3 ile ilk okul, ilk okul altı ve okur yazar olmayan kesimle en yüksek orana sahip oldukları dikkati çekti. Dosyaların 16 sında anne ile ilgili olarak, 24 dosyada baba ile ilgili olarak çalışma durumu hakkında bilgi yoktu. Mevcut dosya verilerine göre annelerin %18.4’ü (n=18) ve babaların % 45.9 (n=45) çalışıyordu.

Yedi dosyada ailenin gelir durumu ile ilgili bir bilgi bulunmamakla birlikte ailelerin % 57.1 (n=56) asgari ücretin altında gelire sahip olduğu gözlemlendi. Annelerin % 26.5 sında (n=26), babaların ise % 27.6 sında (n=27) ruhsal hastalık olduğu dikkati çekti. Anne ve babanın ilişki durumu incelendiğinde; sırasıyla % 44.9 (n=44) birlikte olduğu, % 34.7 (n=34) ayrılmış olduğu, % 16.3 (n=16) eşlerden birinin vefat etmiş olduğu tespit edildi. 4 dosyada ebeveynlerin ilişki durumu kayıtlı değildi (Grafik 2).

Grafik 2: Anne ve Babanın ilişki durumu

Tedbir kararlarını talep eden olgular incelendiğinde; % 41.8 inde sosyal hizmetler tarafından, %28.6 sının adli makamlar tarafından, % 13.3 ünün sosyal çevre tarafından, % 8 inin aile tarafından, % 5 inin eğitim birimleri tarafından, % 3.1 inin sağlık birimleri tarafından talep edildiği görüldü.

Tedbir kararlarının dağılımına bakıldığında % 34.7 sinde sağlık tedbiri, % 33.7 sinde sağlık ve danışmanlık tedbiri, % 13.3 ünde sağlık, danışmanlık ve eğitim tedbiri, % 10.2 sinde sağlık ve bakım tedbiri, % 7.1 inde sağlık ve eğitim tedbiri, % 1 inde sağlık, danışmanlık ve eğitim tedbir kararları alındığı görüldü.

Lisede okuyan çocuklarda sağlık tedbiri veya sağlık tedbiri ve danışmanlık tedbir kararlarının istatistiksel anlamlı olarak daha fazla uygulandığı görüldü (Tablo 1) ($\chi^2=54.893$, $p=0.004$). Tedbir kararının sıklıkla % 18.4 cinsel istismar sebebiyle alınırken ruhsal hastalıklar açısından tedbir kararı % 8.16 olduğu dikkati çekti. Bakım tedbiri eşlerden birinin vefat ettiği ailelerde daha sık uygulandığı gözlemlendi (Tablo 2).

Tablo 2: Aile yapısına göre bakım tedbiri dağılımı

	Bakım Tedbiri				X ²	p
	Uygulanmayan		Uygulanan			
	n	%	n	%		
Aile Yapısı						
Aile ili birlikte	43	43.87	1	1.02	15.58	0.001
Aile ayrılmış	31	31.63	3	12.24		
Eşlerden biri vefat etmiş	10	10.20	6	6.12		
Bilinmeyen	3	21.42	1	1.02		

Tedbir süresince düzenli takip edilen olgu oranı % 71.4 (n=70) olduğu görüldü. Mevcut tedbir kararı olan olguların % 62.2 (n=62) halen devam ettiği, % 21.4 (n=21) başka kuruma sevk edildiği ve % 16.3 (n=16) sonlandırılmış olduğu anlaşıldı.

Tartışma: Bu çalışmada, Çocuk Koruma Kanunu kapsamında haklarında sağlık tedbiri kararı verilerek çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları polikliniğine yönlendirilen çocuk ve ergenlerde sosyodemografik ve klinik özellikler, tedbir kararlarına ilişkin özellikler, ruhsal patoloji sıklıkları ile ebeveynlere ait özellikleri incelenerek bu konudaki literatüre katkı sunulması amaçlanmıştır. Sağlık tedbiri uygulanan 98 çocuğun 58’i kız ve 40’i erkekti. Bu veri, önceki çalışmalarla uyumluyken (9, 11), bazı çalışmalar sağlık tedbiri kapsamında takip ve tedavisi sürdürülen çocukların çoğunluğunu erkek çocukların oluşturduğunu bildirmiştir (8). Çalışmamızda yaş ortalamaları 12.57 ± 4.44 olarak hesaplandı. Lisede okuyan çocuklarda sağlık tedbiri veya sağlık tedbiri ve danışmanlık tedbir kararlarının istatistiksel anlamlı olarak daha fazla uygulandığı görüldü ($p=0.004$). Sağlık tedbiri kararı alınan çocuk ve ergenlerin psikososyal özelliklerinin değerlendirildiği bir çalışmada da en sık yaş aralığının 14-18 olduğu bildirilmiştir (12).

Tedbir kararı sıklıkla %18,4 cinsel istismar sebebiyle alınmıştı. Literatürde cinsel istismarın kız çocuklarında daha fazla görüldüğü göz önüne alındığında çalışmamızda kız cinsiyetin daha yüksek oranda bulunması yazın bilgisi ile örtüşmektedir. Yapılan çalışmalar, cinsel istismar mağduru çocuklarda başta travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon ve uyku bozuklukları olmak üzere birçok psikiyatrik tablonun ortaya çıkabileceğini göstermiştir (1,4). Çocukların %11,2’si örgün eğitime devam etmiyordu. Literatürde sağlık tedbiri kararı olan çocuklar ile ilgili yapılan çalışmalarda bu oran daha yüksek bulunmuştur (8,10,12).

Çalışmamıza dahil edilen vakaların çoğunluğunda yalnızca sağlık tedbiri değil yanı sıra diğer tedbirlerin de mevcudiyeti bu durumu açıklayabilir. Okula devam etmemenin kendisi çocuklarda ruh sağlığında bozulmalara neden olabilirken, çocukların maruz kaldığı şiddet davranışı da ruh sağlığında bozulmalara, böylece okul devamsızlığına, dikkat sorunlarına, okul başarısında düşüklüğe neden olabilmektedir (13).

Vakaların % 77.6 sında en az bir psikiyatrik bir tanı olduğu, % 22.4 ünün herhangi bir psikiyatrik tanı almadığı tespit edildi. Çalışmamızda literatürle uyumlu olarak (8,9,10,11,12) en sık konulan psikiyatrik tanıları sırasıyla davranım bozukluğu, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, majör depresif bozukluk ve anksiyete bozuklukları olarak saptandı. Çalışmamızla benzer olarak sağlık tedbiri ile takip edilen olgularda psikiyatrik tanı almama oranları literatüre bakıldığında ülkemizde yapılan çalışmalarda en yüksek %26 ve en düşük ise %14 olarak bildirilmiştir (8,12). Çalışma bulgularımız haklarında sağlık tedbir kararı alınan olgularda ruhsal bozukluk oranlarının artmış olduğunu göstermektedir.

Çalışmamızda bakım tedbirinin eşlerden birinin vefat ettiği ailelerde daha sık uygulandığı gözlemlendi. Ailelerin % 57.1’inin asgari ücretin altında gelire sahip olduğu gözlemlendi. Bununla birlikte annelerin % 30.6 ve babaların ise % 14.3 ile ilk okul, ilk okul altı ve okur yazar olmayan kesimle en yüksek orana sahip oldukları dikkati çekti. Sağlık tedbiri ile takip edilen çocuklar ile yapılan başka bir çalışmada annelerin %63,0’ünün eğitim seviyesinin ilköğretim düzeyinde olduğu saptanmıştır (8). Benzer bir çalışmada ebeveynlerin yarısına yakınının ilköğretim mezunu olduğu tespit edilmiştir (12). Annelerin % 26.5 sında, babaların ise % 27.6 sında (n=27) ruhsal hastalık olduğu dikkati çekti. Kul’un çalışmasında da benzer oranlar görülmüştür. Ebeveynlerinde ruhsal bozukluk olan çocukların ergenlik dönemlerinde depresyon ve davranış sorunları açısından risk altında olduğu bildirilmiştir (14). Yazın verileri, düşük ebeveyn eğitiminin, düşük sosyoekonomik seviyenin ve ebeveyn psikopatolojisinin muhtemelen çocukların fiziksel, duygusal ve sosyal gereksinimlerini karşılamada yetersizlik oluşturduğunu ve çocuklarda istismar ve psikopatoloji riskini artırabileceğini desteklemektedir (15,16,17). Ebeveynlerdeki düşük sosyoekonomik seviye, düşük eğitim düzeyi ve psikopatoloji varlığı ile ebeveyn kaybı çocukların tedbir kararları için risk faktörleri olarak öne çıkmaktadır.

Kaynaklar

1. Aktay, M. (2020). İstismar ve ihmalin çocuk üzerindeki etkileri ve tedavisi. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, 1(2), 169–184.
2. Sanjeevi, J., Houlihan, D., Bergstrom, K. A., Langley, M. M., & Judkins, J. (2018). A review of child sexual abuse: Impact, risk, and resilience in the context of culture. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27(6), 622–641. [CrossRef]
3. Uğurlu, Z. (2022). Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin çocuğa yansımaları: Çocuk istismarı. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 160–174. [CrossRef]
4. Strathearn, L., Giannotti, M., Mills, R., Kisely, S., Najman, J., & Abajobir, A. (2020). Long-term cognitive, psychological, and health outcomes associated with child abuse and neglect. *Pediatrics*, 146(4). [CrossRef]

5. Çetin, K., & Altın, H. (2019). Cinsel istismara uğramış çocukların sosyodemografik değerlendirilmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 135–147.
6. Palusci, V. J., & Ilardi, M. (2020). Risk factors and services to reduce child sexual abuse recurrence. *Child Maltreatment*, 25(1), 106–116. [CrossRef]
7. Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK). 5395 Sayılı Kanun. 03.07.2005
8. Nasıroğlu, S. (2017). Sağlık tedbiri alınan çocuk ve ergenlerin ruhsal açıdan değerlendirilmesi. *Cukurova Medical Journal*, 42(3), 484-489.
9. Güller, B., & Yaylacı, F. (2022). Sağlık Tedbiri Nedeniyle Takip Edilen Çocuk ve Ergenlerin Sosyo-demografik ve Klinik Özellikleri. *Turkish Journal of Child & Adolescent Mental Health*, 29(2).
10. Kul, M., Dağ, P., Akdağ, B., & Kul, G. C. (2023). Sağlık Tedbiri Uygulaması Kapsamında Takip Edilen Çocuk ve Ergenlerin Psikososyal Değerlendirme Sonuçları. *Bulletin of Legal Medicine/Adli Tıp Bülteni*, 28(3).
11. AKDAĞ, B. (2023). Sağlık Tedbiri Kapsamındaki Çocukların Çocuk Psikiyatri Perspektifinden Değerlendirilmesi: Bir İlçe Örneği. *Current Perspectives in Social Sciences*, 27(2), 152-159.
12. Er Fazlıoğlu A. Sağlık tedbiri kapsamında tedavisi yürütülen çocukların ve ailelerinin psikososyal özelliklerinin sosyal hizmet perspektifinden değerlendirilmesi. *J Int Soc Res*. 2019;12(64):735-742. <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3394>
13. Skinner D, Tsheko N, Mtero MS, Segwabe M, Chibatamoto P, Mfecane S, Chitiyo G. Towards a definition of orphaned and vulnerable children, *AIDS Behav*. 2006;10:619-626.
14. O’Connell KL. What can we learn? Adult outcomes in children of seriously mentally ill mothers. *J Child Adolesc Psychiatr Nurs*. 2008;21:89-104.
15. Oral R, Can D, Kaplan S, Polat S, Ates N, Cetin G, Miral S, Hanci H, Ersahin Y, Tepeli N, Bulguc AG, Tiras B. Child abuse in Turkey: an experience in overcoming denial and a description of 50 cases. *Child Abuse Negl*. 2001;25:279-290.
16. Putnam FW. Ten-year research update review: child sexual abuse, *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 2003;42:269-278.
17. Berger LM. Income, family characteristics, and physical violence toward children. *Child Abuse Negl*. 2005;29:107-133.

GÖRSEL MEDYADA ŞİDDETİN İZLERİ: ANA HABER PROGRAMLARI ÜZERİNE İNCELEME

Buse Kavalcı¹, Aynur Arslan²

1- Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Yüksek Lisan, Samsun, Türkiye.

2- Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye.

Özet

Araştırmada güncel olayların geniş kitlelere aktarılmasında önemli bir sorumluluğu olan ana haber bültenlerindeki şiddet içeriklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK) tarafından belirlenen reyting sonuçlarına dayanarak, en çok izlenen üç ana haber programı (ATV Ana Haber, Selçuk Tepeli İle FOX TV Ana Haber ve SHOW Ana Haber) 29.01.2024-02.02.2024 tarihleri arasında haber arşivleri YouTube kanalları üzerinden taranmıştır. İçerik analizi yöntemi kullanılmış, elde edilen veriler Jean-Claude Chesnais’in şiddet türleri sınıflamasına göre değerlendirilmiştir. İncelenen yayınlarda ana haber programlarının süresi 19-46 dakika arasında değişirken, şiddet haberi süresi ortalama 15 saniye ile 3 dakika arasında değişmektedir. Şiddet haberlerinin yayın akışındaki sıralaması özel şiddet için ortalama 10, kolektif şiddet için ortalama 9’dur. Toplam 43 şiddet içeriği tespit edilmiş olup, bu haberlerin 32’sinde rahatsız edici unsur bulunmaktadır. Rahatsız edici unsur başlığı ile olaya dair görüntülerin açıkça gösterilmesi ve görüntülerin izleyicide yaratacağı olumsuz etki ifade edilmektedir. Beş günlük dönem boyunca, şiddet içeren haberlerin kanallara göre dağılımı incelendiğinde sırasıyla ATV Ana Haber, Selçuk Tepeli İle FOX TV Ana Haber ve SHOW Ana Haber programlarının şiddet içeren haberlere en çok yer verdiği gözlenmiştir. Özel şiddet türleri arasında en fazla ölümlü sonuçlanan şiddet haberlerine yer verilirken, kolektif şiddet kategorisinde ise grev haberlerinin öne çıktığı görülmektedir. Araştırma sonuçlarına dayanarak, kitlelerin eğitilmesi, bilgilendirilmesi çalışmalarında önemli araçlardan olan medyanın ana haber bültenleri gibi çok izlenen programlarda medya etiği çerçevesinde içerik sunması, şiddet içeren içerikleri daha duyarlı bir şekilde işlemesi ve izleyicilerin duygusal sağlığını koruyacak önlemler alması önerilmektedir.

Anahtar Sözcük: Şiddet, Görsel Medya, Ana Haber.

Traces of Violence in Visual Media: A Study on Main News Programs

Abstract

This study aims to examine the violent content in the main news bulletins, which are significant in conveying current events to large audiences. Based on the rating results determined by Television Monitoring Research Company (TİAK), we scanned the news archives of the three most-watched main news programs (ATV Main News, FOX TV Main News with Selçuk

Tepeli, and SHOW Main News) between January 29, 2024, and February 2, 2024, via YouTube channels. We used the content analysis method and evaluated the obtained data according to Jean-Claude Chesnais' classification of types of violence. In the analyzed broadcasts, the duration of main news programs varies between 19-46 minutes, while violent news lasts between 15 seconds and 3 minutes on average. The order of violent news in the broadcast stream is ten on average for private violence and nine on average for collective violence. A total of 43 violence news items were identified and 32 of these news items contained disturbing elements. During the five days, when the distribution of the news items containing violence according to the channels is analyzed, it is observed that ATV Main News, FOX TV Main News with Selçuk Tepeli, and SHOW Main News programs featured the most news items containing violence, respectively. While the most common type of violence is news of violence resulting in death, strike news stands out in the collective violence category. The research recommends that the media present content within the framework of media ethics in the most watched programs such as main news bulletins, handle violent content more sensitively, and take precautions to protect the emotional health of the audience.

Keywords: Violence, Visual Media, Main News.

GİRİŞ

İnsanlık tarihi kadar eski olan şiddet, geçmişten günümüzde önemli bir sorun olarak etkisini sürdürmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) şiddeti, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” durumu olarak tanımlanmıştır. Şiddet olgusu birbirini tetikleyen çok bileşenli bir sorunsaldır. Özellikle içinde bulunduğumuz 21. Yüzyılda iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması ve çeşitlenmesiyle birlikte daha fazla görünür olan şiddet, giderek bir seyirlik nesneye dönüşmüştür (Erdem, 2020). Bu noktada medya şiddetle ilişkisi bağlamında sıklıkla tartışılmaya başlanmıştır. Televizyon kanallarının en çok izlenen programlardan biri olan ana haber bültenlerinde de şiddet sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Kanallar yayın politikalarına göre şiddet olaylarını yeniden üretmek izleyiciye sunmakta ve her türlü kitle iletişim aracının yaygın etkisiyle geniş bir izleyici grubuna bu içerikler ulaşmaktadır (Kasap ve ark., 2018). Bu bağlamda çalışma, Türkiye’deki ana haber bültenlerinin şiddet içeriklerinin niceliksel olarak değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

MATERYAL METOD

Nicel desende yapılan araştırmanın evrenini, Türk televizyonlarda ulusal çapta yayın yapan kanalların ana haber programları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK) tarafından araştırmanın başlangıç tarihi olan 29.01.2024’e ait reyting sonucuna göre en çok izlenen 3 ana haber olması nedeniyle Selçuk Tepeli ile FOX Ana Haber, ATV Ana Haber ve SHOW Ana Haber oluşturmaktadır. 29.01.2024 - 02.02.2024 tarihleri arası olarak belirlenen döneme ait belirlenmiş ana haber bültenlerinin haber arşivleri Youtube kanalları üzerinden şiddet içeriklerini belirlemek amacıyla taranmıştır.

Veriler bir Fransız araştırmacı olan Jean-Claude Chesnais (1981) uluslararası polis örgütü Interpol’ün sınıflandırmasını esas aldığı ve Tablo.1 de yer alan tipolojisine göre incelenmiştir (Ünsal, 1996:32).

Tablo.1 Jean-Claude Chesnais’in Şiddet Türleri

Özel şiddet		Kolektif şiddet.
Cürümsel Şiddet	Cürümsel Olmayan Şiddet	<ul style="list-style-type: none"> • Vatandaşların iktidara karşı şiddetidir (terör, grevler ve ihtilaller) • İktidarın vatandaşlara karşı şiddeti (devlet terörü ve endüstriyel şiddet) • Savaş
<ul style="list-style-type: none"> • Ölümle sonuçlanan şiddet: Cinayetler, suikastlar, zehirelemeler, ebeveyn, çocuk öldürülmeleri, idamlar vb. • Bedensel şiddet: Bilerek darbe ve yaralamalar. • Cinsel şiddet: Irza geçmeler 	<ul style="list-style-type: none"> • İntihar (intihar ve intihar teşebbüsleri) • Kaza (trafik kazaları da dâhil) 	

Elde edilen veriler içerik analizi yönetimi ile değerlendirilmiştir. Araştırmada Özen ve Gökmen’in (2020) çalışmasında kullanılan temalardan faydalanılmıştır. Haberlerin incelenmesinde öncelikle yayın tarihi, program adı, program sayısı, haber sayısı, şiddet haberi sayısı ve şiddet haberi oranı değerlendirilmiştir. Belirlenen şiddet haberleri özel şiddet ve kolektif şiddet olmak üzere ikiye ayrılmış ve haberin tarihi, kanal adı, haber başlığı, haber süresi, haberin sırası, şiddet türü ve rahatsız edici unsurların varlığı başlıkları ele alınmıştır. Veri toplama sürecinde etik kurallara uyulmuş ve tarafsızlık ilkesi esas alınmıştır. Verilerin, ana haber programlarının kendi resmi platformlarından toplanmış olması araştırmanın tarafsızlığını ve güvenilirliğini artırmaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın verilerinin yalnızca beş günlük belirli zaman diliminde toplanması ve sadece reytingi en yüksek üç ana haber programının dahil edilmesidir. Bu durum, araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini örneklem ve belirlenen dönem ile sınırlamaktadır.

BULGULAR

Araştırmada ATV Ana Haber, SHOW Ana Haber ve Selçuk Tepeli İle FOX Ana Haber’in resmi Youtube kanallarından elde edilen verilerin analizi Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 2 29.01.2024 Tarihli Haberlerin Analizi

Kanallar	ATV	SHOW TV	FOX TV
Yayın tarihi	29.01.2024	29.01.2024	29.01.2024

Program adı	ATV Ana Haber	SHOW Ana Haber	Selçuk Tepeli İle FOX Haber
Program Süresi	46.10 dakika	25.54 dakika	45.18 dakika
Haber Sayısı (n)	21	14	13
Şiddet Haberi Sayısı (n)	6	2	5
Şiddet Haberi Oranı (%)	28,57	14,28	38,46

Tablo 2’de 29.01.2024 tarihine ait veriler görülmektedir. ATV, SHOW TV ve FOX TV’nin haber programlarının süresi 25 dakika ve 46 dakika arasında değişmektedir. Bu verilere göre, üç ana haber programının da şiddet haberine yer verdiği görülmektedir. ATV Ana Haber’in şiddet oranı %28,57, SHOW Ana Haber’in %14,28 ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber’in ise %38,46 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre Selçuk Tepeli İle FOX Haber diğer iki haber programına göre daha yüksek şiddet haber oranına sahiptir. Şiddet haber sayısı incelendiğinde ise 6 şiddet haberi ile en yüksek şiddet haberi sayısı ATV Ana Haber’e aittir.

Tablo 3 30.01.2024 Tarihli Haberlerin Analizi

Kanallar	ATV	SHOW TV	FOX TV
Yayın tarihi	30.01.2024	30.01.2024	30.01.2024
Program adı	ATV Ana Haber	SHOW Ana Haber	Selçuk Tepeli İle FOX Haber
Program Süresi	46.08 dakika	19.46 dakika	46.03 dakika
Haber Sayısı (n)	19	11	13
Şiddet Haberi Sayısı (n)	4	1	2
Şiddet Haberi Oranı (%)	21,05	9,09	15,38

Tablo 3’de 30.01.2024 tarihine ait veriler bulunmaktadır. ATV, SHOW TV ve FOX TV’nin haber programlarının süresi 19 dakika ile 46 dakika arasında değişmektedir. Her üç kanalın da haber programlarında şiddet içeren habere yer verdiği gözlemlenmektedir. ATV Ana Haber’in şiddet oranı %21,05, SHOW Ana Haber’in %9,09 ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber’in ise %15,38 olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre, ATV Ana Haber’in en yüksek şiddet haber oranına sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca, 4 şiddet haberi ile en yüksek şiddet haberi sayısı ATV Ana Haber’e aittir.

Tablo 4 31.01.2024 Tarihli Haberlerin Analizi

Kanallar	ATV	SHOW TV	FOX TV
Yayın tarihi	31.01.2024	31.01.2024	31.01.2024
Program adı	ATV Ana Haber	SHOW Ana Haber	Selçuk Tepeli İle FOX Haber
Program Süresi	43.15 dakika	38.45 dakika	45.29 dakika
Haber Sayısı (n)	15	21	11

Şiddet Haberi Sayısı (n)	2	3	2
Şiddet Haberi Oranı (%)	13,33	14,29	18,18

Tablo 4'de 31.01.2024 tarihine ait veriler sunulmuştur. ATV, SHOW TV ve FOX TV'nin haber programlarının süresi 38 dakika ile 45 dakika arasında değişmektedir. Üç ana haber programının da şiddet içeren habere yer verdiği görülmektedir. ATV Ana Haber'in şiddet oranı %13,33, SHOW Ana Haber'in %14,29 ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in ise %18,18 olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre, Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in diğer iki haber programına göre daha yüksek bir şiddet haber oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Ancak, şiddet haber sayıları incelendiğinde beş günlük toplam süreçte geri olan SHOW Ana Haber 3 şiddet haber ile en yüksek sayıya sahiptir.

Tablo 5 01.02.2024 Tarihli Haberlerin Analizi

Kanallar	ATV	SHOW TV	FOX TV
Yayın tarihi	01.02.2024	01.02.2024	01.02.2024
Program adı	ATV Ana Haber	SHOW Ana Haber	Selçuk Tepeli İle FOX Haber
Program Süresi	46.24 dakika	22.33 dakika	46.02 dakika
Haber Sayısı (n)	18	12	13
Şiddet Haberi Sayısı (n)	3	0	3
Şiddet Haberi Oranı (%)	16,66	0	23,07

Tablo 5'de 01.02.2024 tarihine ait veriler sunulmuştur. ATV, SHOW TV ve FOX TV'nin haber programlarının süresi 22 dakika ile 46 dakika arasında değişmektedir. SHOW Ana Haber programında şiddet içeren haber bulunmamaktadır. Diğer iki ana haber programında şiddet haberine yer verildiği gözlemlenmektedir. ATV Ana Haber'in şiddet oranı %16,66, SHOW Ana Haber'in %0 ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in ise %23,07 olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre, Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in diğer iki haber programına göre daha yüksek bir şiddet haber oranına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Ancak, ATV Ana Haber'in ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in 3 şiddet haberi sayısı ile her iki kanalın da aynı seviyede olduğu görülmektedir. 01.02.2024 tarihli SHOW Ana Haber programında şiddet içeren haber bulunmamaktadır.

Tablo 6 02.02.2024 Tarihli Haberlerin Analizi

Kanallar	ATV	SHOW TV	FOX TV
Yayın tarihi	02.02.2024	02.02.2024	02.02.2024
Program adı	ATV Ana Haber	SHOW Ana Haber	Selçuk Tepeli İle FOX Haber
Program Süresi	45.43 dakika	26.34 dakika	46.07 dakika
Haber Sayısı (n)	22	15	15

Şiddet Haberi Sayısı (n)	8	0	2
Şiddet Haberi Oranı (%)	36,36	0	13,33

Tablo 6'da 2.02.2024 tarihine ait veriler sunulmuştur. ATV, SHOW TV ve FOX TV'nin haber programlarının süresi 26 dakika ile 46 dakika arasında değişmektedir. SHOW Ana Haber programında şiddet içeren haber bulunmamaktadır. Diğer iki ana haber programında şiddet haberine yer verildiği gözlemlenmektedir. ATV Ana Haber'in şiddet oranı %36,36, SHOW Ana Haber'in %0 ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in ise %13,33 olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre, ATV Ana Haber'in diğer iki haber programına göre daha yüksek bir şiddet haber oranına sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca, 8 şiddet haberi ile en yüksek şiddet haberi sayısı ATV Ana Haber'e aittir.

Tablo 7 Günlük Şiddet Haberi Sayıları Analizi

Haber Programı	29.01.2024	30.01.2024	31.01.2024	01.02.2024	02.02.2024	5 günlük Toplam	Toplam Yüzde (%)
ATV Ana Haber (n)	6	4	2	3	8	23	58,48
SHOW TV Ana Haber (n)	2	1	3	0	0	6	13,95
Selçuk Tepeli İle FOX TV Ana Haber (n)	5	2	2	3	2	14	35,55
Toplam (n)	13	7	7	6	10	43	100

Tablo 7'de görüldüğü gibi, her bir gün için ATV Ana Haber, SHOW TV Ana Haber ve Selçuk Tepeli İle FOX TV Ana Haber'in şiddet içeren haber sayıları listelenmiştir. Toplam şiddet içeren haber sayısı 5 günlük dönem boyunca hesaplanmıştır. Bu tablo, belirli bir dönemde (29.01.2024 – 02.02.2024) her bir kanalın hangi günlerde ne kadar şiddet içeren haber sunduğunu göstermektedir.

Beş günlük toplam şiddet haberi veri sayısı 43’tür. ATV Ana Haber 23 (%58,48) şiddet içeren haber sayısı ile birinci sıradadır. Selçuk Tepeli İle FOX TV Ana Haber’in toplam şiddet haber sayısı 14 (%35,55) iken SHOW TV Ana Haber’in toplam şiddet haber sayısı 6 (%13,95)’dir. SHOW TV Ana Haber 5 günlük süreçte toplam en az şiddet haberi sayısına sahip olan haber programıdır.

Beş gün boyunca ayrı ayrı şiddet içeren haber sayıları, haber programlarına göre incelendiğinde şiddet içeren habere yer veren kanalların sıralaması üç gün boyunca (29.01.2024, 30.01.2024 ve 02.02.2024) ATV Ana Haber, Selçuk Tepeli İle FOX TV Ana Haber ve SHOW TV Ana Haber şeklinde olduğu görülmektedir. 31.01.2024 tarihinde SHOW TV Ana Haber 3 haber sayısı ile en yüksek haber sayısına sahiptir. 01.02.2024 tarihinde ise 3 şiddet içeren haber sayısı ile ATV Ana Haber’in ve Selçuk Tepeli İle FOX TV Ana Haber’in eşit olduğu görülmektedir. 02.02.2024 tarihinde 8 şiddet içeren haber sayısı ile ATV Ana Haber 5 günlük süreç içinde ve diğer haber programlarına göre en yüksek günlük şiddet haberine sahiptir. 31.01.2024 tarihinde 2 şiddet içeren haber sayısı ile ATV Ana Haber beş gün boyunca en düşük şiddet haberine yer vermiştir.

SHOW TV Ana Haber, 01.02.2024 ve 02.02.2024 tarihlerinde iki boyunca şiddet haberine yer vermemiştir. Beş günlük süreçte şiddet haberlerine yer vermeyen tek kanal olduğu gözlenmektedir.

Tablo 8 ve Tablo 9’da ele alınan haberler Jean-Claude Chesnais’in şiddet türleri sınıflamasına göre özel şiddet ve kolektif şiddet diye ayrılmış ve sırasıyla haberin tarihine, haberin yayınlandığı kanalın alfabetik sıralanmasına ve haberin yayınladığı gün haber akışındaki sırasına göre sıralanmıştır. Haber başlığı ile haberin sunuluşunda kullanılan başlık, haber sırası ile haberin yayınlandığı gün haber akışındaki sırası, şiddet türü ile Jean-Claude Chesnais’in şiddet türleri sınıflamasının alt kategorileri ve rahatsız edici unsurların varlığı başlığı ise olaya dair görüntülerin açıkça gösterilmesini ve görüntülerin izleyicide yaratacağı olumsuz etkiyi ifade etmektedir.

Tablo 8 Özel Şiddet Haberleri Tablosu

Sayı	Haber Tarihi	Kanal Adı	Haber Başlığı	Haber Süresi (Dakika)	Haber Sırası	Şiddet Türü	Rahatsız Edici Unsurların Varlığı
1	29.01.2024	ATV	Santa Maria Kilisesi Saldırı	03:05	8	Ölümlü Sonuçlanan	Var
2	29.01.2024	ATV	Yengem ve Yiğenim Öldürdü	02:33	13	Ölümlü Sonuçlanan	Yok
3	29.01.2024	ATV	Otobüste Dikkatsizlik Faciası	00:15	15	Kaza	Var
4	29.01.2024	ATV	Deniz Ortasında	00:17	16	Kaza	Var

5. TÜRK ADLİ BİLİMLER KONGRESİ, 16. Adli Tıp Çalıştayı “Güncel Adli Bilimler”

			Beklenmedik Kaza				
5	29.01.2024	SHOW TV	SHOW Haber O Hücre Evini Görüntüledi	01:24	6	Ölümlü Sonuçlanan	Var
6	29.01.2024	SHOW TV	Zorba Taksiciler Hakkında İddianame	01:41	10	Bedensel Şiddet	Yok
7	29.01.2024	FOX TV	Kilise Saldırganları Yakalandı	01:27	1	Ölümlü Sonuçlanan	Var
8	29.01.2024	FOX TV	Bir Babanın Adalet Arayışı	02:40	12	Kaza	Var
9	30.01.2024	ATV	Kimse Durmuyor	02:10	11	Kaza	Var
10	30.01.2024	ATV	Baba Evden Attı	01:20	13	Bedensel Şiddet	Var
11	30.01.2024	ATV	Köpek Davası	02:55	14	Bedensel Şiddet	Var
12	30.01.2024	SHOW TV	150 Kişilik Ekipten Kilise Soruşturması	02:55	6	Ölümlü Sonuçlanan	Var
13	30.01.2024	FOX TV	Vekillerin Tekmeli Yumruklu Kavgası	01:22	12	Bedensel Şiddet	Var
14	31.01.2024	ATV	Durdurmaya Yetmez	02:10	8	Bedensel Şiddet	Var
15	31.01.2024	SHOW TV	Garsonluğu Bırakıp Kasaplık Yapmışlar	02:50	7	Ölümlü Sonuçlanan	Var
16	31.01.2024	SHOW TV	Karım Beni 40 Gün Rehin Tuttu	02:19	8	Bedensel Şiddet, Sözel Şiddet	Var
17	31.01.2024	SHOW TV	Batuhan Karadeniz'in	01:49	10	Bedensel Şiddet	Yok

			4,5 Yıla Kadar Hapsi İsteniyor				
18	31.01.2024	FOX TV	Kamyon Dehşeti	01:31	10	Kaza	Var
19	01.02.2024	ATV	Adalet İsyanı	01:30	8	Kaza	Var
20	01.02.2024	ATV	Tik-Tok'ta Tanıştı, Hayatı Karardı	02:38	9	Bedensel Şiddet	Var
21	01.02.2024	FOX TV	Takside Dehşet	01:55	12	Ölümlle Sonaçlanan	Var
22	02.02.2024	ATV	Sömestrde İki Cenaze	02:31	17	Kaza	Var
23	02.02.2024	ATV	Kayıp Aranıyordu, Öldürülmüş	03:24	18	Ölümlle Sonaçlanan	Var
24	02.02.2024	FOX TV	Taksici Yaşam Savaşını Kaybetti	02:30	12	Ölümlle Sonaçlanan	Var
25	02.02.2024	FOX TV	Palalı Sabri Öldürüldü	01:55	13	Ölümlle Sonaçlanan	Var

Tablo 8’de özel şiddet başlığı altında toplam 25 haber bulunduğu görülmektedir. Bu haberlerin 8’i 29.01.2024 tarihinde, 5’i 30.01.2024 tarihinde, 5’i 31.01.2024 tarihinde, 3’ü 01.01.2024 tarihinde ve 4’ü 02.02.2024 tarihinde yayınlanmıştır. Özel şiddet haberlerin 12’si ATV kanalında, 7’si FOX TV kanalında ve 6’sı SHOW TV kanalında yayınlanmıştır.

Şiddet içeren haberlerin süresi, detayına ve önemine göre 0:15 dakika ile 3:24 dakika arasında değişmektedir. Bazı haberler kısa bir süre içinde özetlenirken bazıları daha detaylı bir biçimde ele alınmıştır. Örneğin, ATV kanalında yayınlanan “Kayıp Aranıyordu, Öldürülmüş” haberi 3 dakika 24 saniye iken yine aynı kanalda yayınlanan “Otobüste Dikkatsizlik Faciası” haberi 15 saniyedir.

Tablo 8'deki haberlerin sırası, her bir haberin o gün içindeki yayın akışındaki konumunu belirtmektedir. Örneğin, öncelikli haberler genellikle günün en önemli veya dikkat çekici olaylarını içerirken, daha sonraki haberler daha az öneme sahip olayları veya daha önce konu alınmış olayları ele alabilir. Örneğin, FOX TV kanalında yayınlanan “Kilise Saldırganları Yakalandı” başlığı 1. haber olarak konumlandırılırken, ATV kanalında “Kayıp Aranıyordu, Öldürülmüş” haberi 18. sırada konumlandırılmıştır. Özel şiddet haberlerinin yayın akışındaki sırası ortalama olarak 10’dur.

Bu haberler ölümlerle sonuçlanan, bedensel şiddet ve kaza olmak üzere üç özel şiddet türünü içermektedir. Medyanın, şiddet içerikli haberleri yansıtma şekli rahatsız edici unsurların varlığı başlığında incelenmektedir. 25 haberin 3’ünde rahatsız edici unsur bulunmamaktadır.

Tablo 9 Kolektif Şiddet Haberleri Tablosu

Sayı	Haber Tarihi	Kanal Adı	Haber Başlığı	Haber Süresi (Dakika)	Haber Sırası	Şiddet Türü	Rahatsız Edici Unsurların Varlığı
1	29.01.2024	ATV	ABD Üssüne Saldırı	01:57	9	Savaş	Var
2	29.01.2024	ATV	Öğrenciye Var Öğretmene Yok	02:44	10	Grev	Yok
3	29.01.2024	FOX TV	İşçinin Gündemi Vergide Adalet	03:02	7	Grev	Yok
4	29.01.2024	FOX TV	Özel Okul Öğretmenlerinin Feryadı	03:00	10	Grev	Yok
5	29.01.2024	FOX TV	Toki Mağdurlarının Çilesi	03:08	11	Grev	Yok
6	30.01.2024	ATV	Hastaneye İsrail Baskını	03:05	10.	Savaş	Var
7	30.01.2024	FOX TV	Vatan Sınırından Açlık Sınırında	03:09	6	Grev	Yok
8	31.01.2024	ATV	Geri Adım	03:07	7	Savaş	Var
9	31.01.2024	FOX TV	Memur Emeklileri Seyyahen Zam İstiyor	03:02	8	Grev	Yok
10	01.02.2024	ATV	İsyan Ateşi Büyüyor	02:11	7	Savaş	Var
11	01.02.2024	FOX TV	Rize'de Kadro Protestosu	01:50	10	Grev	Yok
12	01.02.2024	FOX TV	Çiftçi Eylemi Avrupa'ya Yayılıyor	01:26	13	Grev	Var
13	02.02.2024	ATV	Ukrayna Rus Gemisini Böyle Batırdı	00:43	9	Savaş	Var

14	02.02.2024	ATV	Keskin Nişancıyla İsraili Avı	00:20	10	Savaş	Var
15	02.02.2024	ATV	Hizbullah Spike-1'i Elmasa Çevirdi	00:27	11	Savaş	Var
16	02.02.2024	ATV	İsyan Ateşi Arjantini de Yakıyor	00:22	12	Grev	Var
17	02.02.2024	ATV	Çiftçilerin İsyanı Dinmek Bilmiyor	00:30	13	Grev	Var
18	02.02.2024	ATV	Havaalanını Durduran Grev	02:03	15	Grev	Yok

Tablo 9’da kolektif şiddet başlığı altında toplam 18 haber bulunmaktadır. Bu haberlerin 5’i 29.01.2024 tarihinde, 2’si 30.01.2024 tarihinde, 2’si 31.01.2024 tarihinde, 3’ü 01.01.2024 tarihinde ve 6’sı 02.02.2024 tarihinde yayınlanmıştır. Kolektif şiddet haberlerin 11’i ATV kanalında, 7’si FOX TV kanalında yayınlanmıştır. SHOW TV, beş günlük süre içinde kolektif şiddet haberine yer vermemiştir.

Kolektif şiddet içeren haberlerin süresi 0:20 ile 3:09 dakika arasında değişmektedir. Haberlerin sırası ise, 6 ila 15 arasında değişmektedir. Kolektif şiddet haberlerinin yayın akışındaki sırası ortalama olarak 9’dur.

Bu haberler kolektif şiddet sınıflamasından, grev ve savaş türlerini içermektedir. 18 haberin 8’inde rahatsız edici unsur bulunmamaktadır.

Tablo 10 Özel ve Kolektif Şiddet Türlerine Göre Haberlerin Sayısal Dağılımı

Tarihler	Özel Şiddet			Kolektif Şiddet	
	Ölümlü Sonuçlanan	Bedensel Şiddet	Kaza	Savaş	Grev
29.01.2024	4	1	3	1	4
30.01.2024	1	3	1	1	1
31.01.2024	1	3	1	1	1
01.01.2024	1	1	1	1	2
02.02.2024	3	0	1	3	3
Toplam	10	8	7	7	11
Yüzde (%)	23,25	18,60	16,27	16,27	25,58

Tablo 10 incelendiğinde, özel şiddet türünde en fazla haber, ölümlü sonuçlanan şiddet türüne (%23,25) ilişkin, bunu bedensel şiddet (%18,60) ve kaza (%16,27) haberleri takip etmektedir. Kolektif şiddet kategorisinde ise en fazla, grev şiddet türünde haberlere (%25,58) yer verilmektedir.

Verilere göre, beş günlük şiddet türlerine göre haberler incelendiğinde 29 Ocak 2024 tarihinde incelenen şiddet türlerine göre haberlerde en yüksek sayıya eşit olarak ölümlerle sonuçlanan ve grev başlıklarının görüldüğü görülmektedir. 02.02.2024 tarihinde bedensel şiddet içeren habere yer verilmemiştir.

TARTIŞMA

Türkiye'deki televizyon ana haber bültenlerinde şiddet içeren haber içeriğinin analizi, son yıllarda medyanın etkisini ve haberin toplum üzerindeki rolünü anlamak için önemli bir araştırma alanı olmuştur. Bu çalışma, benzer konularda yapılan önceki araştırmalara bir katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir ve araştırma sonuçlarının benzerlik taşıdığı görülmüştür. Yaşa (2019) çalışmasında, FOX TV'nin şiddet haberlerine en az yer veren kanal olduğunu saptamıştır. Ancak, bu çalışmanın sonuçlarına göre, en az şiddet içeren kanal olarak SHOW TV belirlenmiştir ve FOX TV ikinci sıradadır.

Yaşa (2019) tarafından yapılan araştırmada toplam 208 şiddet haberi incelenmiş ve şiddet biçimleri analiz edilmiştir. Bulgulara göre, şiddet olaylarında en yüksek oranda silahlı saldırı (%16,6) ve yaralama (%16,2) şeklinde gerçekleşmiştir. Diğer şiddet biçimlerine bakıldığında ise darp (%10,3), araba kazası (%9,0), patlama ve bombalama (%7,9), doğal afet (%6,2), cinayet (%4,8), çatışma (%3,8), bıçaklı saldırı (%3,1), motosiklet kazası (%2,8) gibi farklı türlerin olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmada ise, özel şiddet türünde en fazla haberin ölümlerle sonuçlanan şiddet türüne (%23,25) ilişkin olduğunu göstermiştir. Bunu bedensel şiddet (%18,60) ve kaza (%16,27) haberleri takip etmektedir. Kolektif şiddet kategorisinde ise en fazla haber, grev şiddet türünde (%25,58) tespit edilmiştir.

Özen ve Gökmen'in (2020) araştırmasında, ATV, SHOW TV ve FOX TV'nin ana haber bültenlerindeki şiddet haberlerini beş günlük bir dönemde incelenmiş ve elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Sonuçlar, üç kanalın da ana haber bültenlerinde şiddet içeren haberlere yer verdiğini göstermektedir. Ancak, her bir kanalın şiddet haber oranı ve sayısı farklılık göstermektedir. Özen ve Gökmen'in (2020) araştırmasına göre, ATV Ana Haber'in şiddet oranı %56,3, SHOW TV Ana Haber'in %47,1 ve FOX TV Ana Haber'in ise %30 olarak belirlenmiştir. Bu araştırma ise, farklı bir dönemde beş günlük süreçte aynı üç kanalın ana haber bültenlerindeki şiddet haberlerini analiz etmiştir. Bulgulara göre, ATV Ana Haber'in şiddet oranı %58,48, SHOW TV Ana Haber'in %13,95 ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in ise %35,55 olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre, ATV Ana Haber'in Özgür ve Gökmen'in (2020) çalışmasına benzer olarak diğer iki kanala göre daha yüksek bir şiddet haber oranına sahip olduğu görülmektedir. İki araştırma karşılaştırıldığında FOX TV'nin şiddet haberlerindeki yüzdesi artarken SHOW TV Ana Haber'in yüzdesinin düştüğü yüzde olarak sıralamanın değiştiği görülmüştür. Özgür ve Gökmen'in çalışmasına göre haber sürelerinin kırk beş dakika ile elli dakika arasında görülürken bu çalışmaya göre haber süreleri on dokuz ile kırk altı dakika arasında değişmektedir.

SONUÇ

Bu çalışma, Türkiye'deki ana haber bültenlerinin şiddet içeriklerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. ATV Ana Haber, SHOW Ana Haber ve Selçuk Tepeli İle FOX Haber'in içerikleri beş günlük süreçte (29.04.2024) incelenmiş ve şiddet içeren haberlere dair bulgular ortaya konmuştur.

Sonuç olarak, Türkiye'deki ana haber programlarında incelenen dönem boyunca şiddet içerikli haberlere sıklıkla yer verildiği görülmüştür. Bu araştırmada olduğu gibi, medya ve şiddet konusundaki araştırma sonuçları, medya kuruluşlarının şiddet içeriğini nasıl işlediğini anlamak için önemlidir. Bu bağlamda, yapılan ve yapılacak olan çalışmalar bireysel ve toplumsal şiddetin azaltılmasında medyanın nasıl bir rol oynayabileceğine dair veri oluşturacağı için önemlidir.

KAYNAKÇA

Erdem, M. N. (2020). Medya içeriğinde şiddetin sunumu üzerine argümantatif bir çalışma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1198-1217.

Kasap, F., Mırçık, A. M., & Dolunay, A. (2018). Medyada Şiddetin Yeniden Üretimi: Türkiye Ana Haber Bültenleri Üzerine Bir İnceleme. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(1), 684-699.

Özen Ö. ve Gökmen M. (2020) Türkiye’de Tv Ana Haber Bültenlerinde Yayınlanan Haberlerin Şiddet Düzeyinin Analizi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 266-295.

Ünsal, A. (1996). Genişletilmiş bir şiddet tipolojisi. *Cogito: Şiddet*, 6-7, 29-36.

Yaşa, H. (2019) Türkiye’de Ulusal Kanallarda Şiddet Olgusunun Sunumu: Ana Haber Bültenleri Üzerine Bir İnceleme, *Turkish Studies Social Sciences*, 1886-1904.

Anogenital Hpv Lezyonu Bulunan Çocukların Sosyodemografik Özellikleri: Gülhane Çocuk Koruma Birimi Deneyimleri

Hüseyin BALANDIZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD Bşk., Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: HPV (Human Papilloma Virüs) cinsel yolla bulaşan en yaygın viral hastalıktır. Çocuklarda anogenital siğil saptanması sonucu direkt olarak “cinsel istismar” tanısı koymak, hem çocukta hem de ailesinde telafisi zor bir yıpranmaya neden olabilir. Bu çalışmanın amacı, cinsel yolla temas dışındaki bulaş yollarının genital siğil bulaşmasında daha fazla rol oynadığını ortaya çıkarmaktır.

Yöntem: Gülhane Çocuk Koruma Birimi’nde 2019-2024 yılları arasında değerlendirilmiş toplam 238 vaka tarandı ve genital siğili bulunan 15 çocuk hasta çalışmaya dahil edildi.

Bulgular: Genital siğili bulunan toplam 15 çocuk olgunun %80’i erkekti ve tüm olguların yaş ortalaması 8.8 idi. Olguların %93’ünün ilk olarak Dermatoloji Polikliniğine başvuru yapmış olduğu tespit edildi. Olguların anne ve babaları ile ilgili sosyodemografik özellikler araştırıldığında; anne yaş ortalamasının 37.4, baba yaş ortalamasının 40.9 olduğu, anne ve baba eğitim düzeyinin büyük oranda lise mezunu olduğu, annelerin %66.7 oranda çalışmadığı, babaların %66.7 oranda işçi olduğu, sadece 1 olguda anne-baba arasında akrabalık ilişkisi bulunduğu tespit edildi. Yapılan değerlendirmeler sonucunda hiçbir olguda cinsel istismar düşünülmedi.

Tartışma ve Sonuç: Cinsel olarak aktif olmayan çocuklarda tespit edilen genital siğillerde, cinsel yolla bulaş dışında, umumi tuvaletler gibi ortak kullanım alanlarından ya da genital organlarla temas eden eşyaların ortak kullanımı gibi başka bulaş yollarının da olabileceği unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: HPV, Genital Siğil, Cinsel İstismar, Adli Tıp.

Sociodemographic Characteristics Of Children With Anogenital Hpv Lesion: Experiences Of Gülhane Child Protection Unit

ABSTRACT

Aim: HPV (Human Papilloma Virus) is the most common sexually transmitted viral disease. Directly diagnosing "sexual abuse" as a result of detecting anogenital warts in children may cause irreparable damage to both the child and the family. The aim of this study is to reveal that modes of transmission other than sexual contact play a greater role in the transmission of genital warts.

Method: A total of 238 cases evaluated at Gülhane Child Protection Unit between 2019 and 2024 were scanned and 15 child patients with genital warts were included in the study.

Results: Of the 15 pediatric cases with genital warts, 80% were male and the mean age was 8.8 years. It was determined that 93% of the cases first applied to the Dermatology Polyclinic. When the sociodemographic characteristics of the mothers and fathers of the cases were investigated; It was determined that the average age of the mother was 37.4, the average age of the father was 40.9, the education level of the mother and father was mostly high school

graduates, 66.7% of the mothers were not working, 66.7% of the fathers were workers. As a result of the evaluations, sexual abuse was not considered in any case.

Conclusion: It should not be forgotten that in genital warts detected in sexually inactive children, there may be other ways of transmission other than sexual transmission, such as common use areas such as public toilets or shared use of items that come into contact with genital organs.

Key Words: HPV, Genital Wart, Sexual Abuse, Forensic Medicine.

Poster Sunumları

Postmortem İnterval İle İlgili Yayınların Bibliometrik İncelenmesi

Alperen Tek¹, Erdal İlhan¹, İlkay Kalkanlı¹, Fırat İleri², Orhan Meral¹

¹Bakırçay Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

²Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: Ölüm ile cesedin bulunması arasında geçen süre olarak tanımlanan postmortem interval Adli Tıp uygulamalarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ölümden sonra geçen süreye ilişkin yayınlanan çalışmaların bibliometrik analizini yaparak literatüre katkıda bulunmaktır.

Yöntem: Web of Science veritabanı arama bölümü MeSH’te listelenen "Postmortem Interval" anahtar sözcüğü kullanılarak geriye dönük taranmıştır. 01.01.2008- 01.01.2024 tarihleri arasında yer alan makalelerin yayınlanma dilleri, yılları ve ülkeler, yazarlar ve bağlı olduğu kurumlar, yayımlandığı dergiler ve aldıkları atıf sayısı gibi özelliklerine göre kategorize edilmiş, elde edilen verilerin bibliometrik analizi yapılmıştır.

Bulgular: 281 makale tespit edildi. Makalelere toplamda 4381 atıf yapıldığı ve H indeksinin 33 olduğu belirlenmiştir. Makalelerin %97,5’inin İngilizce yayımlandığı, yayınlanan ülkeler arasında başta Çin’in (n=75,%26,69) geldiği, konu ile ilgili en çok çalışmanın 36 yayımla International Journal of Forensic Medicine dergisinde yayımlandığı, makalelerin %68’inin(n=192) Entomoloji alanından atıf aldığı, makalelerin en sık (n=30, %10,67) 2017 yılında yayımlandığı tespit edilmiştir.

Sonuç: Postmortem interval tespiti birçok faktörden etkilendiğinden ve kesin bir zaman tespiti yapılamadığından, araştırmaların sayı ve çeşitliliğinin popülerliğini koruduğu gözlenmiştir. Bibliometrik çalışmalar Adli Tıp disiplinini anlamlı ve farklı bakış açıları ile ilerletmek için sağlam altyapı oluşturmamıza yardımcı olabilmektedir. Çalışmamız sayesinde ülkemizde de bu konuya olan farkındalığın artacağını ümit etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Postmortem İnterval, Bibliometri, Adli Tıp

A Bibliometric Review Of Publications On Postmortem Interval

Alperen Tek¹, Erdal İlhan¹, İlkay Kalkanlı¹, Fırat İleri², Orhan Meral¹

¹Bakırçay Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

²Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye

ABSTRACT

Objective: Postmortem interval, defined as the time elapsed between death and the discovery of the corpse, holds significant importance in Forensic Medicine practices. This study aims to contribute to the literature by conducting a bibliometric analysis of studies on postmortem interval.

Method: The Web of Science database was searched retrospectively using the keyword "Postmortem Interval" listed in MeSH. Articles published between 01.01.2008 and 01.01.2024 were categorized based on characteristics such as publication languages, years and countries of publication, authors and affiliated institutions, journals of publication, and the number of citations received. The obtained data were subjected to bibliometric analysis.

Results: A total of 281 articles were identified. These articles received a total of 4381 citations and H-index was 33. 97.5% of the articles were published in English, with China leading among the countries of publication (n=75, 26.69%). The journal with the highest number of publications on the topic was the International Journal of Forensic Medicine with 36 articles. 68% of the articles (n=192) received citations from the field of Entomology, and the articles were most frequently published in 2017 (n=30, 10.67%).

Conclusion: Since postmortem interval determination is affected by many factors and a precise determination cannot be made, the number and diversity of studies maintain their popularity. Bibliometric studies can help establish a solid infrastructure to advance the discipline of Forensic Medicine with meaningful and diverse perspectives. Through our study, we hope to increase awareness of this issue in our country as well.

Keywords: Postmortem Interval, Bibliometrics, Forensic Medicine

Yıldırım Çarpması mı Statik yüklenme mi?

Erkal Gümüşboğa¹, Ömer Dengeşik²,

¹ Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Malatya Türkiye

² Bingöl Devlet Hastanesi, Bingöl Türkiye

Genel Bilgiler

Elektrik-Yıldırım çarpmaları genellikle ölümcül etkileri olan olağandışı beklenmedik bir yaralanma şeklidir. Dokuda meydana gelen bu yaralanma, akım miktarı, maruz kalma şekli ve süresi gibi nedenlere bağlı olup, yaralanmanın türü değişik düzeylerde olabilmektedir. Vücuttan elektrik akımının geçmesine bağlı olarak geniş yanıklara, iç organ hasarına, kemik kırıklarına neden olabileceği gibi bazen yaralanmanın şekline göre cilt lezyonu bulunmaksızın da karşımıza gelebilmektedir.

Olgu Sunumu

28.03.2024 tarihinde Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Askeri Heyet sağlık kuruluna nakdi yardım ve aylık bağlanmaya yönelik değerlendirilmesi amacıyla başvuran ve Kliniğimize yönlendirilen 27 yaşındaki erkek hastadan alınan anamnezde: Hasta görevi sırasında içinde buldukları konteynera yakın bölgeye yıldırım düştüğünü, konteynerın yere temaslı olduğunu, içeride bulunan metal sandalyeye oturmaya çalışırken vücudundan bir akımın geçtiğini, gözlerinin karardığını kendini güçsüz halsiz ve yorgun hissettiğini sonrasında her iki alt ekstremitede güçsüzlük şikayetlerinin bir müddet devam ettiğini beyan etti. Ancak olumsuz hava şartlarından dolayı hastanın 2 gün sonra sağlık kuruluşuna başvurabildiği, yapılan radyolojik görüntüleme ve laboratuvar tetkikleri sonrası taburcu edildiği ve beraberinde halihazırda bulunan tıbbi evrakların yetersiz olması sebebiyle olgu, olay bildirim tutanağı ve E-Nabız verilerinden faydalanılarak değerlendirildi. Hastanın yapılan muayenesinde bilateral alt ekstremitte kas gücünün tam olduğu, harici travmatik lezyon olmadığı görüldü.

Sonuç

Elektrik çarpmaları, yıldırımdan etkilenme vakalarında özellikle spesifik cilt lezyonu bulunmayan olgularda illiyet kurulabilmesi için vücuttan elektrik akımının geçtiğine dair tıbbi bulguların olması ve olay şahitlerinin ifadeleri önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: adli tıp, statik elektrik, illiyet

ABSTRACT

Lightning Strike or Static Charge?

Erkal Gümüşboğa¹, Ömer Dengeşik²,

¹ Malatya Training and Research Hospital, Malatya Turkey

² Bingöl State Hospital, Bingöl Turkey

General Information

Electrical-Lightning strikes are an unusual and unexpected form of injury that often has fatal effects. This injury to the tissue depends on reasons such as the amount of current, type of exposure and duration, and the type of injury can be at different levels. It can cause extensive

burns, internal organ damage, bone fractures due to the passage of electric current through the body, and sometimes it can occur without a skin lesion, depending on the type of injury.

Case Report

A 27-year-old male patient who applied to Malatya Training and Research Hospital for cash aid and monthly payment evaluation on 28.03.2024 and was referred to our Clinic. During his duty, lightning struck the close area of the container they were in, and the container was in contact with the ground, and the people inside were injured when they tried to sit on the metal chair. He stated that current was passing. His eyes darkened, he felt weak and tired, then the complaint of weakness in both lower extremities continued for a while. Since the medical documentation accompanying the patient was insufficient, the case was evaluated using the incident report report. and E-Nabız data. On examination, the patient's bilateral lower extremity muscle strength was full and there was no external traumatic lesion.

Conclusion

In cases of electric shock and lightning, especially in cases where there is no specific skin lesion, it is important to have medical findings indicating that electric current passed through the body and the statements of witnesses to the incident in order to establish causation.

Key words: forensic medicine, static electricity, causality

Cerrahide Sık Rastlanan Tıbbi Uygulama Hatası – Gossipiboma: Altı Olgunun Geriye Dönük Değerlendirilmesi

Shukufa Musayeva¹, Jamal Musayev², Mahmud Baghirzade², Bahadur Abbasov², Eldar Aliyev¹

¹Azərbaycan Tıp Universiteti, I Cərrahi Hastalıklar Ana Bilim Dalı, Bakü, Azərbaycan

²Bakü Patoloji Merkezi, Bakü, Azərbaycan

Amaç: Gossipiboma cerrahi girişim sırasında kazara vücutta unutulmuş sponç ve ya gazlı bez gibi pamuklu materyallerin oluşturduğu kitledir. Çalışmamızda klinik olarak tümörü taklit eden ve bu nedenle patoloji laboratuvarına yönlendirilen gossipiboma olguları geriye dönük gözden geçirildi.

Yöntem: 2014-2023 yıllarında patoloji laboratuvarında incelemeye alınan toplam 6 gossipiboma olgusu geriye dönük değerlendirildi. Olguların öyküsü, demografik ve klinik bulguları gözden geçirildi.

Bulgular: Olguların dördü kadın, ikisi erkekti. Yaş aralığı 18-62 idi. Gossipiboma 3 olguda pelviste, 1 olguda retroperitonda, 1 olguda batında, 1 olguda ise mandibuler kemikte saptandı. Sadece bir olguda travmaya bağlı acil cerrahi girişim öyküsü vardı. Bir olguda ameliyat öncesi tru-cut biyopsi, 2 olguda ise donuk kesit incelemesi yapılmıştı. Patolojik incelemede, çıplak gözle bile görülen pamuklu materyal varlığı tanıyı belirleyici bir bulgudur. Mikroskopik olarak yabancı cisme bağlı granülomatöz enflamasyon karakteristiktir. Olguların hiçbirinde adli işlem yapılmamıştır; mortalite görülmemiştir.

Sonuç: Gossipiboma olgularının tıbbi ve adli sonuçları ile birlikte tanı süreci de sancılıdır; bir çok olguda tümörü taklit edebilir. Radyopak malzeme kullanılmaması, hasta öyküsünün eksik olması, bir olgumuzda görülen mandibuler kemik gibi ender lokalizasyonlar tanı sürecini zorlaştıran etkenlerdir.

Anahtar kelimeler: gossipiboma, tıbbi uygulama hatası, gazlı bez, patoloji

Common Malpractice In Surgery – Gossypiboma: Retrospective Evaluation Of Six Cases

Shukufa Musayeva¹, Jamal Musayev², Mahmud Baghirzade², Bahadur Abbasov², Eldar Aliyev¹

¹Azerbaijan Medical University, 1st Department of Surgical Diseases, Baku, Azerbaijan

²Baku Pathology Center, Baku, Azerbaijan

Aim: Gossypiboma is a mass formed by cotton materials such as sponge or gauze accidentally forgotten in the body during surgical intervention. In our study, gossypiboma cases that clinically mimicked a tumor and were therefore referred to the pathology laboratory were reviewed retrospectively.

Method: A total of 6 gossypiboma cases examined in the pathology laboratory between 2014 and 2023 were evaluated retrospectively. The histories, demographic and clinical findings of the cases were reviewed.

Results: Four of the cases were female and two were male. The age range was 18-62. Gossypiboma was detected in the pelvis in 3 cases, in the retroperitoneum in 1 case, in the abdomen in 1 case, and in the mandibular bone in 1 case. There was a history of emergency surgery due to trauma in only one case. Preoperative tru-cut biopsy was performed in one case, and frozen section was performed in 2 cases. The presence of cotton material visible even to the naked eye in pathological examination is a diagnostic finding. Microscopically, granulomatous inflammation due to foreign body is characteristic. No legal action was taken in any of the cases; mortality wasn't observed.

Conclusion: The diagnostic process as well as the medical and judicial consequences of gossypiboma cases are painful. In many cases, it can mimic a tumor. Not using radiopaque materials, incomplete patient history, and rare localizations such as the mandibular bone seen in one of our cases are factors that make the diagnosis process difficult.

Key words: gossypiboma, medical malpractice, gauze, pathology

Adli Tıp Uygulamalarında Travma Ayırıcı Tanısında “Meth-Skin”: İki Olgu

Miraç Özdemir*

*Uzman Doktor, Adli Tıp, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye. <https://orcid.org/0000-0002-8448-5126>

Adli Tıp Uygulamalarında Travma Ayırıcı Tanısında “Meth-Skin”: İki Olgu

ÖZET

Genel Bilgiler: Orijini ne olursa olsun tüm yaralanma olguları adli olgulardır. Adli tıp uygulamalarında vücutta travmatik değişikliklere neden olan etkenler, travmatik değişikliklerin lokalizasyonu, nitelikleri, ağırlık dereceleri, orijinleri, yaranın yaşı değerlendirilmektedir. Adli tıp uygulamalarında künt travmatik ve sigara yanığı gibi lezyonlar ile karıştırılabilen dermatolojik bulgularla seyreden durumlardan biri de kronik metamfetamin kullananlarda tekrarlayan manipülasyonlarla meydana gelen ve “meth-skin” olarak da adlandırılan prurigo nodularis ve ekskoriasyonlardır.

Olgular: Farklı zamanlarda adli tıp polikliniğine gözaltı işlemi öncesinde sağlık muayenesi olmaları amacıyla getirilen 21 ve 25 yaşında iki erkektir. Birinin elinde ve her iki dizinde, diğer olgunun da alın bölgesinde ve tüm ekstremitelerinde çok sayıda lezyon izlenmiş olup, öykü ve muayene bulguları bir arada değerlendirilerek travma ayırıcı tanısı yapılmıştır.

Sonuç: Hem başvuranların tıbbi sorunlarının zamanında tedavi edilebilmesi hem de içinde buldukları adli süreçte yanlışlıkların önüne geçilebilmesi adına adli olguların muayenelerinde ayırıcı tanıda uyuşturucu madde kullanımına bağlı lezyonlar akılda tutulmalıdır. Düzenlenen adli raporda bu lezyonlar detaylı bir şekilde tanımlanmalı, muhtemel sebeplerden bahsedilmelidir.

Anahtar kelimeler: Adli tıp, metamfetamin, adli travmatoloji, dermatoloji, yara

“Meth-Skin” in the Differential Diagnosis of Trauma in Forensic Medicine Practices: Two Cases

ABSTRACT

Introduction: Regardless of their origin, all injury cases are forensic cases. In forensic medicine practices, the factors that cause traumatic changes in the body, the localization of traumatic changes, their qualities, degrees of severity, origin, and age of the wound are evaluated. One of the conditions with dermatological findings that can be confused with lesions such as blunt traumatic and cigarette burns in forensic medicine practices is prurigo nodularis and excoriations, also called "meth-skin", which occur with repeated manipulations in chronic methamphetamine users.

Cases: They are two men, aged 21 and 25, who were brought to the forensic medicine clinic at different times for medical examination before detention. Multiple lesions were observed on the hands and both knees of one patient, and on the forehead and all extremities of the other patient. A differential diagnosis of trauma was made by evaluating the history and examination findings together.

Results: In order to treat the medical problems of the applicants in a timely manner and to prevent errors in the judicial process, lesions due to drug use should be kept in mind in the

differential diagnosis during the examination of forensic cases. In the forensic report, these lesions should be described in detail and possible causes should be mentioned.

Keywords: Forensic medicine, methamphetamine, forensic traumatology, dermatology, wound

GİRİŞ VE AMAÇ

Adli travmatoloji, vücuttaki travmatik değişikliklere neden olan etkenleri, bu değişikliklerin lokalizasyonunu, niteliklerini, ağırlık derecelerini, orijinlerini, oluş zamanını ve bunlarla ilişkili diğer unsurları inceleyen bilim dalıdır (1). Travma hastaları adli olgular olarak değerlendirilmeli, hastane kayıtları buna göre oluşturulmalıdır. Hasta dosyalarındaki kayıtlar tam ve eksiksiz tutulmalıdır (2). Gerek yaşayan olguların adli muayenesinde gerek ise adli ölü muayenesi ve otopsi işleminde travmatik lezyonlar ile karışabilecek bazı tıbbi semptom ve bulgularla karşılaşılabilmektedir. Uyuşturucu kullanımının çeşitli sosyal sonuçlarının yanı sıra çeşitli cilt değişikliklerine de sebep olabilmektedir. Madde bağımlılığı ile ilişkili deri belirtilerinin anlaşılması hem tıbben erken müdahale ve tedaviye olanak verecek (3) hem de adli muayene esnasında yanlış yorumlamaların ve hukuki sonuçların önüne geçecektir.

Burada literatürde çok sık rastlanılmayan metamfetamin kullanımı ile ilişkili yumuşak doku bozukluklarından olan prurigo nodularis ve ekskoriasyonlar gelişmiş iki farklı olgudan söz edilecektir.

OLGULAR

21 yaşındaki ilk erkek olgu, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adli Tıp Birimine polis memurları tarafından gözaltı işlemi öncesi sağlık muayenesi amacıyla getirilmiş olup adli tıp teknikeri eşliğinde tarafımda yapılan muayenesinde alın orta hatta 1 cm çapında düzensiz şekilli, kenarları yer yer deriden kabarık, ortası daha koyu renkli olmak üzere kırmızı renkli, çevresinde hiperemi mevcut olan lezyon mevcut olduğu görülmüştür (Resim 1). Kişiden mevcut yaranın öyküsü alındığında metamfetamin bağımlısı olduğunu, vücudunun farklı yerlerinde zaman zaman bu tarz yaraların geliştiğini, kaşıma hissi olduğunu, kaşımaya bağlı kanadığını, iyileşme sürecinin geç olduğunu, daha önce uyuşturucu bağımlılığı için tedavi aldığını, yeniden almak istediğini belirtti. Harici akut veya kronik travmatik lezyonu saptanmayan hastanın düzenlenen adli raporunda bu durum detaylıca tanımlanmıştır.

25 yaşındaki ikinci olgu ise yine erkek cinsiyette ve yine gözaltı giriş işlemi öncesi sağlık muayenesi amacıyla polis memurları tarafından adli tıp birimine getirilmiştir. Yapılan muayenesinde sağ el dorsal yüzde birkaç adet iyileşmiş, 1-1,5 cm çaplarında, dairesel şekilli çevreye göre daha koyu renkli ortası açık renkli lezyonlar ile her iki diz ön, iç ve dış yüzlerinde çok sayıda 1-2 cm çaplarında deriden koyu renkte düzgün sınırlı ve dairesel şekilli lezyon görüldü (Resim 2 ve 3). Bunların nasıl geliştiği sorulduğunda uyuşturucu bağımlısı olduğunu, metamfetamin kullandığını, uzun zamandır bu lezyonların olduğunu ve iyileşmediğini, kendisini rahatsız ettiğini, tedavi olmak istediğini belirten olgunun adli raporunda bu bulgu ve durum detaylıca tariflenmiştir.

Resim 1: Olgu 1'in frontal orta hattaki lezyonu, Resim 2: Olgu 2'nin elindeki lezyonlar, Resim 3: Olgu 2'nin sağ dizindeki lezyonlar.

TARTIŞMA

Yara; farklı özellik ve derecedeki kuvvetlerin vücutta oluşturduğu hasar olarak tanımlanmakta, temel olarak uygulanan ve dokuya aktarılan enerjiden etkilenmektedir. Yaralar geliştikleri ilk andan itibaren değişim gösterdiğinden görünümü de zamanla farklılaşır, bu sebeple en erken dönemde muayene edilmesi -özellikle adli olgularda- yaralarının tanımlanmadan önce tedavi edilerek iyileşmesinin ve tanımlayıcı özelliklerinin kaybolmasını engelleyecektir (4).

Hekimlerin adli olgu değerlendirilmesi kapsamında her türlü canlı ve ölü muayenesi ile otopsi işleminde karşılaşılabildikleri yaralar uygun ve yetkin bir tanımlama, yorumlama ve raporlama aşamalarından geçmelidir. Böylelikle olgu hakkında yazılan adli raporun tıbbi ve hukuki tüm basamaklarda anlaşılabilirliği ve güvenilirliği sağlanmış olacaktır (5).

Uzun süreli kokain ve metamfetamin gibi maddeleri kullananlarda gelişen delüzyonel parazitozlar neticesinde deride tekrarlayan manipülasyonlarla prurigo nodularis ve ekzorsiyonlar meydana gelir. Bu durum “meth-skin”, “meth mites” veya “cocaine bugs” olarak adlandırılmaktadır (6-8). Her iki olgumuzda da delüzyonel parazitoz neticesinde kronik kaşıma eylemi ve yaraların geç iyileşmesi neticesinde mevcut lezyonların oluştuğu tespit edilmiştir. Ayrıca kronik madde kullanımlarında özellikle derinin kıvrıntılı yerlerinde psödoakantozis nigrikans olarak tanımlanan gri renk ve koyulaşma ile beraber hiperhidroz ve kötü koku gelişmesi de tipiktir (6).

Madde bağımlılarında farklı seviyelerde oral semptomlar da görülebilir. Metamfetamin bağımlılığının iyi bilinen oral yan etkilerinden biri aşırı diş çürükleridir. Kronik metamfetamin kullanıcılarında diş çürükleri sıklıkla; düz bukkal yüzlerde ve anterior dişlerin interproksimal yüzlerinde görülür. Kokain ve narkotik bağımlılarında da çürükler oluşabileceği bildirilmiştir (7). Amfetamin kullanımı sonrası “meth mouth” denilen durum geliştiği, kullanım sonrasında 15 yıl boyunca devam edebildiği bilinmektedir. Ek olarak kserostomi, çene kilitlenmesi ve diş gıcırdatması (teeth grinding) da vardır (6,8,9).

Delüzyonel parazitozun mekanizmasında; dopaminerjik agonistlerin deri yolma belirtilerini arttırdığı, kokain ve metamfetaminin ventral striatumda dopamini artırarak deri yolma bozukluğu olmayan kişilerde yolma davranışına yol açtığı bildirilmekte; dolayısıyla opioid antagonistlerinin ventral striatumda dopamini modüle etmesi sonucunda deri yolma bozukluğu tedavisinde yararının olacağı bildirilmiştir (10).

Adli olguların muayenesinde karşılaşılan yaralar her zaman adli olayın bir parçası olarak meydana gelmek zorunda değildir. Bunu anlayabilmenin en önemli yolu; detaylı bir adli tıbbi muayene ve anamnez alımıdır. Her iki olgumuzda da ilk etapta bir travmatik orijin düşünülen yaraların detaylı bir şekilde muayenelerinin yapılarak vücuttaki diğer değişikliklerle (enjeksiyon izleri, oral mukoza ve diş-dişeti bozuklukları) birlikte değerlendirilmesi ve olgulardan alınan anamnezlerin de bu durumu desteklemesi neticesinde yaraların yaralama suçları kapsamında değerlendirilecek özellikte olmadıkları anlaşılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Aşıröz, M., Yavuz, M. S., & Zeyfeolu, Y. (2005). Adli Tıp Stajı Ders Notları. Celal Bayar Üniversitesi Adli Tıp Stajı Ders Notları, Manisa.
2. Gök, E. (2023). Adli Travmatoloji. Adli Bilimler ve Kriminalistik Ansiklopedisi Cilt 7.
3. Liu, S. W., Lien, M. H., & Fenske, N. A. (2010). The effects of alcohol and drug abuse on the skin. *Clinics in dermatology*, 28(4), 391-399.
4. Mant, A. K. (1993). Injuries and death in road traffic accidents. The pathology of trauma.
5. Ekizoglu, O., Arican, N. (2010). Yaralar. İçinde: S. Koç, M. Can (Editörler). Birinci Basamakta Adli Tıp, 2, 57-73.
6. Fink, B., Landthaler, M., & Hafner, C. (2011). Skin alterations due to illegal drug abuse. *JDDG: Journal der Deutschen Dermatologischen Gesellschaft*, 9(8), 633-639.
7. Mutlu, Ö. Ö., Aslan, Ö. Ç., Bingöl, D., & Kayadibi, T. (2014). Madde bağımlılığı ile ilişkili yumuşak doku hastalıkları. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 30, 129-33.
8. Saini, G. K., Gupta, N. D., & Prabhat, K. C. (2013). Drug addiction and periodontal diseases. *Journal of Indian Society of Periodontology*, 17(5), 587-591.
9. Trimarchi, M., Bertazzoni, G., & Bussi, M. (2014). Cocaine induced midline destructive lesions. *Rhinology*, 52(2), 104-111.
10. Odlag, B. L., & Grant, J. E. (2010). Pathologic skin picking. *The American journal of drug and alcohol abuse*, 36(5), 296-303.

Fiziksel Şiddetin Farklı Bir Türü; İnsan Isırığı Yoluyla Kulak Amputasyonu

Miraç Özdemir¹, Semih Yazla², Ayşen Eker Marangoz³

1: Uzman Doktor, Adli Tıp, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye. <https://orcid.org/0000-0002-8448-5126>

2: Uzman Doktor, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye. <https://orcid.org/0000-0002-2186-2035>

3: Uzman Doktor, Acil Tıp, Adıyaman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adıyaman, Türkiye. <https://orcid.org/0000-0001-6865-7947>

Fiziksel Şiddetin Farklı Bir Türü; İnsan Isırığı Yoluyla Kulak Amputasyonu

ÖZET

Genel Bilgiler: Isırık, hayvan ya da insan dişleri ile oluşturulan, yara yerinde diş izi bırakabilen bir yaralanma çeşididir. Fiziksel ve cinsel şiddet, cinsel istismar durumlarında insan ısırıklarına rastlanabilmektedir. Sıklıkla kolay ulaşılabilen kollar, boyun, gövde, yanaklar, memeler ve bacaklarda görülmektedir. Isırık ile doku kaybının sık meydana geldiği bölgelerden biri de kulak kepçeleridir.

Olgu: Bu yazıda sunulan olgu 21 yaşında erkektir. Olay günü kendinden önce kulağı ısırılan iki mağdurun ardından, aynı kişi tarafından sol kulağından ısırılma öyküsü vardır. Diğer iki kişinin kulaklarında amputasyon gelişmemiş iken bu olguda sol kulak lobülü ampute olmuştur. Lobül parçası aynı günkü hastane başvurusunda kulak burun boğaz hekimi tarafından yerine dikilmesine rağmen beslenmesini sağlayamamıştır.

Sonuç: İnsan ısırığı ile doğrudan veya sonrasında gelişen enfeksiyonların amputasyona neden olabilmesi sebebiyle, bu olguların adli tıbbi bakış açısıyla değerlendirilmesi gereklidir. Amputasyon bölgesine göre, yüzde sabit iz ve yüzün sürekli değişikliği açısından, varsa yaralanmanın kemik kırığına neden olması ve meslekte kazanma gücü kaybı açısından değerlendirilmesi kişinin mağduriyetinin giderilmesi hususunda önem kazanacaktır.

Anahtar kelimeler: Adli tıp, insan ısırığı, kulak amputasyonu

A Different Type of Physical Violence; Ear Amputation via Human Bite

ABSTRACT

Introduction: A bite is a type of injury caused by the teeth of an animal or human, which can result in tooth marks at the wound site. Human bites may occur in cases of physical violence, sexual violence, and sexual abuse. They are often observed on easily accessible areas such as the arms, neck, trunk, cheeks, breasts, and legs. One of the areas where tissue loss frequently occurs due to bites is the auricle.

Case: The case presented in this article involves a 21-year-old male who was bitten on his left ear by the same person who had previously bitten two other victims' ears on the day of the incident. While the ears of the other two victims did not suffer amputation, the left earlobe was amputated in this case. Although the amputated earlobe was reattached by the ear, nose, and throat physician upon hospital admission on the same day, it failed to regain blood supply.

Result: Since direct or developing infections resulting from human bites cause amputation, these cases need to be evaluated from a forensic medical perspective. Depending on the area of amputation, evaluation of the permanent scar on the face and the permanent change of the face, the possibility of injury, if any, causing bone fractures and loss of earning capacity in the profession will be important in eliminating the person's grievance.

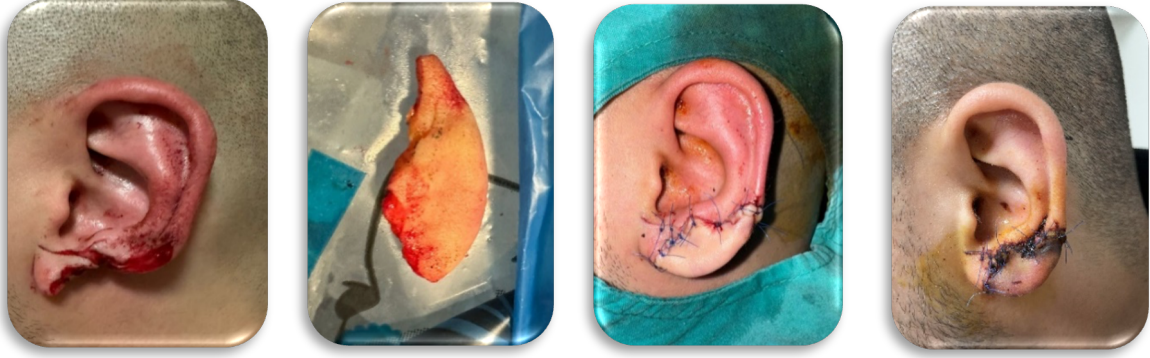
Keywords: forensic medicine, human bite, ear amputation

GİRİŞ VE AMAÇ

İnsan ısırık yaralanmaları sıklıkla fiziksel ve cinsel şiddet, çocuğun cinsel istismarı gibi durumlarda görülmektedir(1). Isırma sırasında oluşabilecek büyük kuvvetlere rağmen, dişlerin derinin derinlerine nüfuz etmesi ve organın ampütasyonu nadir görülen bir durumdur. Bunun nedeni, ısırıkların çoğunun kemik ile desteklenmeyen yumuşak doku üzerinde meydana gelmesidir. Isırık izlerinin bulunabileceği yaygın alanlar arasında kollar, boyun, memeler, gövde, yanaklar ve bacaklar bulunur. Kemik veya kırıkdağın cilt yüzeyine yakın olduğu durumlarda diş penetrasyonu fark edilebilir. Kulaklar ve burun ucu ısırık nedeniyle doku kaybının yaşanabileceği bazı bölgelerdir (2). Aynı olayda birden çok mağdurun olduğu, insan ısırığı sonucu kulak lobülü ampütasyonu gelişen, hızlı ve etkin müdahaleye rağmen kanlanmasını sağlayamayan ve güdük kapatılan olgunun literatürde bildirilen benzer olgular ile birlikte tartışılması amaçlanmıştır.

OLGU

21 yaşında erkek olgu, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Tıp Kliniğine müracaat etmiş ve kendisinden alınan anamnezde; insan ısırığı sonucu sol kulak distalinin ampute olduğu belirtilmiş olup (Resim 1), Kulak Burun Boğaz Hastalıkları (KBB) Kliniğine konsülte edilmiş, hastanın buz içerisinde getirdiği amputat KBB uzmanı tarafından 4/0 prolen ile sütüre edilmiştir (Resim 2 ve 3). Enfeksiyon Hastalıkları Kliniğine ise antibiyotik profilaksisi için konsülte edilmiştir. 2 gün sonraki kontrol KBB muayenesinde önerilen antibiyotiği kullanmadığı, yara yerinde enfektif akıntı olduğu, flebin kanlanmadığı görülmüş olup bir adli vaka olan olgunun yara değerlendirmesi amacıyla Adli Tıp konsültasyonu da istenmiştir. Yapılan muayenesinde Sol aurikula lobülünün dikilmiş olduğu ve yara yerinin siyah renkte, nektotik, akıntılı olduğu görülmüştür (Resim 4). Çağrılmasına rağmen kontrol muayenelerine gelmemiştir.

Resim 1: Olay sonrası kulak, Resim 2: Ampute olan kulak parçası. Resim 3: Erken müdahale ile amputatın dikilmiş hali. Resim 4: Olaydan 1 gün sonra nekroze olmaya başlayan amputat parçası ve enfektif görünümdeki kulak.

TARTIŞMA

Isırma ile fazla miktarda güç uygulanabilse de, dişlerin cilde derin penetrasyonu her zaman mümkün olmamaktadır. Bunun nedeni, çoğu ısırığın altında destek bulunmayan yumuşak dokularda görülmesidir (3). Boksçu Mike Tyson'ın 1997 yılında rakibi Evander Holyfield'in kulağını ısırarak kopartması, kulakların bu açıdan hassas bir bölge olduğunu gösteren önemli bir örnektir (4).

Olgumuzun kulağını ısırarak koparan kişinin aynı olay çerçevesinde başka iki kişinin de kulağını ısırması, aktif bir psikopatolojisi olduğunu düşündürmekle birlikte ayrı bir değerlendirme konusudur.

İnsan ısırığı sonucunda enfeksiyon ve tendon kopması gibi komplikasyonlar da ortaya çıkabilmektedir (5). Ki olgumuzda da kendisine reçete edilen profilaktik antibiyotik kullanılmaması neticesinde yara yerinde akıntı ve enfeksiyon gelişmiş olup kulak, amputatı reddetmiştir ve kanlanma gerçekleşmemiştir.

Fiziksel şiddet; herhangi bir lezyon oluşturmayan travmalardan, olgumuzda da görüldüğü üzere, anatomik kayıp oluşturan ampütasyonlara ve hatta ölüme kadar geniş bir yelpazede dağılmaktadır (6).

Sonuç olarak, insan ısırığı ile doğrudan veya sonrasında gelişen enfeksiyonların amputasyona neden olabilmesi sebebiyle, bu tür olguların adli tıbbi bakış açısıyla da değerlendirilmesi son derece önemlidir. Amputasyon bölgesine göre, örneğin kulak, burun ve dudak amputasyonu varsa yüzde sabit iz ve yüzün sürekli değişikliği açısından, varsa yaralanmanın kemik kırığına neden olması ve meslekte kazanma gücü kaybı açısından değerlendirilmesi de kişinin mağduriyetinin giderilmesi hususunda önem kazanacaktır.

KAYNAKLAR

1. Rothwell, B. R. (1995). Bite marks in forensic dentistry: a review of legal, scientific issues. The Journal of the American Dental Association, 126(2), 223-232.
2. Drummond, J. R., & McKay, G. S. (1999). Biting off more than you can chew: a forensic case report. British dental journal, 187(9), 466-466.

3. Doğan, K. H., Artuç, S., Doğan, N. Ü., & Demirci, Ş. (2013). İnsan Isırığı Sonucu Gelişen Parmak Amputasyonu. *The Bulletin of Legal Medicine*, 18(3), 107-109.
4. Mike Tyson, kulak koparma olayı hakkında konuştu. <https://www.fanatik.com.tr/boks/mike-tyson-kulak-koparma-olayi-hakkinda-konustu-2305954> [Erişim Tarihi: 07.03.2024]
5. Tan, W., Wazir, N. N., Chiu, C. K., & Ko, M. (2012). Chronic osteomyelitis secondary to human bite: a case report. *Malaysian orthopaedic journal*, 6(3), 40.
6. Güngördü, E., & Yılmaz, A. (2023). Kadına Yönelik Fiziksel Şiddetin Farklı Bir Türü: İnsan Isırığı Yoluyla Parmak Ampütasyonu. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine & Forensic Sciences/Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 20(3).

Siyanür Bileşiklerinin Kimyası, Toksisiteleri ve Analizlerde Dikkat Edilecek Hususlar

Orhan Destanoğlu

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Özet

Siyanürün düşük dozlarda etkisini hızlıca göstererek dakikalar içinde ölüme neden olan çok güçlü bir zehir olduğu yüz yıllardır bilinmektedir. Siyanür bileşikleri çok sayıda metal ile kompleks bileşik oluşturabildiğinden madencilik ve metalürji gibi farklı endüstriyel işlemlerde kullanılmaktadır ve çevrede siyanür bulunmasının öncelikli nedeni bu antropojenik kaynaklardır. Azot atomuna üçlü bağlı karbon atomundan oluşan siyanür anyonunun (CN^-) bağlı olduğu bileşiklerin fiziksel ve kimyasal özelliklerinde farklılık oluşabilmektedir. HCN gazının solunması, tuzlarının veya zayıf asitlerde dissosiyeye olabilen kompleks bileşiklerinin yutulması ile zehirlenmeye bağlı belirtiler hızlıca görünür. Öte yandan siyanürün yüksek affinite gösterdiği metallere oluşturduğu kuvvetli asitlerde dissosiyeye olabilen kompleks bileşiklerinden serbest siyanür salınması için yüksek sıcaklık, kuvvetli asit ve radyasyon gibi güçlü koşullar gerekmektedir. HCN sensörü veya siyanür anyonu için kullanılan iyon seçici elektrot veya elektrokimyasal dedektörlü iyon kromatografi gibi metotlar ile serbest siyanür konsantrasyonu sonuçları elde edilir ancak metal siyanür kompleksleri bu yöntemlerle doğrudan ölçülememektedir. Yaygın olarak HS-GC-MS veya mikrodifüzyon gibi yöntemlerle ortamdaki tüm siyanür türleri toplam olarak ölçülmektedir. Sonuç olarak, bu çalışmada biyolojik ve fiziksel numunelerdeki siyanür türlerinin analizi için uygun analitik yöntemin seçilmesinin ve sonuçların doğru yorumlanmasının bir adli soruşturma için öneminin açıklanması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Siyanür, zehir, adli kimya, analitik yöntem.

Chemistry of cyanide compounds, their toxicities and points to consider in analyses

Orhan Destanoğlu

Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine, Department of Science, Istanbul, Türkiye

Abstract

Cyanide is a very powerful poison that acts rapidly in low doses and causes death within minutes. Since cyanide compounds can form complex compounds with many metals, they are used in different industrial processes such as mining and metallurgy, and the primary reason for the presence of cyanide in the environment is these anthropogenic sources. There can be differences in the physical and chemical properties of the compounds to which the cyanide anion, which consists of a carbon atom triple bonded to a nitrogen atom, is bonded. Symptoms of severe poisoning appear quickly by inhalation of HCN, ingestion of its salts or its weak acid dissociable complexes. On the other hand, high temperature, strong acid or radiation are

required to release free cyanide from the strong acid dissociable metalocyanide complexes compounds. While free cyanide concentration results are obtained with methods such as HCN sensor or ion selective electrode used for cyanide anion or ion chromatography with electrochemical detector, cyanide bound to metals cannot be measured directly. Free cyanide concentration results are obtained with methods such as HCN sensor or ion selective electrode or ion chromatography with electrochemical detector, but metal-cyanide complexes cannot be measured directly by these methods. Commonly, all cyanide species can be measured in total by using methods such as HS-GC-MS or microdiffusion. Consequently, this work aimed at describe the importance of choosing the appropriate analytical method for analysis of cyanide species in biological and physical samples and true interpretation of the results for a forensic investigation.

Key words: Cyanide, poison, forensic chemistry, analytical method.

Nakdi Yardım ve Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmeliğin Bir Olgu Üzerinden Değerlendirilmesi

Ömer Dengesik¹, Erkal Gümüşboğa², Ahmet Serdar Alışık³

¹ Bingöl Devlet Hastanesi, Bingöl Türkiye

² Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Malatya Türkiye

³ Adli Tıp Kurumu, Bingöl Şube Müdürlüğü, Bingöl Türkiye

Giriş-Amaç

Sınırları kanununun 2. Maddesinde belirtilen meslek gruplarına mensup kişilerin görevleri sırasında yaralanmaları halinde alması gereken nakdi tazminat miktarlarının belirlenmesi hakkında 18.01.1993 tarih ve 21469 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik” ve ilgili yönetmeliklerin irdelenmesi. Adli tıp açısından gereken hususlara dikkat çekmek ve farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır.

Olgu Sunumu

Alınan öyküde: askeri personel olarak görev yapan ve görevi esnasında şarapnel parçalarının vücuduna isabet eden hasta ilgili sağlık kurulu tarafından değerlendirilmişti. Serozal yaralanması olduğu, ameliyat sonrası önce kilo kaybı yaşadığı, sonra tekrar aynı kiloya ulaştığı görülmüştür. Yapılan muayenede: batın orta hatta skarlar dışında patoloji saptanmadığı. Kişi hakkında yaralanmasına ait kati rapor düzenlendiği.

Tartışma Sonuç

Görevi sırasında yaralanan ve kanun kapsamında olan şahıslar hakkında yaralanma sonrası düzenlenecek son durumu belirtir “nakdi tazminat ve aylık bağlanması hakkında yönetmelik” şartlarına uygun düzenlendiğinde kişilerin hak kayıplarının azalmasını sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: adli tıp, nakdi yardım, aylık bağlanma oranı

ABSTRACT

Evaluation of the Regulation on Cash Assistance and Pension Payment through a case

Ömer Dengesik¹, Erkal Gümüşboğa², Ahmet Serdar Alışık³

¹ Bingöl Devlet Hastanesi, Bingöl Türkiye

² Malatya Training and Research Hospital, Malatya Türkiye

³ Council of Forensic Medicine, Bingöl, Turkey

Aim

Examination of the "Cash Compensation and Payment Benefit About Regulation" and related rules published in the Official Gazette dated 18.01.1993 and numbered 21469, regarding the determination of the amounts of cash compensation that must be received in sports during

the working conditions of the professionals whose limits are specified in Article 2 of the law. It is aimed to draw attention to the issues that need to be taken into consideration in terms of forensic medicine and to address the issue.

Case Report

According to the anamnesis taken: the patient, who served as a military personnel and was hit by shrapnel pieces during his duty, was evaluated by the relevant medical board. It was observed that he had a serosal injury and first lost weight after the surgery, but then regained the same weight. In the examination: no pathology was detected other than scars in the abdominal midline. A definitive report was prepared regarding the person's injury.

Conclusion

It specifies the final status to be issued after the injury for persons who are injured during their duty and are within the scope of the law. When it is prepared in accordance with the conditions of the "regulation on cash compensation and pension", it will ensure that people's loss of rights will be reduced.

Keywords: forensic medicine, cash compensation, income replacementrate

Bazı meyve türlerinde bulunan siyanojenik glikozitlerin toksisite potansiyelleri

¹Rukive Zengin, ¹Sultan Nalçacı, ²Zeynep Maraş

¹Apricot Research Institute, 44090, Malatya, Türkiye

²Pharmacy Faculty, Inonu University, 44280, Malatya, Türkiye

Email: rukiyezengin12@gmail.com

Özet

Amaç: Siyanojenik glikozitler olarak bilinen doğal fitotoksinler, 2000'den fazla bitki türü tarafından üretilmekte ve bunların büyük bir kısmı insanlar tarafından tüketilmektedir. Literatürde yaklaşık 25 siyanojenik glikozit bileşiğinin varlığı bildirilmiştir. Siyanojenik glikozitlerin çok çeşitli yapısal varyasyonları olmasına rağmen neredeyse hepsinin yalnızca altı farklı amino asitten (siklopentenil-glisin, L-valin, L-izolösin, L-lösin, L-fenilalanin veya L-tirozin) oluşmaktadır. Bu kimyasal maddeler potansiyel toksisitelerini belirleyen hidrojen siyanür (HCN) açığa çıkarmaktadır. Bitki hücreleri siyanojenik glikozitleri kofullarda depolamaktadır. HCN, dokuların parçalanması gibi durumlarda β -glukosidazlar ve α -hidroksinitril liyazlar gibi endojen enzimler siyanojenik glikozitlerle temasa geçtiğinde açığa çıkmaktadır. Bu derleme çalışmasında antioksidan içerikleri bakımından öne çıkan bazı önemli meyve türlerinin bileşiminde bulunan siyanojenik glikozit bileşikleri ve olası toksisitelerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem: Daha önce yapılan literatür araştırmalarından yararlanılarak siyanojenik glikozit içeren meyve türleri ön plana çıkarılacaktır. Ayrıca bu toksik bileşiklerin insanlarda oluşturduğu olası olumsuz durumlar ve bu bileşiklerden kaynaklı bildirilen ölümler ele alınacaktır.

Sonuç: Başlıca siyanojenik glikozitler, mürver (amigdalin, prunasin, linamarin), elma, kayısı (amigdalin), badem, çeşitli fasulye, sorgum, tahıllar, manyok, keten tohumu gibi ekonomik açıdan önemli gıda bitkilerinde mevcuttur. Solunum, endokrin ve kardiyovasküler sistemlerin yanı sıra santral sinir sistemi de akut siyanür maruziyetinden olumsuz etkilenen ana sistemlerdir. İnsanlarda akut siyanür zehirlenmesinin klinik semptomları kasılmalar, hızlı nefes alma, hipotansiyon, baş ağrısı, bulantı, kusma, ishal, zihinsel karışıklık ve ölümcül koma veya ölümdür. Ancak insanlar tarafından ağızdan alınan siyanürün ortalama ölümcül dozunun 50 ile 200 mg arasında olduğu ve tedavi edilmediği durumlarda bir saatten kısa süre içerisinde ölüme neden olduğu bildirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Amigdalin, fitotoksin, siyanojenik glikozit, toksikoloji

Toxicity potentials of cyanogenic glycosides found in some fruit species

Abstract

Aim: Natural phytotoxins known as cyanogenic glycosides are produced by more than 2000 plant species, a significant portion of which are consumed by humans. Approximately 25 cyanogenic glycoside compounds have been reported in the literature. Despite the wide structural variations of cyanogenic glycosides, almost all of them consist of only six different amino acids (cyclopentenyl-glycine, L-valine, L-isoleucine, L-leucine, L-phenylalanine, or L-tyrosine). These chemical substances release hydrogen cyanide (HCN), which determines their

potential toxicity. Plant cells store cyanogenic glycosides in vacuoles. HCN is released when endogenous enzymes such as β -glucosidases and α -hydroxynitrile lyases come into contact with cyanogenic glycosides, as in situations like tissue breakdown. The aim of this review study is to elucidate the cyanogenic glycoside compounds found in the composition of several significant fruit species known for their antioxidant contents, and to reveal their potential toxicities.

Method: Fruit species containing cyanogenic glycosides will be identified based on previous literature research. Additionally, potential adverse effects caused by these toxic compounds in humans and reported fatalities attributed to these compounds will be discussed.

Conclusion: Major cyanogenic glycosides are present in economically important food plants such as elderberry (amygdalin, prunasin, linamarin), apple, apricot (amygdalin), almond, various beans, sorghum, grains, cassava, and flaxseed. The respiratory, endocrine, and cardiovascular systems, along with the central nervous system, are the main systems adversely affected by acute cyanide exposure. The clinical symptoms of acute cyanide intoxication in humans might include convulsions, fast breathing, hypotension, headache, nausea, vomiting, diarrhea, mental confusion, and a fatal coma or death. However, it has been reported that the average lethal dose of cyanide orally ingested by humans ranges between 50 to 200 mg, and in untreated cases, it can lead to death in less than an hour.

Keywords: Amygdalin, cyanogenic glycosides, phytotoxins, toxicology

Otopsiye sanal yaklaşım: Virtopsi

Sema Erez¹, Nurdan Sezgin^{1,2}

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Adli Bilimler Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye

²Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Adli Bilimler Bölümü, Kütahya, Türkiye

Virtopsi, geleneksel otopsiye alternatif görüntüleme teknolojisi ve yazılımları kullanılarak ölümle ilgili verileri sunmayı hedefleyen yeni bir yöntemdir. İsviçre Bern Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü’nde 2000 yılında başlatılan Virtopsi Projesi (Sanal Otopsi), adli patoloji alanında rutin görüntüleme yöntemlerinin oluşturulmasını amaçlayan ilk projedir. Virtopsi bir bakıma kansız, neştersiz olarak cesedi kesmeden non-invaziv olarak yapılan bir işlemdir. Uygulama sırasında kullanılan cihazlar sayesinde ceset üzerindeki adli delilleri yok etmeden gerekli olan verilere ulaşıldığı gözlemlenmiştir. Virtopside birçok teknolojik cihazın kullanıldığı bilinmektedir. Bunlar içinde en çok kullanılanı, tüm vücut görüntülemesinde kullanılan, bilgisayarlı tomografidir. Diğerleri ise vücudun spesifik bölümlerinin incelendiği, manyetik rezonans görüntüleme yöntemidir. Virtopsi yönteminin en önemli faydalarından biri, sanal fiziksel kanıtların uzun süreli belgelenmesine ve arşivlenmesine olanak sağlamasıdır. Bu da mahkemelerde, biyomekanik çalışmalarda, cesetlerin ülkelerine geri gönderilmesinde, zamanında gömülmesinde ve simülasyonlarda veya olay yeri rekonstrüksiyonlarında kullanım için son derece önemlidir. Birçok ülke postmortem görüntüleme yöntemi olarak otopsinin yanında virtopsiyi kullanmaya başlamıştır. Virtopsi, adli soruşturmalarda hem objektif hem de sübjektif olarak önemli ölçüde gelişme göstermeye devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Virtopsi, Otopsi, Adli Görüntüleme, Adli Patoloji

Virtual approach to autopsy: Virtopsy

Sema Erez¹, Nurdan Sezgin^{1,2}

¹Kütahya Health Sciences University, Institute of Post-graduate Education, Department of Forensic Sciences, Kütahya, Türkiye

²Kütahya Health Sciences University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Department of Forensic Sciences, Kütahya, Türkiye

Virtopsy is a new method that intends to provide death-related data through alternative imaging technologies and software to traditional autopsy. The Virtopsy Project (Virtual Autopsy), which was launched in 2000 at the Forensic Medicine Institute of the University of Bern, Switzerland, is the first project aiming to establish routine imaging methods in the field of forensic pathology. In a sense, virtopsy is a non-invasive procedure performed without blood, scalpel, and cutting the body. The devices utilized during the application allowed the essential data to be gathered without destroying the corpse's forensic evidence. It is well understood that virtopsy employs a variety of technical devices. The most common use of them is computerized tomography, which is used for whole-body imaging. The magnetic resonance imaging technology examines certain regions of the body. One of the most significant advantages of the virtopsy approach is that it enables long-term documenting and archiving of virtual physical evidence. This is important for usage in trials, biomechanical studies, body repatriation, prompt burial,

simulations, and crime scene reconstruction. Many countries have begun to use virtopsy alongside autopsy as a postmortem imaging method. Virtopsy in criminal investigations is improving significantly, both objectively and subjectively.

Key Words: Virtopsy, Autopsy, Forensic Imaging, Forensic Pathology

“Vargit Otu (*Colchicum autumnale* L.)” Zehirlenmesine Bağlı Ölüm Olgusu: Otopsi Çalışması

Talip Vural¹, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}, Kenan SEZGİN¹

¹ Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

GENEL BİLGİLER: Vargit Otu (*Colchicum autumnale* L.) ülkemizde yoğun olarak Doğu Karadeniz yaylalarında son bahar aylarında yetişmekte ve kışın habercisi olarak görülmektedir. Yöresel olarak “Acı Çiğdem, Güze Çiğdem, Vargit, Kalkgit” olarak isimlendirilmektedir. Başta çiçekleri olmak üzere tohum ve yapraklarında kolşisin alkaloidi bulunmaktadır. Tıbbi olarak birçok alanda kullanılmasına rağmen bazen gastroenterit, hipovolemik şok, kalp yetmezliği, aritmi, böbrek yetmezliği, hepatik hasar, solunum sıkıntısı, koagulopati, kemik iliği depresyonu yapabilmektedir.

OLGU: 61 yaşında yerli turist erkek şahsın yaklaşık 1 kg vargit otu yediği, olaydan sonra mide bulantısı ve karın ağrısı şikayeti ile hastaneye götürüldüğü, acil tıbbi müdahaleleri yapılarak takiplerine başlandığı, INR yüksekliği ve pansitopeni gelişen şahsın yatışının 4. gününde öldüğü bildirilmiştir. Otopsisinde; dış muayene, iç muayene ve histopatolojik incelemeleri doğal bulunmuştur. Kan, idrar, göz içi sıvısı, mide içeriği ve iç organlarda (karaciğer, böbrek) yapılan kimyasal incelemelerde kolşisin bulunmuştur. Kişinin ölümünün gıda zehirlenmesi (Vargit Otu) ve gelişen komplikasyonları sonucu meydana gelmiş olduğu kanaatine varılmıştır.

SONUÇ: Ülkemizde ve bölgemizde iklim şartlarına bağlı olarak çok sayıda farklı tıbbi ve aromatik bitki türü bulunmaktadır. Çoğu bitki türünün toksin etkisi çiçeklenme ve meyve dönemlerinde artış göstermektedir. Dolayısıyla özellikle bu dönemlerde ve yarar zarar durumu bilinmeyen bitkilerle temas halinde bulunulmamalıdır. Ayrıca sağlık çalışanlarının buldukları bölgelerdeki zehirli bitkiler ve olası bitki zehirlenmelerine müdahale hususunda bilgilendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Vargit otu, ölüm, adli otopsi

Death Case Due to “Vargit Otu (*Colchicum autumnale* L.)” Poisoning: Autopsy Study

Talip Vural¹, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}, Kenan SEZGİN¹

¹ Trabzon Forensic Medicine Group Presidency, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

Introduction: “Vargit Otu (*Colchicum autumnale* L.)” grows extensively in the Eastern Black Sea plateaus in our country in the last spring months and is seen as a harbinger of winter. It is locally called “Acı Çiğdem, Güze Çiğdem, Vargit And Kalkgit”. There is colchicine alkaloid in its seeds and leaves, especially in its flowers. Although it is used medically in many areas, it can sometimes cause gastroenteritis, hypovolemic shock, heart failure, arrhythmia, renal failure, hepatic damage, respiratory distress, coagulopathy, and bone marrow depression.

Case: It was reported that a 61-year-old male tourist, a local man, ate approximately 1 kg of weed, was taken to the hospital with complaints of nausea and abdominal pain after the incident, urgent medical intervention was performed and follow-up was started, and the person developed high INR and pancytopenia and died on the 4th day of his hospitalization. In his autopsy; External examination, internal examination and histopathological examinations were

found to be normal. Colchicine was found in chemical examinations of blood, urine, intraocular fluid, stomach contents and internal organs (liver, kidney). It was concluded that the person's death occurred as a result of food poisoning (Vargit Otu) and its developing complications.

Conclusion: There are many different medicinal and aromatic plant species in our country and region, depending on the climatic conditions. The toxin effect of most plant species increases during flowering and fruit periods. Therefore, especially during these periods, one should not come into contact with plants whose benefits or harms are unknown. In addition, healthcare professionals should be informed about poisonous plants in their areas and about responding to possible plant poisoning.

Key Words: Vargo weed, death, forensic autopsy

Çoklu İlaç İntoksikasyonuna Bağlı Ölüm Olgusu: Kadın Sağlık Çalışanı İntiharı

Talip Vural¹, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}

¹ Trabzon Adli Tıp Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

Genel Bilgiler: İntihar (öz kıyım), kişinin bilerek ve isteyerek kendisinin ölümüne yol açacak herhangi bir eylem içerisinde bulunmasıdır. İntihar etme davranış ve eyleminin sebepleri net olarak anlaşılamamış olup, birçok predispozan faktör tetikleyici olabilmektedir. Sağlık çalışanları intihar riski taşıyan bir meslek grubu içerisinde yer almaktadır. Ağır iş yükü, uzun vardiyalar, uyku yoksunluğu, yaşam ve ölümle ilgili acil durumların stresi, hasta bakımı, ekip çatışmaları, özerklik eksikliği ve iş-aile çatışmaları, hastalardan ve yakınlarından saldırgan ve şiddet içeren davranışlara maruz kalma, intihar etme araçlarına kolay erişim gibi nedenler tetikleyici olabilmektedir.

Olgu: 27 yaşında kadın anestezi teknikerinin ameliyathane dinlenme odasında gece nöbetinde sol koluna intravenöz yolla çoklu ilaç enjeksiyonu yaparak intihar ettiği, olay öncesinde zaman zaman yoğun çalışma koşullarından dolayı istifa etmeyi düşündüğü bildirilmiştir. Otopsisinde; Sol dirsek iç yüzde etrafında kanama ve altında iğne izleri olan mavi renkli kanül olduğu görülmüştür. İç muayene, histopatolojik ve biyolojik incelemeleri normal bulunmuştur. Kanda, idrarda ve cilt örneğinde Fentanil, Petidin, Feniramin, Midazolom ve Propofol bulunduğu saptanmıştır. Olay yerinden gönderilen şırınga ve ilaç şişelerinin içlerindeki maddelerin incelenmesinde Fentanil, Petidin, Feniramin, Midazolom ve Propofol tespit edilmiştir. Kişinin ölümünün çoklu ilaç intoksikasyonu sonucu meydana gelmiş olduğu kanaatine varılmıştır.

Sonuç: İntihar, dünya genelinde sıklığı giderek artan, sebepleri net olarak anlaşılamamış olmasına rağmen birçok predispozan faktörün tetikleyici olabildiği ciddi, öncelikli ve önlenabilir bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Risk grubu içerisinde yer alan sağlık çalışanlarının çalışma koşullarını iyileştirerek ve işe bağlı stres faktörlerinin azaltılarak intihar olaylarının azalacağını düşünmekteyiz.

Death Case Due to Multiple Drug Intoxication: Female Healthcare Worker Suicide

Talip Vural¹, Hüseyin Çetin Ketenci^{1,2}

¹ Trabzon Forensic Medicine Group Presidency, Trabzon, Türkiye

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, Rize, Türkiye

Introduction: Suicide is when a person knowingly and willingly commits any action that will lead to his or her death. The reasons for suicidal behavior and action are not clearly understood, and many predisposing factors can be triggers. Healthcare workers are among a professional group at risk of suicide. Reasons such as heavy workload, long shifts, sleep deprivation, stress of life and death emergencies, patient care, team conflicts, lack of autonomy and work-family conflicts, exposure to aggressive and violent behavior from patients and their relatives, easy access to means of suicide can be a trigger.

Case: It was reported that a 27-year-old female anesthesia technician committed suicide by injecting multiple drugs intravenously into her left arm while on night duty in the operating room rest room, and that she was considering resigning from time to time due to intense working conditions before the incident. In his autopsy; It was observed that there was bleeding around the inner surface of the left elbow and a blue cannula with needle marks underneath.. Internal examination, histopathological and biological examinations were found normal. Fentanyl, Pethidine, Feniramine, Midazolom and Propofol were detected in blood, urine and skin sample. Fentanyl, Pethidine, Feniramine, Midazolom and Propofol were detected in the syringes and medicine bottles sent from the scene. It was concluded that the person's death occurred as a result of multiple drug intoxication.

Conclusion: Suicide is a serious, priority and preventable public health problem whose frequency is increasing worldwide and many predisposing factors can be triggers, although the reasons are not clearly understood. We think that suicide incidents will decrease by improving the working conditions of healthcare workers in the risk group and reducing work-related stress factors.

Adli Antropolojide Yapay Zekâ Kullanımı

Ceren Aydoğın¹, Nurdan Sezgin¹

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Adli Bilimler Bölümü, Kütahya, Türkiye

Özet

Adli antropolojide kullanılan sınıflandırma yöntemlerinin çoğu, uzman bir gözlemci tarafından iskeletin doğrudan makroskobik analizine dayanmaktadır. Bu yöntemler etkili olsa da çoğu zaman sadece gözlemcinin deneyimine bağlıdır. Bu nedenle gözlemcinin deneyiminin önemini azaltmadan, karar verme sürecinde uzamana yardımcı olabilecek ölçülebilir araçlar sunan yöntemler aramak gerekmektedir. Bunu başarmak için yapay zekâ (Artificial Intelligence-AI) değerli bir araç olabilir; ancak henüz bu alanda yeterli seviyede değildir.

Adli antropolojide kullanılan sınıflandırma yöntemlerinin kapsamlı bir karşılaştırmasında eksiklikler bulunmaktadır. Mevcut karşılaştırmalar sadece belirli yöntemlerle sınırlıdır. Örneğin; BLR (Binary Logistic Regression-İkili Lojistik Regresyon), LDA (Lineer Diskriminant Analizi) ve QDA (Quadratic Discriminant Analysis-Kuadratik Diskriminant Analizi) gibi dört çok değişkenli tekniğin kafatası morfolojik özelliklerini kullanarak performansı incelenmiş ve BLR'nin diğerlerine göre daha az varsayıma dayandığı için en iyi sonucu verdiği gözlenmiştir. Yapay Sinir Ağları (YSA) ile LDA, QDA ve BLR arasındaki karşılaştırmalarda, YSA'nın en azından metrik özellikler kullanıldığında diğer yöntemlerden daha iyi performans gösterdiği görülmüştür. Kraniyometri kullanılarak LDA, BLR ve Destek Vektör Makinelerinin (Support Vector Machine-SVM) performansı karşılaştırılmış ve BLR'nin biraz daha üstün olduğu bulunmuştur. Morfolojik pelvik ve kafatası özellikleri kullanılarak yapılan cinsiyet tahmininde LDA'nın diğer yöntemlerden daha iyi performans sergilediği gözlenmiştir. Adli antropoloji alanında BLR yöntemi, çeşitli veri tipleri ve yapılarına uyum sağlayarak esnek bir modelleme yaklaşımı sunması sebebiyle tercih edilir. Ayrıca, düşük hata oranıyla bilinir ve belirsizlik tahmini yapabilme yeteneği sayesinde sınıflandırma sonuçlarının güvenilirliğini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adli antropoloji, Morfolojik analiz, Metrik analiz, Yapay zeka, Makine öğrenmesi

The Use of Artificial Intelligence in Forensic Anthropology

Ceren Aydoğın¹, Nurdan Sezgin¹

¹Kütahya Health Sciences University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Department of Forensic Sciences, Kütahya, Türkiye

Abstract

The majority of classification methods in forensic anthropology rely on an expert observer doing direct macroscopic inspection of skeleton. Despite their effectiveness, these strategies frequently rely purely on the observer's experience. As a result, it's important to look for methods that provide quantitative tools to assist the expert in decision-making process while maintaining the relevance of the observer's experience. Artificial Intelligence (AI) can be a useful tool in this field, but it is still in its early stages.

A comprehensive examination of classification methods utilized in forensic anthropology is lacking. Available comparisons are limited to specific approaches. For example, performance of four multivariate techniques such as BLR (Binary Logistic Regression), LDA (Linear Discriminant Analysis) and QDA (Quadratic Discriminant Analysis) using skull morphological features was examined and it was observed that BLR gave the best results because it relied on fewer assumptions than the others. In comparisons to LDA, QDA, and BLR, Artificial Neural Networks (ANN) assaulted the other approaches, at least when metric features are included. Using craniometry, performance of LDA, BLR, and Support Vector Machine (SVM) was compared, with BLR coming out slightly better. It has been observed that LDA performs better than other methods in sex estimation using morphological pelvic and skull features. In forensic anthropology, BLR method is chosen because it provides an adaptable modeling approach that conforms to different types of data and systems. It is also noted for its low error rate, which improves the reliability of classification findings through its ability to assess uncertainty.

Keywords: Forensic anthropology, Morphological analysis, Metric analysis, Artificial intelligence, Machine learning

**2020-2022 Yılları Arasında Aydın Adli Tıp Şube Müdürlüğü’nde Otopsi/Ölü Muayenesi Yapılan Olgularının Değerlendirilmesi
(Evaluation Of Corpse Examination And Autopsy Performed In Aydın Forensic Medicine Branch Directorship Between 2020-2022)**

Veyis Gündoğdu¹, Taşkın Özdeş², Zerrin Erkol³, Erdem Hösükler⁴, Emel Kurtoğlu Özdeş⁵

¹ Adli Tıp Kurumu Aydın Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Aydın/Türkiye.

² Kırklareli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Kırklareli/Türkiye.

³ Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Bolu/Türkiye.

⁴ Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Bolu/Türkiye.

⁵ İstanbul Galata Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul/ Türkiye.

Özet

Amaç: Adli otopsiler konusunda bilgi ve deneyimi bulunan hekimler tarafından yapılacak olan postmortem incelemeler, adaletin doğru bir şekilde uygulanmasında önemli bir yer tutar. Bu çalışma Aydın iliyle Ege bölgesi hakkında da bizi bilgilendirmesi ve diğer şehirlerle karşılaştırma açısından amaçlanmıştır.

Yöntem: 2020 yılı ocak-2022 aralık tarihleri arasında toplam 947 ölü muayenesi ve otopsi yapılmıştır. Yapılan ölü muayenesi ve otopsiler geldiği savcılık, yaş, cinsiyet, orijin, olay yeri, hastane yatışı varsa tedavi süresi, otopsi yapılıp yapılmadığı, ölüm nedeni, iç organ parçası alınıp alınmadığı gibi parametreler açısından retrospektif olarak incelenerek istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar diğer iller ile karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Yaş ortalaması 50,76 (dağılım aralığı 0-96 yıl) olarak saptanmıştır. Olgular en sık %17,2 oranıyla (n=168) 60-70 yaş grubundadır. Cinsiyetlerine bakıldığında %23,3’ü (n=227) kadınlar, %76,7’si (n=746) erkekler, ve %0,1’i cinsiyeti tayin edilemeyen bir iskeletten oluşmaktadır. Doğal ölümler %28,4 oranı ile en yüksek ölüm nedeni olarak tespit edilirken; bunu sırasıyla trafik kazaları (%23,9) ve aşısı (%10,2) izlemiştir. Dolaşım sistemi ilişkili hastalıkların neden olduğu ölümler %14,2 oranı ile en yüksek doğal ölüm nedeni olarak tespit edilmiştir. Mevsimlere göre dağılımı ilkbahar (%21,6), yaz (%33,1), sonbahar (%27,3) ve kış (%18,1) olarak sıralanmıştır. Olguların 207’sine ölü muayenesi (%21,3), 767’sine otopsi (%78,7) yapılmıştır. Orijin sıralaması; kaza (%36,3), doğal nedenler (%28,3), intihar (%16,3), bilinmeyen (%14,9) cinayet (%4,1) olarak belirlenmiştir. En yüksek yaralanma yeri %43,4 oranı ile ev ve çevresi iken, sırasıyla cadde otoyol veya araç içi (%24,9) ve kırsal alan (%11,2) izlemiştir.

Sonuç: Bazı verilerin diğer illerinde yapılan çalışmalardan benzerlikler olduğu saptanmıştır. Özellikle yaşlı nüfusun giderek arttığı ve bununla ilgili planlamalar yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Aydın; Ölü muayenesi; Otopsi; Türkiye

Abstract

Objective: Justice is interested in both protection of an innocent person and punishment of a guilty. Performing of an autopsy by a professional helps courts to protect innocent persons, to find out criminal persons and to eliminate allegations. This study aimed to give information about Aydın and Aegean Region, and to be able make comparison with other studies about cities.

Methods: Totally, 947 corpse examinations and autopsies were performed between the dates of January 2020 to December 2022. Reports of corpse examinations and autopsies were examined retrospectively according to parameters including prosecution office of file, age and sex of corpse, type of event, crime scene, duration of the treatment if existed, performing of autopsy, sampling from inner organs and reason of death and the data obtained from study was evaluated statistically. Results from the study was compared with other studies.

Results: The average age was found to be 50.76 years (range 0-96 years). Accordingly, the cases are most frequently in the 60-70 age group with a rate of 17.2% (n = 168). Considering their gender, 23.3% (n=227) are women, 76.7% (n=746) are men, and 0.1% consists of a skeleton whose gender cannot be determined. While natural deaths were found to be the highest cause of death with a rate of 28.4%; This was followed by traffic accidents (23.9%) and vaccination (10.2%). Deaths caused by circulatory system-related diseases were found to be the highest natural cause of death with a rate of 14.2%. Distribution according to seasons is listed as spring (21.6%), summer (33.1%), autumn (27.3%) and winter (18.1%). Corpse examination was performed in 207 of the cases (21.3%) and autopsy was performed in 767 (78.7%). Origin order; accident (36.3%), natural causes (28.3%), suicide (16.3%), unknown (14.9%) and murder (4.1%). The highest injury location was home and its surroundings with a rate of 43.4%, followed by streets, highways or in vehicles (24.9%) and rural areas (11.2%).

Conclusions: It was determined that some data were similar to studies conducted in other provinces. We think that especially the elderly population is increasing and plans should be made regarding this.

Keywords: Aydın; Corpse Examination; Autopsy; Turkey

GİRİŞ:

Nedeni tespit edilemeyen tüm ölümler, adli ölüm olgusu olarak değerlendirilmelidir. Otopsi işlemi ise; ölüm nedeninin belirlenmesi için yapılan uygulamadır (1). Adli otopsiler konusunda bilgi ve deneyimi bulunan hekimler tarafından yapılacak olan postmortem incelemeler, adaletin doğru bir şekilde uygulanmasında önemli bir yer tutar. (2). Hukuki ve tıbbi açıdan otopsi işlemi “özel otopsi” ve “adli otopsi” olmak üzere iki ana grupta uygulanmaktadır. Adli otopsiler temel ilke olarak zorlamalı ölümlerde (kaza, cinayet, intihar orijinli ölümler) uygulanmakla birlikte, dış muayene ile ölüm nedeni belirlenemeyen şüpheli ölümlerde de otopsi uygulanmaktadır. (3). Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre Otopsi, Cumhuriyet savcısının huzurunda biri adli tıp, diğeri patoloji uzmanı veya diğeri dallardan birisinin mensubu veya biri pratisyen iki hekim tarafından yapılır. Müdafî veya vekil tarafından getirilen hekim de otopside hazır bulunabilir. Zorunluluk bulunduğu otopsi işlemi bir hekim tarafından da yapılabilir (4). Aydın ilindeki otopsi/ölü muayenesi yapılan olgularının

sosyodemografik özellikleri hakkında bilgi edinilmesi, diğer şehirlerde yapılan çalışmalarla karşılaştırılması ve Aydın ilinde daha önce yapılan çalışmalarla karşılaştırılarak zaman içinde meydana gelen değişikliklerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM:

2020 yılı ocak-2022 aralık tarihleri arasında toplam 947 ölü muayenesi ve otopsi yapılmıştır. Yapılan ölü muayenesi ve otopsiler geldiği savcılık, yaş, cinsiyet, orijin, olay yeri, otopsi yapılıp yapılmadığı, ölüm nedeni, gibi parametreler açısından retrospektif olarak incelenerek istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar diğer iller ile karşılaştırılmıştır.

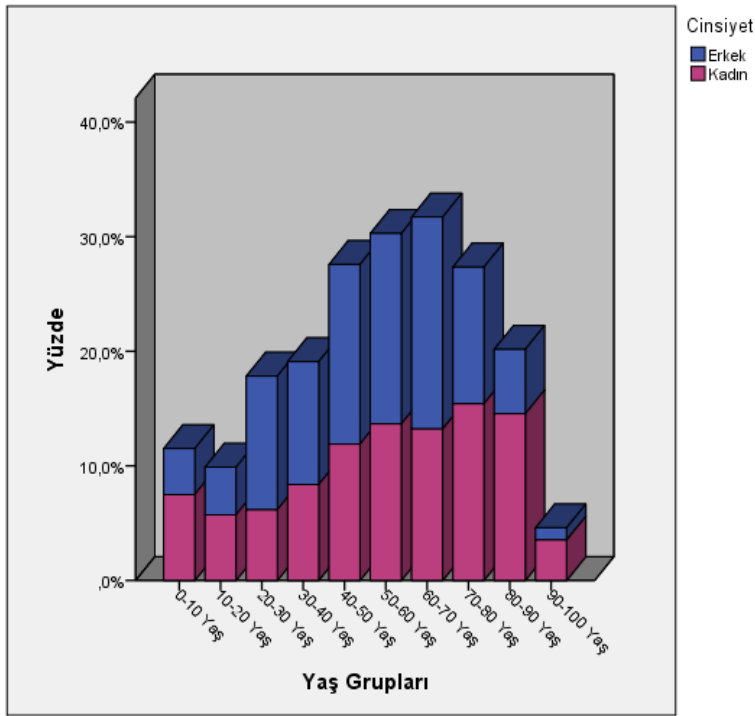
BULGULAR:

Yaş ortalaması 50,76 (dağılım aralığı 0-96 yıl) olarak saptanmıştır. Olgular en sık %17,2 oranıyla (n=168) 60-70 yaş grubundadır. (Tablo 1- Grafik 1). Cinsiyetlerine bakıldığında %23,3’ü (n=227) kadınlar, %76,7’si (n=746) erkekler, ve %0,1’i cinsiyeti tayin edilemeyen bir iskeletten oluşmaktadır. Doğal ölümler %28,4 oranı ile en yüksek ölüm nedeni olarak tespit edilirken; bunu sırasıyla trafik kazaları (%23,9) ve aşı (%10,2) izlemiştir. Dolaşım sistemi ilişkili hastalıkların neden olduğu ölümler %14,2 oranı ile en yüksek doğal ölüm nedeni olarak tespit edilmiştir (Tablo 2- Grafik 2). Mevsimlere göre dağılımı ilkbahar (%21,6), yaz (%33,1), sonbahar (%27,3) ve kış (%18,1) olarak sıralanmıştır. Olguların 207’sine ölü muayenesi (%21,3), 767’sine otopsi (%78,7) yapılmıştır. Orijin sıralaması; kaza (%36,3), doğal nedenler (%28,3), intihar (%16,3), bilinmeyen (%14,9) cinayet (%4,1) olarak belirlenmiştir. En yüksek yaralanma yeri %43,4 oranı ile ev ve çevresi iken, sırasıyla cadde otoyol veya araç içi (%24,9) ve kırsal alan (%11,2) izlemiştir.

Tablo 1. Olgularda cinsiyete göre yaş dekat dağılımı.

YAŞ GRUPLARI		Cinsiyet		
		Erkek	Kadın	Total
0 -10 Yaş	n	30	17	47
	%	4,0%	7,5%	4,8%
10-20 Yaş	n	31	13	44
	%	4,2%	5,7%	4,5%
20-30 Yaş	n	87	14	101
	%	11,7%	6,2%	10,4%
30-40 Yaş	n	80	19	99
	%	10,7%	8,4%	10,2%
40-50 Yaş	n	117	27	144
	%	15,7%	11,9%	14,8%
50-60 Yaş	n	124	31	155

	%	16,6%	13,7%	15,9%
60-70 Yaş	n	138	30	168
	%	18,5%	13,2%	17,3%
70-80 Yaş	n	89	35	124
	%	11,9%	15,4%	12,7%
80-90 Yaş	n	42	33	75
	%	5,6%	14,5%	7,7%
90-100 Yaş	n	8	8	16
	%	1,1%	3,5%	1,6%
Total		746	227	973
		100,0%	100,0%	100,0%

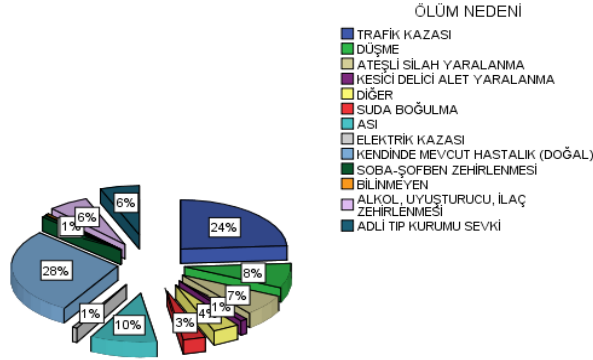

Grafik 1. Olgularda cinsiyete göre yaş histogram dağılımı

Tablo 2. Ölüm nedenleri dağılımı.

Ölüm Nedeni	n	Doğal Ölüm Nedeni	n

		%			%
Trafik Kazası	233	23,9	Dolaşım	138	14,2
Düşme	79	8,1	SSS	21	2,2
Ateşli Silah Yaralanma	69	7,1	Solunum Sistemi	27	2,8
Kesici Delici Alet Yaralanma	10	1,0	Sindirim Sistemi	5	0,5
Diğer	39	4,0	Genitoüriner Sistem	2	0,2
Suda Boğulma	33	3,4	Çoklu Sistem	76	7,8
Ası	99	10,2	Çürüme, Dışlama vs.	2	0,2
Elektrik Kazası	7	0,7			
Kendinde Mevcut Hastalık (Doğal Ölüm)	277	28,4			
Soba-Şofben Zehirlenmesi	6	0,6			
Bilinmeyen	5	0,5			
Alkol, Uyuşturucu, İlaç Zehirlenmesi	59	6,1			
Adli Tıp Kurumu Sevki	58	6,0			

Grafik 2. Ölüm nedenleri dağılımı.

TARTIŞMA VE SONUÇ:

Erkek/kadın oranı Adana’da (3,1), Afyon’da (2,97), Ankara’da (3), Edirne’de (3,69), Elazığ’da (2,74), Gaziantep’de (2,35), Konya’da (3,16), Sivas’ta (3)’dür. (1,3,5-10). Çalışmamızda cinsiyetlerine bakıldığında %23,3’ü (n=227) kadınlar, %76,7’si (n=746)

erkekler, ve %0,1’i cinsiyeti tayin edilemeyen bir iskeletten oluşmaktadır. Şehirlerde yaş grubu olarak 20-29 ve 30-39 ilk sıralarda yer almaktadır (1,3,5-10). Çalışmamızda olgular en sık %17,2 oranıyla 60-70 yaş grubundadır. Şehirlerdeki otopsi oranlarına gelince Adana’da (%28,3), Afyon’da (%32), Gaziantep’de (%32,27), Konya’da (%17,4) Elazığ’da ise bu sayı (%81,25)’dir (1,3,5,6,9). Çalışmamızda olguların 207’sine ölü muayenesi (%21,3), 767’sine otopsi (%78,7) yapılmıştır. Olayın orijinine bakıldığında Adana’da 1969 olgunun 1396’sı, Elazığ’da (%26,8), Konya’da (%75,3), Sivas’ta ise (% 69,2) kazadır (1,5,9,10). Afyon’da ilk sırada (%51,2) ile trafik kazası ve ikinci sırada (% 11,13) ile ateşli silah yaralanması, Gaziantep’de ilk sırada (%38,11) ile trafik kazası, Sivas’ta ilk sırada (%47,8) ile trafik kazası gelmektedir (3,6,10). Adana’da 1038 olgu ile künt travma, Konya’da (%69,5) ile künt travma ilk sıradadır (5,7). Edirne’de ise otopsi yapılan tüm olgular içinde ateşli silah yaralanması (%21)’dir (8). Otopsi yapılan olgularda ise doğal olmayan nedenlerde ilk sırayı Elazığ’da ve Ankara’da (%30,8) ile ateşli silah yaralanmaları almaktadır (1,7). Trabzon’daki çalışmada bu oran (%45,7)’dir (11). Adli ölü muayene ve otopsi olgularının çoğunu diğer ülkelerde olduğu gibi, hatta onlara göre yüksek oranda ülkemizde de trafik kazalarına bağlı travma vakaları oluşturmaktadır (6,12-14). Çalışmamızda doğal ölümler %28,4 oranı ile en yüksek ölüm nedeni olarak tespit edilirken; bunu sırasıyla trafik kazaları (%23,9) ve aşı (%10,2) izlemiştir. Sonuç olarak bazı verilerin diğer illerinde yapılan çalışmalardan benzerlikler olduğu saptanmıştır. Çalışmamızda doğal ölümler %28,4 oranı ile en yüksek ölüm nedeni olarak tespit edilmiş ve olgular en sık %17,2 oranıyla 60-70 yaş grubunda olduğu saptanmıştır. Özellikle şehirde yaşlı nüfus oranının giderek artması nedeniyle bununla ilgili planlamalar yapılması gerektiğini düşünüyüz.

KAYNAKLAR:

- 1- Tokdemir M, Türkoğlu A, Kafadar H, Börk T. Elazığ’da 2001-2005 Yılları Arasında Yapılan Adli Otopsi Olgularının Değerlendirilmesi. VII. Adli Bilimler Kongresi, Konya, 2006:107
- 2- Soysal Z, Eke SM, Çağdır AS. Adli Otopsi. Cilt I. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul, 1999:165-205
- 3- Erkol Z. Gaziantep İlinde Adli Ölü Muayenesi ve Adli Otopsi Yapılan Olguların İncelenmesi. 1. Ulusal Adli Tıp Kongresi, İstanbul, 1998:259-265
- 4- Koç C. Anayasa, TCK-CMK-CGİK. Kartal Yayınevi, Ankara, 2008
- 5- Salaçin S, Çekin N, Gülmen MK, Alper B, Şen F, Savran B. Medikolegal Ölümelerde Otopsi Kararını Etkileyen Faktörler. I. Adli Bilimler Kongresi, Adana, 1994:227-229
- 6- Demir S, Akan O, Tufan G, Gökçe Ç. Afyon Adli Tıp Şube Müdürlüğünde Ölü Muayene ve Otopsi Yapılan Olgular ve Travmanın Rolü. Adli Tıp Kurumu Yıllık Adli Tıp Toplantıları, Antalya, 2002:279-282
- 7- Demirel B, Balseven A, Özdemir Ç, Bilge Y, Işık AF. Ankara’da 1996-2000 Yılları Arasındaki Adli Otopsi Olguları. 10. Ulusal Adli Tıp Günleri Antalya, 2003: 204-208

- 8- Azmak D, Zeren C, Erdönmez Ö, Altun G, Yılmaz A. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalınca Yapılan Adli Otopsi Olgularının Değerlendirilmesi. Adli Tıp Kurumu Yıllık Adli Tıp Toplantıları, Antalya, 2002:202-204
- 9- Günaydın G, Demirci Ş, Şahin TK. Konya Adliyesinde 1991-2000 Yılları Arasında İncelenen Adli Ölüm Olgularının Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi. Adli Tıp Kurumu Yıllık Adli Tıp Toplantıları, İstanbul, 2001:109-113
- 10- Özkök MS, Katkıcı U, Özkara E. Sivas'ta 1984-1993 Yılları Arasında Adli Otopsi ve Ölü Muayenesi Yapılan Olguların Retrospektif İncelenmesi. I. Adli Bilimler Kongresi, Adana, 1994:230-232
- 11- Gürpınar SS, Gündüz M, Özorun YY. Adli Tıp Kurumu Trabzon Grup Başkanlığı Otopsilerinin Retrospektif Değerlendirilmesi. 7. Ulusal Adli Tıp Günleri, Antalya, 1993:143-146
- 12- Elesha SO, Daramola AO. Fatal Head Injuries. The Lagos University Teaching Hospital Experience (1993-1997). Niger Postgrad Med. 2002;9(1):38-42
- 13- Sharma BR, Harish D, Sharma V, Vij K. Road-Traffic Accident- A Demographic and Topographic Analysis. Med. Sci. Law. 2001;41(3):266-274
- 14- Adamek T, Hladik J, Stefan J, Vyhnanek f. Epidemiologic Study of Fatal İnjuries Autopsied at The Institute of Forensic Medicine of The 3rd Medical School of Charles University Hospital in Vinohrady, Prague from 1996 to 1999. Saud Lek 2001;46(2):21-23
- 15- Karaman B. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalında Yapılan Son 5 Yıllık Ölü Muayene Ve Otopsi Olgularının İrdelenmesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi, Aydın-2022
- 16- Erel Ö, Tural T. Adli Otopsilerde Doğal Nedenlere Bağlı Ölümün İncelenmesi: Aydın Örneği, Türkiye, International Multilingual Journal Of Science And Technology (Imjst) Issn: 2528-9810 Vol. 5 Issue 6, June – 2020
- 17-Karaca Baysal I. 2014-2018 Yılları Arasında Adli Tıp Kurumu Antalya Grup Başkanlığında Otopsi Yapılan 65 Yaş Ve Üstü Olguların Özellikleri, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Antalya-2020
- 18- Volkan Zeybek Ve Ark, Denizli'de Meydana Gelen 0-18 Yaş Grubu Adli Ölümün Retrospektif Değerlendirilmesi, Türkiye Klinikleri J Foren Sci Leg Med. 2022;19(2):94-101
- 19- Dereli Ve Ark. Denizli'deki İntihar Ölümünün Analizi: 10 Yıllık Retrospektif Otopsi Çalışması, Adli Tıp Bülteni, 2018; 23 (2): 93-99
- 20- Spiliopoulou Et Al. Clinical Diagnoses And Autopsy Findings, Arch Pathol Lab Med—Vol 129, February 2005:210-214